

موسسه فرهنگی سروش اندیشه

مجموعه سوالات تشریحی پایه یازدهم رشته انسانی

پاسخنامه تشریحی ادبیات (۲)

دفترچه پاسخ	مباحث نیمسال اول	پایه یازدهم	رشته: علوم تجربی	زمان: ۹۰ دقیقه	۲۰ نمره	پاسخنامه تشریحی ادبیات (۲)	
						مباحث نیمسال اول	پایه یازدهم
۱	«وَجَد» به معنای «سُرور، شادمانی و خوشی» است، در گزینه الف هم واژه «مَسْرَت» به معنی «شادی، خوشی» است و در گزینه ب هیچ واژه‌ای به این معنا دیده نمی‌شود؛ تهنیت: شادباش گفتن، تبریک گفتن، تبریک معنی می‌دهد.						
۲	«پالیز» به معنای «باغ، جالیز» است و در بیت نیز واژه «روضه» به معنای «باغ، گلزار» است.						
۳	الف) دوال: چرم و پوست؛ یک دوال: یک لایه، یک پاره ب) چاره‌گری: تدبیر، مصلحت‌اندیشی						
۴	الف) «سِلَاح» به معنای «ابزار جنگی» و «صَلَاح» به معنای «مصلحت، صواب» است. ب) «خواست» به معنای می‌خواست، نزدیک بود و «خاست» به معنای «بلند شد» است.						
۵	الف) سَنَم ← صنم ب) مهمل ← محمل پ) پژمرده‌گی ← پژمردگی ت) تَرَد ← طرد نکته: در واژه‌هایی که به «ه» (ناملفوظ) ختم می‌شوند، هنگام جمع بستن با «ان» یا پیوستن «ی مصدری»، «ه» تبدیل به «گ» می‌شود: خسته ← خستگان، پژمرده ← پژمردگی						
۶	ناضران ← ناظران (از ریشه «نظر») به معنی بینندگان دَقْل ← دَعْل به معنی حيله گر، ناراست						
۷	رابطه معنایی واژه‌های «سیر و بیزار» مترادف است؛ در گزینه الف نیز واژه‌های «مخنقه و عقد» هر دو به معنای «گردن‌بند» رابطه مترادف دارند. در گزینه ب، کلمات «مرد و زن» رابطه تناسب دارند.						
۸	گاه واژه از نظر نقش دستوری، پیرو گروه اسمی پیش از خود است؛ به این گونه نقش‌های دستوری، «نقش‌های تبعی» می‌گویند. نقش‌های تبعی عبارتند از: (۱) معطوف (۲) بدل (۳) تکرار (۱) معطوف: واژه یا واژه‌هایی که بعد از حرف عطف «و» می‌آید. (۲) بدل: واژه یا واژه‌های قبل از خود را توضیح می‌دهد. (۳) تکرار: واژه یا واژه‌هایی در یک نقش، دوبار در جمله تکرار می‌شود. الف) رغبت: معطوف به متمم است زیرا پس از حرف عطف «و» آمده است و پیرو گروه اسمی قبل از خود «طوع» است. ب) جمله به اکراه و اجبار برگیر جمله پایه (هسته) است. جمله مرکب: جمله‌ای است که به جهت وابستگی معنایی، معمولاً از یک جمله پایه (هسته) و یک یا چند جمله پیرو (وابسته) تشکیل می‌شود؛ بخشی که پیوند وابسته‌ساز ندارد، جمله پایه است و جمله‌ای که پیوند وابسته‌ساز در آن وجود دارد، جمله پیرو نامیده می‌شود، پیوندهای وابسته‌ساز (حروف ربط) عبارتند از: «که، تا، چون، اگر، زیرا، وقتی که...» <u>اگر به طوع و رغبت نیاید، به اکراه و به اجبار برگیر.</u> پیوند وابسته‌ساز جمله پیرو جمله پایه پ) حرف اضافه؛ عزرائیل را بفرمود به عزرائیل فرمود. انواع حرف را: در متون گذشته حرف «را» علاوه بر نشانه مفعول، چند نوع دیگر هم داشته که پرکاربردترین آن عبارتند از: (۱) حرف اضافه: هرگاه حرف «را» به معنای یکی از حروف اضافه «از، به، برای» به کار رود. (۲) فک اضافه: هرگاه حرف «را» بین مضاف و مضاف‌الیه بیاید و آن دو را از یکدیگر جدا کند، معمولاً مضاف بعد از حرف «را» قرار می‌گیرد و مضاف‌الیه قبل از حرف «را»: تو را آتش عشق اگر بر سوخت- اگر آتش عشق پرتو بسوخت.						

ردیف	سؤالات
۹	الف) درست. در واژه «فراز و نشیب» حرف «و» میان اجزای کلمه قرار گرفته است و میان وند است. انواع واو: (۱) عطف: هرگاه حرف «و» دو یا چند واژه هم نقش را به یکدیگر پیوند دهد. (۲) ربط (پیوند): هرگاه حرف «و» دو یا چند جمله را به هم پیوند دهد که معمولاً پس از فعل قرار می‌گیرد. (۳) میان‌وند: هرگاه حرف «و» اجزای یک واژه را به هم پیوند دهد در این صورت جزئی از واژه می‌شود. ب) درست- «امیر» عنوانی است که بدون هیچ نقش نما یا نشانه‌ای، بی فاصله در کنار «هسته (اسم)» آمده است. شاخص: لقب، نسبت و عنوان‌هایی هستند که بی فاصله و بدون هیچ نشانه یا نقش‌نمایی، در کنار اسم قرار می‌گیرند. مانند: امام، علامه، امیر، سردار، عمه، مهندس، شهید و ... پ) نادرست- زیرا کلمات «اواخر زمستان» پس از کسره و بعد از «هسته» آمده‌اند و در گروه اسمی «نهاد» قرار دارند. درحالی که «قید» نقش مستقلی است و بخشی از جمله است که جمله یا جزئی از آن را مقید می‌کند، یا توضیحی نظیر مفهوم «حالت، زمان، مکان، تردید، یقین، چگونگی، تکرار و ...» را به جمله می‌افزاید.
۱۰	تا در این ره، همت مردانه ما چه کند؟ جمله از شیوه «بلاغی» به شیوه «عادی» برگردانده شده است. اجزای جمله به دو شیوه در کنار هم قرار می‌گیرند: (۱) شیوه عادی (۲) شیوه بلاغی (۱) در شیوه عادی «نهاد» در ابتدای جمله و «فعل» در پایان جمله قرار می‌گیرد. (۲) در شیوه بلاغی، اجزای کلام برای تاثیر بیشتر سخن در زبان ادبی جابه‌جا می‌شوند.
۱۱	الف) «می‌گشت» در معنای «می‌شد» فعل اسنادی است و ب) «می‌گشت» در معنای «جستجو می‌کرد». فعل غیراسنادی است. فعل «گشتن، گردیدن» به معنای «شدن» فعل اسنادی است اما در معنای «چرخیدن، گردش و تفریح، جستجو کردن» دیگر فعل اسنادی به حساب نمی‌آید.
۱۲	«نامه‌های آنها را بخوانیم» جمله معلوم است که در آن، فعل جمله را به نهاد نسبت می‌دهیم. برای مجهول کردن جمله معلوم: الف) نهاد جمله معلوم را حذف می‌کنیم. ب) مفعول جمله معلوم را در جایگاه نهاد قرار می‌دهیم و «را» مفعولی را حذف می‌کنیم. پ) فعل اصلی جمله را به شکل «بن ماضی + ه» می‌نویسیم؛ سپس از «شدن» فعلی متناسب با زمان فعل اصلی می‌آوریم. ت) در مرحله آخر، شناسه فعل را با نهاد جدید از نظر شمار (مفرد و یا جمع) مطابقت می‌دهیم: «نامه‌های آنها را بخوانیم» ← نامه‌های آنها خوانده شود (شوند)
۱۳	الف) در جمله «به پاکی قاصد بی گناه بهار سوگند» (می‌خوریم) به قرینه معنایی حذف شده است. در حذف به قرینه معنایی، کلمه و اجزای حذف شده در جمله‌های قبل و بعد از آن وجود ندارد و ما از روی معنا و مفهوم سخن به بخش حذف شده پی می‌بریم. ب) «رفیق خیال‌پرست» وصفی است زیرا ویژگی «خیال‌پرستی» را به «رفیق» نسبت می‌دهد.
ب) قلمرو ادبی	
۱۴	در کلمات «آب» به معنی رود هیرمند و «سعدی» به معنای اشعار سعدی، آرایه «مجاز» دیده می‌شود. مجاز: هرگاه کلمه‌ای در معنای غیرحقیقی خود به کار رود، به آن «مجاز» گفته می‌شود؛ به شرط آن که میان معنای حقیقی و معنای غیرحقیقی واژه، ارتباط و پیوندی برقرار باشد.
۱۵	چهارپاره (دوبیتی‌های پیوسته) قالب شعری است که از چند بخش (بند) هم وزن و هم آهنگ تشکیل شده است. هر بند، شامل چهار مصراع است و مصراع‌های زوج، هم قافیه و (ردیف) هستند. این قالب برای طرح مسائل اجتماعی و سیاسی به کار می‌رود و رواج آن از دوره مشروطه بوده و تاکنون ادامه یافته است. شاعرانی چون ملک‌الشعرا بهار، فریدون مشیری، فریدون توللی و مهدی حمیدی شیرازی سروده‌هایی در قالب چهارپاره دارند. «شعر در امواج سند» نیز در قالب چهارپاره سروده شده است.
۱۶	ویژگی «سهل‌ممتنع» در اصطلاح ادبی «ساده به نظر رسیدن سخن در ظاهر و در عین حال (در باطن و حقیقت) در مقام تقلید کردن از آن سخن، غیرممکن و ناشدنی بودن آن است. در ادبیات کهن، اشعار سعدی این ویژگی را دارند؛ به ظاهر ساده و معمولی هستند ولی کسی نمی‌تواند مانند آنها را با همان محتوای عالی بیافریند.

ردیف	سؤالات
۱۷	الف) حقیقی ترین مجاز «تعبیر متناقض نما»ی است که شاعر برای «عشق» آورده است. آوردن دو واژه یا مفهوم در کلام، به نحوی که وجود یکی از آن‌ها، وجود دیگری را نقض و نفی کند، به عبارتی دیگر آوردن دو واژه یا دو معنی است که با یکدیگر جمع نمی‌شوند و با هم تناقض دارند که به آن آرایه متناقض نما (پارادوکس) می‌گویند. ب) قند فراوان استعاره از سخنان شیرین معشوق است. استعاره، تشبیهی است که یکی از طرفین تشبیه (مشبه یا مشبه‌به) حذف شده باشد. در این مصراع شاعر ابتدا، سخنان دلنشین معشوق را به «قند» تشبیه کرده و سپس «مشبه» را حذف کرده است و به واسطه رابطه شباهت، از واژه «قند» که مشبه‌به است، مفهوم سخنان شیرین را اراده کرده است. پ) «ابر گرم» اضافه تشبیهی است؛ «گرم» به «ابر» تشبیه شده است. در اضافه تشبیهی، «مشبه و مشبه‌به» با کسره به یکدیگر می‌پیوندند؛ گرم: مشبه، ابر: مشبه‌به ← ابر گرم
۱۸	الف) ترانه‌های شیرین: حس آمیزی (شنوایی + چشایی) ترکیب دو یا چند حس مختلف و یا ترکیب یک حس با پدیده‌ای ذهنی (انتزاعی) را در کلام، حس آمیزی می‌گویند. مه خوب: استعاره از معشوق: محبوب زیبارو در این بیت آرایه «جناس» دیده نمی‌شود. ب) باران تیر، اضافه تشبیهی است؛ تیر: مشبه، باران: مشبه‌به- اغراق هم دارد. پولاد: مجاز از شمشیر فولادی در این بیت آرایه «ایهام» دیده نمی‌شود.
۱۹	تشبیه بیت این گونه است: <u>مجنون چون کعبه حلقه در گوش نهاد</u> مشبه ادات تشبیه مشبه‌به وجه شبه «حلقه در گوش نهادن» رسمی است در برده‌داری که صاحب غلامان و برده‌ها به عنوان نشان مالکیت آن برده یا غلام، حلقه‌ای در گوش او می‌کرده‌اند؛ از سوی دیگر شاعر به حلقه در کعبه نیز اشاره دارد. حال «حلقه در گوش نهادن» کنایه از «توسل جستن، پناهنده شدن» است؛ پس شاعر برای بیان وجه شبه این تشبیه از آرایه «کنایه» بهره برده است.
۲۰	الف) چون (اول): وقتی، چون (دوم) مانند: جناس همسان (تام) جناس همسان (تام) دو واژه از هر جهت تماماً شبیه به هم و یکسان باشند؛ فقط در معنا متفاوت. در بیت «ب» دو واژه «آتش» هر دو به یک معنا هستند.
۲۱	الف) کتاب «زندان موصل» خاطرات اسیر آزاد شده اصغر رباط جزئی و تألیف «کامور بخشایش» است. ب) کتاب «فرهاد و شیرین» منظومه‌ای از وحشی بافقی شاعر قرن دهم است.
۲۲	کتاب‌های «بهارستان» به نثر مسجع و به تقلید از گلستان و «تحفه الاحرار» هر دو از عبدالرحمن جامی است.
۲۳	مصراع دوم بیت چهارم از شعرخوانی «زاغ و کبک» این گونه است: «هم خطواتش متقارب به هم»
۲۴	مصراع دوم بیت ششم از شعرخوانی «زاغ و کبک» به این صورت مرتب می‌شود: «در پی او کرد به تقلید جای»
۲۵	بیت دوم از شعرخوانی «آفتاب حُسن» سروده جلال‌الدین محمد مولوی است.
۲۶	بیت چهارم از شعرخوانی «آفتاب حُسن» از کتاب «غزلیات شمس» است.
ب) قلمرو فکری	
۲۷	«سَد روان» استعاره از رود سند است که مانع از حرکت و حمله جلال‌الدین خوارزمشاه می‌شود.
۲۸	وزیر اندیشمند و نیک‌خواه میرزا عیسی قائم‌مقام است که ولیعهد، عباس میرزا، او را نه تنها وزیر خردمند بلکه مرشد و پدر معنوی خود می‌دانست و بی اجازه و خواست او دست به کاری نمی‌زد.
۲۹	در عبارت سؤال، خدا به فرشتگان امر می‌کند که به قالب از خاک و آب ساخته شده آدم نگاه نکنند و به دل و قلب پر از عشق او توجه کنند و در بیت مولانا نیز همین توصیه هست که به ظاهر آیات نباید توجه کرد و درک مفهوم آنها مهم است و فقط شیطان است که ظاهر خلقت ادم را گِل دید و او را کمتر از خود پنداشت و هر دو مورد مخاطب را از «ظاهر بینی» برحذر می‌دارند.

ردیف	سؤالات
۳۰	الف) شاعر معتقد است سرنوک نیز چاقوی عشق را بر رگ روح زدند و قطره‌ای از آن چکید و نامش را دل گذاشتند. پس دل از آمیزش عشق الهی و روح انسانی پدید آمده است. ب) نویسنده معتقد است آن فرد به واسطه ایمان قوی خود هر اتفاق خوب و بد را خواست خدا می‌دانست و تسلیم تقدیر الهی بود.
۳۱	عبارت از کتاب «تاریخ بیهقی» است و «مرد بزرگ و دبیر با کفایت» بونصر مشکان است.
۳۲	مجنون عاشق به خانه کعبه که می‌رسد به جای دعا برای رهایی خود از عشق و شیفتگی، از خدا می‌خواهد که معشوق او، لیلی زنده بماند و این دعا نشانه «از خود گذشتگی» اوست.
۳۳	الف) جایگاه اصلی ما در عالم ملکوت، کنار فرشتگان بوده است و همگی دوباره به همان وطن اصلی خود، عالم معنا برمی‌گردیم؛ نوعی «فراخوانی انسان به عروج به عالم بالا» در شعر مشهود است. ب) هر دانه‌ای در زمین فرو رود، حتماً می‌روید؛ پس دانه انسان هم پس از مرگ می‌روید و زنده می‌گردد؛ بیانگر «اعتقاد به زندگی پس از مرگ» (معاد) است.
۳۴	دکتر اسلامی ندوشن با بهره‌گیری از این بیت سنایی به نوعی نویسندگی خود را از روی اشتیاق و زیاده‌خواهی‌اش دانسته و به شعر سنایی هم استناد می‌کند که اگر در نویسندگی خطا و قصوری دیدید، ایرادی بر آن نگیرید که شرایط شروع نویسندگی برایم مهیا شد و من مشتاق نیز از آن بهره بردم و نویسندگی را پیشه خود کردم.
۳۵	الف) «پنهان گشتن خیمه پادشاهی» به «پایان حکومت و فرمانروایی حکومت» اشاره دارد. ب) عشق‌ورزی را کار افراد بیکار دانسته که عاقلان از انجام آن دوری می‌کنند؛ پس عشق در تقابل با عقل پنداشته شده است. پ) انسان واقعی در عین توجه به خدا، به زندگی عادی خود می‌پردازد و در میان مردم جامعه زندگی می‌کند و از گوشه‌گیری و عزلت و دور شدن از مردم به بهانه زهد و پرداختن صرف به امور معنوی می‌پرهیزد. ت) افرادی که به افکار پوسیده و قدیمی عادت کرده‌اند، از تمدن، پیشرفت و اندیشه‌های مدرن بیزار هستند زیرا از تغییر عادت‌ها هراسان هستند و آن را غیرممکن و گاه دشوار می‌دانند.
۳۶	در معنای جملات و ابیات باید به موارد زیر توجه شود: الف: ذهن خود را چون خانه کوچکی دانسته که از اطلاعات و دانش ورم کرده است. (افزایش اطلاعات در ذهن) ب- احسان و بخشش خدا را چون خانه‌ای دانسته است که در آن خانه هیچگاه بسته نمی‌شود. (بخشندگی بسیار خداوند) پ- باور و یقین به آن مرد درویش، آگاهی و بینش داد و او توانست حقیقت را ببیند. (به بصیرت و آگاهی رسیدن) ت- ضیعتک: زمین زراعتی کوچک، فراخ‌تر: راحت‌تر و آسوده‌تر، خویشتن را: برای خویشتن ث- افکار پوسیده کنایه از اندیشه‌های غیرمنطقی و قدیمی و احتمالاً نادرست است. ج- کعبه (خانه خدا) را محل برآوردن حاجت و نیاز همه می‌داند و این که تمام اهل زمین و آسمان، آنجا را قبله‌گاه خود می‌دانند. چ- تندباد استعاره از حوادث و اتفاقات، کافوری شدن موی کنایه از سفید شدن موها و پیری آدمی است. ح- مشت خاک اشاره به آغاز خلقت آدم می‌کند، دست کاری قدرت کنایه از قدرت نمایی و جلوه‌گری قدرت خداست. و «آینه» استعاره از خلقت انسان است و «نقش‌های بوقلمون» نیز اشاره به رنگارنگی و گوناگونی دارد.

مدت امتحان: ۳۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۰۷	ساعت شروع:	آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: فارسی ۲
تعداد صفحات: ۸ صفحه	پایه یازدهم دوره متوسطه	رشته: همه رشته‌ها	نام و نام خانوادگی:
گروه آموزشی ماز		آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی	
ردیف	پاسخ‌نامه	نمره	
قلمرو زبانی			
۱	<p> مصحح شو:</p> <p>«د» یا «در طریقت هر چه...» (۰/۵)</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>واژه «مرشد» در واژه‌نامه کتاب درسی این‌گونه معنی شده است: «آنکه مراحل سیر و سلوک را پشت سر گذاشته و سالکان را راهنمایی و هدایت می‌کند؛ مُراد، پیر، مقابل مُرید و سالک». بر این اساس تنها گزینه‌ای، که معنی مقابل مرشد (مرید و سالک) در آن به کار رفته، «د» است. البته دقت داشته باشید که در گزینه «الف» نیز واژگان شیخ و زاهد تا حدودی با واژه «مرشد» تضاد مفهومی دارند؛ اما نه به روشنی و صراحت گزینه «د».</p>	۰/۵	
۲	<p> مصحح شو:</p> <p>الف) بدبختی / سیه‌روزی / متضاد اقبال (۰/۵) ب) تاوان‌زده، پشیمان (۰/۵)</p> <p>راهنمای مصحح: یک مورد کافی است. به پاسخ‌های مشابه نمره داده شود.</p> <p> نقشه نهایی:</p> <p>یکی از نکات مهمی که در معنی واژه باید به آن توجه کنید، بحث جمع و مفرد بودن لغت یا معنای آن است؛ بر این اساس، دقت داشته باشید که در گزینه الف معنی واژه «ادبار» از شما خواسته شده‌است، نه ادبارها و اگر شما به صورت جمع معنی کنید، نمره‌ای به شما تعلق نخواهد گرفت!</p>	۰/۵	
۳	<p> مصحح شو:</p> <p>«الف» یا «بانگ و هزاهز و...» (۰/۵)</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>در گزینه «الف»، واژگان «هزاهز، غریو، خاست و برخاست» اهمیت املائی دارند که همگی درست هستند. در گزینه «ب» واژگان «مهمات و فارغ» اهمیت املائی دارند که در این میان، املائی درست واژه «فارق» به شکل فارغ است. در گزینه «ج»، واژگان «زر، غزو، زرین» اهمیت املائی دارند که املائی واژه «زرین» به شکل نادرست «درین» آمده‌است. در گزینه «د»، واژگان «زبر، توزی، مخنقه و عقد» اهمیت املائی دارند که از بین آن‌ها، واژه «توزی» به غلط به شکل «طوزی» آمده‌است.</p> <p> نقشه نهایی:</p> <p>گزینه الف اهمیت املائی بالایی دارد و بارها در امتحانات به عنوان سؤال آمده است: «آنگاه آگاه شدند که غرقه خواست شد. بانگ و هزاهز و غریو خاست. امیر برخاست.»</p>	۰/۵	
۴	<p> مصحح شو:</p> <p>الف) سور (۰/۲۵) ب) صغیر (۰/۲۵)</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>واژگان هم‌آوا، یک پای ثابت مبحث املا هستند که در این سؤال مورد توجه قرار گرفته‌اند. در این میان در کتاب فارسی ۲، واژه «صغیر» به معنی فریاد و صدای بلند با هم‌آوای خودش «صغیر» به معنی «نماینده و فرستاده» اهمیت املائی ویژه‌ای دارد و بارها در آزمون‌ها آمده است.</p>	۰/۵	
۵	<p> مصحح شو:</p> <p>صراحت و سادگی (۰/۵) طبع شعر (۰/۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اگر بیش از دو گروه بنویسند، به ازای هر گروه درستی که غلط بنویسند، یک پاسخ صحیح حذف شود.</p> <p> واژگان املائی مهم درس‌های ۷ تا ۹، در یک نگاه!</p> <p>♦ درس ۷: انواع و اصناف - وسایط گوناگون - گل و طین - اختصاصی - تعبیه و جاسازی - فرشتگان مُقرب: جبرئیل، میکائیل، اسرافیل و عزرائیل - حضرت و آستانه - خلیفت و جانشین - عزت و ذوالجلالی - تاب و طاقت - قُرب و هم‌جواری - نهایت بُعد - قربت و نزدیکی - طوع و رغبت - اِکراه و اجبار - قهر و غضب - یک قبضه خاک - مکه و طائف - دندان تحیر - خوار و ذلیل - اعزاز و بزرگداشت - مذلت و فرومایگی - غنا و بی‌نیازی</p>	۱	

- الطاف الوهیت - حکمت ربوبیت - سیر ملائکه - ازل تا ابد - معذور و مقبول - نقش‌های بوقلمون - نظر عنایت - از او بگریزد - در او آویزد - نفایس خزاین غیب - آب حیات - نظر خازنان - گوهر محبت - صدف امانت معرفت - عرضه و ارائه - استحقاق خزانگی - ملائکه مقرب - ابلیس پرتلیس - طواف کردن - قالب آدم - آسیب و آفت - موضع و مکان - مرصاد العباد من المبدأ الی المعاد - نجم‌الدین رازی معروف به دایه - تحصیل فضل - رغبتی صادق - رتبه و منزلت - خواهش و تمنا - حاجت و نیاز - مزد و اجرت - رأفت و شفقت - مُتَلألئ و تابان - ظاهر و هیئت - محرم اسرار - آفتاب حسن - چهره مُشعشع - هم‌رمان سست‌عناصر - آن آشکار صنعت پنهان

♦ **درس ۸:** شیخ فریدالدین عطار - اسرارنامه و منطق‌الطیر - جلال‌الدین مولوی - مناسک حج - آواره فضل و تأثیر بهاء‌ولد - اهل قونیه - تاخت و تاز مغول - صاحب بصیرت - هجرت به آن نواحی - اصرار مریدان - مجالس درس و وعظ - شهر حلب - عازم و راهی - طالبان علوم شریعت - محضر و مجلس - تقوا و زهد - مُتفق و موافق - علوم و معارف - سیر و سلوک - هیاهوی مردم - غزل‌های پرسوز و گداز - صنم گریزیا - بهانه‌های زرین - خوش‌لقا و خوش‌سیما - قول و وعده - انقلاب احوال - افغان و زاری - کوی و برزن - صلاح‌الدین زرکوب - خسام‌الدین چلبی - خواهش و درخواست - طرز و شیوه - الهی‌نامه سنایی - سربند و دستار - آغاز مثنوی - سخت جذاب - سیرت ستوده - طعن و ناسزا - نرمی و حُسن‌خُلق - عزم تماشا - تشییع و مشایعت - دریغ و افسوس - ژستن و روییدن - مرغ خوش‌الحان - گلشن رضوان - خادم خاص - قُدس الله روحه العزیز

♦ **درس ۹:** قُم و کبوده - مقاومت و استحکام اراده - بحران‌های عصبی - تحفه و هدیه و ارمغان - منبع بی‌شائبه ایمان - خواست و مشیت الهی - زندگی گذرا - فاجعه‌ای بینگارد - قناعت و بخل - عاری از آسایش - منزله و مثل - عوارض مرگ - ظرافت و نقل و داستان - قضه‌های اصیل - قرآن و مفاتیح‌الجنان - لطایف غزل - شعرهای اندرزی و تمثیلی - انعطاف جادوگرانه - هیبت یک آموزگار - خُجره و عُرفه - سراچه ذهنم آماس می‌کرد - فُوران تخیل - حَم و قوز - فرط هیجان - لگه دویدن - خُل و کم‌عقل - پالیز و بوستان - تقلید از سبک مسجّع - سوق و هدایت - شیر آغوز - پایه عضله و استخوان‌بندی - حرص و آز - مرض استسقا - سهل ممتنع - متعصب و غیرتمند - راضی و مسرور - تابان و دُرفشان - طراوت و تازگی - عرض تبریک و تهنیت - رفیق خوش‌خُلق و بذله‌گو - عندلیب انجمن اُنس - محسوب و مقبول - ادا کردن - مسرت و خوشی - لفاف کاغذی - متأثر و ناراحت - ادب و تواضع - نهایت صراحت و سادگی - صاحب ذوق و قریحه - ملک‌الشعرای بهار - اِرتجالاً و بالبداهه - امیر مُعزی - مدح گیوه - قوت طبع - به نقد و در وضعیت حاضر - توأم بودن حُسن سیرت با صباحت - تصادف و اتفاق - کار به‌سزا - فروگذاری و دریغ - به شکل بدیهی میثاق امروز را مُؤکد سازیم - ضبط کردن میان اوراق - قاصد بهار - طهارت دوشیزه بوستان - احوال و انقلابات - حمایت و کمک - شلب کردن و گرفتن

۰/۵

۶

مصحح شو:

«ب» یا «خواجه عبدالکریم...» (۰/۵)

بررسی دقیق‌تر: از مون وی ای پی

در گزینه الف، «باریک‌اندام» نقش تبعی معطوف دارد. در گزینه ج، «سلطان ولد» بدل از «فرزند خود» است. در گزینه د «علاء‌الدین کیقباد» بدل از «پادشاه سلجوقی روم» است. اما در گزینه ب، «خادم خاص شیخ ما» همه شرط بدل را ندارد. این واژه با این که توضیح «خواجه عبدالکریم» است، قابل حذف نیست و نقش دستوری این دو نیز یکی نیست؛ پس بدل نیست.

نقش‌های تبعی:

گاه واژه از نظر نقش دستوری، از گروه اسمی قبل از خود تبعیت می‌کند که به این گونه نقش‌ها، نقش‌های تبعی می‌گویند. نقش‌های تبعی عبارت‌اند از: **معطوف، بدل، تکرار.**

معطوف: واژه یا واژه‌هایی که بعد از حروف عطف «و، یا» می‌آیند. مثال:

♦ مریم و زهرا به خانه آمدند. / تدریس و وعظ را رها کرد.

♦ با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت

✓ **نکته ۱:** اگر «و» بین دو جمله بیاید «و» ربط است، نه عطف. پس نقش تبعی معطوف نداریم. مثال:

♦ عاشقی می‌گفت و خوش‌خوش می‌گریست / تشخیص کرده‌ایم و مداوا مقرر است

✓ **نکته ۲:** واژگان بعد از «ویرگول» معطوف به حساب می‌آیند. مثال:

♦ گلستان، بوستان، غزلیات و رباعیات از آثار سعدی هستند.

✓ **نکته ۳:** «و» میانوند واو عطف به حساب نمی‌آید. مثال:

♦ او پس از گفت‌وگو با مدیر، آنجا را ترک کرد.

♦ مثال‌های دیگر: جست‌وجو، زدوخورد، جست‌وخیز، تاروپود و ...

بدل: واژه یا واژه‌هایی هستند که درباره گروه اسمی قبل از خود توضیح می‌دهند. مثال:

مریم، خواهر زهرا، به خانه آمد.

سلطان ولد، فرزند مولانا، هر دم بی‌تابانه به بالین پدر می‌آمد.

سعدی، از شاعران سبک عراقی، گلستان را نوشت.

	<p>✓ نکته ۱: برخی از شروط مهم بدل: با گروه اسمی قبل از خود یکی است. نقش بدل و گروه اسمی قبلی یکی است. بدل قابل حذف است.</p> <p>◆ مثال: سعدی، شاعر بزرگ ایران، بوستان را سرود. (بدل) / سعدی شاعر بزرگ ایران است. (مسند)</p> <p>✓ نکته ۲: ضمیر مشترک «خود»، «خویش» و «خویشتن» بعد از ضمیر اصلی یا اسم بدل به حساب می‌آیند. نمونه:</p> <p>◆ او را، خود، التفات نبودی به صید من / من، خویشتن، اسیر کمند نظر شدم</p> <p>◆ در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن / من، خود، به چشم خویشتن دیدم که جانم می‌رود</p> <p>✓ نکته ۳: واژه‌هایی همچون «همه، همگی، جمله، جملگی و...» در موارد مشابه زیر بدل به حساب می‌آیند:</p> <p>◆ لب و دندان سنایی، همه توحید تو گوید / مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی</p> <p>◆ صوفیان، جمله حریف‌اند و نظرباز ولی / زین میان حافظ دلسوخته بدنام افتاد</p> <p>تکرار: واژه یا واژه‌هایی هستند که در یک نقش دو بار در یک جمله تکرار شوند. مثال:</p> <p>◆ مریم آمد مریم / محمد را دیدم محمد</p> <p>◆ بیاموزمت کیمیای سعادت / ز هم صحبت بد جدایی، جدایی</p> <p>◆ برای من مگر تو و مگو دریغ! دریغ! / به دام دیو درافتی دریغ آن باشد</p> <p>✓ نکته ۱: آرایه تکرار را با نقش دستوری تکرار اشتباه نگیرید:</p> <p>دوای درد بی‌شک درد باشد / کسی باید که مرد مرد باشد (تکرار آرایه‌ای دارد نه دستوری)</p> <p>✓ نکته ۲: نقش تبعی «تکرار» جمله جدید ایجاد نمی‌کند. مثال: بهار فرارسید، بهار. (یک جمله)</p>	
۰/۵	<p> مصحح شو:</p> <p>ب یا سه - شش (۰/۵ نمره)</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>ترکیب‌های وصفی: کم‌حافظه‌ترین شاگردان - بیست روز - قطعات ادبی</p> <p>ترکیب‌های اضافی: اوقات خویش - صرف حاضر کردن - حاضر کردن دروس - هوش خویش - حافظه خویش - مرور قطعات</p> <p> نقشه نهایی:</p> <p>سؤالات چهارگزینه‌ای شمارشی بی‌شک یکی از سخت‌ترین انواع سؤالات هر آزمونی است؛ چرا که کوچک‌ترین بی‌دقتی باعث می‌شود در شمارش دچار اشتباه شوید و پاسخ نادرست دهید. بنابراین تا زمانی که صددرصد به پاسختان اطمینان ندارید به این تیپ از سولات پاسخ ندهید!</p>	۷
۱/۵	<p> مصحح شو:</p> <p>الف گفته آید (۰/۵ نمره) / ب که (۰/۵ نمره) / ج قید (۰/۵ نمره)</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>درسنامه مربوط به قید و فعل‌های مجهول را در پاسخنامه آزمون‌های قبلی آورده‌ایم. در اینجا فقط به ذکر این نکته بسنده می‌کنیم که برای ساختن فعل مجهول در گذشته به جای مصدر «شدن» از مصدرهای دیگری مثل «آمدن» و «گشتن» استفاده می‌شده است. مثال:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ نامه نبشته آمد. ■ در این دو سه روز بار داده آید. 	۸
۱/۵	<p> مصحح شو:</p> <p>الف خان (۰/۵ نمره) / ب مفعول (۰/۵ نمره) / ج جواد خان (۰/۵ نمره)</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>درسنامه مربوط به شاخص در پاسخنامه‌های قبلی آمده است. در اینجا فقط یک نکته مهم را یادآوری می‌کنیم و آن این که شاخص‌ها همیشه قبل از هسته گروه اسمی نمی‌آیند و گاهی پس از هسته قرار می‌گیرند. مثال:</p> <p>جواد خان، عباس میرزا، علی آقا، بهجت خانم و ...</p>	۹
قلمرو ادبی		
۰/۵	<p> مصحح شو:</p> <p>«ج» یا «شیر خدا و رستم دستانم آرزوست» (۰/۵ نمره)</p>	۱۰

	<p>نقشه نهایی:</p> <p>در سؤالات چهارگزینه‌ای با این تیپ که پاسخ‌ها شباهت زیادی به هم دارند، هر چند می‌توان از روی برخی از علائم و نشانه‌ها (مخصوصاً از روی معنی و مفهوم)، پاسخ درست را حدس زد، اما اگر می‌خواهید با حاشیه امنیت بالا به پاسخ درست برسید، بهترین راه حل این است که یکی دو شعر حفظی را به‌طور کامل حفظ کنید؛ چون در این صورت، هر تیپ سؤال که آمده باشد، به راحتی می‌توانید پاسخ دهید.</p>											
۰/۵	<p>مصحح شو:</p> <p>در پی او کرد به تقلید جای (نمره ۰/۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اگر یک واژه را ننوشته باشند یا اشتباه نوشته باشند ۰/۲۵ کسر شود. بیشتر از یک واژه هیچ نمره‌ای ندارد.</p> <p>نقشه نهایی: ازمون وی ای پی</p> <p>از آنجا که در سؤالات حفظ شعر، بر خلاف دیگر بخش‌ها پاسخ‌ها دقیقاً باید مطابق سروده شاعر باشد و واژگان مشابه و نزدیک به واژه اصلی پذیرفته نمی‌شوند، همان‌طور که در توضیح سؤال قبلی گفتیم بهترین راه حل برای پاسخ دادن به سؤالات حفظ شعر این است که دو شعر حفظی هر نوبت را قبل از شب امتحان حفظ کنید. این کار باعث می‌شود که به هر تیپی از سؤال که آمده باشد به راحتی پاسخ دهید.</p>	۱۱										
۰/۵	<p>مصحح شو:</p> <p>فرهاد و شیرین (نمره ۰/۲۵) - غزلیات شمس (نمره ۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اگر بیش از دو مورد مشخص کرده باشند، به ازای هر پاسخ نادرست یک پاسخ درست حذف شود.</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>برخی از شاعران و نویسندگان یا سروده‌ها و نوشته‌های آن‌ها اسامی مشترک یا نزدیک به هم دارد و همین مساله تبدیل به تله موردعلاقه طراحان سؤال شده است؛ مثلاً نظامی گنجوی کتابی به نام «خسرو و شیرین» و وحشی بافقی کتابی به نام «فرهاد و شیرین» دارد. یا مولوی و شمس هر دو عارف مشهور هستند که مولانا مرید و راهروی شمس بوده و به خاطر همین عشق و علاقه کتاب غزلیات شمس را درباره پیر و مرشد خودش شمس سروده است. بنابراین اگر یادگیری شما دقیق و عمیق نباشد به راحتی در تشخیص این اسامی دچار اشتباه خواهید شد.</p>	۱۲										
۰/۵	<p>مصحح شو:</p> <p>عباس میرزا آغازگری تنها (نمره ۰/۲۵) / اسرارنامه (نمره ۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اگر ترتیب را رعایت نکرده باشند نمره ندارد.</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>قبلاً هم گفته‌ایم که درست خواندن سؤال و دقت در منظور طراح اهمیت به‌سزایی در پاسخ‌گویی به سؤالات دارد. مثلاً در همین سؤال، «ترتیب» پاسخ‌ها مورد توجه طراح بوده است و اگر شما پاسخ درست را تشخیص دهید ولی ترتیب را رعایت نکنید، نمره‌ای نخواهید گرفت؛ بنابراین، قبل از پاسخ‌دهی به سؤالات حتماً صورت آن‌ها را درست بخوانید و منظور طراح را درست بفهمید.</p>	۱۳										
۰/۵	<p>مصحح شو:</p> <p>ج یا ز رخسارش فرومی‌ریخت... (نمره ۰/۵)</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>در گزینه «الف»، این که بخت دل داشته باشد، استعاره مکنیه است: بخت [مثل انسانی است] که دل دارد.</p> <p>در گزینه «ب»، این که روح رگ داشته باشد استعاره مکنیه است: روح [مثل انسان] رگ دارد.</p> <p>در گزینه «د»، اهریمن (شیطان) استعاره مصرحه از دشمن (مغولان) است.</p> <p>استعاره:</p> <p>تعریف: اگر از طرفین تشبیه، فقط یکی باقی بماند، استعاره شکل می‌گیرد. به عبارت دیگر، استعاره تشبیهی است که فقط یکی از طرفین آن باقی مانده است.</p> <table border="1" data-bbox="209 1742 1362 1935"> <thead> <tr> <th>تشبیه</th> <th>استعاره</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>از چشمان او اشک همچون سیل جاری بود.</td> <td>از چشمان او سیل جاری بود.</td> </tr> <tr> <td>به صحرا رفتم عشق مثل یاران می‌بارید.</td> <td>به صحرا رفتم عشق می‌بارید.</td> </tr> <tr> <td>ای جوان دیو نفیس را از وجود خود دور ساز</td> <td>ای جوان دیو را از وجود خود دور ساز</td> </tr> <tr> <td>از نرگس چشمش، اشک جاری بود</td> <td>از نرگسش، اشک جاری بود</td> </tr> </tbody> </table>	تشبیه	استعاره	از چشمان او اشک همچون سیل جاری بود.	از چشمان او سیل جاری بود.	به صحرا رفتم عشق مثل یاران می‌بارید.	به صحرا رفتم عشق می‌بارید.	ای جوان دیو نفیس را از وجود خود دور ساز	ای جوان دیو را از وجود خود دور ساز	از نرگس چشمش، اشک جاری بود	از نرگسش، اشک جاری بود	۱۴
تشبیه	استعاره											
از چشمان او اشک همچون سیل جاری بود.	از چشمان او سیل جاری بود.											
به صحرا رفتم عشق مثل یاران می‌بارید.	به صحرا رفتم عشق می‌بارید.											
ای جوان دیو نفیس را از وجود خود دور ساز	ای جوان دیو را از وجود خود دور ساز											
از نرگس چشمش، اشک جاری بود	از نرگسش، اشک جاری بود											

انواع استعاره:

الف) استعاره آشکار (مصرحه): تشبیهی است که «مشبه» آن حذف شده و «مشبه‌به» باقی مانده است، اما از مشبه محذوف، قرینه‌ای (نشانه‌ای) وجود دارد؛
 ◊ آبشاری طلائی روی دوشش جاری بود. ← آبشار طلائی استعاره از گیسوان بلند و طلائی (اصل تشبیه: [موهای او] مثل آبشاری طلائی روی دوشش جاری بود.)
 ◊ باز امشب ای ستاره تابان نیامدی / باز ای سپیده شب هجران نیامدی ← «ستاره تابان» و «سپیده شب هجران» استعاره از معشوق زیبارو (اصل تشبیه: [ای معشوق همچون] ستاره تابان باز امشب نیامدی!)

✓ **استعاره را از طریق «مجاز» هم می‌توان تعریف کرد: «استعاره»، مجازی است به علاقه شباهت.**
 ◊ از دهانش مروارید می‌ریخت. ← مروارید مجاز از سخنان باارزش / مروارید استعاره از سخنان باارزش

ب) استعاره پنهان (مکنیه، کنایی): استعاره‌ای است که از بین طرفین تشبیه، «مشبه‌به» حذف و «مشبه» به همراه یکی از لوازم یا ویژگی‌های مشبه‌به باقی مانده است:

◊ خورشید شکفت. ← استعاره مکنیه (خورشید [مثل گل] شکفت)
 ◊ به صحرا رفته عشق باریده بود. ← استعاره مکنیه (به صحرا رفته؛ عشق [مثل باران] باریده بود.)
 ◊ آسمان تعطیل است. بادها بی‌کارند. ← دو استعاره مکنیه. (آسمان [مثل کارخانه] تعطیل است و بادها [مثل کارگرها] بی‌کارند.)

اضافه استعاری: در «استعاره مکنیه»، اگر جزء یا ویژگی به جا مانده از «مشبه‌به» محذوف، با کسره به «مشبه» اضافه شود، «اضافه استعاری» نام دارد؛
 ◊ در آفاق گشاده است.

«در آفاق» اضافه استعاری (استعاره مکنیه) (اصل تشبیه: آفاق [مثل خانه‌ای است که] در آن باز است.)

◊ کس چو حافظ نگشاد از رخ اندیشه نقاب / تا سر زلف سخن را به قلم شانه زدند.
 «رخ اندیشه» و «زلف سخن» اضافه استعاری (استعاره مکنیه) (اندیشه [مثل انسان] رخ دارد. / سخن [مثل انسان] زلف دارد)
 ◊ مثال‌های دیگر از اضافه استعاری (البته در جمله بهتر مشخص می‌شوند):

«طلوع باده»، «سینه دشت»، «چشم خرد»، «بنیاد جهل»، «پایه اوهام»، «سقف شب»، «پیشگاه حقیقت»، «چشم دل»، «آبروی فقر»، «نجوای نخل»، «رخ کفر»، «دست شکوه»، «آغوش خوشبختی»، «پرواز احساس»، «روی بخت»، «عنان قلم»، «حیثیت مرگ»، «یام سماوات»، «اشک مهتاب»، «طمع مرگ»، «گوش هوش»، «بارش وحی»، «بال خیال»، «رخسار زمان»، «فوران تخیل»، «جوشش عشق»، «گوش طرب»، «دهن لاله»، «عمر تیزی»، «طوفان خشمناک»، «قهقهه فشنگ»، «آبروی فقر و قناعت»، «دست روزگار» و ... .

تفاوت اضافه استعاری با تشبیهی:

در اضافه تشبیهی مضاف و مضاف‌الیه طرفین تشبیه (مشبه و مشبه‌به) هستند؛ اما در اضافه استعاری، مشبه‌به حضور ندارد و مشبه با یکی از ویژگی‌ها یا لوازم مشبه‌به به هم اضافه شده‌اند:

اضافه تشبیهی: آتش عشق، درخت مهربانی، سنگ حادثه.

اضافه استعاری: گوش فلک، جوشش عشق، دامن خاک، حمله حسد.

✓ در استعاره مکنیه اگر «مشبه» موجودی بی‌جان و «مشبه‌به» محذوف «انسان» باشد، علاوه بر استعاره، «تشخیص» هم خواهیم داشت؛ مثال:

◊ **دیده عقل مست تو**

اضافه استعاری و تشخیص (عقل [مثل انسان] چشم دارد)

◊ باغ سلام می‌کند، سرو قیام می‌کند / سبزه پیاده می‌رود، غنچه سوار می‌رسد

چهار استعاره مکنیه و تشخیص (در این بیت شاعر به باغ، سرو، سبزه و غنچه شخصیت انسانی بخشیده است.)

◊ نفس باد صبا مشک‌فشان خواهد شد / عالم پیر دگر باره جوان خواهد شد

دو استعاره مکنیه و تشخیص (باد صبا [مثل انسان] نفس می‌کشد. / عالم [مثل انسان] پیر می‌شود.)

✓ هرگاه غیرجاندار منادا قرار گیرد («ای» + «شیء»)، اگر مخاطب خود شیء باشد، استعاره مکنیه و تشخیص و اگر مخاطب چیزی جز شیء باشد، استعاره مصرحه؛ مثال:

◊ ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست؟ / منزل آن مه عاشق‌کش عیار کجاست؟

◊ ای آبشار نوحه‌گر از بهر چیستی؟ / چین بر جبین فکنده ز اندوه کیستی؟

◊ ای غنچه خندان چرا خون در دل ما می‌کنی؟ / خاری به خود می‌بندی و ما را ز سر و می‌کنی؟

◊ ای سرو پای‌بسته به آزادگی مناز / آزاده من که از همه عالم بریده‌ام.

◊ بشکن دل بینوای ما را ای عشق / این ساز، شکسته‌اش خوش‌آهنگ‌تر است.

استعاره مکنیه و تشخیص

استعاره مکنیه و تشخیص

استعاره مصرحه از معشوق

استعاره مکنیه و تشخیص

استعاره مکنیه و تشخیص

۱

مصباح شو:

(ب) شمشیر (۵/۰ نمره)

(الف) شبنم عشق (۵/۰ نمره)

بررسی دقیق‌تر:

در گزینه الف در ترکیب «شبنم عشق»، عشق به شبنم تشبیه شده است. در گزینه ب «شمشیر» مجاز از جنگ یا وسایل جنگی مثل شمشیر و نیزه و... است.

به معنای حقیقی واژه، «حقیقت» و به معنای غیرحقیقی آن، «مجاز» می‌گویند.

معنی مجازی	معنی حقیقی	مثال
آب حوض	آبگیر، تالاب، نوعی ظرف آب	حوض یخ زد.
مردم ایران	نام کشوری در جنوب غربی آسیا	بر آشفته ایران و برخاست گرد
تماشاگران	محلی که ورزشکاران و تماشاچیان در آن حضور دارند	کل ورزشگاه به احترامش بلند شد
قصد	نام یک عضو	امشب سر آن دارم کر خانه برون تازم / این خانه هستی را از بیخ براندازم

قرینه: در متنی که «مجاز» دارد، نشانه‌ای هست که ذهن ما را از معنی حقیقی واژه دور و به معنی مجازی آن هدایت می‌کند؛ به این نشانه، «قرینه» می‌گویند.

معنی مجازی	قرینه	مثال
چای داخل فنجان	سر کشیدن (خوردن)	همه فنجان را سر کشیدم.

✓ هر استعاره مصرحه‌ای مجاز هم هست؛ چون در معنای غیرحقیقی به کار می‌رود؛ ولی بسیاری از مجازها استعاره نیستند؛ چون رابطه‌ی استعاره با معنای حقیقی خود رابطه‌ی تشبیه است؛ ولی در مجاز رابطه تشبیه نیست؛ مثال:

توضیحات	مثال
استعاره از فرد رشید و راست قامت	سرو وارد کلاس شد
مردم دشت	سراسر همه دشت بریان شدند.

نکته طلایی:

«و» عطف اگر بین دو واژه متضاد آمده باشد، می‌تواند مجاز بیافریند:
تویی رزاق هر پیدا و پنهان / تویی خلاق هر دانا و نادان از مومن وی ای پی
پیدا و پنهان: تضاد و مجاز از همه مخلوقات / دانا و نادان: تضاد و مجاز از همه موجودات یا انسان‌ها

۱/۵

مصحح شو:

الف) تشبیه (۰/۵ نمره)   ب) متناقض‌نما (پارادوکس / تناقض) (۰/۵ نمره)   ج) حس آمیزی (۰/۵ نمره)

بررسی دقیق‌تر:

در گزینه الف عشق به «رایت» (پرچم) تشبیه شده است. در گزینه «ب» شیخ به معنی پیر به شاب به معنی جوان اضافه شده و ترکیب متناقض‌نما (پارادوکس) به وجود آورده و در گزینه ج «جواب» شنیدنی و «تلخ» چشیدنی است؛ بنابراین آرایه حس آمیزی وجود دارد.

نقشه نهایی:

در این تیپ از سؤالات برای رسیدن به پاسخ یا باید به ارتباط واژگان خط‌کشیده شده با هم توجه کنیم یا به ارتباط بخش خط‌کشیده شده با دیگر واژگان جمله یا بیت توجه کنیم و به پاسخ برسیم. در سؤال مورد بحث رسیدن به پاسخ در هر سه گزینه از طریق دقت در رابطه واژگان بخش خط‌کشیده شده میسر است.

۱۶

قلمرو فکری

۰/۵

مصحح شو:

درست (۰/۵ نمره)

بررسی دقیق‌تر:

عشق‌بازی کار بیکاران بود   عاقلش با کار بیکاران چه کار؟ (نعمت‌الله ولی)

مفهوم: تقابل عقل و عشق / عشق چیز بی‌ارزشی است / انسان عاقل دنبال عشقبازی نمی‌رود! (نوع سؤال استفهام انکاری است).
یک بار هم ای عشق من از عقل میندیش   بگذار که دل حل کند این مسئله‌ها را (محمدعلی بهمنی)

معنی: ای عشق! یک بار هم که شده عقل را کنار بگذار و اجازه بده که دل عاشقانه مشکلات را حل کند.
مفهوم: کنار گذاشتن چاره‌سازی عاقلانه / تقابل عقل و عشق / برتری عشق بر عقل / عقل از حل مسائل عشق ناتوان است.

۱۷

	<p> نقشه نهایی:</p> <p>قبلاً هم اشاره کرده‌ایم که برای کشف مفهوم یک بیت یا عبارت نخست باید آن را درست بخوانیم، معنی واژگانش را بدانیم، معنی بیت یا عبارت را بدانیم و سپس با دقت در معنی، به مفهوم برسیم. بنابراین لازمه رسیدن به پاسخ، مجموعه‌ای از چند مهارت است و با صرف قوی بودن در یک بخش نمی‌توان به پاسخ رسید.</p>	
۰/۵	<p> مصحح شو:</p> <p>اتکا به خود (۵/۰ نمره) (به پاسخ‌های مشابه نمره تعلق بگیرد).</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>بخور تا توانی به بازوی خویش / می‌توانی (مضارع اخباری) / بازو: مجاز از توانایی و قدرت (مضارع اول: کنایه از این که از دست‌رنج خود استفاده کن). / سعی: کوشش و تلاش، مجاز از نتیجه سعی (مضارع دوم: کنایه از این که نتیجه کار و تلاش به خودت برمی‌گردد، به اندازه تلاش بهره می‌بری). معنی: تا می‌توانی فقط از توان و تلاش خودت روزی به دست بیاور؛ زیرا فقط به اندازه تلاش به تو روزی خواهد رسید.</p> <p>مفهوم: تکیه کردن بر توان و تلاش و همت خود / روزی هر کس به میزان تلاش او بستگی دارد. / توصیه به پرهیز از وابستگی</p> <p>آرایه: تلمیح به آیه «لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى» (برای انسان جز حاصل تلاش او نیست. سوره النجم، آیه ۳۹) / تکرار: خویش</p> <p>چون شیر به خود سپه‌شکن باش / فرزند خصال خویشتن باش (نظامی)</p> <p>سپه‌شکن: دلیر، پرهیزنده سپاه دشمن / خصال: جمع خصلت، خوبی‌ها، خواه نیک باشد یا بد / هر دو مضارع کنایه از: اتکا داشتن به خود و داشته‌های خود. معنی: مثل شیر ذاتاً دلیر باش و به خوبی‌ها و توانایی‌های خودت اتکا کن.</p> <p>مفهوم: اتکا به خود / پرهیز از وابستگی به دیگران</p>	۱۸
۰/۵	<p> مصحح شو:</p> <p>اعتقاد به معاد (۵/۰ نمره) (به پاسخ‌های مشابه نمره تعلق بگیرد).</p> <p> نقشه نهایی:</p> <p>سؤالات بیشتر بخش‌های آزمون فارسی، مخصوصاً سؤالات سه بخش دستور، آرایه و مفهوم عمدتاً از مطالبی طراحی می‌شود که در کارگاه متن‌پژوهی پایان درس‌ها آمده‌است. بنابراین یادگیری سؤالات کارگاه متن‌پژوهی را در اولویت اصلی مطالعه کتاب فارسی قرار دهید.</p>	۱۹
۰/۵	<p> مصحح شو:</p> <p>نویسنده با فروتنی و کرامت نفس، از نوشته‌های خود در مقابل کلام سعدی، عذرخواهی می‌کند و دلیل پا گذاشتن در عرصه نویسندگی را شور و شوق درونی خود می‌داند و خود را مانند بیمار تشنه‌ای می‌داند که فقط با نویسندگی آرامش می‌یابد. (۵/۰ نمره) (به پاسخ‌های مشابه نمره تعلق بگیرد).</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>به حرص از شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم / بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا (سنایی)</p> <p>حرص: طمع، زیاده‌خواهی، افزون‌طلبی / شربتی خوردم: آبی نوشیدم، (خطایی کردم، مقصود آغاز نویسندگی است). / مگیر: بازخواست نکن، مواخذه نکن / استسقا: نام مرضی که بیمار آب بسیار خواهد / مضارع دوم: کنایه از مهیا بودن شرایط خطا و گناه</p> <p>معنی ظاهری: اگر از روی طمع آب گوارایی نوشیدم و خطایی کردم، مرا بازخواست نکن؛ زیرا می‌دانم که کار بدی کردم؛ اما چاره‌ای نداشتیم؛ چون من مانند انسان بسیار تشنه‌ای بودم که در فصل تابستان در بیابانی گرم به آب خنک رسیده باشم!</p> <p>معنی از دید دکتر اسلامی: اگر از روی شوق و علاقه، اشتباهی کردم و به کار بزرگ نویسندگی روی آوردم، مرا بازخواست نکنید، چون من به نویسندگی علاقه زیادی داشتم و همه شرایط نیز مهیا بود، پس به ناچار این کار را شروع کردم!</p> <p>معنی از دید حکیم سنایی: اگر از روی طمع به لذت‌های دنیوی روی آوردم، مرا مواخذه نکن که کار ناپسندی کردم؛ زیرا این دنیا مانند بیابانی سوزان در روزهای داغ تابستان بود و لذت‌هایش مانند آب سردی در برابر من تشنه‌لب قرار داشتند و من مجبور به انجام این اشتباه شدم!</p> <p>مفهوم: ناچاری در انجام خطا / آماده بودن شرایط گناه و خطا و بی‌اختیاری انسان در برابر آن / دلیل تراشی و عذرخواهی بابت خطا و لغزش</p> <p>دکتر اسلامی با فروتنی و کرامت نفس، از نوشته‌های خود در مقابل کلام سعدی، عذرخواهی می‌کند و دلیل پا گذاشتن در عرصه نویسندگی را، شور و شوق درونی خود می‌داند و خود را مانند بیمار تشنه‌ای می‌داند که فقط با نویسندگی آرامش می‌یابد.</p> <p>آرایه: تضمین: دکتر اسلامی عین بیت سنایی را آورده است. / مراعات نظیر: بیابان، تابستان، آب سرد، استسقا / واج آرایه: صامت «ر» و مصوت «و» و «ا»</p>	۲۰

۱	<p>الف) سعدی (۰/۵) نمره) مصحح شو: </p> <p>ب) شمس (تبریزی) (۰/۵) نمره)</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>در بخش درک مطلب این طور نیست که همیشه یک بیت یا عبارت را بدهند و مفهومش را بخواهند؛ چه بسا از اسامی اشخاص و مکان‌ها و... که در داخل درس‌ها آمده سؤال طراحی شود یا این که مفهوم و پیام کلی یک درس مورد پرسش واقع شود؛ بنابراین لازمه گرفتن نمره کامل از این بخش این است که متن درس‌ها را چند بار خوانده باشید و بر مفهوم جزئیات و مفهوم کلی درس تسلط داشته باشید.</p>	۲۱
۱	<p>الف) سعدی (۰/۵) نمره) مصحح شو: </p> <p>دریای خون در بیت «الف» به معنی سرخی آسمان (شفق) (۰/۵) نمره) و در بیت «ب» به معنی میدان جنگ (۰/۵) نمره)</p> <p>بررسی دقیق‌تر: </p> <p>در آن دریای خون، در دشت تاریک به دنبال سر چنگیز می‌گشت دریای خون: استعاره از میدان جنگ / سر: مجاز از وجود و جان (به دنبال سر چنگیز می‌گشت: به فکر کشتن چنگیز بود ← کنایه) معنی: در میدان تاریک نبرد که تبدیل به دریایی از خون شده بود، به دنبال کشتن چنگیز بود. مفهوم: شجاعت جلال‌الدین در آن دریای خون، در قرص خورشید غروب آفتاب خویشتن دید دریای خون: استعاره از سرخی آسمان (شفق) / آفتاب: استعاره از عمر و زندگی (برخی آفتاب خویشتن را تشبیه گرفته‌اند) / غروب چیزی را دیدن: کنایه از مرگ و نابودی آن چیز معنی: با دیدن قرص خورشید در سرخی شفق، مرگ و نابودی خود را مشاهده کرد. مفهوم: پیش‌بینی کشته شدن ایرانیان و نابودی حکومت خوارزمشاهی و سرزمین ایران / نزدیک شدن به مرگ و ناامیدی از زندگی</p>	۲۲
۴	<p>الف) به معلوما تم اضافه می‌شد یا گنجایش ذهنم زیاد می‌شد. (۰/۵) نمره) ب) اگر از روی اطاعت (۰/۲۵) نمره) و علاقه نیامد، (۰/۲۵) نمره) با زور و اجبار بردار و بیاور (۰/۲۵) نمره). ج) تا نزدیک نماز ظهر (۰/۲۵) نمره) از این کارهای مهم (۰/۲۵) نمره) آسوده شده بود (تمام کرده بود) (۰/۲۵) نمره). د) کعبه محل برآورده شدن نیاز (۰/۲۵) نمره) همه مردم جهان (۰/۲۵) نمره) و قبله‌گاه و محل توجه (۰/۲۵) نمره) همه موجودات زمینی و آسمانی است (۰/۲۵) نمره). ه) انسانی که خردمند است، (۰/۲۵) نمره) بخشش و جوانمردی می‌کند (۰/۲۵) نمره) (اندیشمندان، بخشنده‌اند؛ زیرا انسان‌های نادان (۰/۲۵) نمره) پست و کوتاه‌همت هستند (۰/۲۵) نمره). (یا برعکس: انسان‌های پست و فرومایه، بی‌عقل و نادان هستند). راهنمای مصحح: به پاسخ‌های مشابه نمره داده شود.</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>در پاسخ‌دهی به سؤالات این بخش شما باید با معنی کردن واژگان دشوار، ابیات یا عبارات را مطابق زبان معیار به شکل ساده و روان در بیاورید و لازمه پاسخ‌دهی به این بخش هم همانند درک مطلب، داشتن چندین مهارت، مخصوصاً تسلط بر واژگان است. نکته دیگر این که هر چند قریب به اتفاق سؤالات این قسمت از ابیات و عبارات متن‌های دروس اصلی طراحی می‌شود اما طرح سؤال از سه بخش فرعی و مخصوصاً از ابیات و عبارات داخل کارگاه متن‌پژوهی هیچ بعید نیست.</p>	۲۳
۲۰	موفق باشید.	

مرکز پژوهش‌های آموزشی مدارس برتر

باسمه تعالی

پاسخنامه آزمون تشریحی هماهنگ اسفندماه

(دوره دوم متوسطه)

تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۱۲/۱۹

پاسخنامه درس: فارسی

پایه: یازدهم (رشته ریاضی و تجربی)

صفحه ۱ از ۲

پاسخ سؤال ۱: (۲۵/۰ نمره)

گزینه الف)

معنی رایت در گزینه‌های دیگر:

(ب) بیرق و پرچم

(ج) درفش

(فارسی یازدهم، صفحه ۱۶۰)

پاسخ سؤال ۲: (۲۵/۰ نمره)

گزینه ج)

(فارسی یازدهم، صفحه ۹۴)

پاسخ سؤال ۳: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

الف) تاخت و تاز

ب) باغ

(فارسی یازدهم، صفحه‌های ۱۶۱ و ۱۶۲)

پاسخ سؤال ۴: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

مهمل، غو، غزا

(فارسی یازدهم، صفحه‌های ۵۲، ۷۸، ۸۲، ۹۵، ۱۰۱، ۱۰۳، ۱۰۶ و ۱۱۰)

پاسخ سؤال ۵: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

الف) تهنیت

ب) قبضه

ج) مرهم

(فارسی یازدهم، صفحه‌های ۵۷، ۸۱ و ۹۱)

پاسخ سؤال ۶: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

الف) گفت: آن که یافت می‌نشود، آن «آرزوی من» است: مضاف‌الیه برای آرزو

ب) آزاد کن از بلای عشق مرا: مفعول

(فارسی یازدهم، صفحه ۵۴)

پاسخ سؤال ۷: (۲۵/۰ نمره)

گزینه ب)

(فارسی یازدهم، صفحه ۵۴)

پاسخ سؤال ۸: (۷۵/۰ نمره)

الف) بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست: که: پیوند وابسته‌ساز (۲۵/۰ نمره): جمله مرکب (۲۵/۰ نمره)

ب) خروشید و برجست لرزان ز جای: و: پیوند هم‌پایه‌ساز (۲۵/۰ نمره)

(فارسی یازدهم، صفحه ۶۰)

پاسخ سؤال ۹: (۱ نمره)

الف) میان ضحاک: معطوف (۲۵/۰ نمره)

ب) دماوند: مضاف‌الیه (۲۵/۰ نمره)، غاری: متمم (۲۵/۰ نمره)

ج) ترکیب‌های وصفی: ۱ مورد: دو دست (دو: پیشین) (۲۵/۰ نمره)

(فارسی یازدهم، صفحه‌های ۷۲ و ۷۹)

پاسخ سؤال ۱۰: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

الف) سوگند: تغییر معنا

ب) شادی: بدون تغییر

(فارسی یازدهم، صفحه ۱۰۴)

پاسخ سؤال ۱۱: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

حلول: هسته، این: صفت پیشین: اشاره، صبح: مضاف‌الیه، روشن: صفت پسین

(فارسی یازدهم، صفحه ۱۱۳)

پاسخ سؤال ۱۲: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

الف) صفت فاعلی

ب) صفت نسبی

(فارسی یازدهم، صفحه ۹۳)

پاسخ سؤال ۱۳: (۵/۰ نمره)

وجه شبه در این تشبیه، کنایه است: حلقه در گوش

(فارسی یازدهم، صفحه ۵۵)

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

باسمه تعالی

پاسخنامه آزمون تشریحی هماهنگ اسفندماه

(دوره دوم متوسطه)

تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۱۲/۱۹

پاسخنامه درس: فارسی

پایه: یازدهم (رشته ریاضی و تجربی)

صفحه ۲ از ۲

پاسخ سؤال ۱۴: (۵/نمره)

ویژگی سهل ممتنع

(فارسی یازدهم، صفحه ۷۹)

پاسخ سؤال ۱۵: (هر مورد ۲۵/نمره)

الف) بی تو حتی مهربانی حالتی از کینه دارد

ب) دفاع از وطن، کیش فرزانیست

(فارسی یازدهم، صفحه های ۹۵ و ۱۱۵)

پاسخ سؤال ۱۶: (هر مورد ۲۵/نمره)

الف) عصبانیت

ب) آماده و مهیای سفر شدن

ج) حرکت کردن / آماده حرکت شدن

د) شاد بودن

(فارسی یازدهم، صفحه های ۸۶ و ۱۱۱)

پاسخ سؤال ۱۷: (۱/۵/نمره)

الف) بیت ۲: حس آمیزی: افسانه های نرم (۲۵/نمره)

ب) بیت ۱: تکرار مصوت «ا» باعث پیدایش واج آرایبی شده است. (۲۵/نمره)

ج) تشبیه: کشتی عشق (۲۵/نمره) / مشبه: کشتی (۲۵/نمره) / مشبه به: عشق (۲۵/نمره)

د) پارادوکس: آرامش طوفانی (۲۵/نمره)

(فارسی یازدهم، صفحه ۷۷، ۷۸ و ۹۵)

پاسخ سؤال ۱۸: (۵/نمره)

تضمین

(فارسی یازدهم، صفحه ۷۳)

پاسخ سؤال ۱۹: (۵/نمره)

تشبیه

(فارسی یازدهم، صفحه ۶۳)

پاسخ سؤال ۲۰: (هر مورد ۲۵/نمره)

الف) خداوند پنهان است اما همه جا هست.

ب) خداوند است که حاجات همه را می دهد.

(فارسی یازدهم، صفحه های ۵۲ و ۶۳)

پاسخ سؤال ۲۱: (هر مورد ۲۵/نمره)

الف) به دل ملائکه

ب) ایراد نگیر

(فارسی یازدهم، صفحه های ۵۸ و ۷۸)

پاسخ سؤال ۲۲: (۷۵/نمره)

عشق، تلمیح به آیه قرآن که: ما امانت را به آسمان ها و زمین و کوه ها عرضه کردیم. پس از حمل آن خودداری کردند و از آن هراسناک بودند و انسان آن را بر دوش کشید. به راستی که او بسیار ستمگر و نادان بود. (هر توضیح کلی دیگری هم کافی است)

(فارسی یازدهم، صفحه ۵۹)

پاسخ سؤال ۲۳: (هر مورد ۲۵/نمره)

الف) وفاداری

ب) فداکاری در راه عشق

(فارسی یازدهم، صفحه ۵۲)

پاسخ سؤال ۲۴: (۱/۲۵/نمره)

الف) ماجرای ربودن انگشتر حضرت سلیمان توسط شیطان و ادعای سلطنت و حکومت توسط شیطان (۵/نمره)

ب) کلیم: امام خمینی (۲۵/نمره) / سامری: اسرائیل (۲۵/نمره)

ج) امام خمینی (۲۵/نمره)

(فارسی یازدهم، صفحه ۸۶)

پاسخ سؤال ۲۵: (۵/نمره)

تأسف برای کسانی که فریب شیطان را می خورند و دچار لغزش و گناه می شوند.

(فارسی یازدهم، صفحه ۷۱)

پاسخ سؤال ۲۶: (۴/نمره)

براساس نظر صائب همکاران

(فارسی یازدهم، صفحه های ۵۸، ۸۷، ۸۹، ۹۱، ۱۰۳، ۱۰۶ و ۱۱۱)

آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: فارسی ۲	ساعت شروع:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۲/۱۴	مدت امتحان: ۴۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: همه رشته‌ها	پایه یازدهم دوره متوسطه	تعداد صفحات: ۸ صفحه
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی		گروه آموزشی ماز	
ردیف	پاسخنامه	نمره	

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱	<p>مصحح شو:</p> <p>مورد «ب» (۰/۲۵)</p> <p>مطلق: رها شده، آزاد (مطلق ≠ بسته) / مقید: گرفتار، بسته، در قید شده - (روان خوانی «آذرباد» و درس ۱۵)</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>به صورت سؤال با دقت توجه شود، سوال از ما متضاد را خواسته و نه مترادف. ظرافت سؤال در صورت سؤال است.</p>	۰/۲۵						
۲	<p>مصحح شو:</p> <p>آوری: به طور قطع، بی‌گمان، بی‌تردید - درس ۱۲ (واژه نامه ص ۱۶۲)</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>طراح سؤال با ذکر واژه «تردید» به نوعی ذهن دانش‌آموز را به کنکاش وا می‌دارد.</p>	۰/۲۵						
۳	<p>مصحح شو:</p> <p>هفت صندوقی - درس ۱۶ (واژه نامه ص ۱۶۶)</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>گاهی معنی برخی از واژه‌ها (مانند اصطلاحات علمی/ دینی/ عرفانی و...) در قالب یک جمله یا عبارت است که معنا پیدا می‌کند، بنابراین باید کامل آموخته شوند.</p>	۰/۵						
۴	<p>مصحح شو:</p> <p>الف) مئونت ✗ ← نادرست / معونت ✓ ← درست (۰/۲۵) (درس ۱۵)</p> <p>ب) بخوایید ✗ ← نادرست / بخایید ✓ ← درست (۰/۲۵) (درس ۱۴)</p> <p>املا:</p> <p>مبحث املا در واقع در سه شکل خودنمایی می‌کند:</p> <table border="1"> <tr> <td>گروه‌های شش‌گانه‌گزینش املائی (اهمیت املائی)</td> <td>ا، ع، ا، ط، ا، ث، س، ص، ا، ح، ه، ا، ذ، ز، ض، ظ، ا، غ، ق، /</td> </tr> <tr> <td>کلمات هم‌آوا</td> <td></td> </tr> <tr> <td>رسم‌الخط (گروه‌های شش‌گانه‌گزینش املائی + ملاک و معیار ما در انتخاب و گزینش درست)</td> <td>از راه دیدن شکل درست کلمه‌ها + از راه شناخت اشتقاق و هم‌خانواده بودن کلمه‌ها + از راه پی بردن به معنی کلمه‌ها</td> </tr> </table> <p>نکته طلایی:</p> <p>در فارسی واژگانی اهمیت املائی دارند که:</p> <ul style="list-style-type: none"> عربی رایج در فارسی باشد؛ مانند (رأی، رعد/ تاجر، طالب/ حامد، هاشم/ ذاکر، زاهد، ضامن، ظالم/ مغرور، مقدور). در خود یک یا چند حرف از حروف شش‌گانه‌گزینش املائی را داشته باشد. به عبارت دیگر، کلمه‌ای اهمیت املائی دارد که می‌تواند چند شکل مکتوب داشته باشد و باید شکل درست آن را هنگام نوشتن انتخاب کرد. 	گروه‌های شش‌گانه‌گزینش املائی (اهمیت املائی)	ا، ع، ا، ط، ا، ث، س، ص، ا، ح، ه، ا، ذ، ز، ض، ظ، ا، غ، ق، /	کلمات هم‌آوا		رسم‌الخط (گروه‌های شش‌گانه‌گزینش املائی + ملاک و معیار ما در انتخاب و گزینش درست)	از راه دیدن شکل درست کلمه‌ها + از راه شناخت اشتقاق و هم‌خانواده بودن کلمه‌ها + از راه پی بردن به معنی کلمه‌ها	۰/۵
گروه‌های شش‌گانه‌گزینش املائی (اهمیت املائی)	ا، ع، ا، ط، ا، ث، س، ص، ا، ح، ه، ا، ذ، ز، ض، ظ، ا، غ، ق، /							
کلمات هم‌آوا								
رسم‌الخط (گروه‌های شش‌گانه‌گزینش املائی + ملاک و معیار ما در انتخاب و گزینش درست)	از راه دیدن شکل درست کلمه‌ها + از راه شناخت اشتقاق و هم‌خانواده بودن کلمه‌ها + از راه پی بردن به معنی کلمه‌ها							
۵	<p>مصحح شو:</p> <p>الم ✗ ← نادرست / علم ✓ ← درست (۰/۵)</p> <p>استخلاص ✗ ← نادرست / استخلاص ✓ ← درست (۰/۵)</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>یادگیری واژه‌های هم‌آوا هم‌چون «علم و آلم» در جمله یا در گروه کلمه (ترادف/ تضاد/ ترکیب عطفی، معطوف‌علیه و معطوف) بسیار در واژه‌نامه و به خصوص املا مهم هستند.</p>	۱						

۰/۵		مصصح شو: 	۶
	(الف) بی‌ربغت (گنج حکمت «تجسم عشق» (۰/۲۵) (ب) برخاست (درس ۱۲) (۰/۲۵)		

۱		مصصح شو: 	۷
	<p>(الف) مصراع اول: پایه (۰/۲۵) شیفته حُسن خویشتن باشی: پیرو یا وابسته (۰/۲۵) (چنین که: مترادف حرف ربط «که / زیرا»)</p> <p>(ب) مورد ۲ - «م» در واژه یاران: مضاف‌الیه (۰/۵) متن‌پژوهی درس ۱۶</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>(ب) در بیت صورت سؤال، «حُسن»: مضاف‌الیه است. یارانم (یاران من) در کمند باشند.</p> <p>راهنمای مصصح: بهتر است حرف ربط یا پیوند وابسته‌سازی هم‌چون «که» که قبل از جمله پیرو می‌آید، هنگام پاسخ دادن با جمله پیرو نوشته نشود، اگر هم دانش‌آموزی به اشتباه چنین نمود، نمره کسر نگردد.</p>		

پیوندهای هم‌پایه‌ساز:

(الف) اگر یکی از این پیوندهای هم‌پایه‌ساز، بعد از جمله ساده بیاید، جمله بعدی نیز ساده است.
 (ب) اگر در جملات مرکب، یکی از حروف ربط هم‌پایه‌ساز، بعد از جمله هسته یا وابسته قرار بگیرد، آن جمله را با جمله قبل هم‌پایه می‌کند. یعنی اگر جمله قبل از حرف ربط هم‌پایه‌ساز، پیرو باشد، جمله بعد از حرف ربط هم‌پایه‌ساز نیز پیرو است.

جمله مرکب (غیرساده):

جملات از نظر استقلال معنایی به دو دسته تقسیم می‌شوند:

حروف ربط مرکب:

با این که، بی آن که	با وجود این که، با وجود این	به طوری که	بلکه	بنابراین
به هر حال	تا جایی که، چندان که	در حالی که	در صورتی که	در نتیجه
وانگهی	وگرنه	هرچند	همین که	

نکات طلایی:

- گاهی ممکن است «حرف ربط وابسته ساز»، میان قسمت های جمله هسته جدایی بیندازد. در واقع جمله پیرو در دل یا شکم جمله پایه قرار می گیرد.
  - در عبارت «دیروز در خیابان که به دنبال جای پارک ماشین می گشتم، چشمم به تابلوی عبور ممنوع خیابان افتاد.» جمله پیرو: «به دنبال جای پارک می گشتم» و بقیه جمله: هسته است.
- گاهی در یک جمله مرکب، پیوند وابسته ساز (که/ تا) حذف می شود؛ خصوصاً اگر جمله وابسته در توضیح و جواب جمله هسته باشد.
  - گفتم غم تو دارم، گفتا غمت سر آید. گفتم [که] غم تو دارم، گفتا [که] غمت سر آید.
- پیوندهای هم پایه ساز: هرگاه یکی از این حروف «و، هم، یا، ولی، اما، لیک، لیکن، بلکه، خواه، نه تنها، نه، چه» میان دو جمله قرار بگیرند، جمله قبل و بعد از خود را هم پایه و هم ارزش می کنند.
  - «و» مهم ترین و پرکاربردترین پیوند هم پایه ساز در زبان فارسی است. دو جمله ساده را به هم پیوند داده و آن ها را از نظر مستقل بودن، هم پایه قرار می دهد.

۰/۷۵

مصحح شو:

- الف) صفت نسبی: مورد ۴ (برین) (۰/۲۵)   ب) صفت فاعلی: مورد ۲ (توانا) (۰/۲۵)
 ج) صفت لیاقت: مورد ۱ (دیدنی) (۰/۲۵)   براساس کارگاه متن پژوهی درس (۱)

پرباربردترین صفت های بیانی:

- صفت مطلق: پاک، روشن، غمناک، پاک دست، پاکدل
- صفت فاعلی: که مهم ترین شان، شامل انواع زیر است:

صفت فاعلی	مثال
بن مضارع + نده	گوینده، بیننده، راننده، زینده
بن مضارع + ا	شنوا، پویا، کوشا، گیرا، گویا، روا
بن مضارع + ان	خندان، نالان، پریشان، لرزان، جوشان
بن مضارع / ماضی + گار	آموزگار، آفریدگار
بن ماضی + ار	خریدار، برخوردار، خواستار
بن ماضی / بن مضارع + گار	خواستگار، سازگار

- صفت تفضیلی: صفت بیانی مطلق + پسوند «تر»: برتر، شاداب تر
- صفت مفعولی: بن ماضی + ه: شکفته، خسته، نشانده (استثنا: بن ماضی + ار: مُردار، گرفتار)
- صفت نسبی: که مهم ترین شان شامل موارد زیر است:
  - اسم + ی: نیلوفری، آسمانی، ایرانی
  - اسم + ین: سنگین (مانند سنگ چگال وزین)، ززین، رنگین، سیمین، نوین (صفت + ین)
  - اسم + ینه: زرینه، سیمینه، دیرینه
  - اسم + انی: روحانی، جسمانی، تحتانی
  - اسم + انه: کودکانه، روزانه، مردانه، زنانه، سالانه، بچگانه
- نکته مهم: کارانه، یارانه، بیعانه، شکرانه، شاگردانه، صبحانه: اسم اند نه صفت
- عدد+گانه: پنج گانه
- صفت لیاقت: مصدر + ی: نوشیدنی، گسترده، رفتنی

۸

الف) حذف فعل کمکی [است] بعد از «نهاده» به قرینه معنایی (۰/۵)
 ب) اختران و آسمان (۰/۵) (درس ۱۸)

گاهی، کلمه یا کلماتی از جمله حذف می‌شوند، اما شنونده از طریق دیگر کلمات جمله، آن را در می‌یابد:

شبه جمله‌ها (صوت و منادا)	زه، زهی، دست مریزاد، مرحبا
حذف فعل اسنادی در جمله مرکب (مسند = صفت برتر)	<ul style="list-style-type: none"> ◆ هر چه ارزان‌تر [است] بهتر [است] ◆ چه بهتر [است] که شما این کار مهم را بر عهده بگیرید. ◆ از گرسنگی مردن، به [است] که به نان ...
حذف فعل در جملات استثنایی پرکاربرد	به سلامت [ ] / بسیار خوب [است] / به جان شما [قسم می‌خورم]

آموز - (براساس کارگاه متن‌پژوهی درس ۱۸)

نکته طلایی:

- بن مضارع (امر کردن) مصدر داده شده و حذف «ب آغازین» آن
- ◆ آموختن: بیاموز = آموز
- ◆ پوشیدن: بپوش = پوش
- ◆ بن مضارع در ساخت افعال مضارع «اخباری، التزامی و مستمر» کاربرد دارد.
- ◆ بن ماضی (حذف «ن» از مصدر) آموختن: آموخت / پوشیدن: پوشید
- ◆ بن ماضی در ساخت افعال «ماضی و آینده» کاربرد دارد.

۱	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>گاه سود و زیان (سود: مضاف‌الیه - زیان: معطوف به مضاف‌الیه) (براساس کارگاه متن پژوهی درس ۱۴ - بیت صورت سؤال برگرفته از کارگاه متن پژوهی درس ۱۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اگر یکی از دو مورد (سود/زیان) یا هر دو (سود و زیان) نوشته شود، نمره منظور گردد.</p> <p style="text-align: right;">نکته طلایی:</p> <p>گاهی وابسته‌ها پس از هسته گروه اسمی قرار می‌گیرند و توضیح بیشتری در مورد آن می‌دهند که در این صورت وابسته‌های پسین هستند. ♦ فرهنگ غنی مردم ایران ← (هسته: فرهنگ - صفت: غنی - مضاف‌الیه: مردم - مضاف‌الیه مردم: ایران)</p> <p style="text-align: right;"> انواع وابسته‌های پسین:</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 20%;"> <p>وابسته‌های پسین غیروصفی</p> <p>مثال: روز میلاد، روی ماه، دوستم</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 20%;"> <p>وابسته‌های پسین وصفی</p> <div style="display: flex; flex-direction: column; gap: 5px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> <p>صفت ترتیبی با پسوند ۲م</p> <p>مثال: کلاس چهارم، روز آخر</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> <p>صفت بیانی: خوب، دیدنی، بلورین، خفته، پاکدل</p> <p>مثال: روز خوب</p> </div> </div> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%;"> <p>وابسته‌های پسین:</p> <p>گاهی وابسته‌ها پس از هسته گروه اسمی قرار می‌گیرند و توضیح بیشتری در مورد آن می‌دهند که در این صورت وابسته‌های پسین هستند.</p> </div> </div>	۱۱
قلمرو ادبی (۵ نمره)		
۰/۵	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>روضه خُلد ← از مجد خوافی (گنج حکمت «کاردانی») (۰/۲۵) ماه نو و مرغان آواره ← از رابیندرانات تاگور (درس ۱۷) (۰/۲۵)</p>	۱۲
۰/۵	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>محمد عوفی - (گنج حکمت درس ۱۵؛ مهمان ناخوانده)</p> <p>راهنمای مصحح: تنها ذکر نام «محمد عوفی» کافی بوده و نمره کامل را در بر دارد.</p> <p style="text-align: right;">نقشه نهایی:</p> <p>بهتر است برای راحتی خود در آموختن تاریخ ادبیات کتاب فارسی، از قبل، جدولی با چند ستون رسم کنید و نام مولف (شاعر/ نویسنده / مترجم) در یک ستون و نام اثر، در ستون دیگر و احياناً ستونی دیگر با عنوان ملاحظات یا هرچیزی که در یادگیری این مقوله کمک می‌کند جدا کرده و بنویسید.</p>	۱۳
۱	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>(الف) ناگهان قفل بزرگ تیرگی را می‌گشاید (۰/۵) (ب) به چشمان من کیمیا خاک توست (۰/۵)</p>	۱۴
۱	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>به میدان بودن: جنگیدن / روی آوردن به ...: توجه کردن / کل مصراع دوم: پیروزی (کارگاه متن پژوهی درس ۱۲)</p> <p>راهنمای مصحح: نشان دادن کنایه ۰/۵ و ذکر مفهوم آن ۰/۵ در بر دارد. دانش‌آموز باید یک کنایه پیدا کند و مفهوم کنایی آن را بنویسد.</p>	۱۵

معنا	کنایه در لغت یعنی «پوشیده سخن گفتن» و در اصطلاح، واژه یا عبارتی است که دارای دو معنای دور و نزدیک است، اما معنای ظاهری و نزدیک آن مورد نظر گوینده نیست بلکه مفهوم «دور» آن مد نظر است.
معنای دور و معنای نزدیک	در کنایه هم معنای نزدیک و هم معنای مجازی (=معنای دور) با هم به ذهن خواننده می‌آیند، اما خواست گوینده معنای دور است و آن را با تأمل در اجزای کلام و بافت سخن می‌توان دریافت. به عبارتی در کنایه معنای «نزدیک و دور» لازم و ملزوم یکدیگر هستند و با دقت در اجزای کلام، از معنای نزدیک به معنای دور منتقل می‌شویم.
مثال	♦ «پا جای پای کسی گذاشتن» ← دقیقاً مثل آن شخص عمل کردن و همان کار را انجام دادن
	♦ «مثل برق و باد خود را به جایی رساندن» ← با سرعت بسیار خود را به جایی رساندن. (عبارت، تشبیه هم دارد.)
	♦ «چشم داشتن به کسی یا چیزی» ← امید داشتن به ... (چشم زدن از کسی ← ترسیدن از ...)
	♦ «سنگ بر سبوی زدن» ← آزمایش توأم با خطر، (اصطلاح امروزی ← ریسک کردن، دل را به دریا زدن)
	چو خواهی که پیدا کنی گفت‌وگویی نباید زدن سنگ را بر سبوی
	♦ «تنگ‌دل شدن» ← ناراحت و اندوهگین شدن
	سیاوش سیه را به تندی بتاخت نشد تنگ‌دل، جنگ آتش بساخت
	♦ «پشت دست داغ کردن» ← توبه کردن و عبرت گرفتن و ترک نمودن کاری
	♦ «شماق مکیدن» ← بی‌بهره ماندن، انتظار بیهوده، وقت را به بطالت سپری کردن
	♦ «چند مرده حلاج بودن» ← در انجام کار چقدر موفق بودن، چقدر توانایی و انجام کاری را داشتن به گفته علامه دهخدا، در «امثال و حکم»، عبارت «چند مرده حلاج بودن» کنایه از انجام دادن کاری است که در حدود توانایی چند مرد باشد و شاید تشبیه به عمل چند مرد حلاج باشد که یک تن آن را انجام دهد.
تفاوت کنایه و مجاز	در مجاز فقط یکی از دو معنی قابل دریافت است آن هم معنی غیرحقیقی؛ اما در کنایه هر دو معنی دور و نزدیک دریافت می‌شود ولی معنی دور اراده شده است.
تفاوت کنایه با استعاره	معمولاً استعاره در واژه، و کنایه در ساختار کلام (سخن/ جمله) است.

- الف) ۴ (تشبیه: (او) مثل باد رفت - کارگاه متن‌پژوهی درس (۱۱) (۰/۲۵)
 ب) ۳ (حسن تعلیل - کارگاه متن‌پژوهی درس (۱۰) (۰/۲۵)
 ج) ۲ (تلمیح به داستان حضرت موسی علیه‌السلام - درس دهم) (۰/۲۵)
 د) ۱ (تضاد: است ≠ نیست) درس هجدهم (۰/۲۵)

بررسی دقیق‌تر:

الف) تشبیه: (او = فریدون) مثل باد رفت.

ب) شاعر باور دارد، جوش و خروش فرات و کیود رنگی کعبه به خاطر سوگواری شهادت حضرت عباس است.

هرچند حس آمیزی جزو موارد درست سؤال نبود، ولی بد نیست یه بار حس آمیزی رو هم باهم مرور کنیم تا اگر اشتباهاً این مورد رو انتخاب کردی، متوجه اشتباهت بشی:

۱

۱۷

الف) سجع: هلالی زالی (۰/۵)

ب) دو گروه تشبیهی به کار رفته است. گروه اول: بدر (مشبه) (۰/۲۵) هلال (مشبه به) (۰/۲۵)

گروه دوم: رستم (مشبه) (۰/۲۵) زال (مشبه به) (۰/۲۵)

(ذکر یک گروه کفایت می‌کند (نمره بخش «ب» در مجموع ۰/۵ است))

مشبه	مشبه به	وجه شبه	ادات تشبیه
پدیده‌ای است که آن را به پدیده‌ای دیگر مانند می‌کنیم؛ مثل ایام گل در مصراع زیر: ایام گل چو عمر به رفتن شتاب کرد.	پدیده‌ای است که مشبه را به آن مانند می‌کنیم؛ مثل عمر در مصراع قبل یا گل در مصراع زیر: تو هم چون گل ز خندیدن لب با هم نمی‌آید	ویژگی یا صفت مشترک میان مشبه و مشبه به است که در مشبه به پر رنگ تر و آشکارتر است. مانند «کریم» در مصراع: گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم.	واژه‌ای است که آن را برای بیان شباهت میان دو پدیده (مشبه و مشبه به) به کار می‌بریم. واژه‌های: چو، مثل، مانند، و ... این زبان چون سنگ و هم آهن‌وش است

قلمرو فکری (۸ نمره)

۴	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>الف) می‌گفت: به مانند انسان <u>غیر قابل تحمل</u> هستی. (درس ۱۶) (۰/۵)</p> <p>ب) اما از افرادی که در هدایت تو، مؤثرند (کم‌رنگ بودن کمک‌های انسان بی‌ادعا) <u>غافل</u> نباش. (درس ۱۷) (۰/۵)</p> <p>ج) (خدایا) وجودم را در بندگی خودت <u>مصمم</u> کن، نه مانند انسان‌های بی‌غم که <u>دچار</u> هوا و هوس گردانی. (درس نیایش) (۰/۷۵)</p> <p>د) وقتی هدف، چهره‌اش را به آن دو نشان نداد (<u>به هدف خود نرسیدند</u>) (درس ۱۴) (۰/۵)</p> <p>ه) (ای انکارکننده / دشمن) <u>ضربه خود را بر عاشق بزن</u> که <u>این آسیب هم چون مرهمی است</u> - زیرا بدون زخم، مردن برای عاشق در <u>حکم غم و مصیبت</u> است. (درس ۱۱) (۰/۷۵)</p> <p>و) (از زبان کاوه به مردم) <u>قیام کنید</u> زیرا بزرگ و پادشاه ما (= <u>ضحاک</u>) <u>شیطان</u> است. (درس ۱۲) (۰/۵)</p> <p>ز) <u>سرزمین فلسطین</u> پر از <u>اسرائیلیان و دشمنان</u> است. (درس ۱۰) (۰/۵)</p> <p>راهنمای مصحح: تصحیح معنی شعر و نثر: با توجه به بارم هر مورد لازم است به واژه‌های ویژه‌ای که در آن شعر یا نثر ارائه شده، توجه گردد. اگر موردی (۰/۲۵) نمره داشته باشد، پس یک واژه خاص در آن صورت سؤال برای طراح مد نظر بوده، یا (۰/۵) نمره (دو واژه) یا (۰/۷۵) (سه واژه) همچنین نیازی به ذکر کامل واژگان و عبارات پاسخ‌نامه نیست و صرف رساندن مفهوم و محتوای درست، نمره کامل را برای دانش‌آموز به همراه می‌آورد.</p>	۱۸
۱	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>اگر به خاطر از دست دادن آرزوهای بزرگ غمگین شوی، به آرزوهای کوچک هم نمی‌رسی. (درس ۱۷)</p>	۱۹
۰/۵	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>تأکید بر سنجیده‌گویی / نکوهش کلام فکر نشده (روان خوانی «دیدار»)</p>	۲۰
۰/۵	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>مورد ۱ - تأکید بر گوشه نشینی و عزلت (سر به گریبان بودن) (کارگاه متن پژوهی درس ۱۷)</p>	۲۱
۱	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>قدرت بدون علم، کارساز نیست / اگر علم کاری نداری، نمی‌توانی به آسانی ادعای مهارت در آن کار را داشته باشی. (قدرت همراه با دانش) (گنج حکمت «کاردانی»)</p>	۲۲
۱	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>جهاد اکبر / مبارزه با نفس اماره (کارگاه متن پژوهی درس ۱۱)</p>	۲۳
۲۰	موفق باشید	

نام و نام خانوادگی:	رشته: همه رشته‌ها	تاریخ امتحان: خردادماه ۱۴۰۳	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: همه رشته‌ها	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحات: ۲۹ صفحه
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی		گروه آموزشی ماز	
ردیف	پاسخنامه	نمره	

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۰/۲۵	<p>۱</p> <p> مصحح شو:</p> <p>گزینۀ «ب» یا مرشد ≠ مراد</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>این سوال از واژه‌نامه کتاب درسی طرح شده است؛ در این بخش از کتاب، برای برخی از واژگان چندین معنی آمده است؛ علاوه بر آن برای برخی از آنها در ادامه معنی واژه، معنی مقابل یا متضاد آنها نیز نوشته شده که مطالعه و یادگیری آنها نیز بسیار مهم است.</p> <p>ادبار: بدبختی، سیه‌روزی؛ متضاد ← اقبال</p> <p>مرشد: آن که مراحل سیر و سلوک را پشت سر گذاشته و سالکان را راهنمایی و هدایت می‌کند، مراد، پیر؛ متضاد ← مرید و سالک</p> <p>عیار: خالص، سنجه، متضاد ← غش و ناپاکی</p> <p>شریعت: شرع، آیین، راه دین، متضاد ← طریقت</p> <p> نقشه نهایی:</p> <p>برای پاسخ‌دهی به این سؤال به دو نکته توجه داشته باشید.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ مقصود از «مقابل»، مخالف و متضاد است؛ نه «جلو» و «روبه‌رو» ◆ چون تست‌های سوالات نهایی نمره منفی ندارند، این‌گونه سؤالات را بدون پاسخ نگذارید؛ چرا که در سؤالات تستی ۲۵ درصد و در سؤالات دو گزینه‌ای ۵۰ درصد احتمال درست بودن پاسخ شما وجود دارد. البته علاوه بر دانش و آگاهی، دقت و حسابگری را نیز چاشنی کارتان بکنید. ◆ اول هر چهار پاسخ را با دقت بخوانید، اگر به پاسخ درست رسیدید که چه بهتر؛ اگر نرسیدید از طریق رد یک یا دو یا سه گزینه شانستان را برای رسیدن به پاسخ درست افزایش دهید. ◆ جز در موارد بسیار نادر، سؤالات لغت از بخش واژه‌نامه کتاب درسی طراحی می‌شوند؛ پس برای کسب نمره این بخش - که بسیار حائز اهمیت است - حتماً در طول سال تحصیلی مطابق یک برنامه‌ریزی حساب شده و مناسب بر همه واژگان واژه‌نامه مسلط شوید. 	
۰/۲۵	<p>۲</p> <p> مصحح شو:</p> <p>الف) قلا ← کمین (۰/۲۵)</p> <p>ب) وقیعت ← ۱- بدگویی، ۲- سرزنش، ۳- عیب‌جویی (یک مورد کافی است، ۰/۲۵)</p> <p>پ) مفرح ← ۱- شادی‌بخش، ۲- نشاط‌آور (یک مورد کافی است، ۰/۲۵)</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>در واژه‌نامه کتاب درسی هم معنی «قلا» آمده است و هم معنی «قلاکردن»</p> <p>«قلا»: کمین - «قلا کردن»: کمین کردن، در پی فرصت بودن)</p> <p>دقت داشته باشید که طراح «قلا» را خواسته است و شما باید فقط معنی همین واژه را بنویسید.</p> <p>واژه دیگر «وقیعت» است که از بندهای پایانی درس پانزدهم (کبوتر طوقدار) انتخاب شده است که به دلیل تشابه آن با واژه «واقعیت» احتمال به دام اشتباه افتادن دانش‌آموزانی که دقت کافی ندارند، وجود دارد.</p> <p>واژه سوم «مفرح» است که از درس پایانی کتاب درسی (خوان عدل) انتخاب شده است و به معنی «شادی‌بخش و نشاط‌آور» می‌باشد. البته جمله‌ای که این واژه در آن به کار رفته از درس اول فارسی ۳ انتخاب شده است؛ اما جمله کتاب درسی شما نیز بسیار مشابه همین جمله است و تفاوت اندک جمله‌ها مانعی برای پاسخ‌دهی به این سؤال ایجاد نمی‌کند.</p> 	

نقشه نهایی:

این تیپ، از معروفترین نوع سوالات لغت است و به جرأت می‌توان گفت که در همه آزمون‌های مهم از آن، سوال طراحی می‌شود. در این گونه از سوالات، جمله یا مصراع یا بیتی می‌دهند و زیر یک واژه خط می‌کشند که باید معنی آن را بنویسید.

برای پاسخ دادن به این تیپ از سوالات، دو نکته را به خاطر داشته باشید:

- ۱- فقط معنی لغتی را که زیرش خط کشیده شده است، بنویسید.
- ۲- اگر آن لغت چند معنی داشته باشد، نوشتن یکی از آن‌ها کافی است؛ هر چند نوشتن هم معانی نیز اشکالی ایجاد نمی‌کند.

نکته مهمی که باید به خاطر داشته باشید این است که یادگیری لغت‌های واژه‌نامه، فقط در کسب یک نمره لغت اهمیت ندارد، بلکه در پاسخ‌دهی به سوالات بخش املا، دستور، آرایه، معنی و مفهوم نیز حائز اهمیت فراوان است. پس با جرأت می‌توان گفت که یادگیری لغت‌های واژه‌نامه یکی از مهم‌ترین برنامه‌های شما برای موفقیت در امتحان درس فارسی است.

۰/۵

مصحح شو:

(ب) غزایش (۰/۲۵)

(الف) محمل (۰/۲۵)

بررسی دقیق‌تر:

- «محمل»: کجاوه که بر شتر بندند، مهد (درس ۶، بیت ۸) - «مهمَل»: بی‌پهوده، بی‌کاره، تنبل ...
- «قضا»: تقدیر، سرنوشت، قضاوت کردن - غزا: جنگ، مبارزه، پیکار (درس ۱۴)

نکته طلایی:

واژگان هم‌آوا و متشابه (غزا و قضا و غذا - صغیر و سفیر - غربت و غربت) از پر تکرارترین سوالات املا در امتحانات نهایی هستند.

املا:

مبحث املا در واقع در سه شکل خودنمایی می‌کند:

گروه‌های شش‌گانه‌گزینش املائی (اهمیت املائی)	ا/ع، ا/ط، ا/ث س ص /، ا/ه، ا/ذ ز ض ظ /، ا/غ ق
کلمات هم‌آوا	صواب و ثواب / حیات و حیاط و ...
رسم‌الخط (گروه‌های شش‌گانه‌گزینش املائی + ملاک و معیار ما در انتخاب و گزینش درست):	از راه دیدن شکل درست کلمه‌ها + از راه شناخت اشتقاق و هم‌خانواده بودن کلمه‌ها + از راه پی بردن به معنی کلمه‌ها در عبارت‌ها

واژگان هم‌آوا:

واژگان هم‌آوا، واژگانی هستند که تلفظ آن‌ها یکسان، اما املا و معنای آن‌ها متفاوت است.

غذا: خوراک - غزا: جنگ و پیکار - قضا: تقدیر و سرنوشت (فارسی دهم، درس شانزدهم)

صغیر: صدای بلند و تیز - سفیر: فرستاده، نماینده (فارسی یازدهم، درس پنجم)

غربت: نزدیکی - غربت: دوری، تنهایی (فارسی دوازدهم، درس ۱ و ۱۰)

مثال

واژگانی مثل «ذلت و زلت»، «سیلاح و صلاح»، «فراق و فراق» و ... متشابه هستند؛ نه هم‌آوا.

نقشه نهایی:

برای پاسخ‌دهی به این تیپ از سوالات املا، تسلط بر معنی واژگان داخل کمانک ضرورت دارد و باید از طریق روابط معنایی و هم‌نشینی این دو واژه با دیگر واژگان بیت یا عبارت، کلمه مورد نظر را انتخاب کنیم.

ذکر این نکته مهم نیز ضروری است که در یادگیری لغت‌های واژه‌نامه فقط به معنی اول لغت بسنده نکنید و بقیه معانی و دیگر توضیحاتی را نیز که در ادامه معنی آمده، یاد بگیرید؛ کما این که این سوال املا از همین توضیحاتی که در بخش واژه‌نامه کتاب درسی آمده طراحی شده است.

مغلوب: شکست خورده مقلوب: دگرگون شده	غذا: خوراک / غذا: جنگ و پیکار قضا: تقدیر و سرنوشت	قربت: نزدیکی غربت: دوری، تنهایی	حیات: زندگی حیات: صحن خانه
اثاث: وسایل خانه اساس: پایه، بنیاد	صبا: بادی که از شمال شرق می‌وزد سبا: نام سرزمین بلقیس	منسوب: نسبت داده شده منصب: به کاری گماشته شده، نصب شده	ارض: زمین عرض: پهنا
خوان: سفره، مرحله خان: رئیس	انتساب: نسبت دادن انتصاب: گماشتن، نصب کردن	إزار: شلوار عذار: چهره	قالب: شکل و هیئت غالب: چیره، برتر
بحر: دریا بهر: برای بهر: بهره و نصیب	أشباح: سایه‌ها (جمع شیخ) أشباه: همانندان (جمع شبه)	تبع: پیروی طبع: طبیعت، ذات، سرشت، چاپ	امل: آرزو عمل: کار
القاه: آموختن الغاه: لغو کردن	طوفان: باد و باران شدید توفان: توفنده و غزان	عبا: بالاپوش إبا: امتناع، خودداری	امارت: فرمانروایی، امیری عمارت: ساختمان، آباد کردن
ثقت: اعتماد سقط: بی‌ارزشی، نابود	ثمر: میوه سمر: افسانه	تهدید: ترساندن تحدید: مرزبندی، تعیین حد و مرز	ستور: چهارپا سطور: جمع سطر
ثنا: ستایش سنا: نور و روشنی	حوزه: ناحیه حوضه: حوض (مربوط به آب است)	شخره: مسخره صخره: سنگ‌های بزرگ کوه	حول: اطراف هول: ترس و وحشت
سلاح: ابزار جنگ ضلاح: نیکی، مصلحت	جزر: پسر وی آب دریا (متضاد مد) جزر: ریشه دوم عدد	خار: تیغ خوار: پست و کوچک	سور: جشن و شادی صور: شیپور، بوق
حایل: مانع هایل: ترسناک	خواستن: درخواست کردن، طلب کردن خاستن: برخاستن، بلند شدن	سورت: تندی و تیزی و شدت صورت: چهره	حجر: سنگ هجر: دوری
خورد: بن ماضی خوردن خرد: کوچک	عذر: خیانت قدر: ارزش، نام سوره قرآن	حذر: دوری و پرهیز حضر: ماندن (متضاد سفر)	ذلت: خواری و پستی زلت: خطا و گناه، لغزش
غرض: منظور قرض: وام	حلال: مباح و جایز هلال: ماه اول برج	رسا: شیوا رثا: سوگواری	فراق: دوری فراغ: آسودگی، آسایش
مأمور: فرمان‌بر معمور: آبادان، آباد شده	متبوع: پیروی شده مطبوع: خوشایند و خوب	مستور: پوشیده مسطور: نوشته شده	متاع: کالا مطاع: فرمانروا، اطاعت شده
محمیل: مهد، کجاوه فهمل: بیهوده	منثور: پراکنده، نوشته شده به نثر منصور: پیروز، یاری شده	نغز: خوب و خوش نقص: شکستن، شکستن عهد و پیمان	أسرار: رازها إصرار: پافشاری

۰/۵

۴

مصحح شو:

صیادت × ← نادرست / سیادت ✓ ← درست (۰/۵)

راهنمای مصحح: اگر پاسخ را درست نوشته باشد، ولی واژه درست دیگری را غلط نوشته باشد، ۰/۲۵ کسر شود.

بررسی دقیق تر:

دیگر واژگان این متن که اهمیت املایی دارند: طاعت - مناصحت - بگزارند - معونت - مظاهره - صیاد - عهده - ادا

برخی از واژگان و عبارات مهم املایی درس ۱۵ (کبوتر طوقدار):

◆ ناحیت کشمیر	◆ متصدی خوش	◆ مرغزاری نزه	◆ عکس ریاحین	◆ پر زاغ
◆ دم طاووس	◆ شاخ زمرد	◆ متواتر و پیایی	◆ حوالی و اطراف	◆ حبه بینداخت
◆ مطوقه و طوقدار	◆ طاعت و مطاوعت	◆ گزازان و نازان	◆ ضبط و نگهداری	◆ اضطراب و بی‌تابی
◆ مجادله و ستیز	◆ استخلاص یاران	◆ تخلص و رهایی	◆ صواب و صلاح	◆ طریق تعاون
◆ دفع حوادث	◆ قفا و پشت سر	◆ ستیزه‌روی و گستاخ	◆ منقطع و بریده	◆ دهای تمام
◆ زبرا و مطوقه	◆ مواضع و جای‌ها	◆ گریزگاه روز حادثه	◆ تیمار و مواظبت	◆ فراخور حکمت
◆ بر حسب مصلحت	◆ زهاب دیدگان	◆ رفیق موافق	◆ قضای آسمانی	◆ ورطه و مهلکه
◆ التفات و توجه	◆ حاجت و نیاز	◆ اهمال و سهل‌انگاری	◆ ضمیر و باطن	◆ رخصت و اجازه
◆ وقت فراغ	◆ طاعنان و سرزنشگران	◆ وقیعت و بدگویی	◆ ارباب مودت	◆ خصلت پسندیده
◆ سیرت ستوده	◆ صافی و بی‌غش	◆ ثقت و اطمینان	◆ جد و رغبت	◆ مطلق و ایمن

طوع و رقبّت ✖ ← نادرست / طوع و رغبت ✓ ← درست (۰/۵)   ترجیه و برتری ✖ ← نادرست / ترجیح و برتری ✓ ← درست (۰/۵)

راهنمای مصحح: اگر برخی از پاسخ‌ها را درست نوشته باشد، ولی واژه یا واژه‌های درست دیگری را غلط نوشته باشد، به ازای هر غلط، ۰/۲۵ کسر شود.

- ◆ یکی از ویژگی‌های مهم آزمون‌های نهایی باید این باشد که بتواند دانش‌آموزان را بر اساس میزان تلاش و دقت‌شان دسته‌بندی کند. بنابراین طراحی طیف متنوعی از سؤالات ساده، متوسط، دشوار و بسیار دشوار از مشخصه‌های یک آزمون خوب است.
- ◆ نباید انتظار داشته باشید که بتوانید به همه یا بیشتر سؤالات آزمون‌های نهایی بدون چالش و دغدغه پاسخ دهید! با این توضیح یادآوری می‌کنیم که در بخش املا این طور نیست که املاي یک واژه به شکلی آمده باشد که نادرست بودن آن به اصطلاح «تابلو» باشد؛ بلکه از نکات و ترفندهای متنوعی استفاده می‌شود.
- ◆ یکی از این موارد این است که املاي واژه نادرست را به شکلی می‌نویسند که املاي آن یادآور واژه مورد نظر باشد. مثال: در سوال موردنظر، «انابت» به شکل «عنابت» نوشته شده و ممکن است دانش‌آموزانی که دقت کمتری دارند با «عنابت» اشتباه بگیرند!
- ◆ همینطور به جای «مرهم»، «مرحم» و به جای «ذی‌حیات»، «زی‌حیات» نوشته شده که غلط بودن شکل‌های نادرست آن‌ها خیلی آشکار نیست.
- ◆ نکته بسیار مهم دیگر این که فقط به املاي متن‌های داخل درس‌ها بسنده نکنید، بلکه به املاي واژه‌هایی که در قسمت معنی واژگان بخش واژه‌نامه کتاب درسی نیز آمده توجه و دقت کافی نمایید.
- ◆ مثال: در همین سوال املاي واژه‌های مهمی همچون «ضیافت»، «مرهم» و ... از این بخش آمده است.

نادرست

بررسی دقیق‌تر:

این بیت از سه جمله تشکیل شده است:

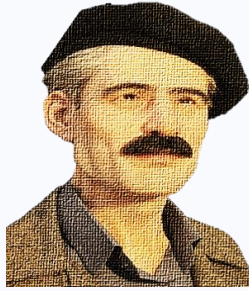
«دریاب»: شیوه عادی است. (البته نهاد و مفعول این جمله محذوف است).

«که مبتلای عشق هستم»: این جمله هم به شیوه عادی است. در اینجا هم نهاد (من) محذوف است؛ اما گروه مسندی و فعلی در جای خود آمده‌اند.

«آزاد کن از بلای عشقم»: این جمله به شیوه بلاغی است و اجزای آن به ترتیب زبان معیار نیامده است. شیوه عادی آن «من را از بلای عشق آزاد کن» است.

اجزای کلام (گروه‌های سازنده جمله) به دو شیوه در پی هم می‌آیند:

نقشه نهایی:

درست است که سوالات دستور و آرایه‌های ادبی همانند مباحث ریاضی مثل حلقه‌های زنجیر، به هم متصل هستند، با این حال اکثر سؤالات این دو مبحث، همان موضوعاتی است که در بخش قلمروهای زبانی و ادبی کارگاه متن‌پژوهی آمده است؛ بنابراین به خاطر داشته باشید که تسلط بر مباحث سوالاتی که در کارگاه متن‌پژوهی کتاب درسی آمده است برای کسب هفت نمره (نمره مربوط به سوالات دستور و آرایه‌های ادبی)، فوق‌العاده مهم است.

درست است که سوالات این دو مبحث عمدتاً از موضوعات کارگاه متن‌پژوهی است، اما مثال‌ها و نمونه‌هایی که آورده می‌شوند می‌تواند از هر جای کتاب درسی و حتی خارج از کتاب باشد.

۰/۲۵

مصحح شو:

مورد «ب» - یا «بهارت خوشی که فکر دیگرانی»

بررسی دقیق‌تر:

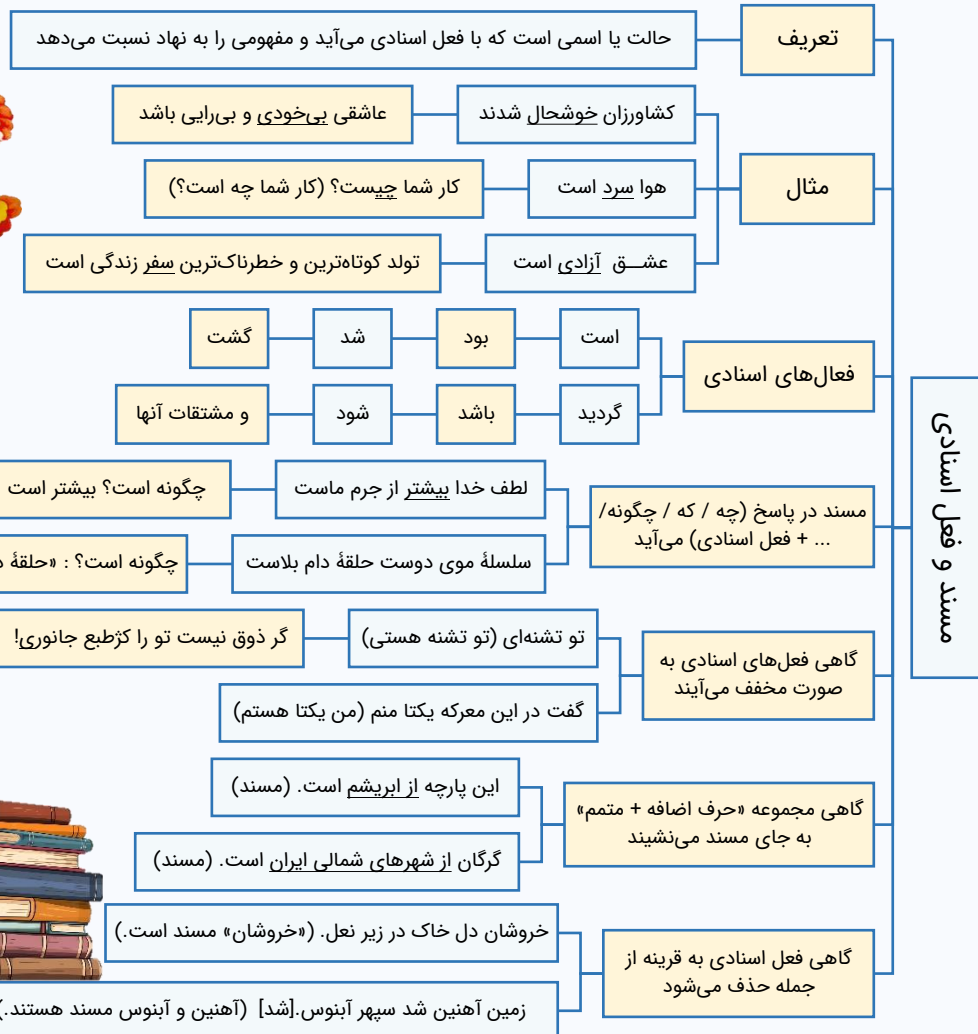
الف) «قطره باران ما گوهر یکدانه شد»: در این جمله، «شد» فعل اسنادی، «گوهر» مسند و «یکدانه» صفت بیانی است.

ب) «بهارت خوشی که فکر دیگرانی»: این مصراع از دو جمله تشکیل شده است که فعل جمله اول آن (باد / باشد) حذف شده است و چون این فعل محذوف، جزو فعل‌های اسنادی است، بنابراین گروه اسمی قبل از آن (خوش) مسند است.

ج) «گاه سفر شد باره بر دامن برانیم»: این مصراع هم دو جمله دارد. در جمله اول فعل «شد» به معنی «فرارسید» است و اسنادی نیست.

د) «وادی پر از فرعونیان و قبطیان است»: فعل این جمله اسنادی است؛ اما مسند آن «پر» است و «فرعونیان و قبطیان» متمم (متمم مسند) هستند.

مسند:

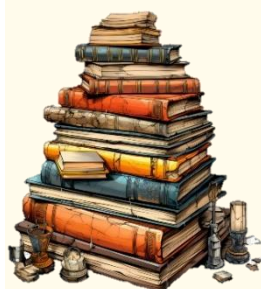
نکته طلایی:

- ◆ فعل‌های «است» و «بود»، اگر به معنی «وجود داشتن» باشند، اسنادی نیستند. مانند: در جیم خودکار است. ← فعل غیر اسنادی: وجود دارد
آدم در نقشه‌اش نبود و بهتر که نبود ← هر دو غیر اسنادی در معنی: وجود داشتن
- ◆ فعل «شد» اگر به معنی «رفتن» یا «سپری شدن» باشد، اسنادی نیست. مانند: بشد تیز رهام با خود و گبر ← فعل غیر اسنادی: رفت
دل بر دلدار رفت، جان بر جانانه شد ← فعل غیر اسنادی: رفت
- ◆ فعل‌های «گشت» و «گردید» اگر در معنی «جست‌وجو کردن/چرخیدن» باشند اسنادی نیستند. مانند: او در بازار گشت ← غیراسنادی

- ◆ اگر قبل از فعل‌های «است»، «بود» و «شد» بن ماضی + ه بیاید، معمولاً فعل کمکی هستند، نه اسنادی. مانند: خریده بود / خورده است / دوخته شد ← فعل کمکی نه اسنادی.
- ◆ «باد» و «مباد» (فعل دعایی از مصدر «بودن») فعل اسنادی هستند. مانند: پرورده عشق شد سرشتم جز عشق مباد سرنوشتم ← مسند: جز عشق

- ◆ اگر یک فعل اسنادی در معنی غیراسنادی به کار رود، مسند نمی‌گیرد و اگر یک فعل غیراسنادی در معنی اسنادی به کار رود مسند نیاز دارد. مانند:
شب شد (غیر اسنادی: فرا رسید) دعا شد (غیر اسنادی: اتفاق افتاد)
تمام خانه را گشتم (غیر اسنادی: بررسی کردم) چرخ زندگی‌ام می‌گردد (غیراسنادی: می‌چرخد)
پزشکان از درمان درد او عاجز آمدند (شدند: اسنادی) قطره باران ما گوهر یکدانه شد (فعل اسنادی)
دل بر دلدار رفت، جان بر جانانه شد (فعل غیراسنادی: رفت)

۰/۵

مصحح شو:

۸

وابسته پسین: پنج (۰/۲۵)

وابسته پیشین: دو (۰/۲۵)

بررسی دقیق‌تر:

وابسته‌های پیشین: «امیر» در «امیرمحمود»، وابسته پیشین از نوع شاخص است.
«آن» در «آن غزوها»، وابسته پیشین از نوع صفت اشاره است.

وابسته‌های پسین: همان طور که گفتیم در این متن پنج وابسته پسین وجود دارد که همگی از نوع مضاف‌الیه هستند:
۱- خداوند   ۲- خلیفه   ۳- ولایت   ۴- سنت   ۵- مصطفی

نکته طلایی:

سوالات مربوط به وابسته‌های وابسته و تشخیص نوع و رسم نمودار آن‌ها از ثابت‌ترین سوالات آزمون‌های فارسی پایه دوازدهم هستند.

نقشه نهایی:

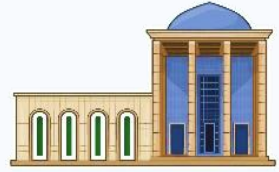
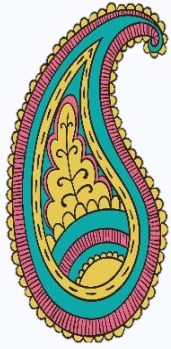

◆ معروف است که در تشخیص وابسته‌های وابسته، اولین شرط این است که گروه اسمی حداقل از سه واژه تشکیل شده باشد؛ اما به خاطر داشته باشید که این شرط، شرط لازم است؛ نه کافی! چون اولاً هر گروهی که از سه واژه تشکیل شده باشد اینطور نیست که حتماً دارای وابسته و وابسته است، ثانیاً برخی از گروه‌های اسمی شاید در ظاهر کمتر از سه واژه داشته باشند، اما ممکن است در واقع از سه واژه تشکیل شده باشند. مانند: گروه‌های اسمی که در آن‌ها ضمیر متصل وجود دارد.

◆ برای پاسخ‌دهی به سؤالاتی که پاسخ آن‌ها دو قسمتی است، راه درست این است که نخست به یک قسمت پاسخ دهید و سپس در صدد پاسخگویی به قسمت دیگر برآیید. مثلاً در سؤال فوق، نخست وابسته‌های پیشین را استخراج کنید و سپس به سراغ وابسته‌های پسین بروید.

◆ پاسخ دادن به سؤالات شمارشی بسیار حساس و دشوار است؛ چرا که در صورت کوچک‌ترین سهل‌انگاری، به پاسختان هیچ نمره‌ای تعلق نمی‌گیرد؛ بنابراین اولاً در پاسخ دادن به این گونه از سؤالات دقت مضاعف داشته باشید، ثانیاً تا از درست بودن پاسختان مطمئن نشدید آن را ننویسید.

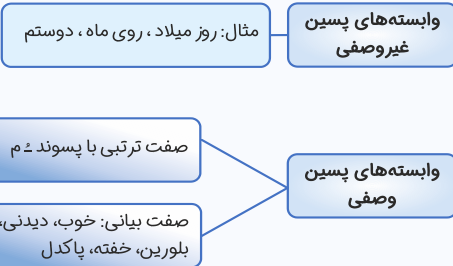

وابسته‌های پیشین: معمولاً صفت‌ها و یا القابی هستند که قبل از اسم می‌نشینند.

وابسته‌های پیشین غیروصفی

مثال: دومین روز، سومین دلیل

مثال: روز نخست، کتاب سوم

وابسته‌های پسین: گاهی وابسته‌ها پس از هسته گروه اسمی قرار می‌گیرند و توضیح بیشتری در مورد آن می‌دهند که در این صورت وابسته‌های پسین هستند.

مثال	طریقه ساخت کلمه (گروه واژه)
نقض غرض	مضاف یا هسته + نقش نمای اضافه « / ی » + مضاف‌الیه
سخن نغز	موصوف یا هسته + نقش نمای اضافه « / ی » + صفت بیانی
عصیان و سرکشی / صحت و سقم	ترادف یا تضاد (معطوف‌علیه یا هسته + حرف عطف «و» + معطوف

واپسته‌های وابسته:

سه دستگه اتومبیل / چهار واحد آپارتمان / سه شاخه گل سه ماه دلتنگی / دو قاشق عسل / یک گالن شیر	مميز: برای شمارش تعداد یا اندازه، وزن موصوف (هسته)، میان صفت شمارشی (عدد) و موصوف (معدود) آن، اسمی می‌آید که وابسته عدد است و ممیز نام دارد.
خانهٔ همسایهٔ ما / قدرت قلم نویسنده	مضاف‌الیه مضاف‌الیه اسم + نقش‌نمای اضافه + اسم / اسم / ضمیر / صفت جانشین اسم
الف) شاگرد پایهٔ دوازدهم / ب) اسیر همان فرد	صفت مضاف‌الیه الف) اسم + نقش‌نمای اضافه + اسم + نقش‌نمای اضافه + صفت بیانی ب) اسم + نقش‌نمای اضافه + صفت غیربیانی (صفت پیشین) + اسم
لباس آبی آسمانی / انسان موفق واقعی / انسان موفق ظاهری	صفت صفت اسم + نقش‌نمای اضافه + صفت بیانی (معمولاً رنگ) + نقش‌نمای اضافه + صفت بیانی (معمولاً رنگ)
جادهٔ بسیار پریچ / هوای نه چندان پاک / جادهٔ بسیار خطرناک / چاقوی خیلی تیز / آسمان همیشه آبی / کشتی زود به گل نشسته	قید صفت قیدی که در بین یک ترکیب وصفی (هسته و صفت) بیاید.

هر یک از واپسته‌های هسته نیز می‌توانند همراه خود واپسته‌هایی بگیرند. در این صورت به آن‌ها واپسته‌های وابسته گوئیم.

۰/۵

مصراع شو:

الف) چهار (۰/۲۵)
بررسی دقیق‌تر:
«این بیت چهار جمله دارد. به سراغ فعل‌های جمله‌ها می‌رویم:
فعل جملهٔ اول یعنی «گفت» نیاز به نهاد و مفعول دارد که مفعول آن کل کلمات بعد از «گفت» است.
(چه چیزی را گفت؟ «بر من تیغ تیز افراشتی / از چه افکندی مرا بگذاشتی؟» را گفت.)
جملهٔ دوم «بر من تیغ تیز افراشتی» است و فعل آن «افراشتن»، به نهاد و مفعول نیاز دارد.
(چه چیزی را افراشتی؟ تیغ تیز را)
همینطور فعل‌های جمله‌های سوم و چهارم (افکندی و بگذاشتی) نیز علاوه بر نهاد به مفعول هم نیاز دارند.
البته توجه داشته باشید که «گذاشتن» در پایان این بیت به معنی «رها کردن» است.

وضعیت‌های چهارگانهٔ زبان:

واژه‌ها و معنای آن‌ها همیشگی نیستند. ممکن است در گذر زمان، برای هر واژه، یکی از چهار وضعیت زیر پیش‌آید:

- به دلایل سیاسی، فرهنگی، مذهبی یا اجتماعی، از فهرست واژگان حذف شود. (متروک و محذوف) مانند:
 فتراک ♦ برگستوان ♦ قوس قرح ♦ درع ♦ ملطفه ♦ سوفار ♦ غو
 نوند ♦ خفتان ♦ ترگ ♦ باره ♦ درزی ♦ الفغدن و...
- با از دست دادن معنای پیشین و پذیرفتن معنای جدید، به دوران بعد منتقل شود. (تحول معنایی)؛ مانند:
 مزخرف (قدیم: آراسته به جواهر / جدید: بی‌ارزش)
 رعنا (قدیم: زن خودبین و خودآرا / جدید: زیبا و خوش قد و قامت)
 تماشا (قدیم: راه رفتن و گردش کردن / جدید: نگاه کردن)
 دستور (قدیم: وزیر / جدید: فرمان، اجازه، قواعد زبان)
 دهقان (قدیم: صاحب ملک و زمین / جدید: کشاورز زیر دست زمین‌دار)
 حقه‌باز (قدیم: شعبده‌باز / جدید: حيله‌گر و نیرنگ‌باز)
 دکان (قدیم: سکوی جلوی خانه یا مغازه / جدید: مغازه)
 شوخ (قدیم چرک و آلودگی / زیبا / گستاخ و بی‌حیا / جدید: ذله گو و شوخی‌گر)
 کتیف (قدیم: زیاد / غلیظ / جدید: آلوده)
 حریف (همدم / رقیب)
 مزدور (قدیم: کسی که در قبال انجام کار مزد می‌گرفت / امروز: خیانتکار، جیره‌خوار، کسی که در قبال پول هر کاری می‌کند)
 افسرده (قدیم: یخ بسته و منجمد / جدید: غصه‌دار)
 تکاور (قدیم: اسب تندرو / جدید: کماندو)
 ناهار (قدیم: گرسنه / جدید: نام یک وعدهٔ غذایی)
 سوگند (قدیم مایعی دارای گوگرد / جدید: قسم)
 شام (قدیم: شبانگاه، نماز مغرب / جدید: غذای شب)
 صحبت (قدیم: دوستی و همنشینی / جدید: گفت‌وگو)
 سوداگر (قدیم: مشتری، تاجر / جدید: بدکار و مضر)

۳. با همان معنای قدیم به حیات خود ادامه دهد (بدون تغییر)؛ مانند:

- ♦ شادی
- ♦ خنده
- ♦ سر
- ♦ زمین
- ♦ درخت
- ♦ کوه
- ♦ آب
- ♦ آسمان
- ♦ باران
- ♦ پذیرش
- ♦ فیل
- ♦ دروغ
- ♦ تیر
- ♦ چنگ

۴. هم معنای قدیم خود را حفظ کند و هم معنای جدید گیرد (گسترش معنایی)؛ مانند:

♦ سپر (قدیم و جدید: وسیله دفاعی / جدید: سپر ماشین)

♦ یخچال (قدیم و جدید: توده‌های یخی در کوهستان‌ها و جای نگهداری یخ / جدید: وسیله برقی سردکننده)

♦ زین (قدیم و جدید: زین اسب و ... / جدید: ابزاری در وسایل نقلیه مثل دوچرخه)

♦ رکاب (قدیم و جدید: رکاب زین اسب و ... / جدید: ابزاری در وسایل نقلیه)

♦ پیکان (قدیم و جدید: نوک فلزی تیر / جدید: نوعی ماشین)

♦ کرسی (قدیم و جدید: صندلی و جایگاه / جدید: صندلی که روی آن لحاف اندازند و ...)

♦ شمع: (قدیم و جدید: وسیله روشنایی / جدید: ابزاری در خودرو)

♦ پروانه (قدیم: نام حشره / جدید: وسیله‌ای در موتور)

نکته طلایی:

♦ برای پیدا کردن نقش واژگان، از جمله نقش «مفعول» باید به سراغ فعل جمله برویم و دقت کنیم که فعل جمله به چه اجزایی نیاز دارد؛ مثلاً اگر فعل از مصدر «خوردن» باشد، با کمی دقت درمی‌یابیم که علاوه بر نهاد به مفعول هم نیاز دارد؛ یا مثلاً اگر در فعل‌هایی که از مصدر «ترسیدن» ساخته می‌شوند، دقت کنیم، متوجه خواهیم شد که علاوه بر نهاد به متمم نیز نیاز دارند.

۰/۵

مصراع شو:

(ب) متمم (۰/۲۵)

(الف) مصراع اول یا در خواب دوش پیری در کوی عشق دیدم. (۰/۲۵)

بررسی دقیق‌تر:

کل بیت یک جمله مرکب است که مصراع اول جمله پایه (هسته) و مصراع دوم آن از دو جمله پیرو (وابسته) تشکیل شده است. البته همانطور که در قسمت «۲۰ شو» خواهیم گفت، حرف ربط وابسته‌ساز «که» گاهی از ابتدای جمله‌های وابسته حذف می‌شود. درباره نقش دستوری ضمیر متصل هم باید گفت که: «با دست اشارتم کرد»، را اگر به صورت معیار دربیابیم به شکل «با دست به من اشاره کرد» در می‌آید که «م» به «من» تبدیل می‌شود و نقش متممی دارد.

انواع جمله:

♦ جمله ساده: جمله‌ای که یک فعل دارد.

خطوط دفاعی دشمن یکسره فرو ریخت.

♦ جمله مرکب: معمولاً از یک جمله پایه (هسته) و یک یا چند جمله پیرو (وابسته) تشکیل می‌شود؛

بخشی که پیوند وابسته‌ساز ندارد، «پایه» است.

اینها دریادلان صف‌شکنی هستند که دل شیطان را از رعب و وحشت می‌لرزاند.

این جمله را از دید مرکب بودن بررسی می‌کنیم:

۱- جمله پایه یا هسته: اینها دریادلان صف‌شکنی هستند.

۲- جمله پیرو یا وابسته: که (پیوند وابسته‌ساز) دل شیطان را از رعب و وحشت می‌لرزاند.

نکات طلایی:

♦ برخی از حروف ربط، مخصوصاً حرف ربط «که» بیشتر مواقع از جمله مرکب حذف می‌شود و گاهی نیز به واژه‌های دیگر می‌چسبند (کاو، کاین و ...) مانند:

گفتم مصطفی جان لابد ملتفت شده‌ای مطلب از چه قرار است. ← گفتم [که] مصطفی جان لابد ملتفت شده‌ای [که] ...

♦ گاهی جمله پیرو بین اجزای جمله پایه قرار می‌گیرد. مانند:

این کشور که جولانگاه ستمگران است وطن ماست. ← پایه: این کشور وطن ماست / پیرو: که جولانگاه ستمگران است.

پیوندهای هم‌پایه‌ساز:

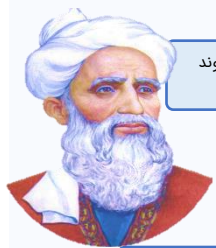
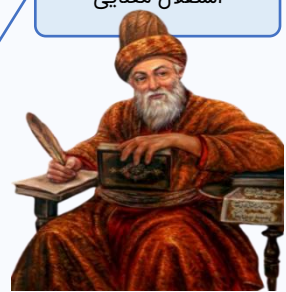
نغمه‌آزاد در نوع بشر سمر

الف) اگر یکی از این پیوندهای هم‌پایه‌ساز، بعد از جمله ساده بیاید، جمله بعدی نیز ساده است.
 ب) اگر در جملات مرکب، یکی از حروف ربط هم‌پایه‌ساز، بعد از جمله هسته یا وابسته قرار بگیرد، آن جمله را با جمله قبل هم‌پایه می‌کند. یعنی اگر جمله قبل از حرف ربط هم‌پایه‌ساز، پیرو باشد، جمله بعد از حرف ربط هم‌پایه‌ساز نیز پیرو است.

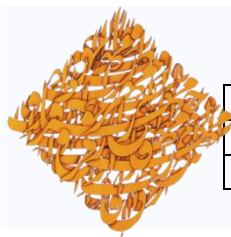

جمله مرکب (غیر ساده):

جملات از نظر استقلال معنایی به دو دسته تقسیم می‌شوند:

حروف ربط مرکب:

با این‌که، بی‌آن‌که	با وجود این‌که، با وجود این	به طوری که	بلکه	بنابراین
به هر حال	تا جایی که، چندان‌که	در حالی که	در صورتی که	در نتیجه
وانگهی	وگرنه	هرچند	همین‌که	

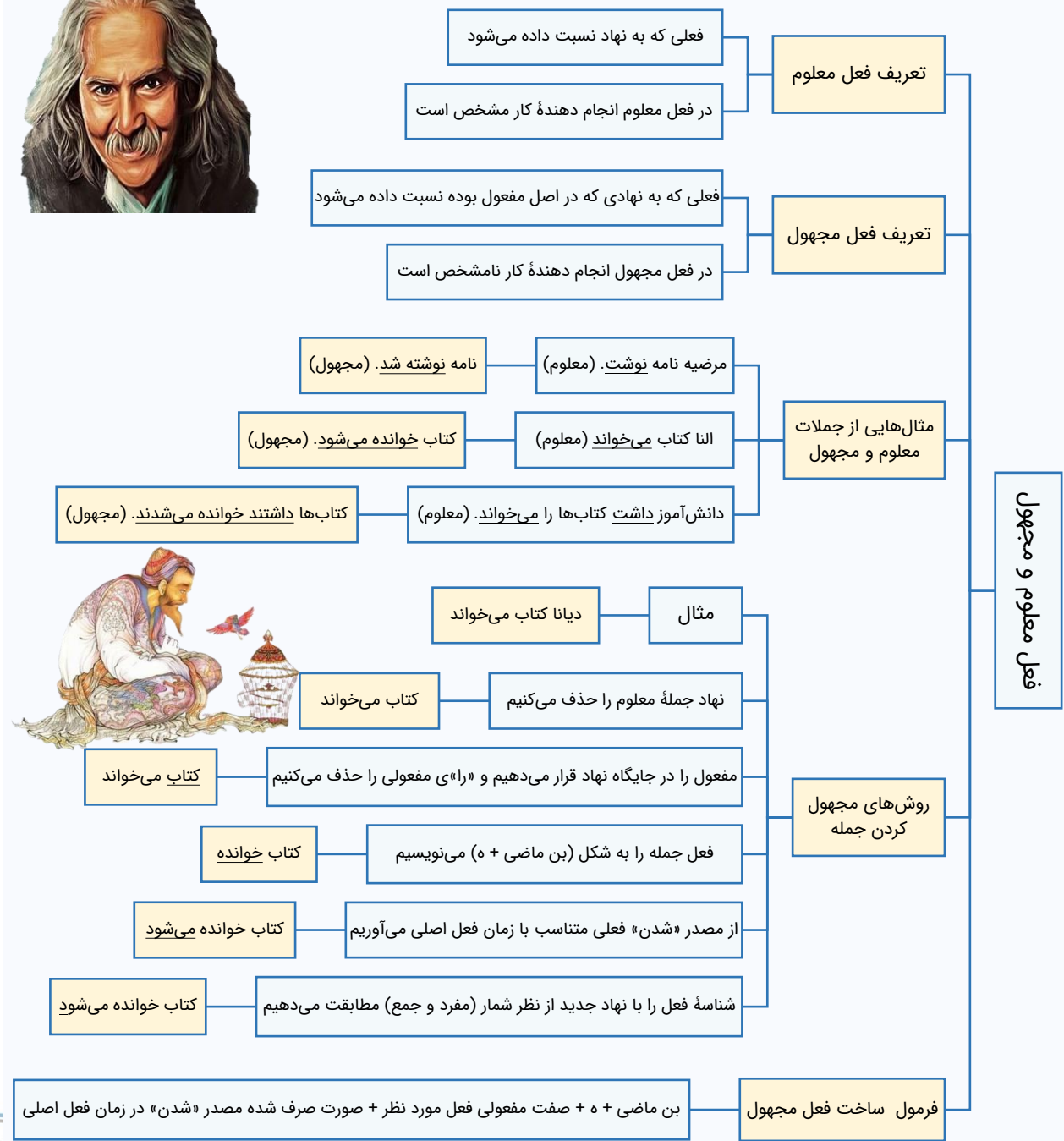
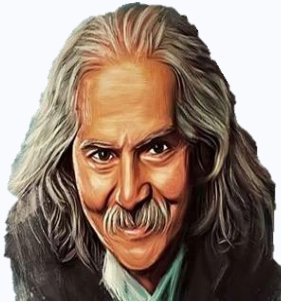
نکات طلایی:

- گاهی ممکن است «حرف ربط وابسته‌ساز»، میان قسمت‌های جمله هسته جدایی بیندازد. در واقع جمله پیرو در دل یا شکم جمله پایه قرار می‌گیرد.
- در عبارت «دیروز در خیابان که به دنبال جای پارک ماشین می‌گشتم، چشمم به تابلوی عبور ممنوع خیابان افتاد.» جمله پیرو: «به دنبال جای پارک می‌گشتم» و بقیه جمله: هسته است.
- گاهی در یک جمله مرکب، پیوند وابسته‌ساز (که/ تا) حذف می‌شود؛ خصوصاً اگر جمله وابسته در توضیح و جواب جمله هسته باشد.
- گفتم غم تو دارم، گفتا غمت سرآید. گفتم [که] غم تو دارم، گفتا [که] غمت سرآید.

الف) مصدرها (رفتن، گفتن، دیدن، شنیدن، خندیدن، چریدن، پوسیدن، شکستن و...) از مقوله اسم به حساب می‌آیند، نه فعل؛ بنابراین «و» بین آنها از نوع عطف است.

ب) فعل مجهول مطابق فرمول «بن ماضی + ه + فعل مورد نظر + صورت صرف شده مصدر «شدن» در زمان فعل اصلی» ساخته می‌شود؛ اما هر جا فعلی با چنین فرمولی دیدید به این معنی نیست که حتماً مجهول است؛ چون ممکن است گاهی، مثل جمله مورد نظر، بخش قبل از «شدن» نقش مسندی داشته باشد.

مصراع شو:

بزرگ امید (دومی): منادا (۰/۲۵)

بزرگ امید (اولی): بدل (۰/۲۵)

الف) مفعولی (۰/۲۵)

پرباربردترین صفت‌های بیانی:

۱. صفت مطلق: پاک، روشن، غمناک، پاک‌دست، پاکدل
۲. صفت فاعلی: که مهم‌ترین‌شان، شامل انواع زیر است:

صفت فاعلی	مثال
بن مضارع + نده	گوینده، بیننده، راننده، زینده
بن مضارع + ا	شنوا، پویا، کوشا، گیرا، گویا، روا
بن مضارع + ان	خندان، نالان، پریشان، لزان، جوشان
بن ماضی / مضارع + گار	آموزگار، آفریدگار
بن ماضی + ار	خریدار، برخوردار، خواستار
اسم / بن / صفت + ار	زرگر، توانگر، روشنگر

۳. صفت مفعولی: الف) بن ماضی + ه: شکفته، خسته، نشانده.

۴. صفت نسبی: که مهم‌ترین‌شان شامل موارد زیر است:

- اسم + ی: نیلوفری، آسمانی، ایرانی
- اسم + ین: سنگین (مانند سنگ چگال وزین)، زرتین، رنگین، سیمین، نوین (صفت + ین)
- اسم + ینه: زرینه، سیمینه، دیرینه
- اسم + انی: روحانی، جسمانی، تحتانی
- اسم + انه: کودکانه، روزانه، مردانه، زنانه، سالانه، بچگانه
- نکته مهم: کارانه، یارانه، بیعانه، شکرانه، شاگردانه، صبحانه: اسم‌اند نه صفت
- عدد+گانه: پنج‌گانه
- ۵. صفت لیاقت: مصدر + ی: نوشیدنی، گستردنی، رفتنی

نکات طلایی:

منادا: به اسمی که مورد خطاب قرار گرفته و معمولاً همراه نشانه‌های ندا می‌آید، منادا می‌گویند. مانند:

ای دوست	یا امام رضا	آی آدم‌ها	خدایا
ندا منادا	ندا منادا	ندا منادا	منادا ندا

نشانه‌های ندا: نشانه‌هایی هستند که با آنها کسی یا چیزی را صدا می‌زنیم: ای، آی، آهای، یا، ایاه، او...

گاهی منادا بدون نشانه ندا به کار می‌رود؛ در این گونه موارد باید به آهنگ جمله توجه کنیم. مانند:

علی، ای همای رحمت تو چه آیتی خدا را.

سعدی، به روزگاران مهری نشسته بر دل.

ناتانائیل! تنها خداست که نمی‌توان در انتظارش بود!

گاهی منادا حذف می‌شود و فقط نشانه ندا باقی می‌ماند. مانند:

ای همه هستی ز تو پیدا شده (منادا «کسی که» محذوف است)

ای از بر سدره شاهره (منادا «کسی که» محذوف است)

«ای» ممکن است همراه با اصوات، به عنوان شبه‌جمله به کار رود؛ در این صورت حرف ندا نیست و منادا نداریم؛ ریش برمی‌کند و می‌گفت ای دریغ.

منادا شبه‌جمله است و یک جمله به حساب می‌آید: حافظ، از باد خزان در چمن دهر مرنج! (دو جمله)

مصراع شو:

پ) مضارع اخباری (۰/۲۵)

ب) معطوف (۰/۲۵)

الف) قید ۰/۲۵

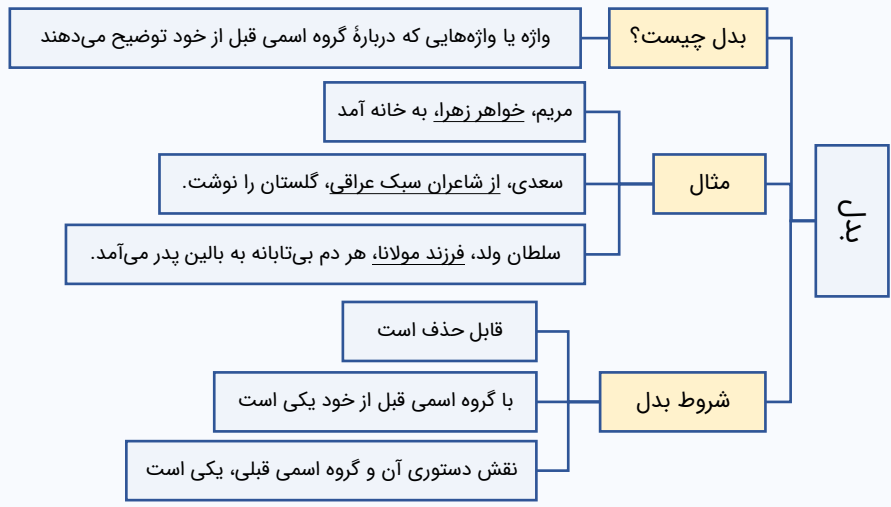
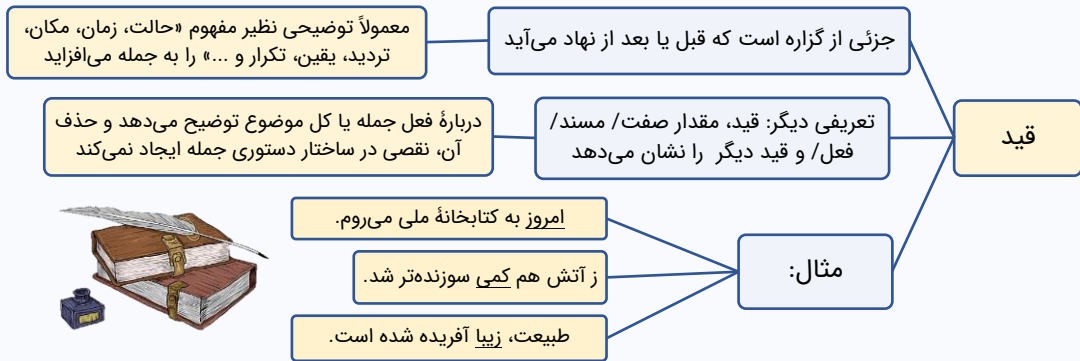

بررسی «قیوق تز»:

الف) فعل جمله‌ای که «دم» در آن قرار دارد، «است» است؛ این فعل اینجا در معنی «وجود داشتن» نیست؛ بنابراین فعل اسنادی است و نیاز به نهاد و مسند دارد. نهاد آن (روح) محذوف است و مسند آن، یعنی «به تلاش» حضور دارد. بنابراین تنها نقشی که برای «هر دم» می‌توان قائل شد، قید است. البته راه دیگری هم برای تشخیص «قید» بودن این واژه وجود دارد و آن این است که آن را می‌توانیم بدون این که به ساختار دستوری جمله آسیبی برسد، حذف کنیم.

ب) اگر سروده را درست بخوانیم متوجه خواهیم شد که فعل سوم (نتواند) به صورت «نمی‌تواند» در می‌آید که اگر «ن» نفی را از ابتدای آن برداریم «می‌تواند» می‌ماند که مضارع اخباری است.

نکات طلایی:

- ♦ ممیزها همان واحدهای شمارش هستند و ممکن است گاهی ناآشنا باشند؛ مثال: دو بیت شعر / یک چمن داغ / دو کوه هیزم / یک کربلا شکوه
- ♦ ممیز علاوه بر صفت شمارشی می‌تواند وابسته صفت مبهم و صفت پرسشی نیز بشود؛ مثال: چند کیلو پرتقال؟ / هر متر پارچه

قلمرو ادبی (۵ نمره)

<p>۰/۵</p>	<p>۱۴</p> <p>مصحح شو:</p> <p>(الف) مورد «۲» یا دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر (۰/۲۵)</p> <p>(ب) مورد «۱» یا خواستم از رنجش دوری بگویم، یادم آمد (۰/۲۵)</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>از هشت قسمت یا موضوع کتاب‌های فارسی که در آزمون‌ها از آن‌ها سوال طراحی می‌شود، بخش «حفظ شعر» (شعرخوانی) تنها قسمتی است که جای سوالات آن کاملاً مشخص است؛ بنابراین پیشاپیش این شعرها را حفظ کنید و یک نمره آن‌ها را برای خودتان ذخیره نمایید. به خاطر داشته باشید که موکول کردن این مهم به شب امتحان باعث افزایش فشار عصبی و تلف شدن وقت مطالعه شما خواهد شد.</p> <p>در سال‌های گذشته در نوبت دوم و شهریور فقط از دو شعرخوانی نوبت دوم سوال طراحی می‌شد؛ اما امسال هر چهار شعر حفظی کتاب می‌تواند منبع سوالات حفظ شعر باشد و لازم است دانش‌آموزان هر چهار شعر را حفظ کند.</p>
<p>۰/۵</p>	<p>۱۵</p> <p>مصحح شو:</p> <p>دفاع از وطن کیش فرزانی است.</p> <p>راهنمای مصحح: اگر دانش‌آموز یک واژه را ننوشته باشد یا اشتباه نوشته باشند، ۰/۲۵ کسر شود. بیشتر از یک واژه، هیچ نمره‌ای تعلق نمی‌گیرد.</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>این تیپ، معروف‌ترین نوع سوالات شعرخوانی (شعر حفظی) است؛ که در آن یک مصراع را می‌دهند و شما باید مصراع دیگر را بنویسید. به خاطر داشته باشید که اگر کلماتی را جا بیندازید یا اشتباه بنویسید به همان نسبت از شما نمره کسر خواهد شد.</p> <p>همان‌طور که در توضیح سؤال قبلی گفتیم، سوالات حفظ شعر فقط از سه یا چهار شعر حفظی کتاب درسی که روی آنها واژه «شعرخوانی» نوشته شده، طراحی می‌شوند و اگر شما این شعرها را در طول سال تحصیلی حفظ و در شب امتحان مرور و تمرین کنید، هر مدل سوالی که طراحان طرح کنند، به راحتی از پس پاسخگویی به آن بخواهید آمد!</p>
<p>۰/۵</p>	<p>۱۶</p> <p>مصحح شو:</p> <p>عطار نیشابوری</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>این سؤال تاریخ ادبیات، از متن درس هشتم (در کوی عاشقان) طراحی شده است. در متن این درس علاوه بر این اثر، از آثار و نویسندگان دیگری نام برده شده که عبارتند از: مثنوی: مولوی / الهی‌نامه: سنایی / منطق‌الطیر: عطار نیشابوری</p> <p>ضمن این که به خاطر داشته باشید که هجده بیت آغازین کتاب مثنوی به «نی‌نامه» مشهور است.</p>

نقشه نهایی:

◆ سوالات این بخش عمدتاً نام نویسنده و اثر است که در پایان درس‌ها آمده است و تفاوتی هم نمی‌کند که این درس‌ها ستایش باشند یا نیایش یا درس اصلی یا سه بخش روان‌خوانی، شعرخوانی و گنج حکمت. البته غیر از نام نویسنده و اثر، ممکن است از این موارد هم سوال طراحی شود:

دینچه‌ها در دستم
 می‌چرخند و من می‌چرخم
 ای تپ تپ چرخ
 ای تپ تپ چرخ

- ۱- نام نویسنده یا اثر که در داخل متن درس‌ها یا کارگاه متن‌پژوهی آمده است.
- ۲- از صورت سوالات کارگاه متن‌پژوهی که در آنها درباره تاریخ ادبیات مطلبی آمده باشد.
- ۳- نام مترجم یا اطلاعات دیگری که در کنار نام نویسنده و اثرش هست.
- ۴- نام نویسنده شعرها و درس‌های معروف مثل «در امواج سند» و ...
- ۵- نظم یا نثر بودن اثر.
- ۶- نوع ادبی درس‌ها (تعلیمی - غنایی - حماسی - نمایشی - پایداری و ...).

۰/۵

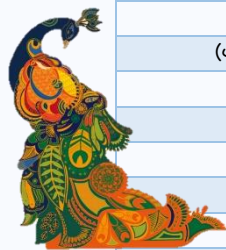

مصحح شو:

پرنده‌ای به نام آذرباد: ریچارد باخ (۰/۲۵)

هم‌صدا با حلق اسماعیل: سید حسن حسینی (۰/۲۵)

مطالب تاریخ ادبیات کتاب:

نوبت اول

نام اثر	نام و مشخصات شاعر یا نویسنده	توضیحات
فرهاد و شیرین	وحشی بافقی	نظم
بوستان	سعدی	نظم
بهارستان	جامی	نثر، آمیخته به نظم
تاریخ بیهقی	ابوالفضل بیهقی	نثر
تحفه الاحرار	جامی	نظم (شعر زاغ و کبک)
شعر «در امواج سند»	مهدی حمیدی شیرازی	در قالب چهارپاره (دوبیتی پیوسته)
گلستان	سعدی	نثر، آمیخته به نظم
عباس‌میرزا، آغازگری تنها	مجید واعظی	نثر
زندان موصل	کامور بخشایش	خاطرات اسیر آزادشده، اصغر رباط جزئی
لیلی و مجنون	نظامی گنجه‌ای	نظم
تذکره‌الاولیا	عطار نیشابوری	نثر
مرصادالعباد من‌العباد	نجم‌الدین رازی (معروف به دایه)	نثر (درس باران محبت)
غزلیات شمس	جلال‌الدین محمد مولوی	نظم
اسرارنامه	عطار نیشابوری	نظم
الهی‌نامه	سنایی غزنوی	نظم
منطق‌الطیر	عطار نیشابوری	نظم
مثنوی معنوی	جلال‌الدین محمد مولوی	نظم (در ۶ دفتر)
زندگانی جلال‌الدین محمد، مشهور به مولوی	بدیع‌الزمان فروزانفر	نثر
اسرارالتوحید	محمدبن منور	نثر (در کرامات پدربزرگش ابوسعید ابوالخیر)
روزها	دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن	نثر (خاطره نویسی)

نوبت دوم

هم‌صدا با حلق اسماعیل	سید حسن حسینی	نظم
چشمه روشن	غلامحسین یوسفی	نثر (نقد اشعار شاعران فارسی)
شاهنامه	فردوسی	نظم
روضه خُلد	مجد خوافی	نثر، آمیخته به شعر
حملة حیدری	باذل مشهدی	نظم
کلیه و دمنه	ترجمه ابوالمعالی نصرالله منشی	نثر داستانی (کبوتر طوقدار)
جوامع‌الحکایات و لوامع‌التروایات	محمد عوفی	نثر داستانی
شلوارهای وصله‌دار	رسول پرویزی	نثر داستانی (قصه عینکم)
سه دیدار	نادر ابراهیمی	نثر
ماه نو و مرغان آواره	رابیندرانات تاگور (شاعر هندی)	ادبیات جهان (شعر)
پیامبر و دیوان	جبران خلیل جبران	ادبیات جهان (نثر)
دیوان غربی - شرقی	یوهان ولفگانگ گوته	ادبیات جهان (شعر)
پرنده‌ای به نام آذرباد	ریچارد باخ، ترجمه سودابه پرتوی	ادبیات جهان (نثر داستانی)

مجاز در قسمت الف: هر گاه بین دو واژه «و» بیاید (واو عطف)، مخصوصاً زمانی که آن دو واژه متضاد باشند، معمولاً آرایه مجاز برقرار است؛ مثل پیدا و پنهان، دانا و نادان و همین دو واژه «بر و بحر» (خشکی و دریا) که مجاز از کل جهان هستی است.

مجاز در قسمت ب: در این قسمت سه مجاز وجود دارد. «مستی» مجاز از عشق و علاقه - «خاک» مجاز از سرزمین و وطن - افسر (تاج) مجاز از پادشاه یا انسان بزرگ.

نکته طلایی:

مثال‌هایی از کاربرد «مجاز» در منابع درسی:

- پشت دیوار آنچه گویی هوش دار / تا نباشد در پس دیوار گوش (فارسی دهم) ← گوش مجاز از انسان سخن‌چین
- لیک چنان خیره و خاموش ماند / کز همه شیرین سخنی گوش ماند (فارسی دهم) ← گوش مجاز از شنونده است
- زهی گویا ز تو کام و زبانم / تویی هم آشکارا، هم نهانم (فارسی دهم) ← کام و زبان، مجاز از دهان
- برو ای گدای مسکین در خانه علی زن / که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را (فارسی دهم) ← نگین مجاز از انگشتر
- من آزاده از خاک آزادگانم / گل صبر می‌پرورد دامن من (فارسی دهم) ← خاک مجاز از کشور
- خروش سواران و اسپان ز دشت / ز بهرام و کیوان همی برگذشت (فارسی دهم) ← بهرام و کیوان مجاز از آسمان
- همه تیغ و ساعد ز خون بود لعل / خروشان دل خاک در زیر نعل (فارسی دهم) ← ساعد و خاک به ترتیب مجاز از: دست - زمین
- بشد تیز رهام با خود و گبر / همی گرد رزم اندر آمد به ابر (فارسی دهم) ← ابر مجاز از آسمان
- دگر ره چنان شد هنر آشکار / کز آن خیره شد دیده روزگار (فارسی دهم) ← روزگار مجاز از مردم روزگار
- که اینان ز آب و گل دیگرند / نگهبان دین، حافظ کشورند (فارسی دهم) ← آب و گل مجاز از آفرینش و خلقت
- ای مسافر دیرین بر روی خار و درد / ای چون ستاره فروزان (فارسی دهم) ← خار مجاز از درد و رنج و سختی
- بلند آن سر که او خواهد بلندش / نژند آن دل که او خواهد نژندش (فارسی یازدهم) ← سر و دل مجاز از شخص و انسان
- چنان بُد که صخاک را روز و شب / به نام فریدون گشادی دو لب (فارسی یازدهم) ← روز و شب، مجاز از همیشه
- به کران آب فرود آمدند و خیمه‌ها و شراع‌ها زده بودند. (فارسی یازدهم) ← آب مجاز از رودخانه
- زری که سلطان محمود به غزو از بتخانه‌ها به شمشیر بیاورده باشد (فارسی یازدهم) ← شمشیر مجاز از جنگیدن
- چو کاوه برون شد ز درگاه شاه / بر او انجمن گشت بازارگاه (فارسی یازدهم) ← بازارگاه مجاز از مردم بازار
- از آن چرم گاهنگران پشت پای / پیوشند هنگام زخم درای (فارسی یازدهم) ← چرم، مجاز از پیش‌بند چرمین

کلمه	معنی	کلمه	معنی
سر	فکر و اندیشه / قصد و آرزو / کل وجود	زر	سکه طلا
سینه	وجود و احساس	حلق	دهان
دل	احساس / میل / جرئت	چشم	نگاه
دست	اعمال و رفتار یا امکان و قدرت	حرف	سخن
زبان	سخن	در	موضوع
کف	دست	مجلس	حاضران
شمشیر	جنگ	جگر / زهره	جرئت
چمن	صحرا	خاک	سرزمین، مزار

۰/۲۵

مصحح شو:

مورد «الف» یا ز رخسارش فرو می‌ریخت اشکی / بنای زندگی بر آب می‌دید

بررسی دقیق تر:

گزینه ب: «سد روان»؛ سد یک چیز ثابت است و نمی‌تواند روان باشد!

گزینه پ: «مرهم» یعنی دارو و التیام‌بخش و «زخم» نمی‌تواند التیام‌بخش باشد!

گزینه ت: کسی که خاموش است صدایی ندارد که به جایی برسد!

متناقض نما (پارادوکس):

چه هنگام به وجود می‌آید؟
هنگامی که دو مفهوم جدا و متضاد را در یک جا جمع کنیم و نتیجه این کار، امری غیرممکن اما شاعرانه باشد

نمونه
فریاد بی‌صدا
فریاد زدن نمی‌تواند بدون صدا باشد و جمع این دو مسئله در کنار هم، ناسازگاری دارد

در قالب جمله
«من که دارم در گدایی گنج سلطانی به دست کی طمع در گردش گردون دون‌پرور کنم»

در قالب ترکیب‌های وصفی یا اضافی
زنده مرده
سلطنت فقر

تضاد و متناقض نما
تضاد در آرایه تضاد، دو امر متضاد به دو چیز نسبت داده می‌شود و در کنار هم قرار نمی‌گیرند تا با هم ناسازگاری ایجاد کنند

تضاد و متناقض نما
«هرکس که تو را به دوستی تکیه بر اوست چون درنگری دشمن جان تو هم اوست»
در این بیت شاعر معتقد است که دوست تو، دشمن توست پس در این بیت، متناقض نما میان این دو مفهوم ایجاد شده است

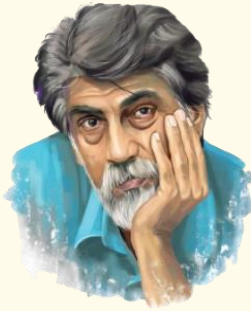
تضاد و متناقض نما
«عاشقان را چه غم از سرزنش دشمن و دوست یا غم دوست خورد یا غم رسوایی را»
در اینجا واژگان «دوست» و «دشمن» در دو مفهوم جداگانه به کار رفته‌اند و میان آن دو ناسازگاری مشاهده نمی‌شود

متناقض نما

نکته طلایی:

مثال‌هایی از کاربرد «متناقض‌نما» در منابع درسی:

♦ من ایرانی‌ام، آرمانم شهادت / تجلی هستی است جان‌کننده من (فارسی دهم)

← مصراع دوم مردن باعث زندگی می‌شود

♦ لذت هستی نمودی نیست را / عاشق خود کرده بودی نیست را (فارسی دهم)

← مصراع دوم عاشق شدن «نیست» به خدا

♦ خدا در همه جا هست؛ در هر جا که به تصور درآید و نیافتنی است. (فارسی دهم)

← خدا در همه جا حضور دارد ولی نیافتنی است

♦ به رقصی که بی‌پا و سر می‌کنند / چنین نغمه عشق سر می‌کنند. (فارسی یازدهم) ← به رقصی که بی‌پا و سر می‌کنند

♦ بین لاله‌هایی که در باغ ماست / خموشند و فریادشان تا خداست (فارسی یازدهم) ← خموشند و فریادشان تا خداست

♦ این شیخ همیشه شاب، پیرترین و جوان‌ترین شاعر زبان فارسی، معلم اول (فارسی یازدهم)

♦ از این سد روان در دیده شاه / ز هر موجی هزاران نیش می‌رفت (فارسی یازدهم) ← سد روان

♦ همچو نی زهری و تریاقی که دید / همچو نی دمساز و مشتاقی که دید (فارسی دوازدهم)

← زهر و تریاق بودن نی تناقض دارد

♦ آن باغ پر از گل‌های رنگین و ..... در سموم سرد این عقل بی‌درد و بی‌دل پژمرد. (فارسی دوازدهم) ← سموم سرد

♦ هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است. (فارسی دوازدهم) ← مثل یخ بودن دوزخ

۰/۲۵

مصحح شو:

۲۰

قهرمانی

زمینه‌های حماسه:

«حماسه» در لغت به معنای دل‌آوری و شجاعت است و در اصطلاح ادبی، شعری است با این چهار ویژگی:

هر حماسه‌ای در بستری از حوادث شکل می‌گیرد

عناصر داستانی

طرح حوادث، انسان‌ها و موجوداتی که با منطق عینی و تجربه علمی هم‌سازی (سازگاری) ندارند؛ نظیر وجود سیمرغ در شاهنامه

حوادثی خارق‌العاده (خرق عادت)

شاعر حماسه‌سرا با بهره‌گیری از واژگان و زبان حماسی می‌کوشد انسانی را به تصویر بکشد که از نظر توانایی‌های جسمی و روحی از دیگران متمایز باشد

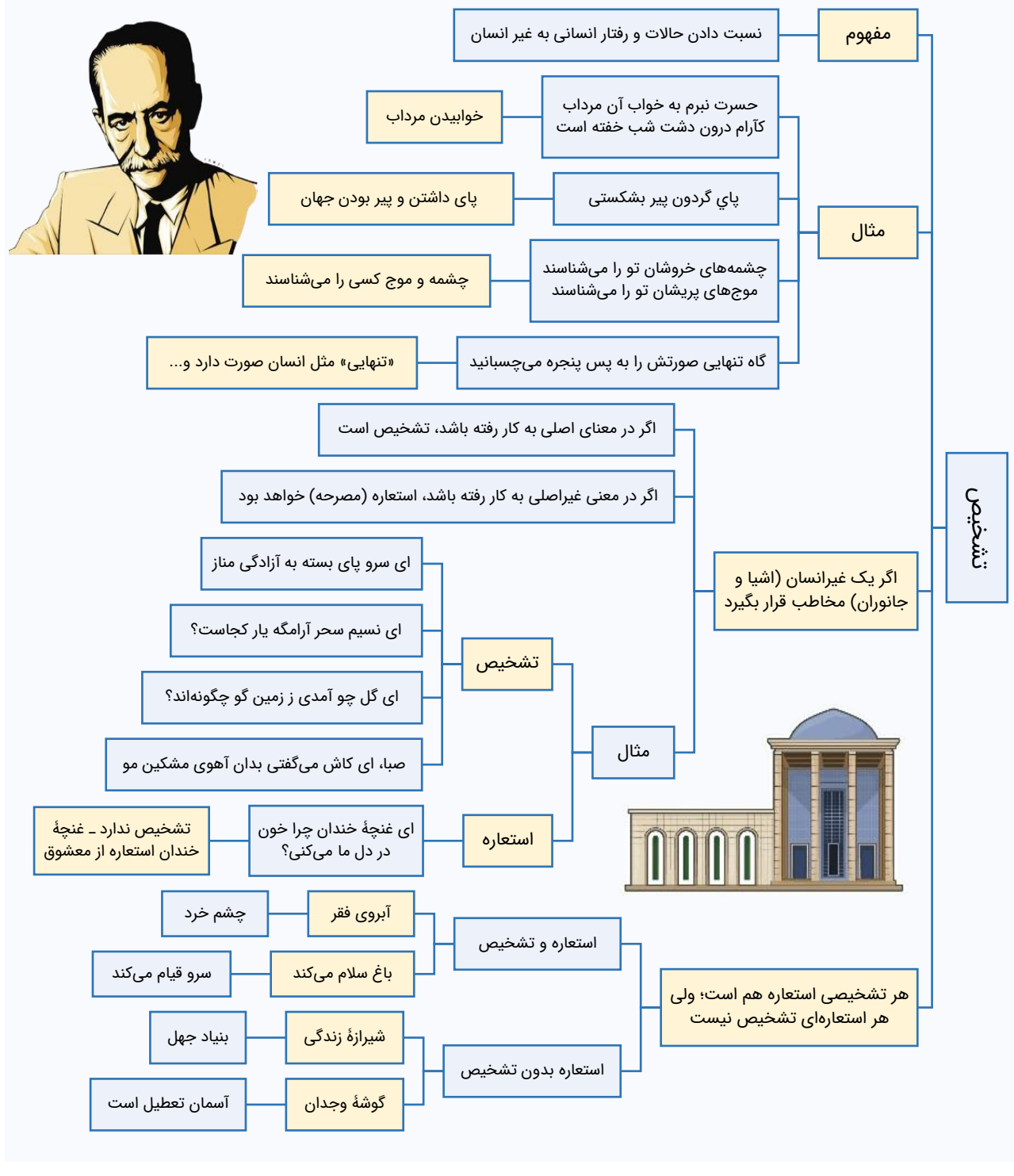
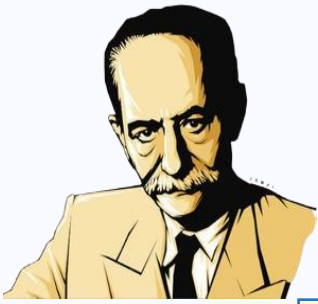
عناصر قهرمانی

شاعر حماسه‌سرا بر آن است که اخلاق فردی و اجتماعی و عقاید فکری و مذهبی و سنتی یک ملت را در قالب حوادث قهرمانی و در زمینه‌ای از واقعیات به نمایش بگذارد

عناصر قومی و ملی (ملی و میهنی)

زمینه‌های حماسه

بظرف دل
محمود با
فکر کلامی
و موعظه

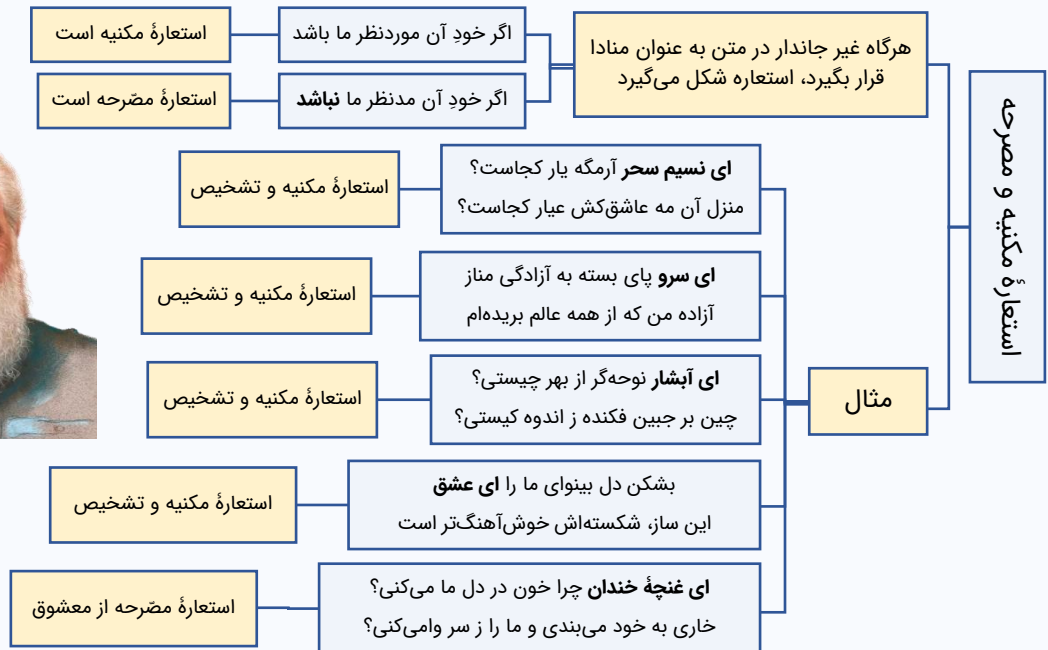
نکته طلایی:

مثال‌هایی از کاربرد «تشخیص» در منابع درسی:

- ◇ چون بگشایم ز سر مو شکن / ماه ببیند رخ خود را به من (فارسی دهم)
  - ← سر و مو داشتن چشمه / رخ داشتن و دیدن ماه
- ◇ در حضيض هم می‌توان عزیز بود / از گودال پیرس. (فارسی دهم) ← از گودال پیرس
- ◇ مردنی چنان / غبطه بزرگ زندگانی شد (فارسی دهم) ← غبطه خوردن زندگی
- ◇ تو تنها تر از شجاعت / در گوشه روشن وجدان تاریخ ایستاده‌ای (فارسی دهم) ← وجدان داشتن تاریخ
- ◇ صداقت / شیرین‌ترین لبخند / بر لبان اراده توست (فارسی دهم) ← لب داشتن اراده
- ◇ به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می‌افتد. (فارسی دهم) ← کودک بودن و سر داشتن عقل
- ◇ ای کشتی‌های صیادی که مقاومت پیشه کرده‌اید (فارسی دهم) ← مخاطب واقع شدن و مقاومت کردن کشتی‌های صیادی
- ◇ گنج با واپسین رمق‌هایش، زیر سقفی از دود و غبار نفس می‌کشید. (فارسی یازدهم)
  - ← رمق داشتن و نفس کشیدن شهر گنجه
- ◇ قفقاز زخم‌خورده و ستم‌دیده، نگاه منتظر و یاری‌جویش را به جنوب دوخته بود. (فارسی یازدهم)
  - ← نسبت دادن ویژگی‌های زخم خوردن و ستم دیدن و نگاه منتظر و یاری‌جو داشتن برای قفقاز
- ◇ بید مجنون در تمام عمر سر بالا نکرد / حاصل بی‌حاصلی نبود به جز شرمندگی (فارسی یازدهم)
  - ← سر داشتن و شرمندگی بید مجنون
- ◇ از شعله / به خاطر روشنایی‌اش / سپاسگزاری کن، / اما چراغدان را هم / که همیشه صبورانه در سایه می‌ایستد / از یاد مبر (فارسی یازدهم) ← سپاسگزاری از شعله / صبور بودن چراغدان

استعاره مکنیه و مصرحه:

این مطلب برای دانش‌آموزان رشته‌های تجربی و ریاضی، صرفاً برای یادگیری بیشتر و روشی برای شناخت وجود استعاره در یک متن است.

استعاره مصرحه و ضمائر شخصی:

- ◇ یکی از مواردی که در تشخیص استعاره مصرحه بسیار کارگشا است، ضمائر شخصی هستند، که همراه مشببه‌های مشهور می‌آید.
مثال: لرغسش و ...
بسیار بعید است که واقعاً لعل متعلق به کسی یا گل نرگس کسی، منظور باشد.
- ◇ گاهی اوقات در ابیات یک تشبیه وجود دارد و در همان بیت مشببه بدون مشببه دوباره تکرار می‌شود که استعاره مصرحه ساخته می‌شود.
مثال: «بر کن ز بن این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم برکنند»
در این بیت «بنای ظلم» اضافه تشبیهی است و به تبع آن «بنا» در مصراع اول استعاره مصرحه از ظلم است.

- ۲- تشبیه: عالم افسانه‌ها
- ۴- حس آمیزی: افسانه‌های رنگارنگ و نرم
- (ذکر دو مورد، هر مورد ۰/۲۵)

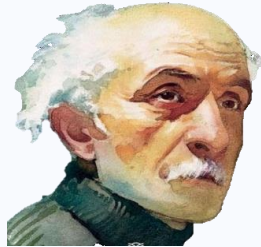
- ۱- کنایه: پرننگ و نگار یا پرآن یا نرم بودن
- ۳- استعاره: عالم افسانه‌ها (مثل پرنده) پران است.
- ۵- مراعات نظیر: قصه، افسانه، شنیدم

نکات طلایی:

۱) کنایه‌ها اغلب از چند واژه تشکیل می‌شوند که می‌توان آن‌ها را به شکل مصدری بیان کرد:

◇ دست به جیب بودن	◇ آب در هاون کوبیدن	◇ پشت دست را داغ کردن	◇ چند مرده حلاج بودن
◇ کمر بستن	◇ دل بستن	◇ سپر انداختن	◇ بور شدن
◇ چشم به راه بودن	◇ بازار شکستن	◇ موی شکافتن	◇ دامن‌کشان بر زمین راه رفتن
◇ دسته گل به آب دادن	◇ دست و پای خود را گم کردن	◇ تنگدست بودن	◇ افسارگسیخته بودن
◇ سماق مکیدن	◇ آب به غربال بردن		

- ۲) صفت‌های مرکب و صفت‌های جانشین اسم و صفت‌هایی که معنای ظاهری آن‌ها مدنظر نیست، کنایه به حساب می‌آیند:
- ◇ دل سوخته
- ◇ پختگان (با پختگان گو این سخن)
- ◇ سیاه‌بخت

نکته طلایی:

آرایه حس آمیزی دو نوع است:

- ◇ دو طرف حسى هستند، مانند سخن تلخ که هم سخن و هم تلخی با حواس پنج‌گانه قابل حس است.
- ◇ یک طرف حسى مانند «فراق تلخ» که یکی از طرف‌ها یعنی «فراق» قابل حس با حواس پنج‌گانه نبوده و انتزاعی (ذهنی) است.

مشبه	مشبه‌به	وجه‌شبه	ادات تشبیه
پدیده‌ای است که آن را به پدیده‌ای دیگر مانند می‌کنیم؛ مثل ایام گل در مصراع زیر: ایام گل چو عمر به رفتن شتاب کرد.	پدیده‌ای است که مشبه را به آن مانند می‌کنیم؛ مثل عمر در مصراع قبل یا گل در مصراع زیر: تو هم چون گل ز خندیدن لب با هم نمی‌آید	ویژگی یا صفت مشترک میان مشبه و مشبه‌به است که در مشبه‌به پررنگ‌تر و آشکارتر است. مانند «کریم» در مصراع: گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم.	واژه‌ای است که آن را برای بیان شباهت میان دو پدیده (مشبه و مشبه‌به) به کار می‌بریم. واژه‌های: چو، مثل، مانند، و ... این زبان چون سنگ و هم آهن‌وش است

نقشه‌نمایی:

برای پاسخ‌دهی به این نوع از سوالات - اصطلاحاً دستمان باز است - نخست به سراغ آرایه‌های ساده‌ای مثل مراعات نظیر، تکرار، واج‌آرایی، تضاد، جناس و ... برویم. واگر به پاسخ سؤال رسیدیم که چه بهتر، اگر نرسیدیم متن یا بیت را با دقت بیشتری می‌خوانیم و در معنی و مفهوم و روابط بین واژگان آن دقت بیشتری می‌کنیم تا به پاسخ برسیم.

توجه داشته باشید که سرفصل‌های سوالات آرایه‌های ادبی همانند دستور، همان موضوعاتی هستند که در داخل کارگاه‌های متن‌پژوهی کتاب درسی آمده‌اند.

۰/۵

مصحح شو:

(ذکر دو مورد، هر مورد ۰/۲۵)

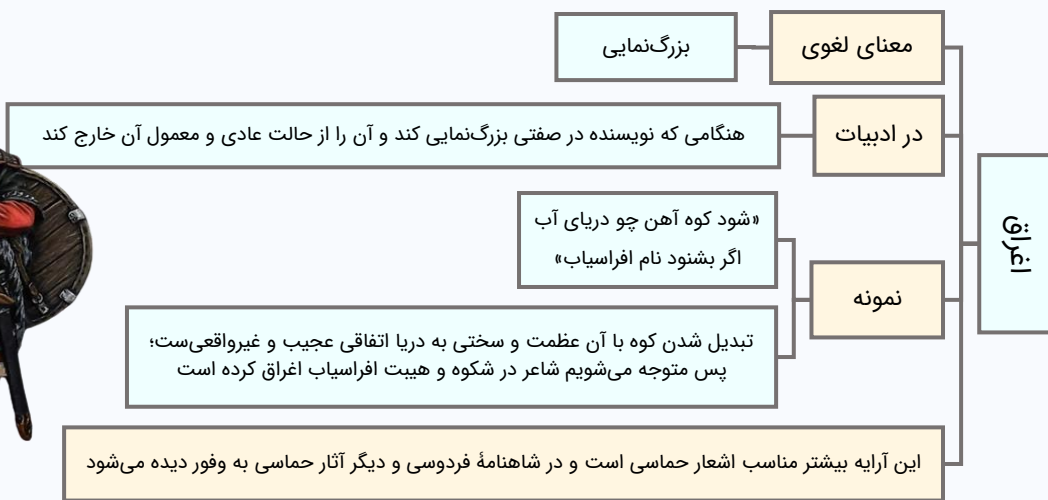
۳- مراعات نظیر

۲- استعاره

۱- اغراق

استعاره: بیت «الف» شام رستاخیز (میدان نبرد) / بیت «ب» رنگ باختن فلک
مراعات نظیر: بیت «الف» تیر، پولاد / بیت «ب» شیر، پلنگ
اغراق: بیت «الف» باران تیر (تشبیه اغراق آمیز) / بیت «ب» رنگ باختن آسمان از نبرد پهلوانان

اغراق:

نکته طلایی:

مثال‌هایی از کاربرد «اغراق» در منابع درسی:

- نعره برآورده فلک کرده کر / دیده سیه کرده شده زهره در (فارسی دهم) ← اغراق در وصف شدت نعره امواج دریا
- خروش سواران و اسپان ز دشت / ز بهرام و کیوان همی برگذشت (فارسی دهم) ← اغراق در توصیف بلندی فریاد مبارزان و اسب‌ها
- سپهد عنان ازدها را سپرد / به خشم از جهان روشنایی ببرد (فارسی دهم) ← اغراق در وصف خشم سهراب و سرعت حرکت
- نماند ایچ با روی خورشید رنگ / به جوش آمده خاک بر کوه و سنگ (فارسی دهم) ← اغراق در توصیف شدت جنگ
- به سهراب بر تیرباران گرفت / چپ و راست جنگ سواران گرفت. (فارسی دهم) ← اغراق در توصیف پرتاب تیر
- صدهزاران اینچنین اشباه بین / فرقتان هفتاد ساله راه بین (فارسی دهم) ← اغراق در تعداد چیزهای متشابه و تفاوت آنها
- چو آن آهنین کوه آمد به دشت / همه رزمگه کوه فولاد گشت. (فارسی یازدهم) ← اغراق در توصیف درشتی هیکل و قدرت بدنی
- فلک باخت از سهم آن جنگ، رنگ / بود سهمگین جنگ شیر و پلنگ. (فارسی یازدهم) ← اغراق در توصیف شدت جنگ

مصحح شو:

(پ) کنایه (۰/۲۵)

(ب) حس آمیزی (۰/۲۵)

(الف) استعاره (۰/۲۵)

بررسی دقیق تر:

(الف) «جوی» استعاره از اشک فراوان.

(ب) در ترکیب «ذوق لطیف»، «لطافت» به وسیله حس لامسه درک می‌شود، اما «ذوق» یک واژه انتزاعی (ذهنی) است.

(ج) در گزینه «ج» عبارت داخل گیومه (خودفروختگی) کنایه از خیانت و ناجوان مردی است.

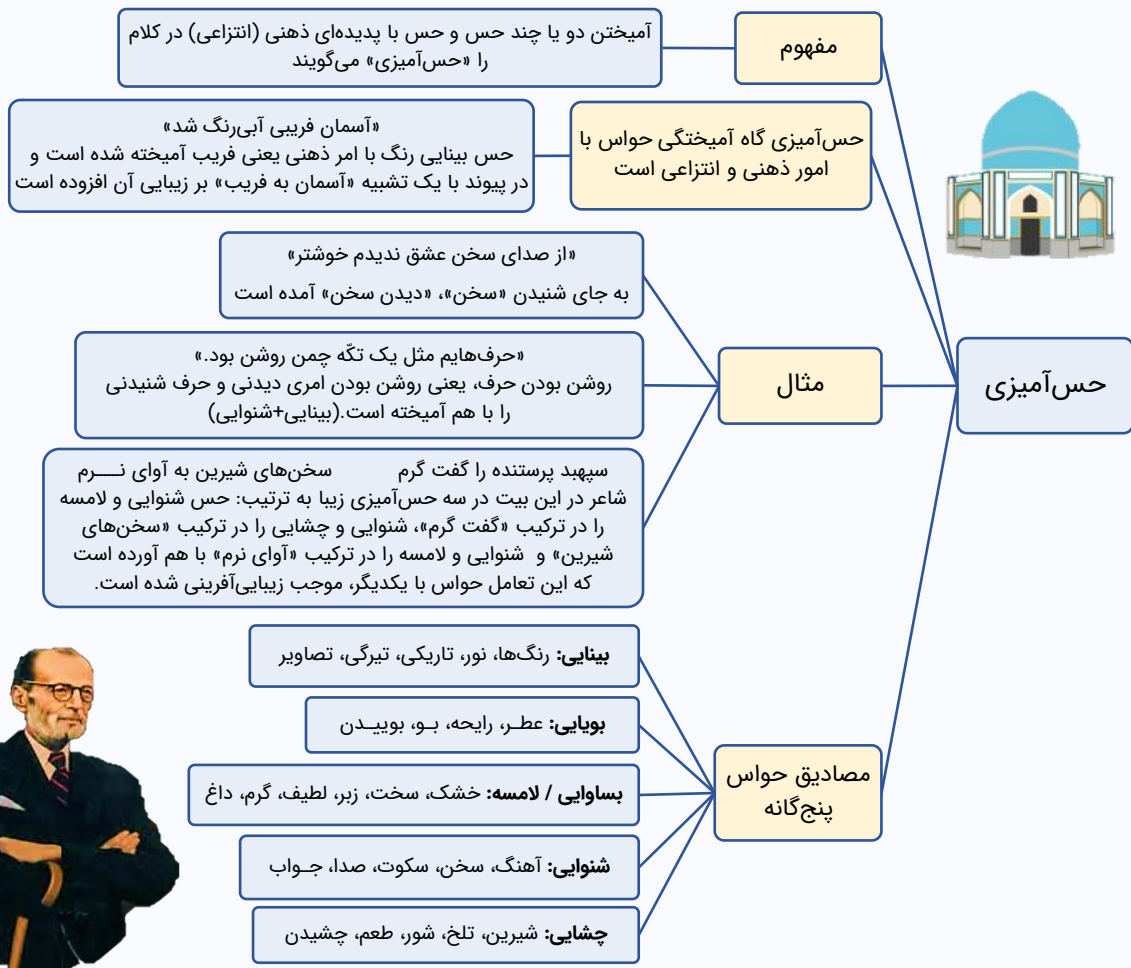
نکته طلایی:

مثال‌هایی از کاربرد «حس آمیزی» در منابع درسی:

- ◆ لیک چنان خیره و خاموش ماند / کز همه شیرین‌سخنی گوش ماند (فارسی دهم) ← شیرین بودن سخن
- ◆ به ترانه‌های شیرین به بهانه‌های زرین / بکشید سوی خانه مه خوب خوش لقا را (فارسی یازدهم)
- ← شیرین بودن ترانه و زرین بودن بهانه
- ◆ طعن و ناسزای دشمنان را هرگز جواب تلخ نمی‌داد (فارسی یازدهم) ← تلخ بودن جواب
- ◆ به عالم افسانه‌ها / که آن همه پررنگ و نگار و آن همه پژان و نرم است / راه پیدا کردم. (فارسی یازدهم)
- ← پژان و نرم بودن عالم افسانه‌ها
- ◆ زمزمه لطیف و سبک و ملایم شما گمان مرا تأیید کرد (فارسی دوازدهم) ← لطیف و سبک و ملایم بودن زمزمه
- ◆ قهوه‌خانه گرم و روشن بود / همچون شرم ... (فارسی دوازدهم) ← گرم و روشن بودن شرم!

حس آمیزی:

نقشه نهایی:

◆ هر چند در غالب سؤالات این تیپ، واژگانی که زیرشان خط کشیده شده به تنهایی و به خودی خود دارای آرایه ادبی به‌خصوصی هستند (مثل «ذوق لطیف» که حس آمیزی دارد)، اما گاهی باید برای تشخیص آرایه‌های یک گزینه به دیگر واژگان و بخش‌های آن جمله یا بیت نیز توجه کنید.

نکات طلایی:

الگوهای حس آمیزی:

- ◆ واژه‌های مرکب: ترکیب‌هایی که از دو جزء ناهمگون (از دو حس متفاوت) ساخته می‌شوند؛
دل مجنون ز شگرخنده خون است / تو لب می بینی و دندان که چون است
- ◆ ترکیب وصفی ← ز شعرهای ترم گرم این چنین مگذر / که آب خضر نهان در شب سیاه من است
- ◆ ترکیب اضافی ← بوی بهبود ز اوضاع جهان می‌شنوم / شادی آورد گل و باد صبا شاد آمد
- ◆ جمله اسنادی ← تا هست تاج عشق توام بر سر ای غزال / شیرین بود به شهر غزل شهریاری‌ام
- ◆ فعل و مفعول ناهمگون ← ساز هستی غیر آهنگ عدم چیزی نداشت / هر نوایی را که وا دیدم خموشی می‌سرود

قلمرو فکری (۸ نمره)

۰/۲۵

۲۵

مصحح شو:

بیت الف یا زَنخْدان فروربرد چندی به جیب / که بخشنده روزی فرستد ز غیب (۰/۲۵)

بررسی دقیق‌تر:

بیت صورت سؤال: رزق هر چند بی‌گمان برسد / شرط عقل است جُستن از درها

معنی: هر چند بی‌شک رزق و روزی خواهد رسید؛ اما شرط عقل است که برای به دست آوردن آن تلاش شود.

مفهوم: روزی مقدر است؛ اما برای کسب آن تلاش لازم است.

الف) زَنخْدان^۱ فروربرد چندی^۲ به جیب^۳ / که بخشنده^۴ روزی فرستد ز غیب^۵

۱) زَنخْدان*: چانه (۲ / چندی: مدتی (۳ / جیب*: گریبان، یقه [زَنخْدان به جیب فرو بردن: کنایه: در تأمل و تفکر فرورفتن، این جا دست از تلاش برداشتن و

منتظر ماندن] / ۴) بخشنده: خدای بخشنده، صفت جانشین موصوف (۵) غیب*: پنهان، نهان از چشم، عالمی که خداوند، فرشتگان و ... در آن قرار دارند

معنی: مدتی بیکار و منتظر نشست تا خداوند روزی‌رسان از عالم غیب برایش روزی بفرستد!

مفهوم: ترک تلاش / امید به رزاقیت و روزی‌رسانی خداوند

ب) بخور^۱ تا توانی^۲ به بازوی^۳ خویش / که سعیت^۴ بود در ترازوی خویش

۱) بخور: روزی به دست بیاور (کنایه) / ۲) توانی: می‌توانی (مضارع اخباری) / ۳) بازو: مجاز از توانایی و قدرت (مصراع اول: کنایه از اینکه از دسترنج خودت

استفاده کن) / ۴) سعی: کوشش و تلاش، مجاز از نتیجه سعی (مصراع دوم: کنایه از این که نتیجه کار و تلاشت به خودت برمی‌گردد، به اندازه تلاشت بهره

می‌بری.)

معنی: تا می‌توانی فقط از توان و تلاش خودت روزی به دست بیاور؛ زیرا فقط به اندازه تلاشت به تو روزی خواهد رسید.

مفهوم: تکیه کردن بر توان و تلاش و همت خود / روزی هر کس به میزان تلاش او بستگی دارد. / توصیه به پرهیز از وابستگی

نکته طلایی:

مفهوم «از تو حرکت، از خدا برکت» از مفاهیم کلیدی درس اول است و احتمال طرح سوال از آن زیاد است.

نقشه نهایی:

◆ حتماً شنیده‌اید که می‌گویند درست خواندن سؤال و درک درست آن، نیمی از پاسخ است! این مسئله کاملاً در مورد این سؤال صدق می‌کند و اگر کمی

در خوانش این سؤال بی‌دقتی کنید، احتمال این که معنی و مفهوم واژه «مقابل» را به درستی درک نکنید وجود دارد. به هر حال در این سؤال معنی

«مقابل» را می‌خواهد؛ یعنی معنایی که با معنی بیت صورت سؤال، مخالف باشد.

<p>۰/۵</p>	<p>۲۶</p> <p>مصحح شو: </p> <p>الف) ضحاک (۰/۲۵)</p> <p>ب) سعدی (۰/۲۵)</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>◆ عمده سؤالات درک مطلب به این شکل است که بیت یا عبارتی را می‌دهند و مفهوم آن را می‌خواهند؛ شما باید بتوانید مفهوم آن را درک کنید و بنویسید یا آن را با ابیات و عبارات دیگر مقایسه نمایید.</p> <p>◆ گونه‌های دیگری از سؤالات درک مطلب وجود دارند که به ویژه در سال‌های اخیر استفاده از آن‌ها افزایش یافته است. سؤالاتی که درباره اسامی اشخاص و مکان‌ها و دیگر چیزهای خاص پرسیده می‌شوند یا نام گوینده و نویسنده یک جمله یا بیت مد نظر است؛ یا مفهوم کلی یک درس خواسته می‌شود.</p> <p>◆ با این حساب به نظر می‌رسد برای کسب نمره کامل بخش درک مطلب، لازم است هر درس را چند بار به صورت سریع و کلی مطالعه کنید و با قهرمانان و حوادث و سیر و روال متن آنها آشنا شوید و هم این که بیت به بیت و جمله به جمله بررسی نمایید و معنی و مفهوم آنها را درک کنید.</p>
<p>۰/۵</p>	<p>۲۷</p> <p>مصحح شو: </p> <p>۱- داشتن قناعت</p> <p>۲- ترس از خدا و حساب روز قیامت</p> <p>۳- اعتقاد به روزی حلال</p> <p>۴- داشتن عزت نفس</p> <p>(ذکر یک مورد کافی است)</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>◆ برای پاسخگویی به این سؤال هم همانند سؤال قبلی فقط یک راه وجود دارد و آن این که شما درس را چند بار مطالعه کرده باشید و با اشخاص و مکان‌ها و حوادث و سیر طبیعی ماجرای این درس (قاضی بست) آشنا باشید.</p> <p>◆ برخی دیگر از قسمت‌های این درس که احتمال طرح سؤال درک مطلب از آنها وجود دارد:</p> <p>۱- منظور از «این مرد بزرگ و دبیر کافی» کیست؟</p> <p>۲- منظور از «مصطفی» در عبارت «بر من پوشیده است که این غزوها بر طریق سنت مصطفی هست یا نه» چه کسی است؟</p> <p>۳- چرا امیر مسعود درباره زرهایی که پدرش از غزو هندوستان با زور شمشیر آورده، می‌گوید «حلال‌تر مال‌هاست»؟!.</p>
<p>۰/۵</p>	<p>۲۸</p> <p>مصحح شو: </p> <p>۱- بازگشت به اصل</p> <p>۲- جایگاه واقعی انسان عالم معنا و بهشت است</p> <p>۳- ما ز بالایم و بالا می‌رویم</p> <p>(ذکر یک مورد)</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>الف) ما به فلک بوده‌ایم، یار مَلک بوده‌ایم باز همان جا رویم، جمله^۲ که آن شهر^۳ ماست ...</p> <p>(۱) مَلک^۱: فرشته (۲) جمله: همگی (۳) شهر: مجاز از وطن، مکان</p> <p>معنی: جای ما عالم معنا بوده است و ما یار فرشته‌ها بوده‌ایم. و دوباره همگی می‌خواهیم به همانجا برویم. زیرا جا و مکان اصلی ما همانجاست.</p> <p>مفهوم: انا لله و انا الیه راجعون / کل شیء یرجع الی اصله / آرزوی بازگشت به اصل / جایگاه واقعی انسان عالم معناست.</p> <p>ب) چنین قفس^۱ نه سزای چو من خوش‌الحانی^۲ است روم به گلشن رضوان^۳ که مرغ آن چمنم^۴</p> <p>(۱) قفس: استعاره از دنیا و جسم انسان (۲) (مرغ) خوش‌الحان: پرنده خوش آواز، استعاره از حافظ(انسان) (۳) رضوان^۳: بهشت، نام فرشته‌ای که نگهدارنده بهشت است [گلشن رضوان: باغ بهشت] (۴) چمن: مجاز از باغ، اینجا استعاره از بهشت و عالم معنا</p> <p>معنی: دنیا(تن) سزاوار پرنده خوش‌آوازی مثل من نیست؛ به باغ بهشت می‌روم که جایگاه واقعی من است.</p> <p>مفهوم: جایگاه واقعی انسان بهشت و عالم معنا و نزد خداست / ما ز بالایم و بالا می‌رویم / ما ز دریایم و دریا می‌رویم</p> <p>نکات طلایی:</p> <p>◆ مفهوم «بازگشت به اصل» از مفاهیم بسیار مهمی است که در قرآن کریم در آیه «انا لله و انا الیه راجعون» و نیز حدیث شریف «کل شیء یرجع الی اصله» آمده است.</p> <p>◆ این مفهوم به صورت گسترده‌ای در ادبیات فارسی و کتاب‌های درسی انعکاس یافته است؛ از جمله: «ما ز بالایم و بالا می‌رویم / ما ز دریایم و دریا می‌رویم»</p>

کسب پیروزی

بررسی دقیق‌تر:

«تو یک ساعت، چو افریدون به میدان باش، تا زان پس / به هر جانب که روی آری، درفش کاویان بینی» (سنایی)

تحلیل بیت: یک ساعت: مجاز از زمان اندک / افریدون: فریدون، نماد مبارزه و جهاد / به میدان بودن: کنایه از حضور و تلاش و مقاومت / روی آوردن: کنایه از رفتن / درفش کاویان*: درفش ملی ایران در عهد ساسانی، آئیناد پیروزی (کاویان یا کاویانی*: منسوب به کاوه) (درفش کاویان دیدن: کنایه از کسب پیروزی) / تشبیه: تو به فریدون / آرایه تلمیح: اشاره به داستان فریدون و ضحاک
معنی: تو مدت اندکی مانند فریدون در مقابل هوای نفس مبارزه و مقاومت کن تا پس از آن پیروزی از همه طرف نصیب تو می‌گردد.
مفهوم: پیروزی در گرو مبارزه و تلاش با سختی هاست.

توضیح بیشتر: آهنگران هنگام کار پیش‌بند چرمی به کمر می‌بندند که تا پشت پای آنان را می‌پوشاند. کاوه هنگام قیام علیه ضحاک چنین پیش‌بندی را بر سر نیزه کرد و مردم را به شورش فراخواند. فریدون پس از پیروزی بر ضحاک این پیش‌بند را به فال نیک گرفت و بر آن گوهرهای رنگارنگ آویخت که به پرچم ایران (درفش کاویان) تبدیل شد.

نقشه نهایی:

- ◆ بخش درک مطلب «۴» نمره دارد. بیشتر سوالات این بخش از قلمرو فکری کارگاه متن‌پژوهی طراحی می‌شوند و از شما خواسته می‌شود که مفهوم یک بیت یا عبارت را بنویسید یا با بیت و عبارت دیگری مقایسه کنید.
- ◆ طرح سؤال درک مطلب فقط مختص ابیات قلمرو فکری نیست و ممکن است از ابیات قلمروهای ادبی و زبانی کارگاه متن‌پژوهی یا ابیات داخل درس (عمدتاً متن اصلی) نیز سوال درک مطلب داده شود.
(مثل همین سؤال که از کارگاه متن‌پژوهی درس هجدهم طراحی شده است.)
- ◆ لازم است که علاوه بر ابیات و عبارات هر درس، بر معنی و مفهوم ابیات خارج از درس که در کارگاه متن‌پژوهی آمده است، نیز مسلط باشید.

امام علی (ع) موقتاً از کشتن او منصرف شد.

بررسی دقیق‌تر:

او خدو^۱ انداخت در روی علی   افتخار هر نبی^۲ و هر ولی^۳

(۱) خدو*: آب دهان، بزاق / (۲) نبی: پیامبر / (۳) ولی: دوستدار، بنده خوب خدا، نیک مرد

معنی: دشمن بر روی امام علی، که مایه افتخار تمام پیامبران و اولیای خداست، آب دهان انداخت.

در زمان^۱ انداخت شمشیر آن علی   کرد او انـدر غزایش^۲ کاهلی^۳

(۱) در زمان: فوری / (۲) غزایش: جنگیدن با او / (۳) کاهلی: تعلل، سستی، درنگ

معنی: حضرت علی(ع) بلافاصله شمشیرش را کنار گذاشت و از کشتن او موقتاً منصرف شد.

نقشه نهایی:

- ◆ در سال‌های اخیر طراحان سؤال، برای طرح سؤال درک مطلب اقبال بیشتری به ابیات و عبارات جدیدی (خارج از درس) که در داخل کارگاه متن‌پژوهی آمده است، نشان می‌دهند.
- ◆ همان‌طور که در تحلیل سؤالات قبلی گفتیم حتماً این ابیات و عبارات را نیز از نظر سه قلمرو، به ویژه قلمرو فکری بررسی نموده و بر آنها مسلط شوید.
- ◆ بر این اساس، بیت مورد نظر از ابیات جدیدی که در قلمرو فکری کارگاه متن‌پژوهی آمده، انتخاب شده است و چون حالت داستانی دارد با یک‌بار مطالعه به راحتی می‌توانید به این سؤال درک مطلب پاسخ دهید.
- ◆ لازم است که علاوه بر ابیات و عبارات هر درس، بر معنی و مفهوم ابیات خارج از درس که در کارگاه متن‌پژوهی آمده است، نیز مسلط باشید.

<p>۰/۵</p>	<p style="text-align: right;">۳۱</p> <p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>۱- اغتنام فرصت ۳- راضی بودن به داشته‌ها</p> <p style="text-align: center;">بررسی دقیق‌تر:</p> <p>گریه کنی^۱ اگر / که آفتاب^۲ را ندیده‌ای / ستاره‌ها^۳ را هم / نمی‌بینی.</p> <p>۱. گریه کنی: غمگین باشی، اظهار ناراحت کنی (کنایه) (کنی: بکنی، مضارع التزامی) / ۲. آفتاب: مجاز از خورشید و استعاره از فرصت‌ها و نعمت‌های مهم و بزرگ (که از دسترس ما خارج هستند) / ۳. ستاره: استعاره از فرصت‌ها و نعمت‌های کوچک و در دسترس.</p> <p>معنی: اگر ناراحت باشی و گلایه کنی که چرا از نعمت‌های مهم و بزرگ محروم هستی، نعمت‌های کوچک و در دسترس را هم از دست خواهی داد! (اگر از ندیدن حقیقت مطلق غمگین و شاکی باشی، از دیدن جلوه‌های او نیز محروم خواهی شد)</p> <p>مفهوم: اغتنام فرصت / غم گذشته و از دست رفته را نخوردن / راضی بودن به داشته‌های موجود، هرچند کم و کوچک باشند.</p>
<p>۰/۷۵</p>	<p style="text-align: right;">۳۲</p> <p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>الف) عشق و محبت (۰/۲۵) ب) افکار کهنه (یا سنت‌ها و رسوم قدیمی) (۰/۲۵)</p> <p style="text-align: center;">نقشه نهایی:</p> <p>به خاطر داشته باشید که «معنی» با «منظور» و «مقصود» و «مفهوم» تفاوت دارد؛</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ در معنی شما باید واژگان قدیمی جمله یا بیت را به زبان امروزی تبدیل کنید و شیوه نگارش آنها را مطابق دستور زبان امروزی تغییر دهید. ◆ اما وقتی از شما منظور یا مفهوم بیت یا عبارت را می‌خواهند، باید مقصود و منظور شاعر و نویسنده را در حداقل کلمات بیان کنید و از معنی کردن (بازگردانی) واژگان، جمله‌ها و بیت‌ها خودداری نمایید. <p>مثلاً اگر در همین سؤال برای واژه «صورتک» به جای نوشتن «عینک»، «نقاب» یا «ماسک» بنویسید، نمره‌ای به شما تعلق نمی‌گیرد!</p> <p style="text-align: right;">نکات طلایی:</p> <p>روی این سؤال مکث و تمرکز کنید و درباره آن دقت بیشتری نمایید!</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ قسمت «الف» آن از قلمرو فکری کارگاه متن‌پژوهی درس هفتم، انتخاب شده است. ◆ قسمت «ب» از داخل متن درس شانزدهم، انتخاب شده است. ◆ قسمت «پ» از کارگاه متن‌پژوهی درس پنجم انتخاب شده است. <p>این سؤال مثال و دلیل خوبی است بر این نکته که برای گرفتن نمره عالی در آزمون‌ها، لازم است دانش آموزان بر همه درس‌ها و بخش‌های کتاب مسلط باشند!</p> <p>اگر دانش‌آموزی درس‌ها و بخش‌های کتاب را به مهم و غیر مهم تقسیم کند و برخی از بخش‌ها را درست مطالعه و تکرار نکند، احتمال کسب نتیجه دلخواه در امتحان نهایی بسیار بعید است!</p>

الف) گناه و عذاب این کار (۰/۲۵) ارزشی ندارد. (۰/۲۵)

ب) کبوتران به حرفش گوش کردند (۰/۲۵) و مسیرشان را تغییر دادند. (۰/۲۵)

پ) فکر حمله سپاه روس مثل کابوس (۰/۲۵) باعث ترس و وحشت درباریان شده بود. (۰/۲۵)

ت) خیال می‌کردم عینک مثل عصای تعلیمی. (۰/۲۵) تقلیدی از آداب و رسوم غربی‌ها است. (۰/۲۵)

ث) همه از ترس سر به زیر انداخته بودند (۰/۲۵) و کسی داوطلب مبارزه با او نشد. (۰/۲۵)

ج) هنگام آن است که آماده سفر و حمله شویم (۰/۲۵) و تصمیم بگیریم که (۰/۲۵) از بیابان‌های پر از خار و کوه‌های پر از سنگ (مشکلات و موانع) عبور کنیم. (۰/۲۵)

چ) نه دوست و نه غریبه (هیچ‌کس) (۰/۲۵) به فکر او نبود. (۰/۲۵) مثل سازش بسیار لاغر و ضعیف شد. (۰/۲۵)

راهنمای مصحح: در تصحیح معنی شعر و نثر: با توجه به بارم هر مورد لازم است به واژه‌های ویژه‌ای که در آن شعر یا نثر ارائه شده، توجه گردد، اگر موردی (۰/۲۵) نمره داشته باشد، پس یک واژه خاص در آن صورت سؤال برای طراح مد نظر بوده، یا (۰/۵) نمره (دو واژه).

نکات طلایی:

♦ ابیات و عبارات قسمت معنی، عمدتاً از متن درس‌های اصلی انتخاب می‌شوند.

♦ البته در آزمون‌های اخیر از ابیات و عباراتی که در قلمروهای سه‌گانه کارگاه متن‌پژوهی آمده نیز استفاده شده است؛ بنابراین لازم است شما علاوه بر متن‌های اصلی، بر معنی و مفهوم و دیگر قلمروهای ابیات و عبارات کارگاه متن‌پژوهی هم تسلط داشته باشید.

♦ هر چند احتمال طرح سؤال معنی و درک مطلب از بخش‌های ستایش، نیایش، شعرخوانی، روان‌خوانی و گنج حکمت ضعیف است، اما ناممکن نیست و شاید سؤالات ساده‌ای در حد بیست و پنج صدم تا نیم نمره از این بخش‌ها طرح شود؛ بنابراین بهتر است این بخش‌ها را هم یکی دوبار مطالعه کنید و بر مفهوم کلی آنها آگاهی پیدا کنید و لغت‌هایشان را به طور دقیق به خاطر بسپارید!

نقشه نهایی:

این بخش (معنی و مفهوم) ۴ نمره دارد؛ دو نمره شعر و دو نمره نثر.

کارهایی که باید در پاسخگویی به سوالات این بخش انجام دهید، عبارتند از:

- ♦ واژه‌های دشوار و اصطلاحات ادبی را به شکل ساده بنویسید (معنی کنید)
- ♦ اجزای جمله را مطابق زبان معیار مرتب کنید (نهاد اول، فعل آخر و ...)
- ♦ دقت کنید که جمله‌هایی که می‌نویسید ساده و روان باشند.

با توجه به این که در پاسخ‌دهی به این بخش شما همزمان باید چند کار را انجام دهید و احتمال دارد نتوانید مقدار فضای هر پاسخ را پیش‌بینی کنید یا این که پاسخ‌هایتان خط خورده و کثیف شوند، بهتر است قبل از نوشتن پاسخ‌های این بخش در پاسخ‌برگ، آن را در جای دیگر پیش‌نویس کنید.

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

صفحه ۱ از ۲

باسمه تعالی

پاسخنامه آزمون تشریحی مدارس سلام

(دوره دوم متوسطه)

تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۱/۲۶

س ل م
مجموعه مدارس سیلام

پاسخنامه درس: فارسی

پایه: یازدهم (رشته ریاضی و تجربی)

پاسخ سؤال ۱: (۲۵/۰ نمره)

باغ، جالیز

(فارسی یازدهم، صفحه ۷۸)

پاسخ سؤال ۲: (۲۵/۰ نمره)

فرمانبرداری

(فارسی یازدهم، صفحه ۵۷)

پاسخ سؤال ۳: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

مرحم ← مرهم / وعظ ← وعظ

(فارسی یازدهم، صفحه های ۶۸ و ۹۱)

پاسخ سؤال ۴: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

(ب) برخواست ← برخاست

(ج) مایع ← مایه

(فارسی یازدهم، صفحه های ۵۲ و ۹۸)

پاسخ سؤال ۵: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

(الف) صفت

(ب) مضاف الیه

(مجموعه تمرینات، صفحه ۸۰)

پاسخ سؤال ۶: (۲۵/۰ نمره)

آسمان گیر: مسند

(مجموعه تمرینات، صفحه ۳۵)

پاسخ سؤال ۷: (۲۵/۰ نمره)

آهنگر: صفت فاعلی

(فارسی یازدهم، صفحه ۹۳)

پاسخ سؤال ۸: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

(الف) هر دو: بدل (ب) مادر: معطوف

(فارسی یازدهم، صفحه ۷۹)

پاسخ سؤال ۹: (۲۵/۰ نمره)

گزینه (ب)

(مجموعه تمرینات، صفحه ۹۸)

پاسخ سؤال ۱۰: (۲۵/۰ نمره)

گزینه ۳

(فارسی یازدهم، صفحه ۱۰۴)

پاسخ سؤال ۱۱: (۵/۰ نمره)

فرزادگی ست (۲۵/۰ نمره) - رسم مردانگی (۲۵/۰ نمره)

(فارسی یازدهم، صفحه ۱۱۵)

پاسخ سؤال ۱۲: (۲۵/۰ نمره)

سید حسن حسینی

(فارسی یازدهم، صفحه ۹۱)

پاسخ سؤال ۱۳: (۲۵/۰ نمره)

گوش

(مجموعه تمرینات، صفحه ۸۰)

پاسخ سؤال ۱۴: (۲۵/۰ نمره)

یار / کار ← جناس ناهمسان (ذکر جناس کافی است)

(مجموعه تمرینات، صفحه ۴۷)

مرکز تحقیقات آموزش مدارس اسلام

صفحه ۲ از ۲

باسمه تعالی

پاسخنامه آزمون تشریحی مدارس اسلام

(دوره دوم متوسطه)

تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۱/۲۶

س ل م
مجموعه مدارس سیلام

پاسخنامه درس: فارسی

پایه: یازدهم (رشته ریاضی و تجربی)

پاسخ سؤال ۱۵: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

بازو: مشبه / شاخ درخت: مشبه به

(فارسی یازدهم، صفحه ۱۱۲)

پاسخ سؤال ۱۶: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

ژنده‌فیل: استعاره از عمرو

(فارسی یازدهم، صفحه ۱۱۰)

پاسخ سؤال ۱۷: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

الف) تلمیح (به داستان خسرو و شیرین)

ب) استعاره (رگ روح)

(مجموعه تمرینات، صفحه‌های ۴۴ و ۴۹)

پاسخ سؤال ۱۸: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

الف) حامیان حکومت ضحاک

ب) از خداوند نمی‌ترسید

(فارسی یازدهم، صفحه ۹۸)

پاسخ سؤال ۱۹: (۲۵/۰ نمره)

تسلیم شدن در مقابل تقدیر و خواست الهی

(فارسی یازدهم، صفحه ۷۵)

پاسخ سؤال ۲۰: (۲۵/۰ نمره)

اعتقاد به سرای باقی و زندگی پس از مرگ

(فارسی یازدهم، صفحه ۶۶)

پاسخ سؤال ۲۱: (۲۵/۰ نمره)

صنم گریزپا: شمس تبریزی

(مجموعه تمرینات، صفحه ۶۶)

پاسخ سؤال ۲۲: (۲۵/۰ نمره)

خازنان: فرشتگان الهی

(مجموعه تمرینات، صفحه ۴۲)

پاسخ سؤال ۲۳: (۲۵/۰ نمره)

گزینه (ب)

(مجموعه تمرینات، صفحه ۴۲)

پاسخ سؤال ۲۴: (۲۵/۰ نمره)

فرعونیان و قبطیان: اسرائیلیان

(فارسی یازدهم، صفحه ۸۶)

پاسخ سؤال ۲۵: (۱ نمره)

هر دم (۲۵/۰ نمره) فریاد عشق، از همه سو (۲۵/۰ نمره) به گوش می‌رسد، که ما به سوی حق و کمال، مبدأ در حال حرکت هستیم (۲۵/۰ نمره) چه کسی ما را همراهی می‌کند؟ (میل رفتن به آنجا را دارد؟) (۲۵/۰ نمره)

(فارسی یازدهم، صفحه ۷۰)

پاسخ سؤال ۲۶: (۱ نمره)

الف) شما در آینه خلقت انسان، جلوه‌های گوناگون و نقش‌های رنگارنگ ببینید. (۵/۰ نمره)
ب) یکی از بهترین دوستان من که خوش اخلاقی، زیبایی رفتار، حسن خلق را با زیبایی صورت همراه داشت، لبخندی زد.
(هر مورد ۲۵/۰ نمره) (۲۵/۰ نمره)

(فارسی یازدهم، صفحه‌های ۵۷ و ۸۱)

(مجموعه تمرینات، صفحه ۵۳)

مدت امتحان: ۴۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۰۷	ساعت شروع:	آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: عربی، زبان قرآن ۲
تعداد صفحات: ۶ صفحه	پایه یازدهم دوره متوسطه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	نام و نام خانوادگی:
گروه آموزشی ماز			
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی			
ردیف	پاسخ‌نامه	نمره	
۱	<p> مصحح شو:</p> <p>مصرف (۰/۲۵) / برق (۰/۲۵)</p> <p> نقشه نهایی:</p> <p>برای نوشتن ترجمه کلمات به این نکات خوب دقت کن:</p> <p>۱- حواست به تعداد باشه! ترجمه مفرد، مثنی و جمع باید درست انجام بشه.</p> <p>۲- اگه کلمه مد نظر فعل بود، حتماً زمان و صیغه‌ش رو در نظر بگیر!</p>	۰/۵	
۲	<p> مصحح شو:</p> <p>الف) سیر = قيمة (۰/۲۵) ب) الأجيّة ≠ العداة (۰/۲۵)</p> <p> نقشه نهایی:</p> <p>این سؤال ممکنه به سبک‌های مختلفی مطرح بشه:</p> <ul style="list-style-type: none"> • تعدادی کلمه داده می‌شه و از شما می‌خوان که یک جفت مترادف و یک جفت متضاد بنویسین. • یک متن کوتاه می‌دن و می‌خوان توی کلمات اون متن، یک جفت مترادف و یک جفت متضاد رو پیدا کنین. • دو کلمه به شما می‌دن و از شما می‌خوان برای یکی مترادف و برای اون یکی متضاد بنویسین. (از حفظ!) <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>دقت کن که نوع کلمات مترادف و متضاد باید مانند هم باشند! یعنی چه؟</p> <p>مثلاً اگر یک طرف فعل می‌نویسی، آن طرف هم باید فعل باشد. بیشتر اوقات طراح از همین ترفند استفاده می‌کند و به‌عنوان مثال «صعدَ: بالا رفت» و «صعود: بالا رفتن» را بین کلمات می‌آورد و ممکن است که شما آن را مترادف بگیرید ولی چون نوع این دو کلمه مانند هم نیست و یکی فعل و دیگری مصدر است، نمی‌توانند مترادف باشند.</p> <p>علاوه بر این به تفاوت‌های ریز هم دقت کن! مثلاً «بالا رفتن» و «بالا بردن» مترادف نیستند.</p>	۰/۵	
۳	<p> مصحح شو:</p> <p>د) الرّمل (۰/۵)</p> <p>ترجمه موارد:</p> <p>الف) مسابقه ب) تماشاچی ج) دروازه د) ماسه</p>	۰/۵	
۴	<p> مصحح شو:</p> <p>الف) ألكسان (۰/۲۵) ب) الأفواه (۰/۲۵)</p> <p> نقشه نهایی:</p> <p>عزیز دل این سؤال کلاً روی محور جمع مکسر می‌چرخه! نیای جمع سالم بنویسی یا اگه مفرد خواسته، فکر کنی جمع سالم نوشتن و مفردشو خواستن! به فنا می‌ری!</p>	۰/۵	
۵	<p> مصحح شو:</p> <p>الف) بهترین برادرانتان (۰/۲۵) کسی است که عیب‌هایتان را (۰/۲۵) به شما هدیه دهد (۰/۲۵).</p> <p>ب) از دوستی با دروغگو (۰/۲۵) بپرهیز، زیرا او مانند سراب است؛ دور را بر تو نزدیک می‌کند (۰/۲۵).</p> <p>ج) و اگر به پرندگان (۰/۲۵) شکایت برم (۰/۲۵) در لانه‌ها (۰/۲۵) شیون کنند (۰/۲۵).</p> <p>د) آن واژگان (۰/۲۵) به برخی کالاها (۰/۲۵) که عرب‌ها نداشتند (۰/۲۵) مرتبط می‌شد (۰/۲۵) مانند مشک و ابریشم (۰/۲۵).</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>برای پاسخ به سؤال‌هایی که به هر سبکی «ترجمه» از تو می‌خواهند، باید حواست به نکات زیر باشد:</p>	۴	

- ۱- دانستن معنای کلمات (باید کتاب و واژگانش را دقیق و عمیق بخوانی).
- ۲- توجه به کلمات مفرد، مثنی و جمع و درست ترجمه کردن آن‌ها از نظر تعداد (حواست باشد مثنی و جمع عربی، در فارسی به صورت جمع ترجمه می‌شوند).
- ۳- توجه به ضمایر (اگر کلمه‌ای ضمیر دارد حتماً باید در ترجمه لحاظ شود) (کتابه: کتابش).
- ۴- توجه به انواع فعل‌ها و صیغه‌ها و ضمایر
- ۵- تکنیک ترجمه فعل که در این مورد باید حواست به سه چیز باشد:
(الف) معنای مصدری فعل (رفتن، گفتن، نوشتن و ...)

ب) زمان فعل
ج) صیغه فعل

در جدول زیر انواع زمان‌هایی را که تا الان خواندی برایت آورده‌ایم!

فعل	ساختار	معادل فارسی	مثال	ترجمه
ماضی مثبت	فعل ماضی	گذشته	ذَهَبْتُ	رفتم
مضارع مثبت (اخباری)	فعل مضارع	حال (می + مضارع)	يَجْلِسُونَ	می‌نشینند
	فعل جواب شرط (ماضی یا مضارع)		مَنْ يَصْبِرْ يَنْجُزْ (ظَفَر)	هرکس صبر کند پیروز می‌شود
ماضی منفی	ما + فعل ماضی	گذشته منفی	مَا كَتَبْتُ	ننوشتی
مضارع منفی (اخباری)	لا + فعل مضارع	حال منفی	لَا تَقْعَلُونَ	انجام نمی‌دهید
مضارع التزامی	فعل شرط (ماضی یا مضارع)	بِ + مضارع	إِنْ جَاهَدْتُمْ تَنْجَحْ إِنْ اجْتَهَدْتُمْ تَجْتَحِثْ	اگر تلاش کنی (تلاش بکنی) موفق می‌شوی
امر	فعل مضارع با تغییرات	دستوری مثبت	اُكْتُبَا	بنویسید
نهی	لا + مضارع تغییر کرده	دستوری منفی	لَا تَنْظُرُوا	نگاه نکنید
مستقبل	سَنَ / سَوْفَ + فعل مضارع	آینده مثبت	سَنْحَرُجْ	خارج خواهیم کرد
ماضی استمراری	كان + مضارع	می + ماضی	كَانُوا يَخْتَوُونَ	جستجو می‌کردند
ماضی نقلی مثبت	قَدْ + ماضی	... ام/ای/است ایم/اید/اند	قَدْ أَحْضَرْتُ	آورده‌ای
ماضی مجهول	عین الفعل: ـِ حروف متحرک قبل عین الفعل: ةُ	... شد	قُرِيَ تُعَلِّمُ	خوانده شد یاد گرفته شد
مضارع مجهول	عین الفعل: ـَ حرف مضارعة (حرف اول): ةُ	... می‌شود	يُضْرَبُ يُعَلَّمُ	زده می‌شود یاد داده می‌شود

۱	۶	مصحح شو: (الف) هنرهای (۰/۵) (ب) نزدیکی (۰/۵)
۰/۵	۷	مصحح شو: ب (۰/۵)
۲	۸	مصحح شو: (الف) وارد (داخل) نشوید (۰/۵) (ب) وارد خواهند شد (۰/۵) (ج) وارد نشدم (۰/۵) (د) وارد نمی‌شویم (۰/۵)

نقشه نهایی:

این سؤال هم کاملاً با نکات «۲۰ شو» سؤال ۵ حل می‌شه!

۱	<p>مصصح شو: الف) تَعَادَلَا (۰/۵) ب) تَعَلَّم (۰/۵)</p>	۹														
۱/۵	<p>مصصح شو: المَحْسِنِينَ: اسم فاعل (۰/۵) المَجْرَب: اسم مفعول (۰/۵) سَنَار: اسم مبالغه (۰/۵)</p> <p>جدول اسمی که وزن خاص دارند!</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>وزن</th> <th>نوع</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>«أَفْعَل» - «أَقْل» - «أَفْعَى» - «فُعَلَى» (جمع: «أَفَاعِل») مانند: «أَكْبَر، أَفْضَل» - «أَقْل، أَحَب» - «أَعْلَى، أَعْلَى» - «صَغْرَى، دُنْيَا» / «أَرَادَل، أَكَابِر» خَيْر - شَر (در صورتی که معنای «بِهتر، بَهترین» یا «بدتر، بدترین» بدهند)</td> <td>اسم تفضیل</td> </tr> <tr> <td>کلمات «آخِر، آخِرَى»</td> <td></td> </tr> <tr> <td>«مَفْعَل» - «مَفْعِل» - «مَفْعَلَة» (جمع: «مَفَاعِل») مانند: «مَطْبَخ» - «مَشْرِق» - «مَزْرَعَة» / «مَطَابِخ، مَشَارِق، مَزَارِع» هم باید معنای «مکان» داشته باشند و هم بر یکی از سه وزن بالا باشند در نتیجه «بَيْت» و «مَسْجَلَة» اسم مکان نیستند</td> <td>اسم مکان</td> </tr> <tr> <td>فَاعِل - مٌ... - (جمع «فَاعِل»: «فُعَال - فُعَلَاء - فَعَلَة») مانند: «کَاتِب، کَافِر، عَالِم» - «مُعَلِّم، مُبْصِر، مُسْتَكْبِر» / «نُقَاد، کُفَّار» - «عُلَمَاء، شُعْرَاء» - «وَزَنَة، عَمَلَة»</td> <td>اسم فاعل</td> </tr> <tr> <td>مَفْعُول - مٌ... - (جمع «مَفْعُول»: «مَفَاعِل») مانند: «مَشْهُور، مَعْرُوف، مَحْصُول» - «مُنْظَم، مُحْكَم، مُحْتَرَم» / «مَحَاصِل، مَعَارِيف، مَشَاهِير»</td> <td>اسم مفعول</td> </tr> <tr> <td>«فُعَال» - «فَعَالَة» مانند: «خَلَّاق، عَلَامَة» - «فَصَّاب، حَبَّاز» - «نَظَّارَة، فَتَّاحَة» دارای سه معنا: بسیاری صفت - شغل - ابزار</td> <td>اسم مبالغه</td> </tr> </tbody> </table>	وزن	نوع	«أَفْعَل» - «أَقْل» - «أَفْعَى» - «فُعَلَى» (جمع: «أَفَاعِل») مانند: «أَكْبَر، أَفْضَل» - «أَقْل، أَحَب» - «أَعْلَى، أَعْلَى» - «صَغْرَى، دُنْيَا» / «أَرَادَل، أَكَابِر» خَيْر - شَر (در صورتی که معنای «بِهتر، بَهترین» یا «بدتر، بدترین» بدهند)	اسم تفضیل	کلمات «آخِر، آخِرَى»		«مَفْعَل» - «مَفْعِل» - «مَفْعَلَة» (جمع: «مَفَاعِل») مانند: «مَطْبَخ» - «مَشْرِق» - «مَزْرَعَة» / «مَطَابِخ، مَشَارِق، مَزَارِع» هم باید معنای «مکان» داشته باشند و هم بر یکی از سه وزن بالا باشند در نتیجه «بَيْت» و «مَسْجَلَة» اسم مکان نیستند	اسم مکان	فَاعِل - مٌ... - (جمع «فَاعِل»: «فُعَال - فُعَلَاء - فَعَلَة») مانند: «کَاتِب، کَافِر، عَالِم» - «مُعَلِّم، مُبْصِر، مُسْتَكْبِر» / «نُقَاد، کُفَّار» - «عُلَمَاء، شُعْرَاء» - «وَزَنَة، عَمَلَة»	اسم فاعل	مَفْعُول - مٌ... - (جمع «مَفْعُول»: «مَفَاعِل») مانند: «مَشْهُور، مَعْرُوف، مَحْصُول» - «مُنْظَم، مُحْكَم، مُحْتَرَم» / «مَحَاصِل، مَعَارِيف، مَشَاهِير»	اسم مفعول	«فُعَال» - «فَعَالَة» مانند: «خَلَّاق، عَلَامَة» - «فَصَّاب، حَبَّاز» - «نَظَّارَة، فَتَّاحَة» دارای سه معنا: بسیاری صفت - شغل - ابزار	اسم مبالغه	۱۰
وزن	نوع															
«أَفْعَل» - «أَقْل» - «أَفْعَى» - «فُعَلَى» (جمع: «أَفَاعِل») مانند: «أَكْبَر، أَفْضَل» - «أَقْل، أَحَب» - «أَعْلَى، أَعْلَى» - «صَغْرَى، دُنْيَا» / «أَرَادَل، أَكَابِر» خَيْر - شَر (در صورتی که معنای «بِهتر، بَهترین» یا «بدتر، بدترین» بدهند)	اسم تفضیل															
کلمات «آخِر، آخِرَى»																
«مَفْعَل» - «مَفْعِل» - «مَفْعَلَة» (جمع: «مَفَاعِل») مانند: «مَطْبَخ» - «مَشْرِق» - «مَزْرَعَة» / «مَطَابِخ، مَشَارِق، مَزَارِع» هم باید معنای «مکان» داشته باشند و هم بر یکی از سه وزن بالا باشند در نتیجه «بَيْت» و «مَسْجَلَة» اسم مکان نیستند	اسم مکان															
فَاعِل - مٌ... - (جمع «فَاعِل»: «فُعَال - فُعَلَاء - فَعَلَة») مانند: «کَاتِب، کَافِر، عَالِم» - «مُعَلِّم، مُبْصِر، مُسْتَكْبِر» / «نُقَاد، کُفَّار» - «عُلَمَاء، شُعْرَاء» - «وَزَنَة، عَمَلَة»	اسم فاعل															
مَفْعُول - مٌ... - (جمع «مَفْعُول»: «مَفَاعِل») مانند: «مَشْهُور، مَعْرُوف، مَحْصُول» - «مُنْظَم، مُحْكَم، مُحْتَرَم» / «مَحَاصِل، مَعَارِيف، مَشَاهِير»	اسم مفعول															
«فُعَال» - «فَعَالَة» مانند: «خَلَّاق، عَلَامَة» - «فَصَّاب، حَبَّاز» - «نَظَّارَة، فَتَّاحَة» دارای سه معنا: بسیاری صفت - شغل - ابزار	اسم مبالغه															
۰/۵	<p>مصصح شو: اسم مکان: المَطَاعِم (۰/۲۵) ترجمه: رستورانها (۰/۲۵)</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>این سؤال هم کاملاً با نکات «۲۰ شو» سؤال ۱۰ حل می‌شود!</p>	۱۱														
۱	<p>مصصح شو: اسم تفضیل: أَجْمَل (۰/۵) ترجمه: زیباتر (۰/۵)</p> <p>بررسی دقیق تر:</p> <p>برای حل این سؤال دو مطلب را مد نظر داشته باشید: (۱) «۲۰ شو» سؤال ۱۰ (۲) نکته ترجمه اسم تفضیل که در ادامه می‌آید:</p>	۱۲														

	<p style="text-align: right;">نمودار ترجمه اسم تفضیل!</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>۱. جایی که بعد از «أَفْعَل» یا «خَيْرٌ و شَرٌّ»، حرف «مِنْ» بیاید: عَلِيٌّ أَعْلَمُ مِنْ أَخِيهِ: علی از برادرش داناتر است هَذَا خَيْرٌ مِنْ ذَلِكَ: این از آن بهتر است</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>به صورت صفت تفضیلی (برتر)</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin: 10px 0;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>۲. جایی که اسم تفضیل بر وزن «فُعْلِيٌّ» بیاید: الْأُخْتُ الصُّغْرَى: خواهر کوچکتر</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>به صورت صفت عالی (برترین)</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>جایی که بعد از «أَفْعَل» یا «خَيْرٌ و شَرٌّ»، اسم (مضاف الیه) بیاید: عَلِيٌّ أَعْلَمُ النَّاسِ: علی داناترین مردم است عَلِيٌّ خَيْرُ الْبَشَرِ: علی بهترین مردم است</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>ترجمه اسم تفضیل</p> </div> </div>	
۰/۲۵	<p style="text-align: right;">مصحح شو:</p> <p style="text-align: right;">أُرْبَعِينَ (۰/۲۵)</p> <p style="text-align: right;">بررسی دقیق تر:</p> <p>برای حل این سؤال باید دو چیز رو مد نظر داشته باشی:</p> <p>(۱) معنای کلمات «زائد +»، «ناقص -»، «تقسیم علی ÷» و «ضرب فی = x» (که عملاً فارسیه!) (۲) درست خواندن اعداد به طور خاص در اعداد معطوف! چون توی این اعداد، جای یکان و دهگان عوض میشه و ممکنه اشتباه بخونی عدد رو! البته تسلط بر چهار عمل اصلی ریاضیات هم هست که دیگه بشه که توی این مقطع بلد باشی!</p>	۱۳
۱	<p style="text-align: right;">مصحح شو:</p> <p>و هرچه از خیر و نیکی (۰/۲۵) برای خودتان پیش بفرستید، (۰/۲۵) آن را نزد خدا (۰/۲۵) می یابید.</p> <p style="text-align: right;">بررسی دقیق تر:</p> <p>در ترجمه جملات دارای اسلوب شرط، رعایت سه نکته حایز اهمیت است:</p> <p>(۱) ترجمه صحیح ادوات شرط: «مَنْ: هرکس»، «مَا: هرچه»، «إِنْ: اگر»، «إِذَا: هرگاه، اگر» (۲) ترجمه فعل شرط به صورت مضارع التزامی (ب + مضارع) (۳) ترجمه جواب شرط به صورت مضارع اخباری (می + مضارع)</p>	۱۴
۱	<p style="text-align: right;">مصحح شو:</p> <p>خاطَبٌ: فعل شرط (۰/۵) قالوا: جواب شرط (۰/۵)</p> <p style="text-align: right;">بررسی دقیق تر:</p> <p>(۱) در جملات شرطیه فعلی که بلافاصله پس از ادات شرط می آید، فعل شرط است. (۲) فعل جواب شرط نیز معمولاً بعد از شرط با فاصله یا بدون فاصله با آن می آید. (۳) توجه به معنای جمله در تشخیص جواب شرط، بسیار کمک کننده است. (۴) بلافاصله قبل از فعل جواب شرط، کلمات «و، ثُمَّ، أَمْ، أَلَّذِي، الَّتِي» نمی آید. مثال: <u>إِنْ اجْتَهَدْتَ نَجَحْتَ</u>: اگر تلاش کنی، موفق می شوی فعل شرط جواب شرط</p> <p>إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَ يُبَيِّتْ أَعْدَابَكُمْ: اگر خدا را یاری کنید، شما را یاری می کند و گمراهیتان را استوار می سازد. فعل شرط جواب شرط</p> <p>(۵) اگر جواب شرط جمله اسمیه یا فعل امر و نهی باشد، بر سر آن حرف «فَ» می آید. مثال: «وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ» و هرکس آن را انجام دهد، پس آنان همان ستمگرانند. فعل شرط جواب شرط</p> <p>مثال: «إِذَا غَضِبْتَ فَاسْكُتْ»: هرگاه خشمگین شدی، سکوت کن. فعل شرط جواب شرط</p>	۱۵

۶) اگر اادات شرط «مَنْ، ما، إِنَّ» باشد و فعل شرط یا جواب نیز مضارع باشد، مجزوم می‌شود. یعنی ضمه در انتهای برخی صیغه‌ها تبدیل به ساکن می‌شود و «ن» انتهای برخی صیغه‌ها حذف می‌شود. البته دو صیغه جمع مؤنث هیچ تغییری نمی‌کنند.

۱۶

مصحح شو:

الف) الخُلُقُ: مضاف‌الیه (۰/۲۵) و مجرور (۰/۲۵) / نصف: خبر (۰/۲۵) و مرفوع (۰/۲۵) (ب) اُسْنَانُ: فاعل (۰/۲۵) و مرفوع (۰/۲۵)
ج) الصَّدُوقُ: صفت (۰/۲۵) و مرفوع (۰/۲۵)

به توضیح نقش‌ها «المحصل الإعرابی» دقت کنید: (مواردی که تا الان خوانده‌اید)

نقش	توضیح
مبتدا	- اسمی که ابتدای جمله می‌آید و در مورد آن خبر می‌دهیم. تقریباً معادل نهاد در زبان فارسی است. مثال: «سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ فِي السَّفَرِ: آقا و سرور گروه، خدمتگزار آنان در سفر است.» مبتدا و مرفوع به ضمه خبر و مرفوع به ضمه
خبر	- کلمه‌ای که در مورد مبتدا خبر می‌دهد و جمله را به لحاظ معنایی کامل می‌کند. - دو نوع دارد: اسم - فعل / بعد از مبتدا می‌آید. مثال: «الطَّالِبُونَ يَجْلِسُونَ عَلَى الْكُرْسِيِّ: دانش‌آموزان بر صندلی‌ها می‌نشینند.» مبتدا و مرفوع به واو خبر
فاعل	- اسمی که انجام‌دهنده فعل است و همواره بعد از فعل می‌آید. - در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل معلوم می‌آید. مثال: «يُطَالَعُ عَلِيٌّ كِتَابَ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ: علی کتاب زبان عربی را مطالعه می‌کند.» فاعل و مرفوع به ضمه مفعول و منصوب به فتحه (اسم ظاهر)
نائب فاعل	- از لحاظ ظاهری دقیقاً همان فاعل برای فعل مجهول است. - در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل مجهول می‌آید. - در اصل، مفعول جمله معلوم بوده است یعنی اگر فعل، معلوم شود، کار روی نائب فاعل انجام شده است. مثال: تُضْرَبُ الْأَمْثَالُ لِلنَّاسِ: مثال‌ها برای مردم زده می‌شود.» نائب فاعل و مرفوع به ضمه
مفعول	- اسمی که عمل فعل روی آن انجام می‌شود. - در پاسخ به سؤال «چه کسی را؟» و «چه چیزی را؟» از فعل می‌آید. - دو نوع دارد: اسم ظاهر - ضمیر بارز (در صورتی که مفعول ضمیر «ی» باشد، قبل آن نون وقایه می‌آید). مثال: «أَعْطَنِي سِرْوَالاً مِنْ هَذَا النَّوعِ: شلواری از این جنس به من بده.» مفعول و مبنی (ضمیر)
صفت	- اسمی که در ترکیب وصفی همواره در جایگاه دوم قرار دارد - در چهار چیز با موصوف مطابقت دارد: جنس، اعراب، داشتن یا نداشتن «ال»، تعداد
مضاف الیه	- اسمی که در ترکیب اضافی همواره در جایگاه دوم قرار دارد. - سه چیز برای مضاف ممنوع است: ال - تنوین - «ن» مثنی و جمع مذکر مثال: مُدِيرُ الْمَدْرَسَةِ وَقِفْ أَمَامَ الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ: مدیر مدرسه مقابل صف صبحگاهی ایستاده است.» مضاف‌الیه و مجرور به کسره صفت و مجرور به کسره
مجرور به حرف جرّ	- اسم یا ضمیری که پس از حروف جرّ «فِي، مِنْ، إِلَى، عَلَى...» قرار می‌گیرد. - به مجموع «حرف جرّ + اسم»، جارّ و مجرور گفته می‌شود. فِي الْمَدْرَسَةِ: جارّ و مجرور و مجرور به کسره / إِلَى الْبَيْتِ: مجرور به حرف جرّ و مجرور به کسره

اعرابِ نقش	المحلّ الإعرابي	علامت اعراب	مثال
مرفوع	مبتدا - خبر - فاعل - نائب فاعل - صفت	« رُ، اِنْ، وَنَ »	الْمُؤْمِنُ / الْمُؤْمِنَةُ / الْمُؤْمِنَانِ / الْمُؤْمِنَاتُ
منصوب	مفعول - صفت	« رُ، كَيْنَ، يَنْ »	الْمُؤْمِنُ / مُؤْمِنًا / مُؤْمِنِينَ / مُؤْمِنِينَ
مجرور	مجرور به حرف جرّ - صفت	« رُ، يَنْ، يَنْ »	الْمُؤْمِنُ / مُؤْمِنٍ / مُؤْمِنِينَ / مُؤْمِنِينَ

بررسی دقیق تر:

- ۱) نکته بسیار مهم در تعیین محل اعرابی: در زبان عربی هر کلمه، یک نقش دارد و هر نقش، برای یک کلمه است. نمی توان دو کلمه را با هم «خبر» یا «مبتدا» بدانیم و از طرفی یک کلمه نمی تواند هم «مبتدا» و هم «فاعل» باشد.
- ۲) مبتدا و خبر مختص جمله اسمیه است.
- ۳) فاعل و مفعول وابسته به فعل هستند. اگر در جمله ای فعل نداشته باشیم، قطعاً فاعل و مفعول در آن جمله وجود ندارد.
- ۴) نقش های صفت، مضاف الیه و جارومجرور مشترک بین جمله اسمیه و فعلیه هستند.

۰/۵	<p> مصحح شو:</p> <p>الف) الْمُعَرَّبَةُ (۰/۲۵) ب) الكأس (۰/۲۵)</p> <p>ترجمه عبارت ها:</p> <p>الف) دکتر تونجی کتابی را نگاشت که کلمات فارسی عربی شده را در بردارد. ب) جام، ظرفی است که به وسیله آن چای یا آب نوشیده می شود.</p>	۱۷
۰/۲۵	<p> مصحح شو:</p> <p>ب) (۰/۲۵)</p>	۱۸
۰/۵	<p> مصحح شو:</p> <p>مَنْ يَذْهَبُ إِلَى التَّهَائِي؟ (۰/۲۵) مَنْ يُسَجِّلُ هَدَفًا. (۰/۲۵)</p>	۱۹
۱	<p> مصحح شو:</p> <p>الف) بسبب التجارة يا دخول الإيرانيين في العراق و اليمن (۰/۲۵) ب) قبل الإسلام (۰/۲۵) ج) في العراق و اليمن (۰/۲۵) د) الخطأ (۰/۲۵)</p> <p>ترجمه متن:</p> <p>واژگان فارسی از دوره جاهلی وارد زبان عربی شدند. واژگان بسیاری از فارسی به عربی به علت تجارت و ورود ایرانیان به عراق و یمن منتقل شده است. انتقال از فارسی به عربی بعد از پیوستن ایران به حکومت اسلامی شدت گرفت. تأثیر زبان فارسی بر زبان عربی قبل از اسلام بیشتر از تأثیرش بعد اسلام بود.</p> <p> نقشه نهایی:</p> <p>برای حل سؤال های متن به چند نکته دقت کنیم:</p> <p>۱- از متن نترسین و آگه معنای کلمه ای رو نمی دونستین، همچنان به مطالعه ادامه بدین. در بیشتر اوقات اون کلمه، تأثیری توی پاسخ دهی نداره یا اینکه نهایتاً یک یا دو سؤال رو نمی تونین جواب بدین.</p> <p>۲- داشتن گنجینه لغات بالا تأثیر زیادی توی قدرت درک مطلب شما داره. لذا کلمات کتاب رو کامل و دقیق بخونین. (هرچی کلمه توی کتاب هست یاد بگیرین حتی توی پاورقی و جاهایی که عقل جن هم ممکنه نرسه بهش!)</p> <p>۳- به نکات ریز و دقیق متن دقت کنین. برخی کلمات با اینکه ظاهر کوچیکی دارن، اما تأثیر بزرگی رو توی معنا می ذارن. «إلا مگر»، «فقط»، «جمیع: همه» و «بعض: برخی» نمونه هایی از کلمات اثرگذار هستن.</p>	۲۰
۲۰	موفق باشید.	

مدت امتحان: ۳۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۲/۱۴	ساعت شروع:	آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: عربی، زبان قرآن ۲
تعداد صفحات: ۵ صفحه	پایه یازدهم دوره متوسطه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	نام و نام خانوادگی:
گروه آموزشی ماز		آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی	
ردیف	پاسخ‌نامه	نمره	
۱	<p>مصحح شو: </p> <p>الف) گج (۰/۲۵) / چپ (۰/۲۵) (ب) شارژ کنی (۰/۲۵) / شارژ (۰/۲۵)</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>برای نوشتن ترجمه کلمات به این نکات خوب دقت کن:</p> <p>۱- حواست به تعداد باشه! ترجمه مفرد، مثنی و جمع باید درست انجام بشه.</p> <p>۲- اگه کلمه مد نظر فعل بود، حتماً زمان و صیغه‌ش رو در نظر بگیر!</p>	۱	
۰/۵	<p>مصحح شو: </p> <p>الف) مخزون = مکروب (غمگین) (۰/۲۵) (ب) ضاع (تباه شد) ≠ وُجد (یافت شد) (۰/۲۵)</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>این سؤال ممکنه به سبک‌های مختلفی مطرح بشه:</p> <ul style="list-style-type: none"> • تعدادی کلمه داده می‌شه و از شما می‌خوان که یک جفت مترادف و یک جفت متضاد بنویسین. • یک متن کوتاه می‌دن و می‌خوان توی کلمات اون متن، یک جفت مترادف و یک جفت متضاد رو پیدا کنین. • دو کلمه به شما می‌دن و از شما می‌خوان برای یکی مترادف و برای اون یکی متضاد بنویسین. (از حفظ!) <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>دقت کن که نوع کلمات مترادف و متضاد باید مانند هم باشند! یعنی چه؟</p> <p>مثلاً اگر یک طرف فعل می‌نویسی، آن طرف هم باید فعل باشد. بیشتر اوقات طراح از همین ترفند استفاده می‌کند و به‌عنوان مثال «صعدَ: بالا رفت» و «صعود: بالا رفتن» را بین کلمات می‌آورد و ممکن است که شما آن را مترادف بگیرید ولی چون نوع این دو کلمه مانند هم نیست و یکی فعل و دیگری مصدر است، نمی‌توانند مترادف باشند.</p> <p>علاوه بر این به تفاوت‌های ریز هم دقت کن! مثلاً «بالا رفتن» و «بالا بردن» مترادف نیستند.</p>	۰/۵	۲
۰/۵	<p>مصحح شو: </p> <p>د) المرح (۰/۵)</p> <p>ترجمه موارد:</p> <p>الف) روباه (ب) سگ (ج) شادمانه (د) خر</p>	۰/۵	۳
۱	<p>مصحح شو: </p> <p>الف) أصحاب (۰/۵) (ب) أعمی (۰/۵)</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>عزیز دل این سؤال کلاً روی محور جمع مکسر می‌چرخه‌ها! نیای جمع سالم بنویسی یا اگه مفرد خواسته، فکر کنی جمع سالم نوشتن و مفردشو خواستن! به فنا می‌ری!</p>	۱	۴
۴/۵	<p>مصحح شو: </p> <p>الف) سفانه با اسیران آمد (۰/۲۵) و گفت پدرم اسیر را (۰/۲۵) آزاد می‌کند و خانواده (۰/۲۵) و ناموس را حمایت می‌کند. (۰/۲۵).</p> <p>ب) هلن کلر تعدادی سخنرانی (۰/۲۵) ایراد کرد و (فرد) شگفت‌انگیز (۰/۲۵) زمانه خود شد. (۰/۲۵).</p> <p>ج) هیچ کس نزد او با (۰/۲۵) خواسته‌ای نیامد که او را (۰/۲۵) ناامید برگردانده باشد. (۰/۲۵)</p> <p>د) دروغ در لغزش‌های (۰/۲۵) زبان و همه‌جای (۰/۲۵) صورت نمایان می‌شود. (۰/۲۵)</p> <p>ه) مردم را هنگام (۰/۲۵) راستی سخن و (۰/۲۵) امانتداری بسنجید. (۰/۲۵)</p> <p>و) بزرگترین بلا (۰/۲۵) قطع شدن امید است. (۰/۲۵)</p>	۴/۵	۵

۰/۵	<p>مصصح شو: </p> <p>الف (۰/۵)</p> <p>بررسی دقیق تر:</p> <p>صار: شد</p>	۷
۱	<p>مصصح شو: </p> <p>الف) خارج شوید (۰/۲۵) ب) خارج خواهی شد (۰/۲۵) ج) خارج نشدم (۰/۲۵) د) خارج شدیم (۰/۲۵)</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>این سؤال هم کاملاً با نکات «۲۰ شو» سؤال ۵ حل می‌شه!</p>	۸
۰/۵	<p>مصصح شو: </p> <p>الف) نمی (۰/۲۵) ب) ماضی (۰/۲۵)</p>	۹
۲	<p>مصصح شو: </p> <p>الف) خانواده‌اش را به نماز و زکات (۰/۲۵) امر می‌کرد. (۰/۲۵) ب) انگشتر نقره‌ای (۰/۲۵) داشتم. (۰/۲۵)</p> <p>ج) در، بسته (۰/۲۵) بود. (۰/۲۵) د) دانش‌آموز (۰/۲۵) شنیده بود. (۰/۲۵)</p> <p>مواردی که «کان» به عنوان فعل کمکی می‌آید و خودش ترجمه نمی‌شود:</p> <p>۱- ساختار ماضی استمراری: «کان + فعل مضارع» «کانوا یَنْظُرُونَ»: نگاه می‌کردند</p> <p>۲- ساختار ماضی بعید: «کان + (قد) + فعل ماضی» «كُنَّا قَدْ تَعَلَّمْنَا»: یاد گرفته بودیم</p> <p>۳- مالکیت در گذشته: «کان + لِ / عند» «کان له أستاذٌ مُشْفِقٌ»: استاد دلسوزی داشت</p>	۱۰
۰/۵	<p>مصصح شو: </p> <p>الف) باید گوش دهیم. (۰/۲۵) ب) نباید [تو را] غمگین کند. (۰/۲۵)</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>۱- «لِ» + مضارع مجزوم: باید + مضارع التزامی ← لِیَذْهَبُوا: باید بروند</p> <p>۲- «لا» + مضارع مجزوم غائب یا متکلم: «نباید» + مضارع التزامی ← لا یَذْهَبُ: نباید بروند</p>	۱۱
۱	<p>مصصح شو: </p> <p>امروز کتابی را (۰/۲۵) خریدم که آن را (۰/۲۵) در کتابخانه (۰/۲۵) دیده بودم. (۰/۲۵)</p> <p>جمله وصفیه - جمله بعد از اسم نکره:</p> <p>شناخت جمله وصفیه</p> <p>جمله وصفیه، جمله‌ای است که یک اسم نکره را توصیف می‌کند. یعنی ویژگی‌ها و مشخصه‌ای در مورد آن اسم نکره برای ما بیان می‌دارد.</p> <p>«إِرضَاءُ النَّاسِ غَايَةٌ لَا تُدْرِكُ»: راضی کردن مردم هدفی است که به دست نمی‌آید.</p> <p>«رُبَّ كَلَامٍ يَجْلِبُ لَكَ الْمَشَاكِلَ»: چه بسا حرفی که مشکلات را برای تو می‌آورد.</p> <p>اگر دقت کنید، می‌بینید دو فعل «لا تُدْرِكُ» و «يَجْلِبُ» در حال بیان ویژگی‌ها و صفاتی در مورد «غَايَةٌ» و «كَلَامٌ» هستند. بنابراین این دو، جمله وصفیه محسوب می‌شوند.</p> <p>نکات مهم:</p> <p>۱- گاهی میان اسم نکره و جمله وصفیه فاصله می‌افتد.</p> <p>«فَرَأَتْ آيَاتٍ مِنَ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ أُتْرِتْ فِي قَلْبِهَا»: آیاتی از قرآن کریم را خواندم که در قلب من اثر گذاشت.</p> <p>۲- هر جمله‌ای که پس از یک اسم نکره بیاید، لزوماً وصفیه نیست. باید ببینیم که با آن اسم ارتباط معنایی دارد یا خیر.</p> <p>«رَأَيْتُ الطَّائِرَ عَلَى شَجَرَةٍ يَحْمِلُ حَبَّةً»: پرنده را بر روی درختی دیدم در حالی که دانه‌ای حمل می‌کرد.</p>	۱۲

	<p>در جمله بالا بین «شجره» و «جمل» ارتباط معنایی برقرار نیست.</p> <p>«مَنْ يَرْحَمُ مَظْلُوماً يَرْحَمَهُ اللهُ»: هرکس به ستمدیده‌ای رحم کند، خداوند به او رحم می‌کند.</p> <p>در جمله بالا بین «مظلوماً» و «يَرْحَمَهُ» ارتباط معنایی برقرار نیست.</p> <p>۳- فعل شرط و جواب شرط نمی‌توانند جمله وصفیه باشند.</p> <p>«مَا تُقَدِّمُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمَهُ اللهُ»: در این جمله «يَعْلَمَهُ» جواب شرط است و وصفیه نیست.</p> <p>نکات ترجمه:</p> <p>۱- در ابتدای ترجمه جمله وصفیه حرف «که» می‌آوریم. «اسم نکره ... + «که» + جمله وصفیه» «هَذَا كِتَابٌ لَا يَنْطِقُ بِالْكَذِبِ»: این کتابی است که به دروغ سخن نمی‌گوید. «سَخَّلَ الْمُهَاجِمُ هَدفاً فَرَّحَ الْمُتَفَرِّجِينَ»: مهاجم گلی را زد که تماشاگران را خوشحال کرد.</p> <p>۲- هنگام ترجمه جمله وصفیه، باید به زمان جمله قبل از آن توجه داشته باشیم.</p> <p>الف) «ماضی + ... + مضارع»: ماضی استمراری «رَأَيْتُ مَرِيضاً يَبْكِي بِشِدَّةٍ»: بیماری را دیدم که به شدت گریه می‌کرد. «كَانَ فِي الْمَجْلِسِ رَجُلٌ يَضْحَكُ بِصَوْتٍ رَفِيعٍ»: در جلسه مردی بود که با صدای بلند می‌خندید.</p> <p>ب) «ماضی + ... + ماضی»: ماضی بعید یا ساده «وَصَلْتُ إِلَى مَلْعَبٍ امْتَلَأَ بِالْمُتَفَرِّجِينَ»: به ورزشگاهی رسیدم که از تماشاچیان پر شده بود.</p> <p>ج) «مضارع + ... + مضارع»: مضارع التزامی یا اخباری «أَرَيْدُ كِتَاباً يُسَاعِدُنِي فِي فَهْمِ النُّصُوصِ»: کتابی را می‌خواهم که در فهمیدن متن‌ها به من کمک کند (کمک می‌کند).</p> <p>توجه: اگر قبل از «جمله بعد از نکره»، فعلی نبود، «جمله بعد از نکره» را به صورت عادی ترجمه می‌کنیم. «هَذَا نَبِيٌّ لَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَى»: این پیامبری است که از روی هوا و هوس حرف نمی‌زند.</p>															
۱	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>۱) الكَذَابُ (۰/۲۵)، بسیار دروغگو (۰/۲۵) ۲) أقوى (۰/۲۵)، قوی‌ترین (۰/۲۵)</p> <p style="text-align: right;"> نقشه نهایی:</p> <p>جدول اسامی‌ای که وزن خاص دارند رو توی درسنامه «بیست شو» آزمون‌های قبل، کامل برات آورديم. اگر نیاز بود، بهش مراجعه کن.</p>	۱۳														
۲	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>الف) نادماً: خبر أصبح (۰/۲۵) و منصوب (۰/۲۵) / القبيح: صفت (۰/۲۵) و مجرور (۰/۲۵) ب) اسم: نائب فاعل (۰/۲۵) و مرفوع (۰/۲۵) / الله: مضاف اليه (۰/۲۵) و مجرور (۰/۲۵)</p> <p> به توضیح نقش‌ها «المحلّ الإعرابي» دقت کنید: (مواردی که تا الان خوانده‌اید)</p> <table border="1" data-bbox="183 1467 1412 1915"> <thead> <tr> <th>اعراب</th> <th>نقش (محلّ اعرابی)</th> <th>توضیح</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="5">مرفوع</td> <td>مبتدا</td> <td>- اسمی که ابتدای جمله می‌آید و در مورد آن خبر می‌دهیم.</td> </tr> <tr> <td>خبر</td> <td>- کلمه‌ای که در مورد مبتدا خبر می‌دهد و جمله را به لحاظ معنا کامل می‌کند. - دو نوع دارد: اسم - فعل / بعد از مبتدا می‌آید. (بلافاصله یا با فاصله)</td> </tr> <tr> <td>فاعل</td> <td>- اسمی که انجام‌دهنده فعل یا دارنده حالت است و هرگز قبل از فعل نمی‌آید. - در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل معلوم می‌آید.</td> </tr> <tr> <td>نائب فاعل</td> <td>- از لحاظ ظاهر دقیقاً همان فاعل برای فعل مجهول است. - به لحاظ معنایی مفعول جمله معلوم بوده است. - در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل مجهول می‌آید.</td> </tr> <tr> <td>اسم افعال ناقصه</td> <td>- کلمه‌ای که در اصل مبتدا بوده و الان فعل ناقصه بر سر آن آمده است پس اگر فعل ناقصه را برداریم، مبتدا می‌شود. - روش پیدا کردن آن، دقیقاً مانند پیدا کردن فاعل برای فعل معلوم است (در بیشتر موارد) یعنی: - همواره بعد از فعل ناقصه می‌آید. - یک اسم مرفوع است. - در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل ناقصه می‌آید.</td> </tr> </tbody> </table>	اعراب	نقش (محلّ اعرابی)	توضیح	مرفوع	مبتدا	- اسمی که ابتدای جمله می‌آید و در مورد آن خبر می‌دهیم.	خبر	- کلمه‌ای که در مورد مبتدا خبر می‌دهد و جمله را به لحاظ معنا کامل می‌کند. - دو نوع دارد: اسم - فعل / بعد از مبتدا می‌آید. (بلافاصله یا با فاصله)	فاعل	- اسمی که انجام‌دهنده فعل یا دارنده حالت است و هرگز قبل از فعل نمی‌آید. - در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل معلوم می‌آید.	نائب فاعل	- از لحاظ ظاهر دقیقاً همان فاعل برای فعل مجهول است. - به لحاظ معنایی مفعول جمله معلوم بوده است. - در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل مجهول می‌آید.	اسم افعال ناقصه	- کلمه‌ای که در اصل مبتدا بوده و الان فعل ناقصه بر سر آن آمده است پس اگر فعل ناقصه را برداریم، مبتدا می‌شود. - روش پیدا کردن آن، دقیقاً مانند پیدا کردن فاعل برای فعل معلوم است (در بیشتر موارد) یعنی: - همواره بعد از فعل ناقصه می‌آید. - یک اسم مرفوع است. - در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل ناقصه می‌آید.	۱۴
اعراب	نقش (محلّ اعرابی)	توضیح														
مرفوع	مبتدا	- اسمی که ابتدای جمله می‌آید و در مورد آن خبر می‌دهیم.														
	خبر	- کلمه‌ای که در مورد مبتدا خبر می‌دهد و جمله را به لحاظ معنا کامل می‌کند. - دو نوع دارد: اسم - فعل / بعد از مبتدا می‌آید. (بلافاصله یا با فاصله)														
	فاعل	- اسمی که انجام‌دهنده فعل یا دارنده حالت است و هرگز قبل از فعل نمی‌آید. - در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل معلوم می‌آید.														
	نائب فاعل	- از لحاظ ظاهر دقیقاً همان فاعل برای فعل مجهول است. - به لحاظ معنایی مفعول جمله معلوم بوده است. - در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل مجهول می‌آید.														
	اسم افعال ناقصه	- کلمه‌ای که در اصل مبتدا بوده و الان فعل ناقصه بر سر آن آمده است پس اگر فعل ناقصه را برداریم، مبتدا می‌شود. - روش پیدا کردن آن، دقیقاً مانند پیدا کردن فاعل برای فعل معلوم است (در بیشتر موارد) یعنی: - همواره بعد از فعل ناقصه می‌آید. - یک اسم مرفوع است. - در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل ناقصه می‌آید.														

نام و نام خانوادگی:	رشته: ادبیات و علوم انسانی	تاریخ امتحان: خردادماه ۱۴۰۳	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه
آزمون شبیه‌ساز نهایی		گروه آموزشی ماز	
ردیف	پاسخ‌نامه	نمره	
۱	<p>الف) سیر نمی‌شود (۰/۲۵)، بالا برده نمی‌شود (۰/۲۵) (ب) آرام باش (۰/۲۵) (ج) آنچه می‌آید (۰/۲۵)</p> <p>مصحح شو:</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>برای نوشتن ترجمه کلمات به این نکات خوب دقت کن: ۱- حواست به تعداد باشه! ترجمه مفرد، مثنی و جمع باید درست انجام بشه. ۲- اگه کلمه مد نظر فعل بود، حتماً زمان و صیغه‌ش رو در نظر بگیر!</p>	۱	
۲	<p>الف) جَدَّ = حاوَل (کوشید) (۰/۲۵) (ب) کَبُر (بزرگ شد) ≠ صَغُر (کوچک شد) (۰/۲۵)</p> <p>مصحح شو:</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>این سؤال ممکنه به سبک‌های مختلفی مطرح بشه:</p> <ul style="list-style-type: none"> تعدادی کلمه داده می‌شه و از شما می‌خوان که یک جفت مترادف و یک جفت متضاد بنویسین. یک متن کوتاه می‌دن و می‌خوان توی کلمات اون متن، یک جفت مترادف و یک جفت متضاد رو پیدا کنین. دو کلمه به شما می‌دن و از شما می‌خوان برای یکی مترادف و برای اون یکی متضاد بنویسین. (از حفظ!) <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>دقت کن که نوع کلمات مترادف و متضاد باید مانند هم باشند! یعنی چه؟ مثلاً اگر یک طرف فعل می‌نویسی، آن طرف هم باید فعل باشد. بیشتر اوقات طراح از همین ترفند استفاده می‌کند به‌عنوان مثال «صَعَدَ: بالا رفت» و «صَعِدَ: بالا رفتن» را بین کلمات می‌آورد و ممکن است که شما آن را مترادف بگیرید ولی چون نوع این دو کلمه مانند هم نیست و یکی فعل و دیگری مصدر است، نمی‌توانند مترادف باشند. علاوه بر این به تفاوت‌های ریز هم دقت کن! مثلاً «بالا رفتن» و «بالا بردن» مترادف نیستند.</p>	۰/۵	
۳	<p>الف) الغمیل (۰/۲۵) (ب) یُسَلِّمُ (۰/۲۵)</p> <p>مصحح شو:</p> <p>ترجمه موارد:</p> <p>الف) کارگر، کارگاه، شغل، مزدور (ب) یاری می‌کند، حمایت می‌کند، اسلام می‌آورد، غذا می‌دهد</p>	۰/۵	
۴	<p>الف) صَفِيَّ (برگزیده) (۰/۲۵) (ب) اذیال (دُماها) (۰/۲۵)</p> <p>مصحح شو:</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>عزیز دل این سؤال کلاً روی محور جمع مکسر می‌چرخه! نیای جمع سالم بنویسی یا اگه مفرد خواسته، فکر کنی جمع سالم نوشتن و مفردشو خواستن! به فنا می‌ری!</p>	۰/۵	
۵	<p>الف) صدایت را پایین بیاور (۰/۲۵) زیرا (قطعاً) ناپسندترین صداها (۰/۲۵) صدای خران است. (۰/۲۵)</p> <p>(ب) راهنمای مصحح: این عبارت را به دو صورت می‌توان ترجمه کرد:</p> <p>۱. انسان چیزی جز آنچه را تلاش کرده‌است، (۰/۲۵) ندارد. (۰/۲۵) یا ۲. برای انسان چیزی نیست (انسان چیزی ندارد) (۰/۲۵) جز آنچه را تلاش کرده‌است. (۰/۲۵)</p> <p>(ج) می‌خواهند که سخن (۰/۲۵) خداوند را عوض کنند. (۰/۲۵)</p> <p>(د) هلن حروف الفبا و سخن گفتن را (۰/۲۵) از طریق لامسه و بویایی (۰/۲۵) یاد گرفته بود. (۰/۲۵)</p> <p>(ه) هر کس بر خدا توکل کند (کرد) (۰/۲۵)، سختی‌ها بر او خوار می‌گردد (گشت). (۰/۲۵)</p> <p>(و) هیچ مشکلی قادر بر شکست (۰/۲۵) کسی که بر خودش و توانمندی‌هایش (۰/۲۵) تکیه می‌کند، نیست. (۰/۲۵)</p> <p>(ز) گونه‌های موجودات زنده (۰/۲۵) در دریاها دنیا (۰/۲۵) میلیون‌ها برآورد می‌شود. (۰/۲۵)</p> <p>مصحح شو:</p>	۴/۵	

بررسی دقیق تر:

- برای پاسخ به سؤال‌هایی که به هر سبکی «ترجمه» از تو می‌خواهند، باید حواست به نکات زیر باشد:
- دانشت معنای کلمات (باید کتاب و واژگانش را دقیق و عمیق بخوانی).
  - توجه به کلمات مفرد، مثنی و جمع و درست ترجمه کردن آن‌ها از نظر تعداد (حواست باشد مثنی و جمع عربی، در فارسی به صورت جمع ترجمه می‌شوند).
  - توجه به ضمائر (اگر کلمه‌ای ضمیر دارد، حتماً باید در ترجمه لحاظ شود). (کتابه: کتابش).
  - توجه به انواع فعل‌ها و صیغه‌ها و ضمائر
  - تکنیک ترجمه فعل که در این مورد باید حواست به سه چیز باشد:
    - الف) معنای مصدری فعل (رفتن، گفتن، نوشتن و ...)
    - ب) زمان فعل
    - ج) صیغه فعل

زمان فعل‌ها رو همینجا یاد بگیر:

زمان فعل	ساختار عربی	ترجمه فارسی	مثال	ترجمه
ماضی	فعل ماضی	ماضی ساده مثبت	ذَهَبْتُ	رفتم
	ما + فعل ماضی	ماضی ساده منفی	مَا كَتَبْتُ	ننوشتی
	قَدْ + ماضی	ماضی نقلی مثبت	قَدْ أَحْضَرْتُ	آورده‌ای
	لَمْ + مضارع مجزوم	ماضی ساده منفی	لَمْ تُؤَكِّدِي	تأکید نکردی
	كَانَ + مضارع	ماضی نقلی منفی	لَمْ تُؤَكِّدِي	تأکید نکرده‌ای
	ماضی ... مضارع (در جمله وصفیه)	ماضی استمراری	كَانُوا يَخْتَوْنَ	جستجو می‌کردند
	كَانَ + (قَدْ) + ماضی	ماضی بعید	رَأَيْتُ طِفْلاً يَلْعَبُ	کودکی را دیدم که بازی می‌کرد
	ماضی ... ماضی (در جمله وصفیه)		كُنْتُمْ (قَدْ) تَرْكَبُ	ترک کرده بودید
مضارع اخباری	عین‌الفعل: -	ماضی مجهول	يُنِي	ساخته شد
	حروف متحرک قبل عین‌الفعل: ة		تُعَلِّمُ	یاد گرفته شد
	فعل مضارع	مضارع ساده مثبت (اخباری)	يَجْلِسُونَ	می‌نشینند
	لا + فعل مضارع	مضارع ساده منفی (اخباری)	لَا تَقْعَلُونَ	انجام نمی‌دهید
امر	قَدْ + مضارع (اخباری یا التزامی)	گاهی/شاید + مضارع	قَدْ يَكْتَسِبُ	گاهی می‌شکند (اخباری) شاید بشکند (التزامی)
	عین‌الفعل: -	مضارع مجهول	يُضْرَبُ	زده می‌شود
نهی	حرف مضارعة (حرف اول): ة		يُعَلِّمُ	یاد داده می‌شود
	فعل مضارع با تغییرات (ثلاثی مجرد)	امر	اُكْتُبَا	بنویسید
مضارع التزامی	وزن خاص (ثلاثی مزید)		تَعَلَّمْ	یاد بگیر
	لا + مضارع مجزوم	نهی	لَا تَنْظُرُوا	نگاه نکنید
	لا نعی + صیغه‌های غایب و متکلم مضارع مجزوم	نباید + مضارع التزامی	لَا يَدْرُكُوا	نباید ذکر کنند
	لِ امر + صیغه‌های غایب و متکلم مضارع مجزوم	باید + مضارع التزامی	لِيَتَّجِنَّبُوا	باید دوری کنیم
	فعل شرط (مضارع یا ماضی)	مضارع التزامی	مَنْ يَجْتَهِدْ يَنْجَحْ	هرکس تلاش کند، موفق می‌شود
	مضارع ... مضارع (در جمله وصفیه)		مَنْ اجْتَهَدَ يَنْجَحْ	دانش‌آموزی را دوست دارم که
	حروف ناصبه (حتی - ل - ليكي - كي - أن) + مضارع		أَجِبْ بَلَمِيداً	درس بخواند
	مستقبل	سَ / سَوْفَ + مضارع	مستقبل مثبت	يَلْبَسُونَا
لَنْ + مضارع		مستقبل منفی	سُخِّرْ	خارج خواهیم کرد
			لَنْ تَرْجِعَنَّ	باز نخواهد گشت

۱/۵

مصحح شو:

- الف) (۱) نگاه نکردند، نگاه نکرده‌اند (۰/۲۵) / (۲) ساختیم (۰/۲۵)
 ب) (۱) تغییر نمی‌دهد (۰/۲۵) / (۲) تغییر دهند (۰/۲۵)
 ج) (۱) نمونه‌ای، یک نمونه (۰/۲۵) / (۲) هدایت شوند (۰/۲۵)

۰/۵	<p>مصصح شو: </p> <p>الف) ۲ (۰/۲۵) ب) ۲ (۰/۲۵)</p> <p>بررسی دقیق تر:</p> <p>الف) «کان ... لعبوا: بازی کرده بودند» ماضی بعید است. ب) «و» در گزینه ۱ اضافی است؛ «ل» در «لینجحا» ناصبه است و «تا» ترجمه می شود.</p>	۷												
۱	<p>مصصح شو: </p> <p>الف) خواهم نوشت (۰/۲۵) ب) ننویس (۰/۲۵) ج) ننوشتیم (۰/۲۵) د) می نویسند (۰/۲۵)</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>این سؤال هم کاملاً با نکات «۲۰ شو» سؤال ۵، حل می شه!</p>	۸												
۰/۲۵	<p>مصصح شو: </p> <p>ب) لم تُراجِع (۰/۲۵)</p> <p>بررسی دقیق تر:</p> <p>با توجه به «السنة الماضية» سال گذشته متوجه می شویم که باید یک فعل در جای خالی انتخاب کنیم که به گذشته دلالت دارد. مثال: «لم تُراجِع: مراجعه نکردیم»</p>	۹												
۰/۲۵	<p>مصصح شو: </p> <p>د) مَجَالِس (۰/۲۵)</p> <p>بررسی دقیق تر:</p> <p>«مَجَالِس» اسم مکان است، اما بقیه کلمات اسم مکان نیستند. برای این که کلمه ای اسم مکان باشد، باید وزن و معنا را باهم داشته باشد. وزن یعنی یکی از وزن های اسم مکان در جدول بیست شو سؤال ۱۱ و معنا نیز یعنی معنای یک جا و مکان.</p>	۱۰												
۱	<p>مصصح شو: </p> <p>الف) ناهياً (۰/۲۵) ب) الطَّيَّارَة (۰/۲۵) ج) مَعْبَد (۰/۲۵) د) الآخرین (۰/۲۵)</p> <p>جدول اسامی ای که وزن خاص دارند! </p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>وزن</th> <th>نوع</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>«أَفْعَل» - «أَفْعَل» - «أَفْعَل» - «أَفْعَل» (جمع: «أَفَاعِل») مانند: «أَكْبَر، أَفْضَل» - «أَقَل، أَحَب» - «أَعْلَى، أَعْلَى» - «صُعْرَى، دُنْيَا» / «أَرَاذِل، أَكَابِر» خَيْر - شَر (در صورتی که معنای «بهرتر، بدترین» یا «بدتر، بدترین» بدهند) کلمات «آخِر، آخِرَى»</td> <td>اسم تفضیل</td> </tr> <tr> <td>«مَفْعَل» - «مَفْعَل» - «مَفْعَل» (جمع: «مَفَاعِل») مانند: «مَطْبَخ» - «مَشْرِق» - «مَزْرَعَة» / «مَطَابِخ، مَشَارِق، مَزَارِع» هم باید معنای «مکان» داشته باشند و هم بر یکی از سه وزن بالا باشند در نتیجه «بَيْت» و «مَسْتَقَلَّة» اسم مکان نیستند</td> <td>اسم مکان</td> </tr> <tr> <td>فَاعِل - مٌ... - (جمع «فَاعِل»: «فُعَال - فُعَالَاء - فَعَالَة») مانند: «كَاتِب، كَافِر، عَالِم» - «مُعَلِّم، مُبْصِر، مُسْتَكْبِر» / «نُقَاد، كُفَّار» - «عُلَمَاء، شُعْرَاء» - «وَرِثَة، عَمَلَة»</td> <td>اسم فاعل</td> </tr> <tr> <td>مَفْعُول - مٌ... - (جمع «مَفْعُول»: «مَفَاعِل») مانند: «مَشْهُور، مَعْرُوف، مَحْصُول» - «مُنْظَم، مُحْكَم، مُحْتَرَم» / «مَحَاصِل، مَعَارِيف، مَشَاهِير»</td> <td>اسم مفعول</td> </tr> <tr> <td>«فَعَالَة» - «فَعَال» مانند: «خَلَّاق، عِلْمَاء» - «فَصَّاب، خَبَّاز» - «نُظَّارَة، فَتَّاحَة» دارای سه معنا: بسیاری صفت - شغل - ابزار</td> <td>اسم مبالغه</td> </tr> </tbody> </table>	وزن	نوع	«أَفْعَل» - «أَفْعَل» - «أَفْعَل» - «أَفْعَل» (جمع: «أَفَاعِل») مانند: «أَكْبَر، أَفْضَل» - «أَقَل، أَحَب» - «أَعْلَى، أَعْلَى» - «صُعْرَى، دُنْيَا» / «أَرَاذِل، أَكَابِر» خَيْر - شَر (در صورتی که معنای «بهرتر، بدترین» یا «بدتر، بدترین» بدهند) کلمات «آخِر، آخِرَى»	اسم تفضیل	«مَفْعَل» - «مَفْعَل» - «مَفْعَل» (جمع: «مَفَاعِل») مانند: «مَطْبَخ» - «مَشْرِق» - «مَزْرَعَة» / «مَطَابِخ، مَشَارِق، مَزَارِع» هم باید معنای «مکان» داشته باشند و هم بر یکی از سه وزن بالا باشند در نتیجه «بَيْت» و «مَسْتَقَلَّة» اسم مکان نیستند	اسم مکان	فَاعِل - مٌ... - (جمع «فَاعِل»: «فُعَال - فُعَالَاء - فَعَالَة») مانند: «كَاتِب، كَافِر، عَالِم» - «مُعَلِّم، مُبْصِر، مُسْتَكْبِر» / «نُقَاد، كُفَّار» - «عُلَمَاء، شُعْرَاء» - «وَرِثَة، عَمَلَة»	اسم فاعل	مَفْعُول - مٌ... - (جمع «مَفْعُول»: «مَفَاعِل») مانند: «مَشْهُور، مَعْرُوف، مَحْصُول» - «مُنْظَم، مُحْكَم، مُحْتَرَم» / «مَحَاصِل، مَعَارِيف، مَشَاهِير»	اسم مفعول	«فَعَالَة» - «فَعَال» مانند: «خَلَّاق، عِلْمَاء» - «فَصَّاب، خَبَّاز» - «نُظَّارَة، فَتَّاحَة» دارای سه معنا: بسیاری صفت - شغل - ابزار	اسم مبالغه	۱۱
وزن	نوع													
«أَفْعَل» - «أَفْعَل» - «أَفْعَل» - «أَفْعَل» (جمع: «أَفَاعِل») مانند: «أَكْبَر، أَفْضَل» - «أَقَل، أَحَب» - «أَعْلَى، أَعْلَى» - «صُعْرَى، دُنْيَا» / «أَرَاذِل، أَكَابِر» خَيْر - شَر (در صورتی که معنای «بهرتر، بدترین» یا «بدتر، بدترین» بدهند) کلمات «آخِر، آخِرَى»	اسم تفضیل													
«مَفْعَل» - «مَفْعَل» - «مَفْعَل» (جمع: «مَفَاعِل») مانند: «مَطْبَخ» - «مَشْرِق» - «مَزْرَعَة» / «مَطَابِخ، مَشَارِق، مَزَارِع» هم باید معنای «مکان» داشته باشند و هم بر یکی از سه وزن بالا باشند در نتیجه «بَيْت» و «مَسْتَقَلَّة» اسم مکان نیستند	اسم مکان													
فَاعِل - مٌ... - (جمع «فَاعِل»: «فُعَال - فُعَالَاء - فَعَالَة») مانند: «كَاتِب، كَافِر، عَالِم» - «مُعَلِّم، مُبْصِر، مُسْتَكْبِر» / «نُقَاد، كُفَّار» - «عُلَمَاء، شُعْرَاء» - «وَرِثَة، عَمَلَة»	اسم فاعل													
مَفْعُول - مٌ... - (جمع «مَفْعُول»: «مَفَاعِل») مانند: «مَشْهُور، مَعْرُوف، مَحْصُول» - «مُنْظَم، مُحْكَم، مُحْتَرَم» / «مَحَاصِل، مَعَارِيف، مَشَاهِير»	اسم مفعول													
«فَعَالَة» - «فَعَال» مانند: «خَلَّاق، عِلْمَاء» - «فَصَّاب، خَبَّاز» - «نُظَّارَة، فَتَّاحَة» دارای سه معنا: بسیاری صفت - شغل - ابزار	اسم مبالغه													

۰/۵	<p>۱۲ مصحح شو: </p> <p>(الف) يَتَوَكَّلَنَّ (۰/۲۵) (ب) هو حسبه (۰/۲۵)</p>
۰/۵	<p>۱۳ مصحح شو: </p> <p>دانش آموزی را نمی بینم که (۰/۲۵) درس هایش را با تلاش و سخت کوشی مطالعه کند. (۰/۲۵)</p> <p>شناخت جمله وصفیه: </p> <p>جمله وصفیه، جمله ای است که یک اسم نکره را توصیف می کند. یعنی ویژگی ها و مشخصه ای در مورد آن اسم نکره برای ما بیان می دارد.</p> <p>«إِرضَاءُ النَّاسِ غَايَةٌ لَا تُدْرِكُ»: راضی کردن مردم هدفی است که به دست نمی آید.</p> <p>«رُبَّ كَلَامٍ يَجْلِبُ لَكَ الْمَشَاكِلَ»: چه بسا حرفی که مشکلات را برای تو می آورد.</p> <p>اگر دقت کنید، می بینید دو فعل «لَا تُدْرِكُ» و «يَجْلِبُ» در حال بیان ویژگی ها و صفاتی در مورد «غَايَةٌ» و «كَلَامٍ» هستند. بنابراین این دو، جمله وصفیه محسوب می شوند.</p> <p>نکات مهم:</p> <p>۱- گاهی میان اسم نکره و جمله وصفیه فاصله می افتد.</p> <p>«قَرَأْتُ آيَاتٍ مِنَ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ أَثَرْتُ فِي قَلْبِي»: آیتی از قرآن کریم را خواندم که در قلب من اثر گذاشت.</p> <p>۲- هر جمله ای که پس از یک اسم نکره بیاید، لزوماً وصفیه نیست. باید ببینیم که با آن اسم ارتباط معنایی دارد یا خیر؟</p> <p>«رَأَيْتُ الطَّائِرَ عَلَى شَجَرَةٍ يَحْمِلُ حَبَّةً»: پرنده را بر روی درختی دیدم در حالی که دانه ای حمل می کرد.</p> <p>در جمله بالا بین «شجره» و «يَحْمِلُ» ارتباط معنایی برقرار نیست.</p> <p>«مَنْ يَرْحَمِ مَظْلُوماً يَرْحَمَهُ اللَّهُ»: هرکس به ستم دیده ای رحم کند، خداوند به او رحم می کند.</p> <p>در جمله بالا بین «مظلوماً» و «يَرْحَمَهُ» ارتباط معنایی برقرار نیست.</p> <p>۳- فعل شرط و جواب شرط نمی توانند جمله وصفیه باشند.</p> <p>«مَا تُقَدِّمُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ»: در این جمله «يَعْلَمُهُ» جواب شرط است و وصفیه نیست.</p> <p>نکات ترجمه</p> <p>۱- در ابتدای ترجمه جمله وصفیه حرف «که» می آوریم. «اسم نکره ... + «که» + جمله وصفیه»</p> <p>«هَذَا كِتَابٌ لَا يَنْطِقُ بِالْكَذِبِ»: این کتابی است که به دروغ سخن نمی گوید.</p> <p>«سَجَلُ الْمُهَاجِمِ هَدْفًا فَرِحَ الْمُتَفَرِّجِينَ»: مهاجم گلی را زد که تماشاگران را خوشحال کرد.</p> <p>۲- هنگام ترجمه جمله وصفیه، باید به زمان جمله قبل از آن توجه داشته باشیم.</p> <p>(الف) «ماضی + ... + مضارع»: ماضی استمراری</p> <p>«رَأَيْتُ مَرِيضًا يَبْكِي بَشْدَةً»: بیماری را دیدم که به شدت گریه می کرد.</p> <p>«كَانَ فِي الْمَجْلِسِ رَجُلٌ يَضْحَكُ بِصَوْتٍ رَفِيعٍ»: در جلسه مردی بود که با صدای بلند می خندید.</p> <p>(ب) «ماضی + ... + ماضی»: ماضی بعید یا ساده</p> <p>«وَصَلْتُ إِلَى مَلْعَبٍ امْتَلَأَ بِالْمُتَفَرِّجِينَ»: به ورزشگاهی رسیدم که از تماشاچیان پر شده بود.</p> <p>(ج) «مضارع + ... + مضارع»: مضارع التزامی یا اخباری</p> <p>«أُرِيدُ كِتَابًا يُسَاعِدُنِي فِي فَهْمِ النُّصُوصِ»: کتابی را می خواهم که در فهمیدن متن ها به من کمک کند (کمک می کند).</p> <p>توجه: اگر قبل از «جمله بعد از نکره»، فعلی نبود، «جمله بعد از نکره» را به صورت عادی ترجمه می کنیم.</p> <p>«هَذَا نَبِيٌّ لَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَى»: این پیامبری است که از روی هوا و هوس حرف نمی زند.</p>
۱	<p>۱۴ مصحح شو: </p> <p>(الف) که بدائیم (۰/۲۵) (ب) باید بپرستند (۰/۲۵) (ج) تا داوری کند (۰/۲۵) (د) ندانستند، ندانسته اند (۰/۲۵)</p>
۰/۵	<p>۱۵ مصحح شو: </p> <p>(الف) ۳ (لا تكذب) (۰/۲۵) (ب) ۱ (ليكتبوا) (۰/۲۵)</p> <p>ترجمه عبارت ها:</p> <p>(الف) لطفاً در زندگی خود (مذکر) اصلاً ..... (۱) دروغ نگو (مؤنث) (۲) دروغ نمی گویی (مذکر) (۳) دروغ نگو (مذکر)</p> <p>(ب) استاد، دانشجویان (مذکر) را نصیحت کرد که با خطی واضح ..... (۱) بنویسند (مذکر) (۲) بنویسد (مذکر) (۳) بنویسید (مذکر)</p>

۱۶ مصحح شو: (الف) ۲ (لا يُحَدِّثُ) (۰/۲۵) (ب) ۳ (لَأَجْلِسُ) (۰/۲۵)

۱۷ مصحح شو: (الف) جواب‌هایم را نوشته بودم. (۰/۲۵) (ب) دانشجویان صدای عجیبی را می‌شنیدند. (۰/۲۵) (ج) ظلم پایدار نیست. (۰/۲۵) (د) هوا تمیز شد. (۰/۲۵)

۱۸ مصحح شو: (الف) اسم کان (اسم فعل ناقص) و مرفوع (۰/۲۵)، صفت و مجرور (۰/۲۵)، مفعول و منصوب (۰/۲۵) (ب) خبر و مرفوع (۰/۲۵)

بررسی دقیق‌تر:
 برای پاسخ به این سؤال توجه به دو نکته زیر به ما خیلی کمک می‌کند:
 ۱- دقت به اعراب کلمات:
 اعراب یا همان حرکت حرف آخر کلمه‌ها، نقش آن‌ها را بیان می‌کند، حتی اگر دقیقاً ما را به نقش کلمه مورد نظر نرساند، حداقل مواردی را حذف می‌کند.
 ۲- دقت به جایگاه کلمه در جمله:
 محل قرارگرفتن کلمه در جمله، بیانگر نقش آن هست، مثلاً اسمی که ابتدای جمله آمده، مبتدا و اسمی که بعد از حروف جر قرار گرفته، مجرور به حرف جر می‌باشد.
 برای تسلط بر این دو مطلب مهم، به مطالب زیر دقت کنیم:
 ۱- جدول اعراب:
 دقت داشته باشیم که این جدول دو تا شرط دارد:
 الف) برای اسامی معرب است نه مبنی!
 ب) فقط جایی که یک اسم نقش می‌گیرد، قابل استفاده است!
 بنابراین اگر «جار و مجرور» خبر لا نفی جنس شد یا «فعل» خبر شد، نمی‌توانیم از این علامت‌ها استفاده کنیم.
 همچنین زمانی که یک «ضمیر» نقش بگیرد، این علائم قابل استفاده نیستند.

لازم است با انواع اعراب آشنا باشیم:

نوع اعراب	علامت	مثال	اسمی که این علامت را دارد
رُفِعَ	«ف، ع، ا، ن، و ن»	الْمُؤْمِنُ / الْمُؤْمِنُ / الْمُؤْمِنَانِ / الْمُؤْمِنُونَ	مرفوع
نُصِبَ	«ع، عین، ین»	الْمُؤْمِنُ / الْمُؤْمِنَا / الْمُؤْمِنِينَ / الْمُؤْمِنِينَ	منصوب
جَزَّ	«ی، عین، ین»	الْمُؤْمِنُ / الْمُؤْمِنِ / الْمُؤْمِنِينَ / الْمُؤْمِنِينَ	مجرور

به توضیح نقش‌ها «المحلّ الاعرابی» دقت کنید (مرفوع):

اعراب	نقش (محلّ اعرابی)	توضیح
مرفوع	مبتدا	- اسمی که ابتدای جمله می‌آید و در مورد آن خبر می‌دهیم.
	خبر	- کلمه‌ای که در مورد مبتدا خبر می‌دهد و جمله را به لحاظ معنا کامل می‌کند. - دو نوع دارد: اسم - فعل / بعد از مبتدا می‌آید. (بلافاصله یا با فاصله)
	فاعل	- اسمی که انجام‌دهنده فعل یا دارنده حالت است و همواره بعد از فعل می‌آید. - در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل معلوم می‌آید.
	نائب فاعل	- از لحاظ ظاهر دقیقاً همان فاعل برای فعل مجهول است. - به لحاظ معنایی مفعول جمله معلوم بوده است. - در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل مجهول می‌آید.
	اسم افعال ناقصه	- کلمه‌ای که در اصل مبتدا بوده و الآن فعل ناقصه بر سر آن آمده است پس اگر فعل ناقصه را برداریم، مبتدا می‌شود. - روش پیدا کردن آن، دقیقاً مانند پیدا کردن فاعل برای فعل معلوم است (در بیشتر موارد) یعنی: - همواره بعد از فعل ناقصه می‌آید. - یک اسم مرفوع است. - در پاسخ به سؤال «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» از فعل ناقصه می‌آید.

به توضیح نقش‌ها «المحلّ الاعرابی» دقت کنید (منصوب):

اعراب	نقش (محلّ اعرابی)	توضیح
منصوب	مفعول	- اسمی که عمل فعل روی آن انجام می‌شود. - در پاسخ به سؤال «چه کسی را؟» و «چه چیزی را؟» از فعل می‌آید. - دو نوع دارد: اسم ظاهر - ضمیر بارز - اگر ضمیر «ی» مفعول شود، بین ضمیر و فعل قبل آن «ن» وقایه می‌آید.
	خبر افعال ناقصه	- کلمه‌ای که در اصل خبر برای مبتدا بوده است. - دو نوع دارد: اسم - فعل

به توضیح نقش‌ها «المحلّ الإعرابی» دقت کنید (مجرور):

توضیح	نقش (محلّ اعرابی)	اعراب
- اسمی که در ترکیب اضافی همواره در جایگاه دوم قرار دارد. - سه چیز برای مضاف ممنوع است: ال - تنوین - «ن» مثنی و جمع مذکر - معذود اعداد ۳ تا ۱۰ نیز مضاف الیه هستند. - ترکیب «اسم + الاسم» غالباً اضافی است.	مضاف الیه	مجرور
- اسم یا ضمیری که پس از حروف جزّ «فی، من، الی، علی ...» قرار می‌گیرد. - به مجموع «حرف جزّ + اسم»، جاز و مجرور گفته می‌شود. - فی المقدّسة: جاز و مجرور / إلی الیّت: مجرور به حرف جزّ	مجرور به حرف جزّ	

به توضیح نقش‌ها «المحلّ الإعرابی» دقت کنید:

توضیح	نقش (محلّ اعرابی)	اعراب
اسمی که در ترکیب وصفی همواره در جایگاه دوم قرار دارد. - در چهار چیز با موصوف مطابقت دارد: جنس، اعراب (حرکت حرف آخر)، داشتن یا نداشتن «ال»، عدد - اعداد ترتیبی و عدد ۱ و ۲ اصلی نیز صفت هستند. - ترکیب «الاسم + الاسم» غالباً وصفی است.	صفت	مرفوع یا منصوب یا مجرور با توجه به موصوف

۱۹ مصحح شو: (الف) حَدَّ (۰/۲۵) (ب) قَمِيصًا (۰/۲۵) (ج) الكرامة (۰/۲۵) (د) الحَيَّة (۰/۲۵)

ترجمه عبارت‌ها:

الف) عضوی در صورت: ..... گونه
ب) شلوارها و ..... به قیمت گران خریدیم. پیراهنی
ج) شرافت و بزرگی و عزّت نفس: ..... بزرگواری
د) حیوانی که بر شکم خود راه می‌رود: ..... مار
کلمات اضافی: (خائب: ناامید)، (أعجوبة: شگفت‌انگیز)

۲۰ مصحح شو: (الف) الخطأ (۰/۲۵) (ب) الخطأ (۰/۲۵)

ترجمه عبارت‌ها:

الف) کلمه «هرگاه» یعنی «کاری را چند بار انجام داد».
ب) «پردن» ابزاری برای حفظ انسان جلوی اشعه خورشید یا نزول باران و برف است.

۲۱ مصحح شو: (الف) ۲ (۰/۲۵) (ب) ۱ (۰/۲۵)

ترجمه عبارت‌ها:

الف) «خیر در چیزی است که رخ می‌دهد» (ب) «پروردگارم مرا به مدارای با مردم امر کرد، همان‌طور که مرا به انجام واجبات دینی امر کرده‌است»

۲۲ مصحح شو: (الف) عضو واحد. (۰/۲۵) (ب) من يسعى في الحياة و يتوكل على الله. (۰/۲۵) (ج) بسبب الحتى (۰/۲۵) (د) أخذ قطعة طباشير يقدّمه الأُسرى و رسم شيئاً (۰/۲۵)

ترجمه عبارت‌ها:

فردی که در زندگی تلاش و بر خدا توکل می‌کند همواره پیروز می‌شود. بسیاری از موفق‌ها را داریم که شگفتی دیگران را برانگیختند با اینکه معلول بودند. کریستی براون مبتلا به فلج مغزی بود. در روزی از روزها قطعه‌ای گچ با پای چپش گرفت و آن تنها عضو متحرک در بدنش بود و چیزی را کشید و از اینجا زندگی جدیدش شروع شد. بسیار کوشید و نقاش و شاعر شد. تب، هلن کلر را در کودکی، کور و کر و لال کرد ولی توانست مدارک دانشگاهی را به‌دست آورد.
الف) چند عضو در بدن کریستی براون حرکت می‌کرد؟ یک عضو
ب) چه کسی همواره رستگار می‌شود؟ کسی که در زندگی تلاش کند و بر خدا توکل کند.
ج) چرا هلن کلر، کور و کر و لال شد؟ به دلیل تب
د) زندگی جدید کریستی از کجا آغاز شد؟ قطعه‌ای گچ را با پای چپش گرفت و چیزی را کشید.

۰/۲۵	<p>مصحح شو: </p> <p>بعد سنة واحدة (۰/۲۵)</p> <p>ترجمه عبارت:</p> <p>چه وقت از مدرسه دانش آموخته می‌شوی؟ یک سال بعد.</p>	۲۳
۰/۲۵	<p>مصحح شو: </p> <p>كَمْ صَارَ التَّخْفِيفُ؟ ثلاثين ألف تومان. (۰/۲۵)</p> <p>ترجمه عبارت:</p> <p>تخفيف چقدر شد؟ سی هزار تومان.</p>	۲۴
۲۰	موفق باشید.	

تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۲/۰۱	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح شبه آزمون نهایی درس: تعلیمات دینی ۲
تعداد صفحه: ۲	پایه: یازدهم دوره دوم متوسطه	
شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان سنجش آموزش کشور https://www.sanjeshserv.com	دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلبان آزاد و آموزش از راه دور سراسر کشور درنوبت اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳	

نمره	راهنمای تصحیح	
	با توجه به آیات قرآن و حدیث پاسخ دهید.	
۰/۵	درس ۱۲ ص ۱۵۰	۱- خود مردم، یعنی اعمال و رفتار مردم، عامل سربلندی یا هلاکت جامعه است.
۱	درس ۱۴ ص ۱۷۱	۲- باید کسانی باشند که با فراگیری همه جانبه مسائل دین، پاسخ گوی سؤالات و نیازهای مردم در سرزمین های اسلامی باشند.
۰/۵	درس ۷ ص ۸۵	۳- الصلّاة - الزکّاة
	درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید.	
۰/۲۵	درس ۷ ص ۸۵	۴- نادرست
۰/۲۵	درس ۴ ص ۶۴	۵- نادرست
۰/۲۵	درس ۱۷ ص ۲۰۸	۶- نادرست
۰/۲۵	درس ۱۶ ص ۱۹۷	۷- درست
۰/۲۵	درس ۷ ص ۸۸	۸- درست
۰/۲۵	درس ۵ ص ۶۵	۹- نادرست
	گزینه درست را مشخص کنید..	
۰/۵	درس ۷ ص ۹۲	۱-۱۰
۰/۵	درس ۹ ص ۱۱۵	۲-۱۱
۲	کشف ارتباط:	
	درس ۳ ص ۳۰	۱۲-۳
	درس ۳ ص ۳۱	۱۴-۵
	درس ۳ ص ۳۰	۱۳-۴
	درس ۲ ص ۱۸	۱۵-۲
	جملات زیر را با کلمات مناسب تکمیل کنید.	
۰/۲۵	درس ۱۳ ص ۱۶۱	۱۶- عصر غیبت
۰/۵	درس ۵ ص ۶۰	۱۷- ایمان - عمل
۰/۵	درس ۱۷ ص ۲۱۱	۱۸- زوجیت - مکمل هم بودن
	اصطلاحات زیر را تعریف کنید.	
۰/۵	درس ۱۱ ص ۱۳۷	۱۹- ائمه اطهار (ع) اقدامات خود را مخفی نگه می داشتند، به گونه ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کمتر ضربه بخورند.
۰/۵	درس ۸ ص ۹۸	۲۰- به معنای بهترین مخلوقات است که طبق حدیث پیامبر (ص) شامل حضرت علی ع و شیعیان و پیروان اوست.
۰/۵	درس ۱۶ ص ۲۰۱	۲۱- تمایل به دانایی، عدالت، شجاعت، حیا، ایثار، حسن خلق، که مربوط به روح الهی و معنوی انسان هستند.
۰/۵	درس ۴ ص ۴۱	۲۲- قرآن کریم کارهای خارق العاده پیامبران را که هیچ کس بدون تأیید و اذن خداوند قادر به انجام آنها نبود، آیت می نامد که به معنای نشانه و علامت نبوت است.
	«ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دو»	

تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۲/۰۱	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح شبه آزمون نهایی درس: تعلیمات دینی ۲
تعداد صفحه: ۲	پایه: یازدهم دوره دوم متوسطه	
شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان سنجش آموزش کشور https://www.sanjeshserv.com	دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلبان آزاد و آموزش از راه دور سراسر کشور در نوبت اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳	
نمره	راهنمای تصحیح	
	به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.	
۰/۵	درس ۱۳ ص ۱۶۰	۲۳- پذیرفتن ولایت و محبت امام عصر (عج) لازمه ایمان کامل و مسلمانی مورد رضایت الهی است.
۰/۵	درس ۹ ص ۱۱۲	۲۴- آن‌ها(شامیان) در راه باطل خود متحدند و شما در راه حق خود متفرق و پراکنده‌اید.
۰/۵	درس ۹ ص ۱۱۳	۲۵- به دلیل عدم حضور اصحاب پیامبر(ص) در میان مردم به دلیل فوت یا شهادت.
۰/۵	درس ۱ ص ۷	۲۶- به چیزی که انسان برای آن آفریده شده است اختصاص دهد.
۰/۷۵		۲۷- زیرا مردم دو دسته‌اند، دسته‌ای برادر دینی تو و هم‌آیین هستند و دسته‌ای دیگر در آفرینش همانند تو هستند. درس ۱۵ ص ۱۸۹
۰/۷۵	درس ۱۸ ص ۲۲۳	۲۸- علاقه و محبت به یک شخص چشم و گوش را می‌بندد و عقل را به حاشیه می‌راند.
	به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.	
۱	درس ۶ ص ۷۵	۲۹- به وحدت مسلمانان اشاره دارد که خود را از سایر مسلمانان دور ندانیم و برای پیشرفت جهان اسلام و پیروزی و سربلندی مسلمانان در تمام نقاط جهان تلاش کنیم.
۱	درس ۱۳ ص ۱۶۰	۳۰- شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی، آشنایی با شیوه حکومت‌داری ایشان به هنگام ظهور، آشنایی با صفات و ویژگی‌های ایشان در سخنان معصومین (ع) از عوامل مؤثر در معرفت و محبت به امام زمان (ع) و از بین بردن تردیدها است.
۱/۵	درس ۱۵ ص ۱۸۱	۳۱- قوانین آن از جمله ویژگی‌های رهبری براساس احکام دین باشد و همچنین با حضور و دخالت مردم به وجود آمده باشد و با آرای مردم پیش برود. بنابراین از آن جهت که رأی و دخالت مردم در آن نقش محوری دارد، جمهوری است و از آن جهت که براساس قوانین اسلام عمل شود، اسلامی است.
۱		۳۲- امامان شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند به گونه‌ای که هم تفکر اسلام راستین باقی‌ماند و هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس سست شود و هم روش زندگی امامان به نسل آینده معرفی گردد. درس ۱۱ ص ۱۳۶
۱	درس ۱۸ ص ۲۲۳	۳۳- پیشوایان دین از ما خواسته‌اند که در مورد همسر آینده با پدر و مادر خود مشورت کنیم تا به انتخابی درست برسیم. پدر و مادر به علت علاقه و محبت به فرزند، معمولاً مصلحت و خوشبختی او را در نظر می‌گیرند و به علت تجربه و پختگی‌شان بهتر می‌توانند خصوصیات افراد را دریابند و عاقبت ازدواج را پیش‌بینی کنند.
۱/۲۵	درس ۱۴ ص ۱۷۱	۳۴- اگر مرجعیت دینی ادامه نیابد، یعنی متخصص نباشد که احکام دین را بدانند و برای مردم بیان کند و پاسخگوی مسائل جدید مطابق با احکام دین نباشد، مردم با وظایف خود آشنا نمی‌شود و نمی‌توانند به آن وظایف عمل کنند.
۲۰	جمع نمره	«موفق و پیروز باشید.»

نام و نام خانوادگی:	رشته: ادبیات و علوم انسانی	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۰۷	مدت امتحان: ۴۰ دقیقه				
آزمون شبیه‌ساز نهایی		گروه آموزشی ماز					
ردیف	پاسخ‌نامه	نمره					
الف	<p style="text-align: center;">تدبّر در آیات قرآن و حدیث</p> <p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>۱- خطر بازگشت به فرهنگ دوران جاهلیت را هشدار می‌دهد. (۰/۵) (درس ۹ ص ۱۱۱) - خیر (۰/۲۵)، در هر زمان می‌تواند رخ دهد. (۰/۲۵) ترجمه آیه قرآنی: «و محمد نیست، مگر رسولی که پیش از او رسولان دیگری بودند. پس اگر او بمیرد یا کشته شود، آیا شما به گذشته او آیین پیشین خود باز می‌گردید؟ و هر کس به گذشته باز گردد، به خدا هیچ گزند و زبانی نرساند و خداوند به زودی سپاسگزاران را پاداش می‌دهد.»</p> <p>۲- کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند (حضرت علی (ع) و پیروانش) (۰/۵) (درس ۸ ص ۹۸) ترجمه آیه قرآنی: «کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، اینان بهترین مخلوقات‌اند.»</p> <p>۳- گزینه «۱» (۰/۵) (درس ۷ ص ۸۸) ترجمه آیه قرآنی: «ای رسول، آنچه از سوی پروردگارت بر تو نازل شده برسان، و اگر چنین نکنی، رسالتش را ادا نکرده‌ای و خداوند تو را از مردمان حفظ می‌کند؛ خداوند، کافران را هدایت نمی‌کند.»</p> <p>۴- برای کسی که به خداوند و روز رستاخیز امید دارد و خدا را بسیار یاد می‌کند (۰/۵) (درس ۶ ص ۶۹) ترجمه آیه قرآنی: «قطعاً برای شما در رسول خدا سرمشق نیکویی است برای کسی که امید دارد به خداوند و روز رستاخیز و خدا را بسیار یاد می‌کند.»</p> <p>۵- ولایت ظاهری (۰/۵) (درس ۵ ص ۵۶) ترجمه حدیث (امام باقر (ع) می‌فرماید): «اسلام بر پنج پایه استوار شده است: بر نماز، زکات، روزه، حج و ولایت و به چیز دیگری دعوت نشده آن‌گونه که به ولایت دعوت شده است.»</p>	۱ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵					
ب	<p style="text-align: center;">درستی یا نادرستی گزاره‌ها: (هر مورد ۰/۵ نمره)</p> <p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>۶- صحیح (۰/۵) (درس ۹ ص ۱۱۶) ۷- صحیح (۰/۵) (درس ۸ ص ۹۹) ۸- غلط (۰/۵) (درس ۷ ص ۹۱) بررسی دقیق‌تر: پیامبر اکرم (ص) مدت‌ها هر روز صبح، هنگام رفتن به مسجد «آیه تطهیر» را می‌خواند. ۹- غلط (۰/۵) (درس ۴ ص ۴۶) بررسی دقیق‌تر: این موضوع یادآور تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت است.</p>	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵					
ج	<p style="text-align: center;">جای خالی: (هر مورد ۰/۵ نمره)</p> <p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>۱۰- سلیقه شخصی (۰/۵) (درس ۹ ص ۱۱۳) نتایج نامطلوب ممنوعیت نوشتن حدیث:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 5px;">(الف) احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت و امکان کم و زیاد شدن عبارتها یا فراموش شدن اصل حدیث فراهم شد.</td> <td rowspan="3" style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: middle;">نتایج نامطلوب ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص)</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">(ب) شرایط مناسب برای جاعلان حدیث پیش آمد و آنان براساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند، یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند.</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">(ج) بسیاری از مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره ماندند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.</td> </tr> </table>	(الف) احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت و امکان کم و زیاد شدن عبارتها یا فراموش شدن اصل حدیث فراهم شد.	نتایج نامطلوب ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص)	(ب) شرایط مناسب برای جاعلان حدیث پیش آمد و آنان براساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند، یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند.	(ج) بسیاری از مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره ماندند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.	۰/۵	
(الف) احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت و امکان کم و زیاد شدن عبارتها یا فراموش شدن اصل حدیث فراهم شد.	نتایج نامطلوب ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص)						
(ب) شرایط مناسب برای جاعلان حدیث پیش آمد و آنان براساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند، یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند.							
(ج) بسیاری از مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره ماندند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.							

۰/۵
۰/۵

۱۱- سخنرانی‌ها (۰/۵) (درس ۸ ص ۱۰۱)
۱۲- تقلین (۰/۵) (درس ۷ ص ۸۷)

احادیث درس ۷:

نام یکایک ائمه اطهار (ع) در آن ذکر شده است. (مرتبط با آیه اطاعت است).	حدیث جابر	احادیث درس ۷
إِنِّي تَارِكٌ فَيَكْتُمُ التَّقْلِينَ كِتَابَ اللَّهِ وَ عَتْرَتِي ... (عدم گمراهی نتیجه تمسک به قرآن و اهل بیت (ع) است).	حدیث ثقلین	
أَنْتَ مَتَى يَمْنَزِلُهُ هَارُونَ مِنْ مُوسَى ... (ختم نبوت)	حدیث منزلت	
مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيُّ مَوْلَاهُ - (مرتبط با آیه تبلیغ است).	حدیث غدیر	
أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ أَوْلَى النَّاسِ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ (بعد از نزول آیه تبلیغ و قبل از حدیث غدیر بیان شده است).	حدیث قبل از حدیث غدیر	

۰/۵

۱۳- اختلافات (۰/۲۵) - چند دینی (۰/۲۵) (درس ۲ ص ۲۳)

د

کشف ارتباط: (هر مورد ۰/۲۵ نمره)

مصحح شو:

۰/۲۵
۰/۲۵
۰/۲۵
۰/۲۵

۱۴- د (حدیث غدیر) (۰/۲۵) (درس ۷ صفحات ۸۸ و ۸۹)
۱۵- ه (ختم نبوت) (۰/۲۵) (درس ۷ ص ۸۸)
۱۶- الف (حدیث جابر) (۰/۲۵) (درس ۷ ص ۸۶)
۱۷- ج (عصمت) (۰/۲۵) (درس ۷ ص ۹۱)

آیات درس ۷:

وَ أَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ (حدود سه سال بعد از بعثت)	۱- آیه انذار	آیات درس ۷
إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ، وَ الَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ ... (۴ ویژگی ولی و سرپرست مسلمانان)	۲- آیه ولایت	
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ ... (مربوط به حدیث جابر)	۳- آیه اطاعت	
يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ... (مربوط به حدیث غدیر)	۴- آیه تبلیغ	
إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ ... (عصمت اهل بیت (ع))	۵- آیه تطهیر	

ه

پاسخ کوتاه: (هر مورد ۰/۵ نمره)

مصحح شو:

۰/۵
۰/۵
۰/۵
۰/۵

۱۸- سرپیچی از دستورات امام و اختلاف و تفرقه میان مسلمانان (۰/۵) (درس ۹ ص ۱۱۲)
۱۹- به حق، سخن علی (ع) را از سخن خالق (قرآن) فروتر و از سخن مخلوق (دیگر انسان‌ها) برتر خوانده‌اند. (۰/۵) (درس ۸ ص ۱۰۱)
۲۰- زیرا در اجرای عدالت، تبعیض روا می‌داشتند. (۰/۵) (درس ۶ ص ۷۰)
۲۱- ۱۱۰ نفر از اصحاب (صحابه) پیامبر (ص) (۰/۵) (درس ۷ ص ۹۰)

حدیث غدیر:

۱۱۰ از اصحاب پیامبر (ص) که در غدیر حاضر بوده‌اند، آن را بی‌هیچ واسطه‌ای از پیامبر نقل کرده‌اند.	حدیث غدیر
نام ۳۵۰ نفر دانشمندان و تاریخ‌نویسان و مفسران بزرگ جهان اسلام در کتاب الغدیر آمده است.	

۰/۵
۰/۵

۲۲- (۱) ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام (۲) ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت (۳) ضرورت حفظ استقلال جامعه اسلامی (درس ۵ صفحات ۵۷ و ۵۸)
راهنمای مصحح: ذکر دو مورد کافی است. هر مورد درست ۰/۲۵ نمره دارد.
۲۳- درک آینده خویش (۰/۵) (درس ۱ ص ۷)

سوالات نیازهای اساسی انسان:

انسان برای چه زندگی می‌کند؟ (چرا زیستن)	۱- شناخت هدف زندگی	سوالات نیازهای اساسی انسان
۱- آینده او چگونه است؟	۲- درک آینده خویش	
۲- آیا زندگی او با مرگ تمام می‌شود، یا دفتر حیات او به شکل دیگری گشوده می‌گردد؟		
۳- اگر حیات، به شکل دیگری ادامه می‌یابد و انسان زندگی ابدی را پس از مرگ آغاز خواهد کرد، نحوه زندگی او پس از مرگ چگونه است؟		
۴- زاد و توشه سفر به جهان دیگر چیست؟		
چگونه زیستن؟ (راه زندگی)	۳- کشف راه درست زندگی	

تعریف اصطلاحات: (هر مورد ۱ نمره)

۹

مصحح شو:

۱ ۲۴- قرآن کریم از مؤمنان می‌خواهد که سلطه بیگانگان را نپذیرند (۰/۵) و زیر بار آن‌ها نروند؛ این حکم قرآنی را «قاعده نفی سبیل» می‌گویند. (۰/۵) (درس ۵ ص ۵۸)

آیه قاعده نفی سبیل: «...وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا»	آیه قاعده نفی سبیل:
ترجمه آیه: و خداوند هرگز راهی برای سلطه کافران بر مؤمنان قرار نداده است.	

۱ ۲۵- خداوند به کسانی که در الهی بودن قرآن کریم شک دارند، پیشنهاد کرده است تا کتابی همانند آن را بیاورند (۰/۲۵) و برای این که ناتوانی آن‌ها را نشان دهد، این پیشنهاد را به ده سوره کاهش داده است (۰/۲۵) و برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی آنان، پیشنهاد آوردن حتی یک سوره مانند سوره‌های قرآن را هم به آن‌ها داده است؛ (۰/۲۵) این دعوت به مبارزه را «تحدی» می‌گویند. (۰/۲۵) (درس ۴ ص ۴۲)

انتخاب گزینه مناسب: (هر مورد ۰/۵ نمره)

ز

مصحح شو:

۰/۵ ۲۶- گزینه «۱» (۰/۵) (درس ۹ ص ۱۱۵)

مهم‌ترین چالش‌های عصر ائمه (ع):

۱- ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص)	مهم‌ترین چالش‌های عصر ائمه (ع)
۲- تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث	
۳- ارائه الگوهای نامناسب	
۴- تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت	

۰/۵ ۲۷- گزینه «۲» (۰/۵) (درس ۷ ص ۸۹)

ترجمه حدیث: «ای مردم، چه کسی به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؟»

پاسخ کامل (تشریحی)

ح

مصحح شو:

۱ ۲۸- الف) احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت و امکان کم و زیاد شدن عبارات یا فراموش شدن اصل حدیث فراهم شد. / ب) شرایط مناسب برای جاعلان حدیث پیش آمد و آنان براساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند، یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند. / ج) بسیاری از مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره ماندند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند. (درس ۹ ص ۱۱۳)

راهنمای مصحح: ذکر دو مورد کافی است. هر مورد درست ۰/۵ نمره دارد.

۱ ۲۹- ۱) تلاش برای برقراری عدالت و برابری / ۲) محبت و مدارا با مردم / ۳) سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم / ۴) مبارزه با فقر و محرومیت / ۵) ایجاد اخوت اسلامی (درس ۶ صفحات ۶۹ تا ۷۳)

راهنمای مصحح: ذکر چهار مورد کافی است. هر مورد درست ۰/۲۵ نمره دارد.

۱ ۳۰- به این دلیل که گسترش اسلام در نقاط دیگر (۰/۲۵) و نیز ظهور مکاتب و فرقه‌های مختلف، باعث پیدایش مسائل و مشکلات جدید اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی گردید (۰/۲۵) و نیاز به امام و رهبری که در میان انبوه افکار و عقاید، حقیقت را به مردم نشان دهد و جامعه را آن‌گونه که پیامبر اداره می‌کرد، اداره نماید، افزون‌تر می‌شد. (۰/۵) (درس ۷ ص ۸۳)

۱ ۳۱- زیرا کسی گناه می‌کند که هوی و هوس بر او غلبه کند، (۰/۵) اما کسی که حقیقت گناه و معصیت را مشاهده می‌کند و می‌داند که با انجام آن از لطف و رحمت خداوند دور می‌شود، محبت به خدا را با هیچ چیز عوض نمی‌کند. (۰/۵) (درس ۵ ص ۶۲)

۱ ۳۲- قرآن کریم در آیات خود به حرکت زمین اشاره می‌کند که از آن جمله، تشبیه زمین به «ذلول» است. (۰/۵) «ذلول» به شتری گفته می‌شود که به‌گونه‌ای حرکت می‌کند که سوار خود را نمی‌آزارد. تشبیه زمین به «ذلول» به خوبی به حرکت هموار و همراه با آرامش زمین اشاره دارد. (۰/۵) (درس ۴ ص ۴۷)

ذکر نکات علمی بی‌سابقه در قرآن:

حرکت زمین ← ذلول (شتری که سوار خود را نمی‌آزارد).	ذکر نکات علمی بی‌سابقه
انبساط جهان ← وَ السَّمَاءُ بَنَيْنَاهَا ... (قدرت خداوند)	

۱ ۳۳- پاسخ به سؤال‌های اساسی باید کاملاً درست و قابل اعتماد باشد؛ زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است، (۰/۵) در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه‌ای کافی نیست، به خصوص که راه‌های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون‌اند. (۰/۵) (درس ۱ ص ۹)

۲۰ موفق باشید.

۱-

الف) اتمام حجت بر مردم
ب) اختیار

۲-

الف) ابلاغ ولایت علی علیه السلام
ب) خطرات احتمالی منافقان

۳-

الف) بازگشت به دوران جاهلیت
ب) کسانی که بعد از رحلت پیامبر صلی الله علیه و آله، برنامه ارائه شده از سوی او (امامت) را پذیرفتند و از ائمه علیهم السلام پیروی کردند.

۴-

حدیث پیامبر صلی الله علیه و آله به ضرورت معرفت و شناخت امام عصر عجل الله فرجه

۵-

انجام عمل نیک

۶-

الف) درست
ب) نادرست (افزایش آگاهی است، نه استقامت و پایداری)
ج) نادرست
د) درست

۷-

الف) زبان عربی - خواندن قرآن
ب) مشورت - نهادها
ج) تمدن - بدر
د) عزت - دوری از گناه (ترتیب مهم نیست)

۸-

الف) نوع خاص آفرینش و ویژگی‌هایی که خدا در اصل آفرینش انسان قرار داده است.
ب) اقدامات (مبارزات) خود را مخفی نگه دارند تا در عین ضربه زدن به دشمن کمتر ضربه بخورند.

۹-

الف) ← ۲   ب) ← ۳   ج) ← ۱   د) ← ۴

۱۰-

الف) گزینه ۲ (دقت کنید گزینه ۱ به درک آینده خویش و گزینه ۳ به درک هدف و درک آینده مربوط می‌شود).
ب) گزینه ۳
ج) گزینه ۲ (این حدیث آموزش نسل به نسل احادیث را نشان می‌دهد که در تقابل با ممنوعیت نوشتن حدیث بود).
د) گزینه ۱

۱۱-

ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

۱۲-

بتواند احکام دین را متناسب با نیاز روز به دست آورد.

۱۳-

در آن صورت لذت آنی برخاسته از گناه، روح و روان فرد را پژمرده می‌کند و شخصیت او را می‌شکند.

۱۴-

عدم تأیید حاکمان / معرفی خویش به عنوان امام برحق / انتخاب شیوه درست مبارزه

۱۵-

در برابر پایمال شدن حقوق شخصی خود بردباری و ملایمت نشان می‌دادند، اما در مقابل ضایع شدن حقوق مردم ایستادگی می‌کرد و کوتاه نمی‌آمد.

۱۶-

تقلید برای کسی که به سن تکلیف رسیده و متخصص در دین نیست در احکام و فروع دین، لازم است.

-۱۷

آنان هم غریزه و اختیار دارند و در مقام عمل گناه نمی کنند. حقیقت گناه و معصیت را مشاهده می کنند، لذا هوس بر آن‌ها غلبه نمی کند. می دانند با گناه از چشم خدا می افتند و به همین دلیل محبت او را با چیزی عوض نمی کنند.

-۱۸

- ۱) پرسش پیامبر ﷺ از مردم درباره اولویت و ولایت بود.
- ۲) اجتماعی به این باشکوهی برای امری مهم تر از دوستی جمع شده است.
- ۳) ابلاغ نشدن «دوستی» نمی تواند به اندازه ادا نشدن رسالت پیامبر ﷺ باشد.

-۱۹

«عزت» به معنای نفوذناپذیری و تسلیم نشدن در مقابل مستکبران و حاکمان یا همان عوامل بیرونی و همچنین هوی و هوس یا همان عوامل درونی است.

-۲۰

در مورد همسر آینده، طبق توصیه پیشوایان باید با پدر و مادر مشورت کنیم. چرا که آن‌ها به خاطر علاقه به ما، مصلحت ما را در نظر می گیرند و همچنین به خاطر تجربه و پختگیشان، عاقبت ازدواج را بهتر پیش بینی می کنند.

-۲۱

امام ﷺ در دوران غیبت همچون خورشید پشت ابر حضور دارند، اما ظهور ندارند و ناپیدا هستند و از طرفی ایشان رهبری حقیقی مسلمین را همچنان برعهده دارند، هرچند شاید این رهبری را انسان‌های عادی درک نکنند.

آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: دین و زندگی ۲	ساعت شروع:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۲/۲۱	مدت امتحان: ۴۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه یازدهم دوره متوسطه	تعداد صفحات: ۴ صفحه

آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی گروه آموزشی ماز

ردیف	پاسخ‌نامه	نمره
------	-----------	------

الف

تدبر در آیات قرآن و روایت (هر مورد ۰/۵ نمره)

 مصحح شو:

۱- سرچشمه عزت خداوند است (هرکس عزت بخواید، همه عزت از آن خداست). (۰/۵) (ص ۱۹۷، درس ۱۶)
ترجمه آیه قرآنی: «هرکس عزت می‌خواهد [ببندد] که هرچه عزت است، از آن خداست.»
بررسی دقیق‌تر:
 دقت شود این آیه به «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» از راه‌های تقویت عزت نفس اشاره دارد.

۲- گزینه ۳ (۰/۵) (ص ۱۵۷، درس ۱۳)
 وعده‌های خداوند به مؤمنان صالح:

لَيَسْتَخْلِفُنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ (قطعیت جانشینی در زمین)	وعده‌های خداوند به مؤمنان صالح
لَيَمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ (قطعیت استقرار دین الهی)	
لَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا (قطعیت تبدیل خوف و ترس به امنیت)	

۳- تفقه در دین (۰/۲۵)، تفقه به معنای تلاش برای کسب معرفت عمیق است. (۰/۲۵) (ص ۱۷۱، درس ۱۴)
ترجمه آیه قرآنی: «و نمی‌شود که مؤمنان، همگی (برای آموزش دین) اعزام شوند، پس چرا از هر گروهی، جمعی از آن‌ها اعزام نشوند تا دانش دین را [به‌طور عمیق] بیاموزند و آن‌گاه که به سوی قوم خویش بازگشتند، آن‌ها را هشدار دهند، باشد که آنان [از کیفر الهی] بترسند.»

۴- رشد و پرورش فرزندان (۰/۵) (ص ۲۰۹ و ۲۱۵، درس ۱۷)
 یادگیری بیشتر:

۱- انس با همسر	وَمِن آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا ...
۲- رشد اخلاقی و معنوی	
رشد و پرورش فرزندان	وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً

۵- شناختن ارزش خود و فروختن خویش به بهای اندک (۰/۵) (ص ۱۹۹، درس ۱۶)
 آیات و احادیث مربوط به شناختن ارزش خود:

آیه «فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم ... و بر بسیاری از مخلوقات برتری دادیم.»	آیات و احادیث مربوط به شناختن ارزش خود
حدیث قدسی: «ای فرزند آدم، این مخلوقات را برای تو آفریدم و تو را برای خودم.»	
حدیث علوی: «همانا بهایی برای جان شما جز بهشت نیست پس [خود را] به کمتر از آن نفروشید.»	

ب

درستی یا نادرستی گزاره‌ها (هر مورد ۰/۵ نمره)

 مصحح شو:

۶- صحیح (۰/۵) (ص ۱۴۲، درس ۱۱)
 ۷- غلط (۰/۵) (ص ۱۵۱، درس ۱۲)
بررسی دقیق‌تر:
 امام را از آن جهت غایب نامیده‌اند که ایشان از نظرها غایب است نه این که در جامعه حضور ندارند.

۰/۵ ۸- غلط (۰/۵) (ص ۱۷۴، درس ۱۴)

یادگیری بیشتر:

مرجعیت دینی در شکل «مرجعیت فقیه» ادامه می‌یابد.	در عصر غیبت
ولایت ظاهری به صورت «ولایت فقیه» استمرار پیدا می‌کند.	

۰/۵ ۹- صحیح (۰/۵) (ص ۱۹۹، درس ۱۶)

۰/۵ ۱۰- غلط (۰/۵) (ص ۲۱۴، درس ۱۷)

بررسی دقیق‌تر:

قسمتی از این جهان و تمام آن در آخرت ظاهر می‌شود.

ج

جای خالی (هر مورد ۰/۵ نمره)

مصحح شو:

۰/۵ ۱۱- ترسو (۰/۵) (ص ۱۸۹، درس ۱۵)

۰/۵ ۱۲- امر به معروف و نهی از منکر (۰/۵) (ص ۱۳۵، درس ۱۱)

امر به معروف و نهی از منکر در کتاب یازدهم:

ص ۵۸ درس ۵	امر به معروف و نهی از منکر از احکام اجتماعی اسلام است.	امر به معروف و نهی از منکر در کتاب یازدهم
ص ۱۳۵ درس ۱۱	امامان براساس این اصل مانع زیر پا گذاشتن قوانین اسلام توسط غاصبان می‌شدند.	
ص ۱۴۹ درس ۱۲	بیش‌تر مردم تسلیم حاکمان شده بودند و این وظیفه را انجام نمی‌دادند.	
ص ۱۸۶ درس ۱۵	مشارکت در نظارت همگانی توسط همه مردم	

۰/۵ ۱۳- خود مردم (۰/۵) (ص ۱۵۰، درس ۱۲)

یادگیری بیشتر:

براساس آیه:	۱- اگر مردم نعمتی را خدا به آن‌ها داده درست استفاده نکنند خداوند آن نعمت را از آن‌ها می‌گیرد. ۲- زمینه‌ساز هلاکت و یا عزت و سربلندی یک جامعه رفتار، اعمال و کردار افراد همان جامعه است.
ذَلِكِ يَأْتِ اللهُ لَمْ يَكْ مُعْتِرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَ أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ	

۰/۵ ۱۴- دشمن (۰/۵) (ص ۱۸۹، درس ۱۵)

۰/۵ ۱۵- مسئولیت‌پذیری (۰/۵) (ص ۲۱۳، درس ۱۷)

د

کشف ارتباط (هر مورد ۰/۲۵ نمره)

مصحح شو:

۰/۲۵ ۱۶- ج (۰/۲۵) (انتظار برای سرنگونی ظالمان) (ص ۱۶۲، درس ۱۳)

پویایی جامعه شیعه به دو عامل وابسته است:

گذشته سرخ: اعتقاد به عاشورا و آمادگی برای شهادت و ایثار	عوامل پویایی جامعه شیعه
آینده سبز: انتظار برای سرنگونی ظالمان و گسترش عدالت در جهان زیر پرچم امام عصر (ع)	

۰/۲۵ ۱۷- الف (۰/۲۵) (تقویت معرفت و محبت به امام (عج)) (ص ۱۶۰، درس ۱۳)

مسئولیت‌های منتظر:

- تقویت معرفت و محبت به امام
- پیروی از فرمان‌های امام عصر (عج)
- آماده‌کردن خود و جامعه برای ظهور
- دعا برای ظهور امام (عج)

۰/۲۵	<p>۱۸- هـ (۰/۲۵) (پیروی از فرمان‌های امام عصر (عج)) (ص ۱۶۱، درس ۱۳)</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>مراجعه به عالمان دین، عمل به احکام فردی و اجتماعی دین و مقابله با طاغوت از جمله دستورات امام زمان است که پیروان آن حضرت به دنبال انجام آن هستند.</p>				
۰/۲۵	<p>۱۹- ب (۰/۲۵) (دعا برای ظهور امام (عج)) (ص ۱۶۳، درس ۱۳)</p> <p>دعا برای ظهور امام (عج):</p> <table border="1" data-bbox="422 425 1189 526"> <tr> <td>دعا برای ظهور امام (عج)</td> <td>برترین اعمال عصر غیبت در انتظار ظهور بودن است</td> </tr> <tr> <td></td> <td>محبوب‌ترین کار ما نزد خداوند انتظار فرج است.</td> </tr> </table>	دعا برای ظهور امام (عج)	برترین اعمال عصر غیبت در انتظار ظهور بودن است		محبوب‌ترین کار ما نزد خداوند انتظار فرج است.
دعا برای ظهور امام (عج)	برترین اعمال عصر غیبت در انتظار ظهور بودن است				
	محبوب‌ترین کار ما نزد خداوند انتظار فرج است.				
<p>۰/۵</p> <p>۰/۵</p> <p>۰/۵</p> <p>۰/۵</p> <p>۰/۵</p> <p>۰/۵</p> <p>۰/۵</p> <p>۰/۵</p>	<p>پاسخ کوتاه (هر سؤال ۰/۵ نمره)</p> <p>مصحح شو:</p> <p>۲۰- امام باقر (ع) (۰/۵) (ص ۱۴۰، درس ۱۱)</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>این موضوع مربوط به اولین چالش و مشکل فرهنگی، اجتماعی و سیاسی پس از رسول خدا (ص) یعنی «ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص)» است.</p> <p>۲۱- آن‌گاه می‌توانید پیرو قرآن باشید که فراموش‌کنندگان قرآن را بشناسید (۰/۵) (ص ۱۲۳، درس ۱۰)</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>امام علی (ع) پس از بیان اوضاع و احوال پس از خود و آگاه‌کردن مردم و هشدار به آن‌ها فرمود: «در آن شرایط، در صورتی می‌توانید راه رستگاری را تشخیص دهید که ابتدا پشت‌کنندگان به صراط مستقیم را شناسایی کنید و وقتی می‌توانید به عهد خود با قرآن وفادار بمانید که پیمان‌شکنان را تشخیص دهید و آن‌گاه می‌توانید پیرو قرآن باشید که فراموش‌کنندگان قرآن را بشناسید.»</p> <p>۲۲- با وجود امامان (۰/۵) (ص ۱۴۹، درس ۱۲)</p> <p>۲۳- مردم با وظایف خود آشنا نمی‌شوند (۰/۲۵) و نمی‌توانند به آن وظایف عمل کنند. (۰/۲۵) (ص ۱۷۱، درس ۱۴)</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>این موضوع مربوط به ضرورت تداوم مسئولیت‌های امام (مرجعیت دینی و ولایت ظاهری) در عصر غیبت است.</p> <p>۲۴- یعنی گرایش به خوبی‌ها در او قوی‌تر است. (۰/۵) (ص ۲۰۱، درس ۱۶)</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>نوجوانی و جوانی بهترین زمان برای پاسخ منفی‌دادن به این تمایلات گناه و بی‌گناه است. انسانی که در این دوره سنی به سر می‌برد، هنوز به گناه عادت نکرده و خواسته‌های نامشروع در وجود او ریشه‌دار نشده است و به تعبیر پیامبر اکرم (ص) چنین کسی به آسمان نزدیک‌تر است.</p> <p>۲۵- رشد اخلاقی و معنوی (۰/۵) (ص ۲۱۶، درس ۱۷)</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>دقت شود که «پرورش مهر و عشق به همسر و فرزندان» را با رشد و پرورش فرزندان از اهداف ازدواج اشتباه نکنیم.</p>				
۱	<p>تعریف اصطلاحات (هر مورد ۱ نمره)</p> <p>مصحح شو:</p> <p>۲۶- ائمه اطهار (ع) می‌کوشیدند آن بخش از اقدامات و مبارزات خود را که دشمن به آن حساسیت دارد، در قالب تقیه پیش ببرند (۰/۵) یعنی اقدامات خود را مخفی نگه دارند، به‌گونه‌ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کم‌تر ضربه بخورند. (۰/۵) (ص ۱۳۷، درس ۱۱)</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>این موضوع مربوط به «انتخاب شیوه‌های درست مبارزه» از اصول کلی امامان در مبارزه با حاکمان غاصب یعنی مجاهده در راستای ولایت ظاهری است.</p> <p>۲۷- غیبتی است که از سال ۲۶۰ هـ. ق آغاز شد و تا سال ۳۲۹ هـ. ق طول کشید. امام (ع) در این دوره، زندگی مخفی داشت. (۰/۵) اما از طریق چهار نفر از یاران صمیمی و مورد اعتماد، پیوسته با پیروان خود در ارتباط بود و آنان را رهبری می‌کرد. (۰/۵) (ص ۱۴۹، درس ۱۲)</p>				
۰/۲۵	<p>انتخاب گزینه مناسب (هر مورد ۰/۲۵ نمره)</p> <p>مصحح شو:</p> <p>۲۸- گزینه ۲ (۰/۲۵) عاملان اصلی به شهادت رساندن امامان (ع) حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس بودند که ظالمانه و غاصبانه حکومت را به‌دست گرفته بودند. (ص ۱۴۹، درس ۱۲)</p> <p>۲۹- گزینه ۲ (۰/۲۵) تفاوت‌های میان زن و مرد به جهت وظایف مختلفی است که خالق حکیم بر عهده هر یک از زن و شوهر نهاده است تا هرکدام از آن‌ها بتوانند در زندگی مشترک و خانوادگی نقش‌های خاصی را بر عهده بگیرند و یک خانواده متعادل را پدید آورند. (ص ۲۱۱، درس ۱۷)</p>				

پاسخ کامل (تشریحی)

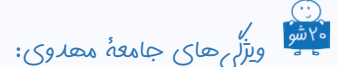
۱- ۳۰- توجه به داشتن شغل و پیدا کردن کار (۰/۲۵)، فکر کردن درباره ویژگی‌های همسر (۰/۲۵)، تنظیم خرج و هزینه خود (۰/۲۵) و دوری از بی‌برنامه بودن (۰/۲۵) از نشانه‌های بلوغ عقلی است. (ص ۲۲۵، درس ۱۸)

۱- ۳۱- مقصود امام این بود که توحید تنها یک لفظ و شعار نیست (۰/۲۵) بلکه باید در زندگی اجتماعی ظاهر شود (۰/۲۵) و تجلی توحید در زندگی اجتماعی با ولایت امام که همان ولایت خداست، میسر می‌شود. (۰/۵) (ص ۱۲۵، درس ۱۰)

بررسی دقیق‌تر:

دقت شود: عبارت «بشروطها و انا من شروطها» مربوط به موضوع «معرفی خویش به‌عنوان امام بر حق» از اصول کلی امامان در مبارزه با حاکمان و مجاهده در راستای ولایت ظاهری است و خود حدیث «سلسله الذهب» مربوط به «حفظ سخنان و سیره پیامبر (ص) از اقدامات مربوط به مرجعیت دینی است.

۱- ۳۲- مهم‌ترین ویژگی جامعه مهدوی است که در آن زمینه‌های رشد و تکامل همه افراد فراهم است که انسان‌ها بهتر می‌توانند خدا را بندگی کنند. (۰/۵) فرزندان صالح بر جامعه تقدیم کنند و خیرخواه دیگران باشند، بدین ترتیب، انسان‌ها به هدفی که خدا در خلقت برای آن‌ها تعیین کرده، بهتر و آسان‌تر می‌رسند. (۰/۵) (ص ۱۶۵، درس ۱۳)

۱- عدالت گستری	ویژگی‌های جامعه مهدوی
۲- آبادانی	
۳- شکوفایی عقل و علم	
۴- امنیت کامل	
۵- فراهم‌شدن زمینه رشد و کمال	

۱- ۳۳- از دو نفر عادل و مورد اعتماد که بتوانند فقیه واجد شرایط را تشخیص دهند، بپرسیم. (۰/۵) ۲- یکی از فقیهان، در میان اهل علم آن‌چنان مشهور باشد که انسان مطمئن شود و بداند که این فقیه، واجد شرایط است. (۰/۵) (صفحات ۱۷۴ و ۱۷۵، درس ۱۴)

۱- با تقوا باشد.	شرایط مرجع تقلید (فقیه واجد شرایط)
۲- عادل باشد.	
۳- زمان‌شناس باشد و بتواند احکام دین را متناسب با نیازهای روز، به‌دست آورد.	
۴- اعلم باشد، یعنی از میان فقهی از همه داناتر باشد.	

۱- ۳۴- آن‌گاه که انسان، این تمایلات، را اصل و اساس زندگی قرار دهد (۰/۲۵) و فقط در فکر رسیدن به آن‌ها باشد و از تمایلات الهی غافل بماند (۰/۲۵) حد و مرز توجه به این تمایلات را خدا می‌داند و خداوند با احکام خود چگونگی بهره‌مندی از این تمایلات را مشخص کرده (۰/۲۵) تا انسان بتواند در عین بهره‌مندی از آن‌ها، به رشد و کمال واقعی خود برسد. (۰/۲۵) (ص ۲۰۱، درس ۱۶)

۱- تمایلات دانی مانند تمایل به ثروت و شهرت و ... مربوط به بعد جوانی و دنیایی انسان است و وقتی به این تمایلات دست یابیم از آن‌ها لذت می‌بریم و خوشحال می‌شویم.	ویژگی‌های تمایلات دانی
۲- انسان‌ها به‌طور طبیعی به این قبیل امور میل دارند و علاقه نشان می‌دهند زیرا لازمه زندگی در دنیا هستند.	
۳- این تمایلات در ذات خود بد نیستند اما نسبت به بعد معنوی و الهی، بسیار ناچیز و پایین‌ترند و قابل مقایسه با آن تمایلات نیستند.	

۱- ۳۵- زیرا حقیقت انسان را روح او تشکیل می‌دهد و روح انسان نه مذکر است نه مؤنث. (۰/۲۵) زنان و مردان به‌عنوان افراد نوع بشر، استعدادها و ویژگی‌های فطری یکسان و هدف مشترکی دارند (۰/۲۵) که با بهره‌گرفتن از آن ویژگی‌های فطری (۰/۲۵) می‌توانند به آن هدف مشترک، یعنی قرب الهی و بهشت جاوید برسند. (۰/۲۵) (ص ۲۰۹، درس ۱۷)

۲۰- موفق باشید.

نام و نام خانوادگی:	رشته: ادبیات و علوم انسانی	تاریخ امتحان: خردادماه ۱۴۰۳	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه
ساعت شروع:	پایه یازدهم دوره متوسطه	تعداد صفحات: ۴ صفحه	

گروه آموزشی ماز

آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی

ردیف	پاسخ‌نامه	نمره
------	-----------	------

تدبر در آیات قرآن و روایت (هر مورد ۰/۵ نمره)

الف

۰/۵

مصحح شو:

۱- رشد و پرورش فرزندان (۰/۵) (ص ۲۰۹ و ۲۱۵، درس ۱۷)

ترجمه آیه: «و خداوند برای شما همسرانی از [نوع] خودتان قرار داد و از همسرانتان برای شما فرزندان و نوادگانی نهاد و از پاکیزه‌ها به شما رزق و روزی داد. حال، آیا آنان به باطل ایمان می‌آورند و به نعمت الهی کفران می‌ورزند؟»

عبارت قرآنی: تَبَيَّنَ وَ حَقَّقَدَ: هدف رشد و پرورش فرزندان در ازدواج

۲- الرَّجْسِ (۰/۲۵) - پلیدی و ناپاکی (۰/۲۵) (ص ۹۱، درس ۷)

۰/۵

آیات و حدیث حفظی درس ۷:

آیه ولایت	ص ۸۵	إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذِينَ آمَنُوا ...
آیه تطهیر	ص ۹۱	إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ ...
حدیث ثقلین	ص ۸۷	إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ التَّقْلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَ عِترَتِي ...

۳- گزینه ۱ (۰/۵) (ص ۱۵۷، درس ۱۳)

ترجمه آیه: «ما می‌خواهیم بر مستضعفان زمین، منت نهیم و آنان را پیشوایان [مردم] قرار دهیم و آنان را وارثان [زمین] قرار دهیم.»
* دقت شود پیرامون سه آیه صفحات ۱۵۷ و ۱۵۸ کتاب درسی، باید بدانید این آیات درباره چه کسانی است و چه نتایجی را به دنبال دارد.

۰/۵

۴- ایجاد اخوت اسلامی (۰/۵) (ص ۷۳، درس ۶)

۰/۵

ابعاد رهبری پیامبر اسلام (ص):

۰/۵

۵- پیروی از فرمان‌های امام عصر (ع) (۰/۵) (ص ۱۶۱ و ۱۷۳، درس ۱۳ و ۱۴)

* دقت شود این سؤال ترکیبی بین درس ۱۳ و ۱۴ است.
* توجه کنید مراجعه به عالمان دین که در حدیث مطرح شده از جمله دستورات امام زمان (ع) است که پیروان آن حضرت به دنبال انجام آن هستند.
ترجمه حدیث: «و در مورد رویدادهای زمان به راویان حدیث ما رجوع کنید که آنان حجت من بر شماست و من حجت خدا بر آنها می‌باشم.»

۰/۲۵

درستی یا نادرستی گزاره‌ها (هر مورد ۰/۲۵ نمره)

ب

مصحح شو:

۶- غلط (۰/۲۵) (ص ۳۳، درس ۳)

یادگیری بیشتر:

آمدن پیامبر جدید و آوردن کتاب جدید نشانه‌گر این است که بخشی از تعلیمات پیامبر قبلی اکنون نمی‌تواند پاسخ‌گوی نیازهای مردم باشد. وجود دو یا چند دین در یک زمان، نشانگر این است که پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده است.	این دو را باهم اشتباه نکنیم
---	-----------------------------

۰/۲۵

۷- غلط (۰/۲۵) (ص ۹، درس ۱)

یادگیری بیشتر:

الف) کاملاً درست و قابل اعتماد باشد؛ زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجرد و آزمون است، در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجردی کافی نیست، به خصوص که راه‌های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون‌اند.
ب) همه‌جانبه باشد؛ به طوری که به نیازهای مختلف انسان به صورت هماهنگ پاسخ دهد؛ زیرا ابعاد جسمی و روحی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی وی، پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگی باهم دارند و نمی‌توان برای هر بُعدی جداگانه برنامه‌ریزی کرد.

پاسخ به سؤال‌های اساسی باید حداقل دو ویژگی داشته باشد:

- ۸- صحیح (۰/۲۵) (ص ۱۹۶، درس ۱۶)
- ۹- صحیح (۰/۲۵) (ص ۲۱۱، درس ۱۷)

جای خالی (هر مورد ۰/۵ نمره)

مصحح شو:

- ۱۰- لفظی (۰/۵) (ص ۴۵، درس ۴)
- ۱۱- اجرای احکام الهی (۰/۵) (ص ۶۱، درس ۵)

یادگیری بیشتر:

۱- دین الهی به درستی به مردم نمی‌رسد. ۲- امکان هدایت از مردم سلب می‌شود.	معصوم نباشد	۱- دریافت وحی و رساندن آن به مردم	اگر پیامبری در
۱- امکان انحراف در تعالیم الهی پیدا می‌شود. ۲- اعتماد مردم به دین از دست می‌رود.		۲- تعلیم و تبیین دین و وحی الهی	
۱- امکان دارد کارهایی را که مخالف دست‌تورهایی خداست انجام دهد. ۲- مردم نیز از او سرمشق بگیرند و مانند او عمل کنند و به گمراهی دچار شوند.		۳- اجرای احکام الهی	

- ۱۲- سلیقه شخصی (۰/۵) (ص ۱۱۳، درس ۹)

نتایج نامطلوب ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر (ص):

الف) احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت و امکان کم و زیاد شدن عبارتها و فراموش شدن اصل حدیث فراهم شد. (غیرعمدی) ب) شرایط مناسب برای جاعلان حدیث پیش آمد و آنان براساس غرضهای شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی از احادیث خودداری کردند. (عمدی) ج) بسیاری از مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره ماندند و به ناچار سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.	نتایج نامطلوب ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر (ص)
---	---

- ۱۳- استقامت (۰/۵) (ص ۱۸۵، درس ۱۵)

مسئولیت‌های مردم نسبت به رهبر:

کشف ارتباط (هر مورد ۰/۲۵ نمره)

د

۰/۲۵
۰/۲۵
۰/۲۵
۰/۲۵

مصصح شو:

۱۴- د (فراهم شدن زمینه رشد و کمال) (ص ۱۶۵، درس ۱۳)

۱۵- هـ (دعا برای ظهور امام زمان (ع)) (ص ۱۶۳، درس ۱۳)

۱۶- الف (تقویت معرفت و محبت به امام زمان (ع)) (ص ۱۶۰ و ۱۶۱، درس ۱۳)

۱۷- ج (گذشته سرخ و اعتقاد به عاشورا) (ص ۱۶۲، درس ۱۳)

عوامل پویایی جامعه شیعه:

گذشته سرخ: اعتقاد به عاشورا، آمادگی برای شهادت و ایثار	عوامل پویایی جامعه شیعه
آینده سبز: انتظار برای سرنگونی ظالمان و گسترش عدالت در جهان زیر پرچم امام عصر (عج)	

پاسخ کوتاه (هر سؤال ۰/۵ نمره)

ه

۰/۵
۰/۵

مصصح شو:

۱۸- احتیاج دائمی انسان به داشتن برنامه‌ای که پاسخ‌گوی نیازهایش باشد (۰/۲۵) و سعادت او را تضمین کند. (ص ۶، درس ۱)

۱۹- آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی (۰/۵) (ص ۲۹، درس ۳)

علل ختم نبوت:

۰/۵

۲۰- در اجرای عدالت تبعیض روا می‌داشتند (۰/۵) (ص ۷۰، درس ۶)

پیامبر (ص) می‌فرماید: «اقوام و ملل پیشین بدین سبب، دچار سقوط شدند که در اجرای عدالت، تبعیض رو می‌داشتند، اگر شخصی قدرتمند و صاحب نفوذ از ایشان دزدی می‌کرد، رهایش می‌کردند و اگر فردی ضعیف دزدی می‌کرد، وی را مجازات می‌کردند.»

۰/۵

۲۱- ۶۹ سال (۰/۲۵) - ۳۲۹ هـ. ق (۰/۲۵) (ص ۱۴۹، درس ۱۲)

علل ختم نبوت:

مدت غیبت صغری امام زمان (ع)	۶۹
تولد امام زمان (ع)	۲۵۵
امامت امام زمان (ع)	۲۶۰
آغاز غیبت کبری امام زمان (ع)	۳۲۹

۰/۵

۲۲- آن دسته از رهبران دینی که به خاطر حفظ منافع دنیوی (ثروت و قدرت) پیامبر جدید را انکار کردند (۰/۵) (ص ۲۳، درس ۲)

۰/۵

۲۳- توانمندی عاطفی (۰/۵) (ص ۲۱۱، درس ۱۷)

تعریف اصطلاحات (هر مورد ۱ نمره)

و

مصصح شو:

۲۴- شیعه به معنای پیرو است، (۰/۵) شیعه مسلمانانی است که به فرمان خدا و پیامبر (ص)، امیرالمؤمنین را جانشین پیامبر می‌دانند و از او پیروی می‌کنند. (ص ۹۹، درس ۸)

۲۵- ائمه اطهار (ع) می‌کوشیدند آن بخش از اقدامات و مبارزات خود را که دشمن به آن حساسیت دارد در قالب تقیه پیش ببرند (۰/۵) یعنی اقدامات خود را مخفی نگه دارند به گونه‌ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کم‌تر ضربه بخورند (۰/۵) (ص ۱۳۷، درس ۱۱)

<p>۰/۵</p>	<p>انتخاب گزینه مناسب (هر مورد ۰/۵ نمره)</p> <p>مصصح شو: </p> <p>۲۶- گزینه ۱ (۰/۵) (ص ۴۵ و ۴۶، درس ۴)</p> <p>بررسی دقیق تر:</p> <p>دقت شود تشویق به تفکر که در این آیه مطرح شده، مؤید اعجاز محتوایی قرآن و تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت است.</p> <p>یادگیری بیشتر: </p> <p>«أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ» ← تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت</p> <p>«لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَوُجِدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا» ← انسجام درونی در عین نزول تدریجی</p>	<p>ز</p>
<p>۰/۵</p>	<p>پاسخ کامل (تشریحی)</p> <p>مصصح شو: </p> <p>۱-۲۸ این آیه، تعداد خاصی از خانواده پیامبر (ص) را در برمی گیرد که مقام عصمت دارند یعنی در این جا افراد خاصی از اهل بیت مورد نظر است و شامل سایر بستگان پیامبر (ص) نمی شود. (۰/۵)</p> <p>۲- چون این تعداد خاص معصوم اند، سخن و عمل آنان مطابق با دین و بیان کننده دستورات الهی است. (۰/۵) (ص ۹۱، درس ۷)</p> <p>۱-۲۹ امیرالمؤمنین (ع) و حضرت فاطمه (س) به ممنوعیت نوشتن احادیث توجه نکردند و سخنان پیامبر (ص) را به فرزندان خود و یاران خود آموختند و از آنان خواستند که این آموخته ها را به نسل های بعد منتقل کنند. (۰/۷۵) ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر (ص) (۰/۲۵) (ص ۱۲۵ و ۱۲۹، درس ۱۰)</p> <p>۱-۳۰ هدایت باطنی افراد ۲- حل بعضی از مشکلات علمی علماء ۳- خبر دادن از پاره ای رویدادها ۴- دستگیری از درماندگان ۵- دعا برای مؤمنان (ذکر چهار مورد کافی است. هر کدام ۰/۲۵) (ص ۱۵۱، درس ۱۲)</p> <p>۱-۳۱ از دو نفر عادل و مورد اعتماد که بتواند فقیه واجد شرایط را تشخیص دهد، بپرسیم. (۰/۵) ۲- یکی از فقیهان در میان اهل علم آن چنان مشهور باشد که انسان مطمئن شود و بدان که این فقیه، واجد شرایط است. (۰/۵) (ص ۱۷۴ و ۱۷۵، درس ۱۴)</p> <p>۱-۳۲ اگر کارگزاران جامعه، وظیفه خود را به درستی بشناسند و هم به درستی اجرا کنند، اعتماد مردم به حکومت، روز به روز افزایش می یابد (۰/۵) و همچنین عملکرد غلط کارگزاران، سبب افزایش و انباشته شدن مشکلات و ناکارآمدی حکومت خواهد شد. (۰/۵) (ص ۱۸۸، درس ۱۵)</p> <p>۱-۳۳ آن گاه که انسان، این تمایلات را اصل و اساس زندگی قرار دهد و فقط در فکر رسیدن به آنها باشد و از تمایلات الهی خود غافل باشد (۰/۵) حد و مرز توجه به این تمایلات را خدا می داند و خداوند با احکام خود، چگونگی بهره مندی از این تمایلات را مشخص کرده تا انسان بتواند در عین بهره مندی از آنها به رشد و کمال واقعی خود برسد. (۰/۵) (ص ۲۰۱، درس ۱۶)</p> <p>تمایلات انسان: </p> <p>دانی: مربوط به بُعد حیوانی و دنیایی انسان</p> <p>عالی: مربوط به بُعد معنوی و روح انسان</p> <p>تمایلات انسان</p>	<p>ح</p>
<p>۲۰</p>	<p>موفق باشید.</p>	
	<p>۳۴- ۱- شادابی ۲- سلامت جسمی و روحی ۳- رشد طبیعی ۴- احساس رضایت درونی ۵- کاهش فشار جنسی ۶- سلامت اخلاقی جامعه (هر مورد ۰/۲۵)</p> <p>(ص ۲۲۶، درس ۱۸)</p>	

تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۲/۰۱	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح شبه آزمون نهایی درس: تعلیمات دینی ۲
تعداد صفحه: ۲	پایه: یازدهم دوره دوم متوسطه	
شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان سنجش آموزش کشور https://www.sanjeshserv.com	دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلبان آزاد و آموزش از راه دور سراسر کشور درنوبت اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳	

نمره	راهنمای تصحیح	
	با توجه به آیات قرآن و حدیث پاسخ دهید.	
۰/۵	درس ۱۲ ص ۱۵۰	۱- خود مردم، یعنی اعمال و رفتار مردم، عامل سربلندی یا هلاکت جامعه است.
۱	درس ۱۴ ص ۱۷۱	۲- باید کسانی باشند که با فراگیری همه جانبه مسائل دین، پاسخ گوی سؤالات و نیازهای مردم در سرزمین های اسلامی باشند.
۰/۵	درس ۷ ص ۸۵	۳- الصلّاة - الزکّاة
	درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید.	
۰/۲۵	درس ۷ ص ۸۵	۴- نادرست
۰/۲۵	درس ۴ ص ۶۴	۵- نادرست
۰/۲۵	درس ۱۷ ص ۲۰۸	۶- نادرست
۰/۲۵	درس ۱۶ ص ۱۹۷	۷- درست
۰/۲۵	درس ۷ ص ۸۸	۸- درست
۰/۲۵	درس ۵ ص ۶۵	۹- نادرست
	گزینه درست را مشخص کنید..	
۰/۵	درس ۷ ص ۹۲	۱-۱۰
۰/۵	درس ۹ ص ۱۱۵	۲-۱۱
۲	کشف ارتباط:	
	درس ۳ ص ۲۹	۳-۱۲
	درس ۲ ص ۱۸	۵-۱۴
	۴-۱۳	درس ۳ ص ۳۰
	۲-۱۵	درس ۳ ص ۳۱
	جملات زیر را با کلمات مناسب تکمیل کنید.	
۰/۲۵	درس ۱۳ ص ۱۶۱	۱۶- عصر غیبت
۰/۵	درس ۵ ص ۶۰	۱۷- ایمان - عمل
۰/۵	درس ۱۷ ص ۲۱۱	۱۸- زوجیت - مکمل هم بودن
	اصطلاحات زیر را تعریف کنید.	
۰/۵	درس ۱۱ ص ۱۳۷	۱۹- ائمه اطهار (ع) اقدامات خود را مخفی نگه می داشتند، به گونه ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کمتر ضربه بخورند.
۰/۵	درس ۸ ص ۹۸	۲۰- به معنای بهترین مخلوقات است که طبق حدیث پیامبر (ص) شامل حضرت علی ع و شیعیان و پیروان اوست.
۰/۵	درس ۱۶ ص ۲۰۱	۲۱- تمایل به دانایی، عدالت، شجاعت، حیا، ایثار، حسن خلق، که مربوط به روح الهی و معنوی انسان هستند.
۰/۵	درس ۴ ص ۴۱	۲۲- قرآن کریم کارهای خارق العاده پیامبران را که هیچ کس بدون تأیید و اذن خداوند قادر به انجام آنها نبود، آیت می نامد که به معنای نشانه و علامت نبوت است.
	«ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دو»	

تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۲/۰۱	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح شبه آزمون نهایی درس: تعلیمات دینی ۲
تعداد صفحه: ۲	پایه: یازدهم دوره دوم متوسطه	
شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان سنجش آموزش کشور https://www.sanjeshserv.com	دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلبان آزاد و آموزش از راه دور سراسر کشور در نوبت اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳	
نمره	راهنمای تصحیح	
	به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.	
۰/۵	درس ۱۳ ص ۱۶۰	۲۳- پذیرفتن ولایت و محبت امام عصر (عج) لازمه ایمان کامل و مسلمانی مورد رضایت الهی است.
۰/۵	درس ۹ ص ۱۱۲	۲۴- آن‌ها(شامیان) در راه باطل خود متحدند و شما در راه حق خود متفرق و پراکنده‌اید.
۰/۵	درس ۹ ص ۱۱۳	۲۵- به دلیل عدم حضور اصحاب پیامبر(ص) در میان مردم به دلیل فوت یا شهادت.
۰/۵	درس ۱ ص ۷	۲۶- به چیزی که انسان برای آن آفریده شده است اختصاص دهد.
۰/۷۵		۲۷- زیرا مردم دو دسته‌اند، دسته‌ای برادر دینی تو و هم‌آیین هستند و دسته‌ای دیگر در آفرینش همانند تو هستند.
۰/۷۵	درس ۱۵ ص ۱۸۹	۲۸- علاقه و محبت به یک شخص چشم و گوش را می‌بندد و عقل را به حاشیه می‌راند.
	به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.	
۱	درس ۶ ص ۷۵	۲۹- به وحدت مسلمانان اشاره دارد که خود را از سایر مسلمانان دور ندانیم و برای پیشرفت جهان اسلام و پیروزی و سربلندی مسلمانان در تمام نقاط جهان تلاش کنیم.
۱	درس ۱۳ ص ۱۶۰	۳۰- شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی، آشنایی با شیوه حکومت‌داری ایشان به هنگام ظهور، آشنایی با صفات و ویژگی‌های ایشان در سخنان معصومین (ع) از عوامل مؤثر در معرفت و محبت به امام زمان (ع) و از بین بردن تردیدها است.
۱/۵	درس ۱۵ ص ۱۸۱	۳۱- قوانین آن از جمله ویژگی‌های رهبری براساس احکام دین باشد و همچنین با حضور و دخالت مردم به وجود آمده باشد و با آرای مردم پیش برود. بنابراین از آن جهت که رأی و دخالت مردم در آن نقش محوری دارد، جمهوری است و از آن جهت که براساس قوانین اسلام عمل شود، اسلامی است.
۱		۳۲- امامان شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند به گونه‌ای که هم تفکر اسلام راستین باقی‌ماند و هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس سست شود و هم روش زندگی امامان به نسل آینده معرفی گردد.
		درس ۱۱ ص ۱۳۶
۱	درس ۱۸ ص ۲۲۳	۳۳- پیشوایان دین از ما خواسته‌اند که در مورد همسر آینده با پدر و مادر خود مشورت کنیم تا به انتخابی درست برسیم. پدر و مادر به علت علاقه و محبت به فرزند، معمولاً مصلحت و خوشبختی او را در نظر می‌گیرند و به علت تجربه و پختگی‌شان بهتر می‌توانند خصوصیات افراد را دریابند و عاقبت ازدواج را پیش‌بینی کنند.
۱/۲۵	درس ۱۴ ص ۱۷۱	۳۴- اگر مرجعیت دینی ادامه نیابد، یعنی متخصص نباشد که احکام دین را بدانند و برای مردم بیان کند و پاسخگوی مسائل جدید مطابق با احکام دین نباشد، مردم با وظایف خود آشنا نمی‌شود و نمی‌توانند به آن وظایف عمل کنند.
۲۰	جمع نمره	«موفق و پیروز باشید.»

پاسخنامه کلیدی زبان «۲»

۴۰ نمره

زمان: ۹۰ دقیقه

رشته: علوم تجربی

پایه یازدهم

مباحث نیمسال اول

دفترچه پاسخ

ردیف	سؤالات
۱	(a)
۲	(c)
۳	(b)
۴	(d)
۵	(a)
۶	(b)
۷	(a)
۸	(c)
۹	(d)
۱۰	confident
۱۱	Besides
۱۲	prevent
۱۳	(a)
۱۴	(d)
۱۵	(a)
۱۶	(c)
۱۷	(a)
۱۸	The students need to find much information about blood.
۱۹	Doing exercise is useful for your health.
۲۰	Hey, Lisa, I brought you <u>a piece of cake</u> from the patty.
۲۱	There is <u>some water</u> in the glass. یا There is a little water in glass.
۲۲	(a)
۲۳	(a)
۲۴	(d)
۲۵	(c)
۲۶	(False)
۲۷	(True)
۲۸	(b)
۲۹	(c)

سؤالات	ردیف
Learning a new language can give new chances, make the brain work better, and help make new friends.	۳۰
(True)	۳۱
(False)	۳۲
(b)	۳۳
(c)	۳۴
Because it may require individuals to follow strict diets and exercise plans, leaving less time for social activities with friends, especially those involving unhealthy food and drinks.	۳۵
regular exercise, eating healthy foods, avoiding bad habits like smoking, taking time to relax, enjoying hobbies, and spending quality time with loved ones.	۳۶
My older sister read the story book quietly in the library last night.	۳۷
S V O Manner Place Time	
Last summer, one of my very close friends swam energetically at the beach.	۳۸
Time S V Manner Place	
(a)	۳۹
(d)	۴۰
(b)	۴۱
How many buses do you see in the street?	۴۲
A young man can work hard.	۴۳
We ate lunch happily in a restaurant yesterday.	۴۴
He never studies the books carefully in the library.	۴۵

مدت امتحان: ۴۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۰۷	ساعت شروع:	آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: زبان انگلیسی ۲
تعداد صفحات: ۶ صفحه	پایه یازدهم دوره متوسطه	رشته: همه رشته‌ها	نام و نام خانوادگی:

گروه آموزشی ماز

آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی

ردیف	پاسخ‌نامه	نمره
------	-----------	------

Listening

۴	1) c (1) 2) a (1) 3) b (1) 4) b (1)	A
---	--	---

مصاحح شو:

متن فایل صوتی:

B2n.ir/Exam5Eng11

متن انگلیسی فایل صوتی	ترجمه فارسی متن فایل صوتی
Don: Are you hungry, Irene? I can make you something if you haven't had lunch.	گرسنه هستی آیرین؟ می‌توانم برایت چیزی درست کنم اگر ناهار نخورده‌ای.
Irene: Actually, I am a little hungry. But, Don, ... I thought you didn't like to cook.	در واقع، کمی گرسنه هستم. ولی دان، من فکر می‌کردم تو دوست نداری آشپزی کنی.
Don: Well, that's true. I don't cook very much. I mean, I do eat out a lot.	خب، درست است. من زیاد آشپزی نمی‌کنم. منظورم این است که من زیاد بیرون غذا می‌خورم.
Irene: So, do you want to go out to eat?	می‌خواهی بروی بیرون و غذا بخوریم؟
Don: Oh, no, not really. I'm sure there is something here we can eat. I keep enough food in the kitchen so I can at least find something to eat if I'm hungry.	نه واقعاً. مطمئنم اینجا چیزی هست که بخوریم. من غذای کافی در آشپزخانه نگه می‌دارم بنابراین اگر گرسنه باشم، حداقل می‌توانم چیزی برای خوردن پیدا کنم.
Irene: OK. What do you have?	قبول. چه چیزی داری؟
Don: Well, let's see what's in the fridge. Oh. Well, I've got a carton of milk, a few eggs, ...	خب، بذار ببینم چه چیزی داخل یخچال هست. خب یک پاکت شیر دارم، چندتا تخم مرغ...
Irene: Hmm. That's not much. Do you have any ....?	چیز زیادی نیست. آیا مقداری .... داری؟
Don: Oh, wait! I forgot I had this. There's some chocolate cake, and ... cream! Um, would you like some cake?	صبر کن. فراموش کردم این را دارم. مقداری کیک شکلاتی و خامه وجود دارد. کمی کیک میل داری؟
Irene: Oh, no, thanks. I love cake, but I'm allergic to chocolate.	نه ممنونم. من عاشق کیک هستم ولی به شکلات حساسیت دارم.
Don: OK. Let me see what I have in the cupboard, then. Um, I've got, uh, potato chips, nuts, olives ... oh, and some instant noodles.	باشه. بذار ببینم داخل کابینت چه چیزی دارم. چیپس، آجیل، زیتون، و مقداری نودل فوری دارم.
Irene: Hmm. Some noodles would be good.	مقداری نودل خوب است.
Don: Noodles? Sure, that's easy. You got it.	نودل؟ حتماً راحت است. الان درست می‌کنم.

بررسی دقیق‌تر:

- (۱) ترجمه: (a) دان هرگز آشپزی نمی‌کند. (b) دان عاشق آشپزی کردن است. (c) دان خیلی آشپزی نمی‌کند.
- (۲) ترجمه: (a) مقدار کمی غذا داخل یخچال وجود دارد. (b) مقدار زیادی غذا داخل یخچال وجود دارد. (c) هیچ غذایی داخل یخچال وجود ندارد.
- (۳) ترجمه: (a) آیرین کیک دوست ندارد. (b) آیرین نمی‌تواند شکلات بخورد. (c) آیرین به خامه حساسیت دارد.
- (۴) ترجمه: (a) آیرین تعدادی زیتون می‌خواهد. (b) دان قرار است مقداری نودل درست کند. (c) آن‌ها قرار است مقداری آجیل بخورند.

(۱۴) (صفحه ۴۷ کتاب درسی): give information به معنای «دادن اطلاعات» و get information به معنای «گرفتن اطلاعات» هستند. دقت کنید کلمه information یک اسم غیرقابل شمارش است و به هیچ عنوان جمع بسته نمی‌شود.

Grammar

۲

مصحح شو:

15) much (0.5)   16) loaves of bread (0.5)   17) five hundred (0.5)   18) an (0.5)

بررسی دقیق‌تر:

much (گرامر درس اول / اسامی قابل شمارش و غیرقابل شمارش)

تفاوت How many و How much:

از many قبل از اسامی قابل شمارش جمع استفاده می‌شود. در نتیجه بعد از how many باید یک اسم جمع بیاید. از much قبل از اسامی غیرقابل شمارش استفاده می‌شود، در نتیجه بعد از how much باید یک اسم غیرقابل شمارش بیاید. با توجه به اینکه کلمه watermelon به معنای «هندوانه» یک اسم غیرقابل شمارش است، در نتیجه قبل از آن باید از how much استفاده کنیم.

loaves of bread (گرامر درس اول / واحدهای شمارش اسامی غیرقابل شمارش)

واحدهای شمارش اسامی غیرقابل شمارش:

برای شمارش تعداد دقیق اسامی غیرقابل شمارش باید از واحد یا ظرف اندازه‌گیری آن‌ها استفاده کنیم. در جدول زیر چند نمونه از مهم‌ترین واحدها/ظروف اندازه‌گیری در حد کتاب درسی نوشته شده است. دقت کنید واحد/ظرف اندازه‌گیری را می‌توانیم جمع ببندیم ولی اسم غیرقابل شمارش بعدش به هیچ عنوان قابل جمع بستن نیست.

a bottle of	two/three/ four/ ... bottles of	water, juice, ...
a glass of	two/three/ four/ ... glasses of	water, milk, ...
a cup of	two/three/ four/ ... cups of	tea, coffee, ...
a bag of	two/three/ four/ ... bags of	rice, sugar, ...
a piece of	two/three/ four/ ... pieces of	cake, paper, information, advice, ...
a slice of	two/three/ four/ ... slices of	watermelon, banana, pizza, cheese, ...
a kilo of	two/three/ four/ ... kilos of	meat, rice, ...
a loaf of	two/three/ four/ ... loaves of	bread

برای جمع بستن برخی از اسامی مفرد قابل شمارشی که حرف آخر آن‌ها "f" یا "fe" است، باید "f" یا "fe" را حذف کنیم و به جای آن "ves" بنویسیم.
 wife – wives   knife – knives   wolf – wolves   loaf – loaves   leaf – leaves

(۱۷) five hundred (گرامر درس اول / اعداد)

اعداد:

اسمی که بعد از عدد بزرگتر از ۱ می‌آید، همیشه به صورت جمع است ولی خود عدد جمع بسته نمی‌شود. مثلاً عدد ۲۰۰ به انگلیسی می‌شود two hundred و اگر بنویسیم two hundreds اشتباه است.

در نوشتن اعداد بین ۲۱ تا ۹۹ به حروف، باید از یک خط تیره بین دو قسمت عدد استفاده کنیم. برای مثال؛ عدد ۲۱ می‌شود twenty-one و اگر بنویسیم twenty one اشتباه است.

مقادیر بزرگ را می‌توانیم به شکل ... hundreds of/ millions of/ billions of/ tens of thousands of بیان کنیم. دقت کنید این مقادیر عدد نیستند و "s" جمع می‌گیرند. اسمی که بعد از این مقادیر می‌آید حتماً باید جمع باشد.

(۱۸) an (گرامر درس اول)

a یا an

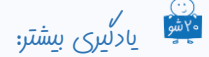

24) Are there lots of cars in the street? (1)

25) We don't usually go to the movies on weekends. (1)

مرتب کردن کلمات بهم ریخته و ساختن یک جمله کامل یکی از سؤالات ثابت در بخش نوشتاری امتحانات نهایی است. برای حل این سؤالات باید ساختار کلی جملات خبری و سؤالی در زبان انگلیسی را بلد باشید. در ادامه، ساختار کلی جملات خبری و پرسشی در زبان انگلیسی آمده است. توصیه می‌کنم برای حل راحت‌تر این نوع سؤالات اول تک تک کلمات را در حد امکان ترجمه کنید و بعد با استفاده از آن‌ها یک جمله معنی‌دار فارسی بسازید و بعد آن جمله را به انگلیسی برگردانید. در این سؤالات به هیچ عنوان حق ندارید کلمه‌ای را حذف و یا اضافه کنید.

ساختار کلی جملات خبری:

قید زمان + قید مکان + قید حالت + (مفعول) + فعل زماندار + فاعل

دقت کنید صفت‌ها و قیده‌ها جزء اجزای اصلی جمله نیستند و برای کامل‌تر کردن معنای جمله و دادن اطلاعات بیشتر استفاده می‌شوند. از صفت‌ها برای توصیف اسم استفاده می‌شود و جایگاه آن‌ها قبل از اسم است. از قید نیز برای توصیف فعل و یا صفت استفاده می‌شود. وجود مفعول در جمله زمانی الزامی است که فعل جمله گذرا (متعدی) باشد. فعل‌های متعدی فعل‌هایی هستند که بعد از خود نیاز به مفعول دارند. جملات پرسشی به دو گروه Yes/ No Questions و Yes/ No Questions (Wh Questions) Information Questions تقسیم می‌شوند. به سؤالاتی گفته می‌شود که جواب آن‌ها بله یا خیر است در حالی که Wh question ها به دنبال اطلاعات مشخصی هستند و با کلمات پرسشی مانند When, Where, What, Why, Who, How, What time, ... شروع می‌شوند.

ساختار Yes/ No Questions

ادامه جمله + فعل اصلی + فاعل + فعل کمکی

مثال:

Do you like pizza?
Have you been to Canada?

Are you studying English?
Did you have a great time?

ساختار Wh Questions

ادامه جمله + فعل اصلی + فاعل + فعل کمکی + کلمه پرسشی

مثال:

What time do you usually go to school?
What have you heard recently?

Where did you go?
How often do you eat out?

How do you feel?
Who was absent yesterday?

جایگاه قیده‌های تکرار:

به کلماتی مانند always, usually, sometimes, often, barely, rarely, hardly ever, never گفته می‌شود. جایگاه اصلی قیده‌های تکرار **قبل از فعل اصلی و بعد از فاعل** است. چنانچه در جمله فعل کمکی نیز داشته باشیم قید تکرار بین فعل کمکی و فعل اصلی می‌آید.

I always go to school by bus.

I don't usually go to school by bus.

26) subject (فاعل): (My brother and I) (0.25)
object (مفعول): coffee (0.25)
adverb of time (قید زمان): in the mornings (0.25)

verb (فعل): drink (0.25)
adverb of frequency (قید تکرار): never (0.25)
adverb of place (قید مکان): at work (0.25)

Reading

27) False (0.5)
28) c (1)
29) fruits, vegetables and whole grains (1)
30) (We can stay active) by going for a walk, playing sports, or even dancing (1)

ترجمه متن:

داشتن یک سبک زندگی سالم برای سلامتی ما مهم است. این به معنای انتخاب‌هایی است که به ما کمک می‌کنند قوی بمانیم و حس خوبی داشته باشیم. یکی از راه‌های انجام آن خوردن غذاهای مغذی مانند میوه‌ها، سبزیجات و غلات کامل است. این غذاها به بدن ما انرژی مورد نیاز برای عملکرد خوب را می‌دهند. نوشیدن مقدار زیادی آب و محدود کردن (خوردن) نوشیدنی‌های شیرین نیز مهم است. بخش دیگری از سبک زندگی سالم فعال بودن است. ما می‌توانیم این کار را با پیاده روی، ورزش کردن، یا حتی رقصیدن انجام دهیم. وقتی بدن خودمان را حرکت می‌دهیم این کار به قوی شدن عضلات و استخوان‌هایمان کمک می‌کند. در آخر، داشتن استراحت کافی ضروری است. خواب به ما کمک می‌کند احساس طراوت و شادابی کنیم و برای روز آماده شویم. با خوب غذا خوردن، فعال بودن و داشتن خواب زیاد ما می‌توانیم از یک سبک زندگی سالم لذت ببریم که باعث می‌شود حالمان عالی باشد.

بررسی دقیق‌تر:

۲۷) ترجمه: داشتن یک سبک زندگی سالم به معنای خوردن غذاهای ناسالم زیاد است. (جمله بالا با توجه به متن نادرست است.)

۲۸) ترجمه: کلمه «مغذی» که زیر آن خط کشیده شده است به چه معنی است؟

(۱) غذاهای مضر / ناسالم

(۲) غذاهای سنتی

(۳) غذاهایی که حاوی مواد ضروری برای بدن هستند

(۴) غذاهایی که پر از چربی و شکر هستند

دقت کنید برای حل این سوال لازم نیست معنی کلمه nutritious را از قبل بلد بوده باشید. آگه به جمله داده شده دقت کنید، خیلی راحت می‌توانید معنی این کلمه را حدس بزنید. در متن گفته: «یک راه برای داشتن سبک زندگی سالم خوردن غذاهای ----- مانند میوه‌ها و سبزیجات و غلات کامل است». خوب حالا به نظر شما میوه‌ها و سبزیجات و غلات چه نوع غذاهایی هستند؟

۲۹) ترجمه: ۳ تا از غذاهای مغذی‌ای که در متن ذکر شده است کدام هستند؟ میوه‌ها، سبزیجات و غلات.

۳۰) ترجمه: چطور می‌توانیم فعال باقی بمانیم؟ از طریق راه رفتن، ورزش کردن یا حتی رقصیدن.

۲۰

موفق باشید.

باسمه تعالی

پاسخنامه آزمون تشریحی هماهنگ اسفندماه

(دوره دوم متوسطه)

تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۱۲/۲۰

پاسخنامه درس: زبان انگلیسی

پایه: یازدهم (رشته ریاضی و تجربی)

صفحه ۱ از ۱

Vocabulary:

A. (هر مورد ۵/۵ نمره)

1. weaving (d)	2. fingerprint (a)	3. serving (b)	4. junk (c)
- (زبان انگلیسی یازدهم، صفحه‌های ۵۱، ۵۶ و ۸۸)

B. (هر مورد ۲۵/۵ نمره)

5. calm (b)	6. recent (c)	7. identity (a)	8. appreciate (e)
- (زبان انگلیسی یازدهم، صفحه‌های ۵۷ و ۸۹)

C. (هر جای خالی ۲۵/۵ نمره)

9. attack – physical	10. behaved	11. access	12. hanging
13. addiction	14. program – factor	15. limit	16. face
17. including	18. vast		
- (زبان انگلیسی یازدهم، صفحه‌های ۵۱، ۵۶، ۵۷، ۶۰، ۸۷ و ۹۰)

D. (هر مورد ۵/۵ نمره)

19. antonyms	20. leave		
- (زبان انگلیسی یازدهم، صفحه‌های ۶۸ و ۹۳)

E. (هر مورد ۵/۵ نمره)

21. 2	22. 3	23. 1	24. 3
- (زبان انگلیسی یازدهم، صفحه‌های ۴۷، ۸۴، ۸۹ و ۹۱)

Grammar:

F. (هر مورد ۵/۵ نمره)

25. 2	26. 1	27. 2	28. 3
- (زبان انگلیسی یازدهم، صفحه‌های ۷۲، ۷۳، ۷۷، ۹۵ و ۹۶)

G. (هر مورد ۱ نمره)

29. Have you ever thought of a healthy lifestyle to live longer?
30. You cannot become an artist if you do not appreciate the value of art.
- (زبان انگلیسی یازدهم، صفحه‌های ۵۸ و ۹۱)

Cloze test:

H. (هر مورد ۵/۵ نمره)

31. items	32. economy	33. culture	34. income
35. selling	36. travel		
- (زبان انگلیسی یازدهم، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

Reading:

I. (هر مورد ۱ نمره)

37. 3	38. 2	39. 3	40. 4
- (زبان انگلیسی یازدهم، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۲)

مدت امتحان: ۴۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۲/۲۱	ساعت شروع:	آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: زبان انگلیسی ۲
تعداد صفحات: ۹ صفحه	پایه یازدهم دوره متوسطه	رشته: همه رشته‌ها	نام و نام خانوادگی:
گروه آموزشی ماز			آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی
نمره	پاسخ‌نامه		ردیف

Listening

۴

۲-۱

مصاحح شو:

بارم هر یک از سوالات ۱ الی ۴ به ازای هر پاسخ صحیح ۱ نمره است.

1) False (1)   2) True (1)   3) put on (1)   4) diets (1)

متن و ترجمه فایل صوتی شماره ۱ (مکالمه اول درس ۳ صفحه ۱۰۰):

B2n.ir/Exam9ENG11

Conversation 1	مکالمه ۱
Mohadeseh: We are planning to have an exhibition of Persian art in Paris.	محدثه: ما در حال برنامه‌ریزی برای داشتن یک نمایشگاه هنر ایرانی در پاریس هستیم.
Pardis: Wow! I'm amazed to hear that.	پردیس: واو! من از شنیدن آن شگفت‌زده شدم.
Mohadeseh: It's really cool, but not so simple. There are lots of things to do.	محدثه: واقعاً جالب است اما چندان ساده نیست. کارهای زیادی برای انجام دادن وجود دارد.
Pardis: When is it going to be?	پردیس: چه زمانی خواهد بود؟
Mohadeseh: If all goes well, we will have the exhibition next spring.	محدثه: اگر همه چیز خوب پیش برود نمایشگاه را بهار آینده خواهیم داشت.
Pardis: Good! If you need me, I'll be honored to help.	پردیس: چه خوب! اگر به من نیاز داشتید، باعث افتخار من است که کمک کنم.
Mohadeseh: Oh, yes. When we prepare our first plans, we will certainly call you.	اوه، بله. وقتی اولین برنامه‌ها را آماده کنیم، مطمئناً با شما تماس خواهیم گرفت.

(۱) آنها قصد دارند یک نمایشگاه هنر هندی را در پاریس برگزار کنند.

(۲) اگر همه چیز خوب پیش برود نمایشگاه بهار سال آینده برگزار خواهد شد.

متن و ترجمه فایل صوتی شماره ۲ (مکالمه دوم درس ۲ صفحه ۷۰):

Conversation 2	مکالمه شماره ۲
Farideh: I have <u>put on</u> weight recently. I don't know what to do.	فریده: من اخیراً چاق شده‌ام. نمی‌دانم چه کار کنم؟
Zohreh: What have you done to lose weight so far?	زهره: تا الان برای وزن کم کردن چه کار کردی؟
Farideh: I have tried many different <u>diets</u> . But they didn't work.	فریده: من رژیم‌های غذایی مختلف زیادی را امتحان کرده‌ام. ولی فایده نداشتند.
Zohreh: That's the point. Have you done daily workouts?	زهره: نکته همین جاست. آیا ورزش روزانه انجام داده‌ای؟
Farideh: No, I haven't. I don't have time for workouts.	فریده: نه، انجام ندادم. من وقت ورزش کردن ندارم.
Zohreh: Let me show you some easy moves. First you need to....	زهره: اجازه بده چندتا حرکت ساده را به تو نشان بدهم. اول باید ...

۳) توضیح: put on weight به معنای "چاق شدن، اضافه کردن وزن" است و با gain weight هم معنی است. در ضمن lose weight به معنای "وزن کم کردن" است.

۴) توضیح: کلمه diet یک اسم به معنای "رژیم غذایی" است

نقشه نهایی:

برای تمرین و مطالعه مهارت شنیداری باید همه فایل‌های صوتی کتاب درسی رو با دقت گوش بدین و حتی حفظشون کنین تا اگه سوالی ازین قسمت‌ها اومد خیلی راحت بتونین بهش پاسخ بدین. در امتحانات نهایی معمولاً بخشی از سوالات شنیداری، از فایل‌های صوتی داخل کتاب انتخاب می‌شوند. هنگام مطالعه فایل‌های صوتی کتاب، فقط به پاسخ دادن به سوالاتی که داخل کتاب اومده اکتفا نکنین. خودتون مهم‌ترین قسمت‌های هر فایل صوتی (اسامی خاص، تاریخ، روزهای هفته و...) را با دقت بررسی کنین تا هر سوالی ازتون پرسیده شد، بتونین خیلی راحت بهش جواب بدین. فایل صوتی در امتحان نهایی سه بار پخش میشه. قبل از گوش دادن به فایل صوتی حتماً صورت سوالات رو بخونین و سعی کنین نوع جواب رو حدس بزنین (اینکه مثلاً جواب یک عدد است یا یک اسم خاص یا مثلاً یکی از روزهای هفته). بعضی وقتا سوالات اینقد تابلو هستن که بدون گوش دادن به فایل صوتی هم میشه بهشون جواب داد. ولی حتی اگه ازین نوع سوالات بهتون دادن بازم جواب رو با فایل صوتی چک کنین تا ۱۰۰ درصد مطمئن بشین.

Vocabulary

۲

مصحح شو:

بارم هر یک از سوالات ۵ الی ۸ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.

5) miracles (0.5)

6) attitude (0.5)

7) unique(0.5)

8) forbidden (0.5)

بررسی دقیق‌تر:

۵) (صفحه ۲۷ کتاب کار): آیا تو واقعاً به معجزه اعتقاد داری؟

توضیح: کلمه miracle یک اسم به معنای "معجزه" است و صفت آن miraculous به معنای "معجزه‌آسا" است.

۶) (صفحه ۴۶ کتاب کار): اگر می‌خواهید زندگی شادتری داشته باشید، فکر کنم باید اول نگرش خود را تغییر دهید.

توضیح: کلمه attitude یک اسم به معنای "بینش، نگرش" است.

۷) (صفحه ۸۸ کتاب درسی): این یک فرش بسیار منحصر به فرد است. نمی‌تونید چیزی مانند این را پیدا کنید.

توضیح: کلمه unique یک صفت به معنای "منحصر به فرد" است.

۸) (صفحه ۷۳ کتاب درسی): سیگار کشیدن اینجا ممنوع است. به عبارت دیگر شما اجازه ندارید اینجا سیگار بکشید.

توضیح: کلمه forbidden یک صفت به معنای "ممنوع" است. کلمه forbid نیز یک فعل به معنای "منع کردن، بازداشتن" است.

♦ کلمه diversity به معنای "تنوع، گوناگونی" اضافی است.

لغات:

یادتون نره برای ۲۰ گرفتن تو امتحان نهایی باید همه کلمات کتاب درسی و کتاب کار رو بلد باشین. حواستون به کلماتی که تو صورت سوالات یا قسمت‌هایی که کمتر بهشون دقت میشه هم باشه! هر کلمه‌ای که داخل کتاب درسی یا کتاب کار اومده میتونه به عنوان سوال تو امتحان ازش استفاده بشه!

۱

مصحح شو:

بارم هر یک از سوالات ۹ و ۱۰ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.

9) impatient (0.5)

10) disagree (0.5)

بررسی دقیق‌تر:

۹) (صفحه ۲۸ کتاب کار)

توضیح: کلمه impatient یک صفت به معنای "بی‌قرار، بی‌صبر" است. متضاد آن patient یک صفت معنای "صبور و شکیبا" است.

۱۰) (صفحه ۶۳ کتاب درسی)

توضیح: کلمه disagree یک فعل به معنای "مخالف بودن، مخالفت کردن" است. متضاد آن agree به معنای "موافق بودن، موافقت کردن" است. کلمه

agreement نیز یک اسم به معنای "توافق، موافقت" است.

پیشوندها و پسوندها:

یادگیری پیشوندها و پسوندهای پرکاربرد یکی از مهم‌ترین راه‌های یادگیری و ساختن لغات جدید. پیشوندها معمولاً معنی کلمه رو تغییر میدن در حالی که پسوندها معمولاً جنس کلمه (part of speech) رو عوض می‌کنن. تو جداولی که در ادامه اومده چندتا از مهم‌ترین پسوندها و پیشوندهای کتاب درسی به همراه کاربرد و معنی‌شون نوشته شده.

✓ پیشوند حرف یا گروهی از حروفه که در ابتدای یک کلمه میاد و معنای مشخصی داره.

Prefix	Meaning	Examples
re	again	rewrite: write again دوباره نوشتن redo: do again دوباره انجام دادن
un/ in/ im/ ir/ dis	not	unimportant: not important غیر مهم inexpensive: not expensive ارزان impossible: not possible غیر ممکن irregular: not regular نامنظم disable: not able ناتوان بودن disagree: not agree مخالف بودن
mid	middle	midterm: middle of the term میان ترم midday: middle of the day وسط روز

✓ پسوند حرف یا گروهی از حروفه که به انتهای یک کلمه اضافه می‌شه و یک کلمه جدید رو می‌سازه.

Suffix	Function	Examples
-er/ -or	noun maker اسم‌ساز	write + -er = writer نویسنده invent + -or = inventor مخترع
-ness		well + -ness = wellness سلامتی happy + -ness = happiness شادمانی
-ion/ -tion/ -sion		create + -ion = creation خلقت deform + -ion = deformation تغییر شکل expand + -sion = expansion انبساط
-ful # -less	adjective maker صفت‌ساز	stress + ful = stressful پر استرس meaning + less = meaningless بی‌معنی
-ous		danger + -ous = dangerous خطرناک advantage + -ous = advantageous مفید
-y		rain + -y = rainy بارانی sun + -y = sunny آفتابی
-al	Adverb maker قیدساز	nature + -al = natural طبیعی
-ly		slow + -ly = slowly به آرامی careful + -ly = carefully با دقت

۱

۵

مصباح شو:

بارم هر یک از سوالات ۱۱ الی ۱۴ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۲۵ نمره است.

11) b: skillful (0.25)

12) c: wellness (0.25)

13) d: dangerous (0.25)

14) a: cultural (0.25)

بررسی دقیق‌تر:

(۱۱) (صفحه ۹۰ کتاب درسی)

توضیح: کلمه skillful یک صفت به معنای "ماهر" هست. skilled به معنای "ماهر" هم مترادف این کلمه است. ful یک پسوند صفت‌سازه و متضاد اون less است.

(۱۲) (صفحه ۱۰۷ کتاب درسی)

توضیح: کلمه wellness یک اسم به معنای "سلامتی" است و با کلمه wellbeing هم‌معنای و مترادف است. Ness یک پسوند اسم‌سازه!

(۱۳) (صفحه ۶۴ کتاب درسی)

توضیح: کلمه dangerous یک صفت به معنای "خطرناک" است. ous یک پسوند صفت‌سازه!

(۱۴) (صفحه ۹۱ کتاب درسی)

توضیح: کلمه cultural یک صفت به معنای "فرهنگی" است. ال یک پسوند صفت‌سازه!

Grammar

۱/۵

۶

مصباح شو:

بارم هر یک از سوالات ۱۵ الی ۱۷ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.

- 15) has influenced (0.5)   16) were (0.5)   17) doesn't rain (0.5)

بررسی دقیق تر:

۱۵) (گرامر درس ۲/ زمان حال کامل): تکنولوژی روی زندگی بسیاری از مردم در این قرن تاثیر گذاشته است.

حال کامل

زمان حال کامل (present perfect tense) یکی از پرکاربردترین زمان‌ها تو زبان انگلیسیه. شکل فعل در زمان حال کامل به صورت "have/ has + p.p." است. اگه فاعل جمله سوم شخص مفرد باشه (یعنی he, she, it) از has استفاده می‌کنیم، در غیر اینصورت از have. به شکل سوم فعل past participle یا به طور مخفف p.p. می‌گوییم. برای ساختن شکل سوم باید ببینیم اون فعل باقاعده است یا بی‌قاعده. در افعال باقاعده کافیه به آخر فعل ed اضافه کنیم (مثلاً شکل سوم فعل play می‌شه played). در مورد افعال بی‌قاعده باید شکل سوم فعل رو از جداول آخر کتاب درسی حفظ کنین (مثلاً شکل سوم فعل see می‌شه seen). ترجمه زمان حال کامل معمولاً مثل "ماضی نقلی" تو فارسیه. تو جدول زیر فعل go رو تو زمان حال کامل براتون صرف کردم.

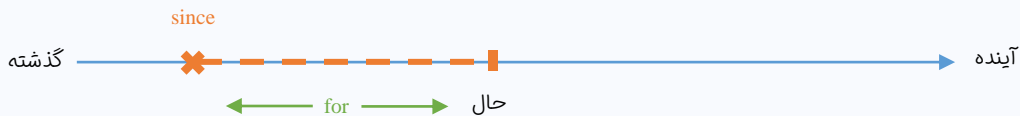
I have gone.	من رفته‌ام.
You have gone.	تو رفته‌ای.
He has gone.	او رفته است.
She has gone.	او رفته است.
It has gone.	آن رفته است.
We have gone.	ما رفته‌ایم.
You have gone.	شما رفته‌اید.
They have gone.	آنها رفته‌اند.

سوالاتی کردن و منفی کردن جمله در زمان حال کامل خیلی راحتیه. برای سوالاتی کردن جمله کافیه have یا has رو قبل از فاعل بنویسید و برای منفی کردن جمله هم فقط باید بدونید not بعد از have/ has بیارین. به مثال‌های زیر دقت کنین.

- Have you ever travelled to Shiraz?   آیا تا به حال به شیراز سفر کرده‌ای؟
 Where have you been?   کجا بوده‌ای؟
 I haven't finished my homework yet.   من هنوز تکالیفم را تمام نکرده‌ام.

کاربردهای زمان حال کامل:

به طور کلی زمان حال کامل پل ارتباطی زمان گذشته و حاله. (ینی گذشته رو به حال وصل می‌کنه).
 ۱) بیان کارهایی که در گذشته شروع شدن و تا زمان حال ادامه دارن. در این کاربرد معمولاً از since به معنی "از" برای بیان زمان شروع عمل و از for به معنی "به مدت" برای بیان مدت زمانی که اون عمل در حال انجام بوده استفاده می‌شه. (حواستون باشه بعد از since یک نقطه زمانی یا یک جمله به زمان گذشته ساده میاد ولی بعد از for یک بازه زمانی میاد).

- I haven't seen him since yesterday.   از دیروز (تا الان) او را ندیده‌ام.
 We have known each other since we were at high school.   ما از وقتی دبیرستانی بودیم یکدیگر را می‌شناسیم.
 My grandparents have lived here for 39 years.   پدر بزرگ و مادر بزرگم ۳۹ سال است که در اینجا زندگی می‌کنند.

۲) کارهایی که در گذشته اتفاق افتادن و تموم شدن ولی اثر و نتیجه اون تا زمان حال ادامه داشته (معمولاً برای بیان تجربیات از این کاربرد استفاده می‌شه). در این کاربرد، زمان اتفاق افتادن اون عمل رو نباید تو جمله بیاریم ولی می‌تونیم تعداد دفعاتی که اون اتفاق افتاده رو به صورت once, twice, three times, ... بگیم.

- I have been to Tehran three times. (~~I have been to Tehran last year.~~)   من ۳ بار به تهران رفته‌ام. (تجربه رفتن به تهران رو دارم).
 Have you ever tried Chinese food?   آیا تا به حال غذای چینی را امتحان کرده‌ای؟

۳) بیان کارهایی که به تازگی اتفاق افتادن. معمولاً تو این جملات از قیدهایی مثل just و recently به معنی "به تازگی، اخیراً" استفاده می‌شه.

- I have just talked to him.   من، به تازگی، با او حرف زده‌ام.
 The president has recently returned from a tour of South America.   رئیس جمهور به تازگی از تور آمریکای جنوبی بازگشته است.

✓ از سایر کلمات مثل already (قبلاً)، so far (تاکنون)، never (هرگز)، yet (هنوز) و ever (تاحالا) هم ممکنه تو جملات حال کامل استفاده بشه. از yet فقط تو جملات منفی یا سوالی استفاده می‌شه.

Have you ever seen a panda?	We have made 32000\$ so far.	Hasn't she arrived yet?	I have already talked to him.
آیا تا به حال یک پاندا دیده‌ای؟	ما تاکنون ۳۲۰۰۰ دلار بدست آورده‌ایم.	او هنوز نرسیده است؟	من قبلاً با او صحبت کرده‌ام.

(۱۶) گرامر درس ۲ / زمان حال کامل: ما یکدیگر را از زمانی که دبیرستانی بودیم می‌شناسیم.
توضیح: به پاسخنامه سوال ۱۵ مراجعه شود. (در ساختار جملات حال کامل بعد از since یا باید از یک نقطه زمانی یا یک جمله به زمان گذشته ساده استفاده کنیم.)

(۱۷) گرامر درس ۳ / جملات شرطی نوع ۱: اگر امشب باران نیارد باهم به بیرون خواهیم رفت.

جملات شرطی نوع ۱:

از جملات شرطی نوع ۱ برای بیان شرایط واقعی و محتمل در زمان حال یا آینده استفاده می‌شه. شکل کلی جملات شرطی نوع ۱ مطابق فرمول زیر است:

ریشه فعل + will + فاعل , زمان حال ساده + فاعل + If	جمله جواب شرط	جمله شرط
--	---------------	----------

دقت کنین در شرطی نوع ۱ در جمله شرط (جمله‌ای که با if شروع می‌شه) حتماً باید از زمان حال ساده استفاده کنین، حتی اگه تو این جمله قید زمان آینده وجود داشته باشه. در جمله جواب شرط می‌تونیم از will, should, can, must یا زمان حال استمراری یا be going to استفاده کنیم. حواستون باشه در شرطی نوع ۱ تو جمله جواب شرط به هیچ عنوان از would یا could استفاده نکنین!!!

If it doesn't rain tonight, we will go to the park.

اگر امشب باران نیارد به پارک خواهیم رفت.

If you don't mind, we can talk in my office.

اگر از نظر شما ایرادی ندارد می‌تونیم در دفتر من صحبت کنیم.

You should study hard, if you want to succeed.

تو باید به سختی درس بخوانی اگر می‌خواهی موفق شوی.

✓ برای سوالی کردن جملات شرطی باید جواب شرط رو سوالی کنیم. یادتون نره جمله شرط به هیچ عنوان سوالی نمی‌شه!

What will your father buy you if you get good grades?

اگر نمرات خوبی بگیری پدرت برایت چه چیزی خواهد خرید؟

۱

مصحح شو:

بارم سوال ۱۸ به ازای پاسخ صحیح ۱ نمره است.

18) we find flight tickets (1)

راهنمای مصحح: هر پاسخ صحیح دیگری که گرامر جملات شرطی نوع ۱ را رعایت کرده باشد قابل قبول است.

بررسی دقیق‌تر:

(گرامر درس ۳ / جملات شرطی نوع ۱): ما به تهران سفر خواهیم کرد اگر بلیط هواپیما پیدا کنیم.

۱

مصحح شو:

بارم هر یک از سوالات ۱۹ و ۲۰ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.

19) c (0.5)

20) b (0.5)

(۱۹) گرامر درس ۲ / افعال دو قسمتی: او کجا بزرگ شده است؟ او در یزد بزرگ شده است.

افعال دو قسمتی:

در صفحه ۶۸ کتاب درسی در مورد افعال دو قسمتی صحبت شده است ولی در مورد جزئیات آن حرفی زده نشده. افعال دو قسمتی معمولاً از یک فعل و یک حرف اضافه مشخص تشکیل شده‌اند (به حرف اضافه مخصوص هر فعل دقت کنید!!). این افعال به دو دسته "جداشدنی" و "جدا نشدنی" تقسیم می‌شوند. در افعال جداشدنی می‌توان بین دو قسمت فعل فاصله انداخت. البته دقت کنید چنانچه مفعول از جنس ضمیر باشد حق نداریم آن را بعد از حرف اضافه فعل دو قسمتی بیاوریم.

Turn off the light. = Turn the light off. = Turn it off. (Turn-off it.)

در مورد نوع دوم افعال دو قسمتی یعنی افعال جدا نشدنی حق نداریم دو قسمت فعل را از هم جدا کنیم. برای مثال فعل grow up به معنی "بزرگ شدن" یک فعل جداشدنی است و حق نداریم دو قسمت آن را از هم جدا کنیم.

She grew up in Yazd. (She grew-in Yazd-up.)

(۲۰) گرامر درس ۳ / صفت‌های مفعولی: برادر کوچکم معمولاً با دیدن کارتون سرگرم می‌شود.

صفت مفعولی:

در صفحه ۹۸ کتاب درسی به مبحث صفت‌های مفعولی و حرف اضافه مخصوص آنها اشاره شده است. صفت‌های مفعولی صفت‌هایی هستند که با افزودن ed به انتهای برخی از افعال خاص ساخته می‌شوند. صفت‌های مفعولی یک حس یا حالت را در انسان نشان می‌دهند. در جدول زیر برخی از صفت‌های مفعولی و حرف اضافه مخصوص آنها به همراه ترجمه آنها نوشته شده است. این صفت‌ها بعد از فعل‌های to be یا get می‌آیند. یادتون باشه باید صفت‌ها و حروف اضافه هر کدوم رو حفظ کنین!!

amazed at	bored with	excited about/ by	surprised at/ by
شگفت‌زده از	خسته / کسل از	هیجان‌زده از	متعجب از
amused by/ at	confused about	frightened of	tired of
سرگرم با	گیج و سردرگم	ترسیده از	خسته از
annoyed with/ at	depressed about	interested in	worried about
آزرده از	ناراحت و افسرده از	علاقمند به	نگران درباره
ashamed of	disappointed with/ about	shocked at/ by	
خجالت‌زده از	ناامید از	بهت‌زده از	

Writing

۱/۵

مصحح شو:

۹

بارم هر یک از سوالات ۲۱ الی ۲۳ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.

- 21) not to smoke (0.5)   22) sitting (0.5)   23) doing (0.5)

بررسی دقیق‌تر:

۲۱) (رایتینگ درس ۳ / مصدر با to): دکتر به بیمار مسنش توصیه کرد که دیگر سیگار نکشد.

اسم مصدر و مصدر با to

اسم مصدر (gerund) و مصدر (infinitive) دوتا از مهم‌ترین مباحث گرامری تو زبان انگلیسی هستن که به ترتیب در بخش نوشتاری درس دوم و سوم تدریس شدن.

• اسم مصدر (gerund)

به کلماتی مثل playing, walking, reading, eating, ... می‌گیم اسم مصدر. اسم مصدر از اضافه کردن ing به انتهای ریشه فعل ساخته می‌شه و کاربردهای زیادی داره. درسته ظاهر اسم مصدر شبیه فعله ولی حواستون باشه فعل نیست بلکه اسمه. از طرفی اینو بدونین که اسم مصدر مفرد و جمع بسته نمی‌شه! در ادامه با کاربردهای اسم مصدر آشنا می‌شین:

۱) به عنوان فاعل در ابتدای جمله

از اسم مصدر می‌شه به عنوان فاعل در ابتدای جمله استفاده کرد. اسم مصدر می‌تونه به تنهایی یا همراه با توضیحات در ابتدای جمله بیاد. دقت کنین اگه فاعل جمله یه دونه اسم مصدر باشه، باید از فعل مفرد استفاده کنین و اگه فاعل بیشتر از یک اسم مصدر باشه (مثلاً دوتا یا سه تا) باید بعدش فعل جمع بیاریم.

1) Reading is my favorite hobby. مطالعه کردن سرگرمی مورد علاقه من است. در مثال شماره ۱ فاعل جمله Reading یک اسم مصدر (بدون توضیحات) است و در نتیجه فعل بعد از اون به شکل مفرد اومده.

2) Reading history books is my favorite hobby. در مثال شماره ۲ فاعل جمله Reading history books است که از یک اسم مصدر به همراه توضیحات ساخته شده. در این حالت هم چون فاعل جمله از یک اسم مصدر ساخته شده، فعل بعد از اون به شکل مفرد اومده.

3) Reading and writing are my favorite hobbies. در مثال شماره ۳ فاعل جمله Reading and writing است که از دو تا اسم مصدر تشکیل شده، برای همینکه فعل بعد از اون به صورت جمع اومده.

4) Not smoking and eating healthy food are necessary to stay healthy. سیگار نکشیدن و خوردن غذای سالم برای سالم ماندن ضروری است. در مثال شماره ۴ برای منفی کردن اسم مصدر کافیه قبل از اون یه دونه not بیاریم. استفاده از no و don't در اینجا نادرست است.

۲) به عنوان مفعول بعد از بعضی افعال خاص

بعضی از فعل‌های خاص، فعل بعد از خودشون رو به اسم مصدر (ing دار) تبدیل می‌کنن. در واقع اسم مصدر در این حالت نقش مفعولی داره. در جدولی که در ادامه اومده چندتا از مهم‌ترین فعل‌هایی که فعل بعد از خودشون رو به اسم مصدر تبدیل می‌کنن نوشته شده.

Admit	Escape	Like
اقرار کردن	گریختن، فرار کردن از	دوست داشتن
Avoid	Feel like	Love
دوری کردن از/ پرهیز کردن از	هوس چیزی کردن	عاشق چیزی بودن
Don't mind	Finish	Mind
اهمیت ندادن، مهم نبودن	تمام شدن، تمام کردن	اهمیت دادن
Can't stand	Give up/ quit	Practice
تحمل نکردن	دست کشیدن از، ترک کردن، رها کردن	تمرین کردن
Consider	Imagine	Stop
در نظر داشتن/ در نظر گرفتن	تصور کردن، خیال کردن	متوقف کردن
Enjoy	Keep (on)	Suggest
لذت بردن	ادامه دادن	پیشنهاد دادن

1) I can't stand waiting in long lines. من منتظر ماندن در صف‌های طولانی را نمی‌توانم تحمل کنم.

تو مثال شماره ۱ چون بعد از can't stand به دونه فعل اومده و چون می‌دونیم can't stand فعل بعد از خودش رو ینگار می‌کنه، پس فعل wait به شکل ینگار نوشته شده که در حقیقت مفعول جمله است.

2) She enjoys taking care of children. او از مراقبت کردن از بچه‌ها لذت می‌برد.
تو مثال شماره ۲ بعد از فعل enjoy از یک اسم مصدر به عنوان مفعول جمله استفاده شده. فعل enjoy جزو فعل‌هایی است که فعل بعد از خودش ینگار می‌کنه.

۳) بعد از حروف اضافه

به کلماتی مثل in, on, at, for, from, with, without, after, before, by, against, like, ... باید ینگ بگیره.

1) I am really interested in playing football. من واقعاً به فوتبال بازی کردن علاقمندم.

2) After leaving his workplace, he goes straight home. بعد از خارج شدن از محل کارش او مستقیماً به خانه می‌رود.

۴) go + ...ing

از عبارت go + ...ing برای بیان فعالیت‌های تفریحی و ورزشی استفاده می‌شه. در جدول زیر چنتا از فعالیت‌های ورزشی و تفریحی پرکاربرد نوشته شده است.

Go shopping	Go running	Go bowling
خرید کردن	دویدن	بولینگ بازی کردن
Go fishing	Go skiing	Go skating
ماهیگیری کردن	اسکی کردن	اسکیت سواری کردن
Go hunting	Go sailing	Go camping
شکار کردن	دریاوردی کردن	کمپ زدن

We went shopping yesterday. ما دیروز به خرید رفت.

We will go fishing next weekend. ما آخر هفته آینده می‌خواهیم برویم ماهیگیری.

۵) در تابلوهای هشدار دهنده No + ...ing

در تابلوهای هشدار دهنده از ساختار "No + ...ing" برای بیان ممنوعیت و هشدار استفاده می‌شود. در این ساختار حق استفاده از not یا don't را نداریم.

No smoking	No parking	No swimming	No turning
سیگار کشیدن ممنوع	پارک کردن ممنوع	شنا کردن ممنوع	دور زدن ممنوع

• مصدر با (infinitive) to

با اضافه کردن to قبل از ریشه فعل (ریشه فعل + to) مصدر یا همون مصدر با to ساخته می‌شه. یادتون باشه مصدر فعل نیست، در نتیجه زمان هم نداره. مصدر کاربردهای زیادی داره که در ادامه می‌خونیم.

۱) به عنوان فاعل

این کاربرد دقیقاً مشابه کاربرد شماره ۱ اسم مصدر است (البته استفاده از اسم مصدر به عنوان فاعل رایج‌تره). وقتی فاعل جمله به دونه مصدر باشه فعل بعدش مفرد بکار میره و وقتی فاعل جمله بیشتر از یک مصدر باشه فعل بعدش به صورت جمع میاد.

1) To smoke is very dangerous for health. (= Smoking is very dangerous for health.) سیگار کشیدن برای سلامتی بسیار مضر است.

2) To swim and to cycle are my favorite sports. شنا کردن و دوچرخه سواری ورزش‌های مورد علاقه من هستند.

۲) به عنوان مفعول بعد از افعال مشخص

بعد از بعضی افعال مشخص اگه قرار باشه از یک فعل استفاده کنیم باید اون فعل رو به شکل مصدر بنویسیم. در ادامه لیست برخی از این افعال رو واستون آوردیم:

Agree	Forget	Promise
موافق بودن / موافقت کردن	فراموش کردن	قول دادن
Appear	Hope	Remember
به نظر رسیدن	امیدوار بودن / امید داشتن	به یاد داشتن
Arrange	Intend	Remind
برنامه‌ریزی کردن	قصد داشتن	یادآوری کردن
Ask	Learn	Seem
درخواست کردن	یاد گرفتن	به نظر رسیدن
Attempt	Need	Tell
تلاش کردن	نیاز داشتن	گفتن
Choose	Offer	Try
انتخاب کردن	پیشنهاد دادن	تلاش کردن
Decide	Plan	Wait
تصمیم گرفتن	برنامه‌ریزی کردن	منتظر ماندن
Expect	Prefer	Want
انتظار داشتن (از)	ترجیح دادن	خواستن

1) I finally decided to buy the laptop. من نهایتاً تصمیم گرفتم که آن لپ تاپ را بخرم.

✓ برای منفی کردن مصدر کافیه قبل از اون یدونه not بیاریم. به مثال زیر دقت کنید:

2) I promised not to be late again. من قول دادم که دوباره دیر نکنم.

۳) بیان دلیل

یکی از مهم‌ترین کاربردهای مصدر، بیان دلیل و علت انجام یک عمل است. در این حالت می‌تونیم مصدر را در ابتدای جمله هم بنویسیم ولی باید با یک کاما اونو از ادامه جمله جدا کنیم. مصدر بیان دلیل به شکل "تا، برای اینکه" ترجمه می‌شه. در این کاربرد می‌تونیم به جای to از in order to استفاده کنیم.

من به تهران سفر خواهم کرد تا پدر و مادرم را ببینم. I will travel to Tehran to visit my parents. = To visit my parents, I will travel to Tehran.

۴) بعد از صفت

در صورتیکه بعد از یک صفت (اکثر صفت‌ها) بخواهیم از یک فعل استفاده کنیم، اون فعل به شکل مصدر میاد. مصدر می‌تونه بلافاصله بعد از صفت یا با فاصله از اون بیاید.

1) I am very happy to see you. من از دیدن شما خیلی خوشحالم.

2) It is important for all students to join all classes. این برای همه دانش آموزان ضروری است که در همه کلاس‌ها شرکت کنند.

(۲۲) (رایتینگ درس ۲ / کاربردهای اسم مصدر): ایرادی نداره من اینجا بنشینم؟

توضیح: به کاربرد شماره ۲ اسم مصدر (به درسامه سوال ۲۱ مراجعه شود).

(۲۳) (رایتینگ درس ۲ / کاربردهای اسم مصدر): کارهای مختلفی وجود دارد که شما می‌تونید برای بهبود وضعیت سلامتی خود انجام دهید، مانند انجام ورزش روزانه.

توضیح: به کاربرد شماره ۳ اسم مصدر (به درسامه سوال ۲۱ مراجعه شود).

۲

مصحح شو:

۱۰

بارم هر یک از سوالات ۲۴ الی ۲۷ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.

24) c (0.5)

25) d (0.5)

26) d (0.5)

27) d (0.5)

بررسی دقیق‌تر:

(۲۴) (رایتینگ درس ۲ / کاربردهای اسم مصدر): کار کردن با کامپیوتر و گوشی‌های همراه عادت‌ها و سبک زندگی مردم را تغییر داده است.

توضیح: آگه به صورت این تست دقت کنین فاعل جمله یک اسم مصدره در نتیجه مفرده و باید بعدش یک فعل مفرد بیاد (کاربرد شماره ۱ اسم مصدر درسامه سوال ۲۱ مطالعه شود). حواستون باشه گول کلمه computers و mobile phones که جمع هستن رو نخورید. در بین تمام گزینه‌ها فقط گزینه C مفرد است.

(۲۵) (رایتینگ درس ۳ / کاربردهای مصدر با to): این برای همه افراد این دفتر کار کاملاً مهم است که لباس فرم بپوشند.

توضیح: در این تست بعد از صفت important باید از مصدر استفاده شود. (کاربرد شماره ۴ مصدر مربوط به درسامه سوال ۲۱ مطالعه شود).

(۲۶) (رایتینگ درس ۳ / کاربردهای مصدر با to): برای داشتن یک سبک زندگی سالم‌تر مردم باید سالم غذا بخورند و به طور منظم ورزش کنند.

توضیح: در این تست مصدر بیان دلیل مورد سوال قرار گرفته است. مصدر بیان دلیل رو می‌تونیم در ابتدای جمله بیاریم و اونو با یه دونه کاما از ادامه جمله جدا کنیم. (کاربرد شماره ۳ مصدر مربوط به درسامه سوال ۲۱ مطالعه شود).

(۲۷) (رایتینگ درس ۲ / کاربردهای اسم مصدر): یک تابلو "سیگار کشیدن ممنوع" روی دیوار وجود داشت.

	<p>توضیح: در تابلوهای هشدار دهنده از ساختار No + ...ing استفاده می‌شود. (به کاربرد شماره ۵ اسم مصدر در برنامه سوال ۲۱ مطالعه شود).</p>	
۱	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>بارم سوال ۲۸ به ازای یافتن هر اسم مصدر صحیح ۰/۵ نمره است.</p> <p>28) travelling/ visiting (1)</p> <p style="text-align: right;">(۲۸) (رایتینگ درس ۱۲ کاربردهای اسم مصدر)</p> <p style="text-align: right;"> اسم مصدر یا فعل استمراری؟:</p> <p>به جملات زیر دقت کنید:</p> <p>تفریح مورد علاقه من سفر کردن است. او الان در حال سفر کردن به یزد است.</p> <p>کلمه travelling در مثال شماره ۱ اسم مصدره و در مثال شماره ۲ زمان حال استمراری رو نشون می‌ده. اگه به ترجمه جمله شماره ۱ دقت کنین متوجه می‌شید که کاری در حال انجام نیست؛ در نتیجه travelling فعل استمراری نیست بلکه از یک اسم مصدر برای کامل کردن جمله استفاده شده. ولی در ترجمه جمله شماره ۲ کاملاً مشخصه که is travelling یک فعل استمراری است. یادتون باشه هر indary اسم مصدر نیست!</p>	۱۱
Reading		
۴	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>بارم هر یک از سوالات ۲۹ الی ۳۲ به ازای هر پاسخ صحیح ۱ نمره است.</p> <p>29) True (1) 30) False (1) 31) False (1) 32) False (1)</p> <p style="text-align: right;">ترجمه متن:</p> <p>پابلو پیکاسو در سال ۱۸۸۱ در مالاگا اسپانیا به دنیا آمد. پدرش یک نقاش و استاد هنر در مدرسه صنایع بود. پیکاسو در سن کم، علاقه و مهارت خود را به نقاشی نشان داد. از سن هفت سالگی او آموزش‌های رسمی هنر را در نقاشی چهره و رنگ روغن از پدرش آموخت.</p> <p>زمانی که پیکاسو تنها ۱۶ ساله بود پدر و عمویش تصمیم گرفتند او را به مادرید بفرستند تا در آکادمی سلطنتی هنرهای زیبا درس بخواند. این مدرسه هنر مشهورترین مدرسه هنر در کشور بود (کشور اسپانیا). ولی پیکاسو آموزش‌های رسمی را دوست نداشت و خیلی زود رفتن به کلاس‌ها را متوقف کرد. او تصمیم گرفت سبک هنر شخصی خودش را خلق کند که بعدها کوبیسم نامیده شد. تکنیک نقاشی او بسیار محبوب و مشهور شد به گونه‌ای که سایر هنرمندان شروع به نقاشی به سبک او کردند.</p> <p style="text-align: right;">بررسی دقیق تر:</p> <p>۲۹) پابلو پیکاسو زمانی که یک کودک بود علاقه‌اش را به نقاشی کردن نشان داد. ۳۰) پابلو پیکاسو هیچ آموزشی رسمی را در دوران کودکی اش دریافت نکرد. ۳۱) آکادمی هنرهای زیبا مشهورترین مدرسه هنر در ایتالیا بود. ۳۲) پابلو پیکاسو به آموزش رسمی علاقمند بود و در تمامی کلاس‌ها شرکت می‌کرد.</p>	۱۲
۲۰	موفق باشید.	

نمره	راهنمای تصحیح	ردیف
۱/۵	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره 1. (b)False 2. (b) False 3. (a) True	۱
۲/۵	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره 4. (c)Persian carpet 5. (d) 85 dollars 6. (a) a 20% discount 7. (c) the art and culture of Iran 8. (a) check the booklet	۲
۲	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره 9. (d) 10. (c) 11.(b) 12. (a)	۳
۳	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره 13. millions 14.lifestyle 15. drop 16. avoid 17.harmful 18. decrease	۴
۲	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره 19. (a) 20. (c) 21. (e) 22. (d)	۵
۱/۵	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره 23. despite 24.metals 25. emotional	۶
۱/۵	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره 26. (c) 27. (b) 28. (d)	۷
۱	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره 29. measure 30. continent	۸
۲	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره 31. (c) have cured 32. (b) speak 33. (a) excited 34. (b) a few	۹
۱	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره 35. loaves / bottles	۱۰
۱	پاسخ صحیح (۱) نمره (بارم هر قسمت ۰/۲۵ است) 36. I won't pass the exam.	۱۱
۱	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره 37. was 38. given up	۱۲
۱	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره (بارم هر قسمت ۰/۲۵ است) 39. hasn't found 40. will be	۱۳
۱	پاسخ صحیح (۱) نمره (بارم هر قسمت ۰/۲۵ است) 41. He has played tennis since he was a child.	۱۴
۱	هر پاسخ صحیح (۱) نمره 42. (c) 43. (b)	۱۵
۲/۵	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره 44. language 45. False 46. False 47. a 48. Correct 49. You must practice speaking and writing.	۱۶
	«ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دو»	

تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۲/۰۸

رشته: تمامی رشته‌ها

راهنمای تصحیح شبه آزمون نهایی درس: زبان انگلیسی ۲

تعداد صفحه: ۲

پایه: یازدهم دوره دوم متوسطه

شرکت تعاونی خدمات آموزشی
کارکنان سازمان سنجش آموزش
کشور
<https://www.sanjeshserv.com>

دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلبان آزاد و آموزش از راه دور سراسر کشور در نوبت اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳

تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۲/۰۸	رشته: تمامی رشته‌ها	راهنمای تصحیح شبه آزمون نهایی درس: زبان انگلیسی ۲
تعداد صفحه: ۲	پایه: یازدهم دوره دوم متوسطه	
شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان سنجش آموزش کشور https://www.sanjeshserv.com	دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلبان آزاد و آموزش از راه دور سراسر کشور در نوبت اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
------	---------------	------

۱۷	سوالات ۴۹، ۵۰ و ۵۱ هر کدام (۰/۵) نمره و سوال ۵۲ (۱) نمره دارد. 50. False 51. True 52. People around the world 53. customs, values, behaviors, and artifacts/ food, music, clothing and holiday 54. reflect	۲/۵															
۱۸	سوالات ۵۳، ۵۴، ۵۵ و ۵۷ هر کدام (۰/۵) نمره و سوال ۵۶ (۱) نمره دارد. 55. False 56. True 57. True 58. They will not get enough sleep 59. social media	۳															
۱۹	هر پاسخ صحیح (۰/۲۵) نمره																
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>subject</th> <th>verb</th> <th>object</th> <th>AI(Additional Information)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>60</td> <td>we</td> <td>didn't visit</td> <td>Our grandma</td> <td>Last year</td> </tr> <tr> <td>61</td> <td>Ali's grandfather</td> <td>couldn't remember</td> <td>the name of my friends</td> <td>at the party</td> </tr> </tbody> </table>				subject	verb	object	AI(Additional Information)	60	we	didn't visit	Our grandma	Last year	61	Ali's grandfather	couldn't remember	the name of my friends	at the party
	subject	verb	object	AI(Additional Information)													
60	we	didn't visit	Our grandma	Last year													
61	Ali's grandfather	couldn't remember	the name of my friends	at the party													
۲۰	هر پاسخ صحیح (۱) نمره (بارم هر قسمت ۰/۲۵ است) 62. My mother enjoys buying flowers in spring. 63. I have been in many missions for the past 25 years.	۲															
۲۱	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره 64. a. reading b. watching	۱															
۲۲	هر پاسخ صحیح (۰/۵) نمره 65. to swim 66. Interested 67. To quit 68. depressed 69. running 70. making	۳															
۴۰	جمع نمره «موفق و پیروز باشید.»																

سازمان سنجش آموزش کشور

مدت امتحان: ۱۲۰ دقیقه	تاریخ امتحان: خرداد ماه ۱۴۰۳	ساعت شروع:	آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: زبان انگلیسی ۲
تعداد صفحات: ۱۴ صفحه	پایه یازدهم دوره متوسطه	رشته: همه رشته‌ها	نام و نام خانوادگی:
گروه آموزشی ماز			آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی
نمره	پاسخ‌نامه	ردیف	

Listening

۳	<p style="text-align: right;">۱ مصحح شو: </p> <p>بارم هر یک از سوالات ۱ الی ۴ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۷۵ نمره است.</p> <p>1) wellness (0.75) 2) relationship (0.75) 3) illnesses (0.75) 4) get along (0.75)</p> <p style="text-align: right; color: red;">متن و ترجمه فایل صوتی شماره ۱ (صفحه ۱۰۷ کتاب درس):</p> <p>Art can improve people's physical, mental, and emotional (1) wellness. If people use their art skills in a right way, they will be able to communicate their feelings. They will understand their family and friends better. Art can help people have better (2) relationship with each other. The power of art decreases the risk of many (3) illnesses such as heart attack. If people practice art, they will (4) get along with their stress and enjoy the pleasure of making artwork. You can try this by drawing simple things or making simple objects. You will see its power!</p> <div style="text-align: right;"> </div> <p style="text-align: center; border: 1px dashed black; padding: 2px;">B2n.ir/MarcopoloENG11</p> <p>هنر می‌تواند (۱) سلامت جسمی، ذهنی و عاطفی افراد را بهبود ببخشد. اگر انسان‌ها از مهارت‌های هنری خود در مسیر درست استفاده کنند، قادر خواهند بود احساسات خود را منتقل کنند. آن‌ها خانواده و دوستانشان را بهتر درک خواهند کرد. هنر می‌تواند به مردم کمک کند تا با یکدیگر (۲) رابطه بهتری داشته باشند. قدرت هنر خطر بسیاری از (۳) بیماری‌ها مانند حمله قلبی را کاهش می‌دهد. اگر انسان‌ها کارهای هنری انجام دهند، آن‌ها بر استرس خود (۴) غلبه خواهند کرد (از پس آن برخوردار خواهند آمد) و از شادی ساختن کارهای هنری لذت خواهند برد. شما می‌توانید این را با کشیدن چیزهای ساده یا درست کردن اشیاء ساده امتحان کنید. قدرت آن (هنر) را خواهید دید.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr> <td>able (adj)</td> <td>توانا، قادر</td> <td>such as (phrase)</td> <td>مانند، از قبیل</td> </tr> <tr> <td>artwork (n)</td> <td>کار هنری، اثر هنری</td> <td>mental (adj)</td> <td>ذهنی</td> </tr> <tr> <td>communicate (v)</td> <td>ارتباط برقرار کردن</td> <td>object (n)</td> <td>شیء / مفعول</td> </tr> <tr> <td>decrease (v, n)</td> <td>کاهش دادن / کاهش یافتن / کاهش</td> <td>pleasure (n)</td> <td>خوشی، لذت</td> </tr> <tr> <td>each other (pronoun)</td> <td>همدیگر، یکدیگر</td> <td>relationship (n)</td> <td>رابطه، ارتباط</td> </tr> <tr> <td>emotional (adj)</td> <td>عاطفی</td> <td>skill (n)</td> <td>مهارت</td> </tr> <tr> <td>get along (v)</td> <td>ارتباط دوستانه داشتن / از عهده چیزی برآمدن، گذراندن</td> <td>improve (v)</td> <td>بهبود یافتن، بهبود بخشیدن، بهتر شدن</td> </tr> <tr> <td>illness (n)</td> <td>بیماری</td> <td>wellness (n)</td> <td>سلامتی، سلامت</td> </tr> </table> <p style="text-align: right; color: red;">بررسی دقیق‌تر:</p> <p>(۱) کلمه wellness یک اسم به معنای "سلامتی" است و با کلمات health و wellbeing مترادف است.</p> <p>(۲) کلمه relationship یک اسم به معنی "ارتباط" است. to have a relationship with somebody به معنی "با کسی در ارتباط بودن / رابطه داشتن" است.</p> <p>(۳) کلمه illness به معنای "بیماری" با کلمات disease و sickness مترادف است.</p> <p>(۴) عبارت get along به معنی "از پس کاری یا چیزی برآمدن / کنار آمدن با کسی یا چیزی / رابطه خوبی با کسی داشتن" است.</p>	able (adj)	توانا، قادر	such as (phrase)	مانند، از قبیل	artwork (n)	کار هنری، اثر هنری	mental (adj)	ذهنی	communicate (v)	ارتباط برقرار کردن	object (n)	شیء / مفعول	decrease (v, n)	کاهش دادن / کاهش یافتن / کاهش	pleasure (n)	خوشی، لذت	each other (pronoun)	همدیگر، یکدیگر	relationship (n)	رابطه، ارتباط	emotional (adj)	عاطفی	skill (n)	مهارت	get along (v)	ارتباط دوستانه داشتن / از عهده چیزی برآمدن، گذراندن	improve (v)	بهبود یافتن، بهبود بخشیدن، بهتر شدن	illness (n)	بیماری	wellness (n)	سلامتی، سلامت	۱
able (adj)	توانا، قادر	such as (phrase)	مانند، از قبیل																															
artwork (n)	کار هنری، اثر هنری	mental (adj)	ذهنی																															
communicate (v)	ارتباط برقرار کردن	object (n)	شیء / مفعول																															
decrease (v, n)	کاهش دادن / کاهش یافتن / کاهش	pleasure (n)	خوشی، لذت																															
each other (pronoun)	همدیگر، یکدیگر	relationship (n)	رابطه، ارتباط																															
emotional (adj)	عاطفی	skill (n)	مهارت																															
get along (v)	ارتباط دوستانه داشتن / از عهده چیزی برآمدن، گذراندن	improve (v)	بهبود یافتن، بهبود بخشیدن، بهتر شدن																															
illness (n)	بیماری	wellness (n)	سلامتی، سلامت																															
۲	<p style="text-align: right;">۲ مصحح شو: </p> <p>بارم هر یک از سوالات ۵ الی ۸ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.</p> <p>5) False (0.5) 6) False (0.5)</p> <p>7) (He was in his school's sports team) for two/ 2 years. (0.5)</p> <p>8) (He quit the team) because he wanted to study more. (0.5)</p> <p style="text-align: right; color: red;">راهنمای مصحح: در سوالات ۷ و ۸ نوشتن قسمت داخل پرانتز اختیاری است.</p>	۲																																

متن و ترجمه فایل صوتی شماره ۲ (صفحه ۷۰ کتاب درسی):

Audio file no. 2	فایل صوتی شماره ۲
Friend: Have you ever played on any of the school's sports teams?	دوست: آیا تا به حال در هیچ یک از تیم‌های ورزشی مدرسه بازی کرده‌ای؟
Hamid: Yes, I have played volleyball <u>for two years</u> .	حمید: بله، من ۲ سال والیبال بازی کرده‌ام.
Friend: Are you still on the team?	دوست: هنوز هم در تیم هستی؟
Hamid: No, I have left it.	حمید: نه، آن را ترک کرده‌ام.
Friend: Why?	دوست: چرا؟
Hamid: <u>I want to study more</u> . Maybe I play volleyball in the university.	حمید: می‌خواهم بیشتر درس بخوانم. شاید در دانشگاه والیبال بازی کنم.

بررسی دقیق‌تر:

- (۵) حمید هنوز هم در تیم مدرسه‌اش بازی می‌کند.
 توضیح: این جمله با توجه به فایل صوتی نادرست است.
 (۶) حمید هیچ فکری برای والیبال بازی کردن در دانشگاه ندارد.
 توضیح: در جمله آخر حمید می‌گوید "شاید در دانشگاه والیبال بازی کنم" یعنی به آن فکر کرده است.
 (۷) حمید چه مدت در تیم ورزشی مدرسه بود؟ او به مدت دو سال در تیم ورزشی مدرسه بود.
 (۸) (او تیم را ترک کرد) زیرا می‌خواست بیشتر درس بخواند.

۴

۳

مصحح شو:

بارم هر یک از سوالات ۹ الی ۱۲ به ازای هر پاسخ صحیح ۱ نمره است.

9) a (1)

10) b (1)

11) a (1)

12) a (1)

متن و ترجمه فایل صوتی شماره ۳ (خارج از کتاب):

Audio file no.3	فایل صوتی شماره ۳
9)	
Jack: hey Sandra. Do you want to go to the movies tonight?	جک: سلام سندرا! می‌خواهی امشب برویم سینما؟
Sandra: Maybe. What time?	سندرا: شاید. چه ساعتی؟
Jack: How about the 9:15 show?	جک: نمایش ساعت ۹:۱۵ چگونه؟
Sandra: Oh, that's too late for me. I usually go to bed at 8:30.	سندرا: اوه، برای من خیلی دیره. من معمولاً ساعت ۸:۳۰ می‌خوابم.
Jack: So early?	جک: اینقدر زود؟
Sandra: Yeah. I have to get up at 5 a.m. to study before school.	سندرا: آره. من باید ساعت ۵ صبح بیدار بشم تا قبل از مدرسه درس بخونم.
Jack: 5 a.m.? Why don't you study at night?	جک: ۵ صبح؟ چرا شب درس نمی‌خونی؟
Sandra: I don't like to stay up late. I'm a morning person.	سندرا: دوست ندارم تا دیروقت بیدار بمانم. من آدم سحرخیزی هستم.
10)	
Mariana: Do you want to go running tomorrow morning, Sam?	مار یانا: سَم می‌خواهی فردا صبح برویم بدویم؟
Sam: It depends. What time?	سَم: بستگی داره. چه ساعتی؟
Mariana: How about 6 o'clock?	مار یانا: ساعت ۶ چگونه؟
Sam: 6 o'clock? I don't get up until around 9:30.	سَم: ساعت ۶؟ من تا حدود ساعت ۹:۳۰ بیدار نمیشم.
Mariana: Wow. You get a lot of sleep.	مار یانا: واو. تو خیلی می‌خوابی.
Sam: Not really. I usually stay up until about 3 in the morning.	سَم: نه واقعاً. من معمولاً تا ساعت ۳ صبح بیدارم.

11)

Peter: Did you watch the 11 o'clock news last night, Mia?	پیتتر: اخبار ساعت ۱۱ دیشب رو نگاه کردی میا؟
Mia: No, I was asleep. I usually go to bed around 10.	میا: نه من خواب بودم. من معمولاً ساعت ۱۰ می خوابم.
Peter: 10 o'clock? That's pretty early, isn't it?	پیتتر: ساعت ۱۰؟ خیلی زوده، مگه نه؟
Mia: Yeah. Well, I'd like to stay up later, but I have to get up at 6 a.m. to go to work.	میا: بله. من دوست دارم که بیشتر بیدار بمونم ولی باید ساعت ۶ صبح بیدار بشم تا برم سرکار.

12)

Sara: Hi James. What's new?	سارا: سلام جیمز. چه خبر(خبر جدیدی هست)؟
James: Well, I got a new job a few weeks ago.	جیمز: خب، چند هفته قبل یک کار جدید گرفتم (پیدا کردم).
Sara: Really? Congratulations. How do you like it?	سارا: جداً؟ تبریک می گم. نظرت راجع بهش چیه؟
James: Well, it's great except for the hours. I work the night shift.	جیمز: خب، عالییه به جز ساعتاش. من شیفت شب کار می کنم.
Sara: Oh, no. When do you sleep?	سارا: اوه نه. کی می خوابی؟
James: well, I go to bed 8 in the morning. I sleep all day and get up at 4 in the afternoon.	جیمز: خب من ساعت ۸ صبح می خوابم. تمام روز رو می خوابم و ساعت ۴ عصر بیدار میشم.

- ۹) الف) سندرا قبل از مدرسه درس می خواند. ب) سندرا شب درس می خواند.
 ۱۰) الف) سم معمولاً صبح ها می دود. ب) سم معمولاً صبح ها تا دیروقت می خوابد.
 ۱۱) الف) میا صبح زود بیدار می شود تا سرکار برود. ب) میا صبح زود بیدار می شود تا قدم بزند.
 ۱۲) الف) جیمز شغل جدیدش را دوست دارد. ب) جیمز کار کردن در شب را دوست دارد.

نقشه نهایی:

برای تمرین و مطالعه مهارت شنیداری، همه فایل های صوتی کتاب درسی رو با دقت گوش بدین و حتی حفظشون کنین تا اگه سوالی ازین قسمت ها اومد خیلی راحت بتونین بهش پاسخ بدین. در امتحان نهایی معمولاً بخشی از سوالات شنیداری (حدوداً ۵۰٪)، از فایل های صوتی داخل کتاب انتخاب می شوند. هنگام مطالعه فایل های صوتی کتاب، فقط به پاسخ دادن به سوالاتی که داخل کتاب اومده اکتفا نکنید. خودتون مهم ترین قسمت های هر فایل صوتی (مثلاً اسامی خاص، تاریخ، روزهای هفته، اعداد و ...) را با دقت بررسی کنین تا هر سوالی ازتون پرسیده شد، بتونین خیلی راحت بهش جواب بدین.

هر فایل صوتی در امتحان نهایی سه بار پخش میشه. قبل از گوش دادن به فایل صوتی حتماً صورت سوالات رو بخونین و سعی کنین نوع جواب رو حدس بزنین (مثلاً جواب یک عدد هست یا یک اسم خاص یا یکی از روزهای هفته و ...). بعضی وقتا سوالات اینقد تابلو هستن که بدون گوش دادن به فایل صوتی هم میشه بهشون جواب داد یا مثلاً ممکنه جواب یک سوال تو سوال قبلی اومده باشه (حالا یا عمداً یا سهواً طراح امتحان این کار رو می کنه که به نفع شما هم هست!) ولی حتی اگه ازین نوع سوالات بهتون دادن بازم جواب رو با فایل صوتی چک کنین تا ۱۰۰ درصد مطمئن بشین.

Vocabulary

۲

مصحح شو:

بارم هر یک از سوالات ۱۳ الی ۱۶ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.

- 13) d (0.5)   14) e (0.5)   15) b (0.5)   16) a (0.5)

بررسی دقیق تر:

- ۱۳) دستخط او عالی است چون ۲ سال است در کلاس خوشنویسی شرکت کرده است.
 توضیح: کلمه calligraphy یک اسم به معنی "خطاطی، خوشنویسی" است. کلمه attend نیز یک فعل به معنی "شرکت کردن در" است.
 ۱۴) برای داشتن یک رژیم غذایی سالم ما باید نسبت متعادلی از مواد مغذی مختلف مانند میوه ها و سبزیجات بخوریم.
 توضیح: کلمه diet یک اسم به معنی "رژیم غذایی" است. کلمه balanced یک صفت به معنی "متعادل" و کلمه proportion یک اسم به معنی "نسبت، مقدار" است. کلمه nutrient نیز یک لغت خارج از کتاب به معنی "ماده مغذی" است.
 ۱۵) دانشمندان در حال تلاش هستند تا نیاز انرژی جهان را با استفاده از انرژی باد برآورده کنند (تامین کنند).
 توضیح: کلمه attempt که در صفحه ۱۰۳ کتاب درسی آمده است می تواند به عنوان یک اسم یا فعل به معنی "تلاش/ تلاش کردن" استفاده شود. عبارت meet the needs نیز به معنای "برآورده کردن نیازها، تامین کردن نیازها" است.

	<p>۱۶) خم شدن (تعظیم کردن) یک روش احوالپرسی بسیار رایج در برخی از کشورهای آسیایی مانند ژاپن است. توضیح: کلمه bow به معنی "خم شدن، تعظیم کردن" و greeting به معنی "احوالپرسی کردن" هستند که در صفحه ۴۴ کتاب کار آمده. کلمه common نیز یک صفت به معنی "متداول، رایج/مشترک" است.</p> <p style="text-align: right;"> نقشه نهایی:</p> <p>سوالات تصویری پایه ثابت بخش واژگان در تمام امتحانات نهایی بوده و هست. این مدل سوال انواع مختلفی دارد مثلاً گاهی به شما چندتا تصویر میدن و شما باید با توجه به تصاویر داده شده جاهای خالی رو با کلمه مناسب پر کنید. در این مدل سوال، حرف اول کلمه مورد نظر بهتون داده میشه و تعداد خطچین‌ها با تعداد حروف اون کلمه برابره. گاهی اوقات هم باید تصاویر رو به جمله مرتبط وصل کنید. تو این مدل سوال همیشه یک جمله اضافی هم بهتون میدن. شما باید با توجه به تصاویر داده شده، بهترین و مرتبط‌ترین جمله رو انتخاب کنید. جمله‌ها ممکنه دقیقاً تعریف عکس داده شده نباشن ولی حتماً به رابطه منطقی بین هر عکس و جمله مرتبط به اون وجود داره.</p>
۲	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>بارم هر یک از سوالات ۱۷ الی ۲۰ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.</p> <p>17) socialize (0.5) 18) vast (0.5) 19) measure (0.5) 20) depends on (0.5)</p> <p style="text-align: right;">بررسی دقیق‌تر:</p> <p>۱۷) (صفحه ۲۸ کتاب درسی): او دوست ندارد با دیگران تعامل داشته باشد و ترجیح می‌دهد تنها باشد. توضیح: کلمه socialize یک فعل به معنی "تعامل داشتن، ارتباط برقرار کردن" است که در صورت نیاز با حرف اضافه with به کار می‌رود. سایر کلمات مرتبط با آن عبارتند از: society به معنی "جامعه" و social و sociable به معنی "اجتماعی" است. دقت کنید با توجه به وجود to قبل از جای خالی یعنی در جای خالی باید از ریشه فعل استفاده بشه!</p> <p>۱۸) (صفحه ۸۷ کتاب درسی): هنر ایرانی به خاطر منعکس کردن ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی مردم ایران و زیبایی‌های طبیعی این کشور پهناور در جهان مشهور است. توضیح: کلمه vast یک صفت به معنی "گسترده، پهناور، وسیع" است. کلمه moral یک صفت به معنی "اخلاقی" و social نیز به معنی "اجتماعی" است. عبارت moral values به معنی "ارزش‌های اخلاقی" و social values به معنی "ارزش‌های اجتماعی" است. این جمله از صفحه ۹۱ کتاب درسی انتخاب شده است. دقت کنید قبل از country که یک اسم از صفت استفاده می‌شه!</p> <p>۱۹) (صفحه ۳۰ و ۵۵ کتاب درسی): دانشمندان تغذیه می‌توانند به سادگی انرژی‌ای که هر غذا در قالب کالری فراهم می‌کند را اندازه‌گیری کنند. توضیح: کلمه measure به عنوان فعل به معنی "اندازه‌گیری کردن" و به عنوان اسم به معنی "اقدام" است. کلمه measurement نیز یک اسم به معنی "اندازه‌گیری" است. از قبل یادتون هست که بعد از افعال وجهی مثل can باید از ریشه فعل استفاده بشه!</p> <p>۲۰) (صفحه ۸۵ کتاب درسی): انتخاب یک کوله پشتی مناسب به این بستگی دارد که می‌خواهید از آن برای چه چیزی استفاده کنید. توضیح: depend on به معنی "بستگی داشتن به" است. یادتون هست که اگر فاعل جمله یک اسم مصدر باشه (مثل این سوال) فعل بعدش باید مفرد بیاد! ♦ کلمه educate به معنای "دانش آموختن" اضافی است.</p> <p style="text-align: right;"> نقشه نهایی:</p> <p>این تیپ سوال یکی دیگه از سوالات همیشگی واژگان تو امتحان نهایی هست که طراحا خیلی بهش علاقه دارن چون دستشون بازه هر کلمه‌ای رو از هر جای کتاب درسی یا کتاب کار انتخاب کنن و ارزش سوال بدن. تو این مدل سوال برای اینکه احتمال شانس جواب دادن دانش‌آموزا کمتر بشه، همیشه یک کلمه اضافی بهتون داده میشه. دقت به نقش دستوری کلمه‌ای که باید در جای خالی نوشته بشه هم می‌تونه بهتون کمک کنه که جواب یک سوال رو راحت‌تر پیدا کنین. مثلاً اینکه در جای خالی به فعل نیاز داریم یا اسم مفرد یا جمع یا ...</p>
۱	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>بارم هر یک از سوالات ۲۱ و ۲۲ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.</p> <p>21) plant (0.5) 22) economy (0.5)</p> <p style="text-align: right;">بررسی دقیق‌تر:</p> <p>۲۱) (تمرین صفحه ۱۳ کتاب کار با اندکی تغییر) توضیح: کلمه region به معنی "ناحیه، منطقه" است. کلمه part هم به معنی "بخش و قسمت" است. کلمه area به معنی "منطقه، ناحیه/مساحت" است و تنها کلمه متفاوت plant به معنی "گیاه" است. (تمرین صفحه ۴۹ کتاب کار) ۱۳) توضیح: کلمه nation به معنی "ملت، جامعه، قوم"، کلمه society به معنی "جامعه" و کلمه country نیز به معنی "کشور" هر سه به هم مرتبط هستند. تنها کلمه متفاوت economy به معنی "اقتصاد" است.</p>

بارم هر یک از سوالات ۲۳ الی ۲۶ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۲۵ نمره است.

- 23) c: sleep disorder (0.25)   24) e: happy and cheerful (0.25)
25) a: exchange knowledge (0.25)   26) b: take notice (0.25)

بررسی دقیق تر:

۲۳) عبارت sleep disorder به معنی "اختلال یا مشکل خواب" است که در صفحه ۷۹ کتاب درسی آمده است.
۲۴) عبارت happy and cheerful به معنی "شاد و خوشحال" است که در صفحه ۸۴ کتاب درسی آمده است. دقت کنید دو کلمه happy و cheerful مترادف یکدیگر هستند و معمولاً باهم به کار می‌روند. در صفحه ۸۴ کتاب درسی چندتا ترکیب رایج دیگر هم اومده که در ادامه واستون نوشتم:

مغرور و امیدوار   proud and hopeful   کسل و خسته   bored and tired   نامطمئن و نگران   uncertain and worried

۲۵) عبارت exchange knowledge به معنی "تبادل دانش، مبادله کردن علم و دانش" است که در متن صفحه ۲۴ کتاب درسی آمده است. کلمه exchange یک فعل به معنی "مبادله کردن، تبادل کردن" است و knowledge یک اسم غیرقابل شمارش به معنی "علم و دانش" است.

۲۶) عبارت take notice به معنی "دقت کردن، توجه کردن" است. کلمه notice می‌تواند به عنوان فعل نیز به کار رود که در این صورت به معنی "متوجه شدن، دقت کردن" است. ساختار take notice در صفحه ۲۳ کتاب درسی در تعریف کلمه despite آمده است.

نقشه نهایی:

عبارت‌های رایج و پرتکرار (تو پایه دوازدهم بیشتر در موردشون خواهید شنید) یکی از قسمت‌هایی که احتمال داره در امتحان نهایی مورد سوال قرار بگیره. ازین مدل سوال در کتاب کار هم خیلی استفاده شده. بهتون توصیه می‌کنم وقتی کتاب درسی یا کتاب کار رو می‌خونین حتماً به این عبارت‌ها دقت کنین. مثلاً وقتی می‌خواین بگین "اشتباه کردن" می‌گین make a mistake و نمی‌گیم do a mistake. یا مثلاً عبارت make an example به معنی "مثال زدن" یا take notice به معنی "توجه کردن" و خیلی مثال‌های دیگه که داخل کتاب وجود داره و شما باید همشونو بلد باشین.

Grammar

بارم هر یک از سوالات ۲۷ الی ۳۱ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.

- 27) c (0.5)   28) d (0.5)   29) b (0.5)   30) b (0.5)   31) b (0.5)

بررسی دقیق تر:

۲۷) (گرامر درس اول / اسم غیرقابل شمارش): چقدر نان لازم دارید؟ دو قرص نان لطفاً.

توضیح: دقت کنید کلمه bread یک اسم غیرقابل شمارش است و جمع بسته نمی‌شود (رد گزینه‌های a و b). از طرفی برای پرسیدن درباره مقدار اسم‌های غیر قابل شمارش از how much استفاده کنیم (رد گزینه‌های a و d). کلمه loaf به معنی "قرص نان" واحد شمارش نان است و شکل جمع آن loaves است (رد گزینه‌های a و d).

how many و how much:

از many قبل از اسامی قابل شمارش جمع استفاده می‌شود. در نتیجه بعد از how many باید یک اسم جمع بیاد. از much قبل از اسامی غیرقابل شمارش استفاده می‌شود در نتیجه بعد از how much باید یک اسم غیرقابل شمارش بیاد.

شمارنده‌های اسم غیرقابل شمارش:

برای شمارش دقیق اسامی غیرقابل شمارش باید از واحد یا ظرف اندازه‌گیری آن‌ها استفاده کنیم. در جدول زیر چندتا از مهم‌ترین واحدها / ظروف اندازه‌گیری در حد کتاب درسی نوشته شده. دقت کنید واحد / ظرف اندازه‌گیری را می‌تونیم جمع ببندیم ولی اسم غیرقابل شمارش بعد از آن به هیچ عنوان قابل جمع بستن نیست.

water, juice, ...	two/three/ four/ ... bottles of	a bottle of
water, milk, ...	two/three/ four/ ... glasses of	a glass of
tea, coffee, ...	two/three/ four/ ... cups of	a cup of
rice, sugar, ...	two/three/ four/ ... bags of	a bag of
cake, paper, information, advice, ...	two/three/ four/ ... pieces of	a piece of
watermelon, banana, pizza, cheese, ...	two/three/ four/ ... slices of	a slice of
meat, rice, ...	two/three/ four/ ... kilos of	a kilo of
bread	two/three/ four/ ... loaves of	a loaf of

✓ برای جمع بستن بسیاری از اسامی مفرد قابل‌شمارشی که حرف آخر آن‌ها f یا fe است باید f یا fe را حذف کنیم و به جای آن ves بنویسیم
 half- halves   leaf- leaves   loaf- loaves   wolf- wolves   knife- knives   wife- wives

چند استثنا:

roof, roofs   belief, beliefs

(۲۸) (گرامر درس اول / اعداد): ۳۵۴ نفر وجود دارند که داوطلب شدند تا در رویداد خیریه پیش رو شرکت کنند.

توضیح: در گزینه a بین دو قسمت عدد از خط تیره استفاده نشده است و شکل درست آن به صورت twenty-five است. در گزینه b two hundreds به عنوان عدد استفاده شده که نادرست است و حق نداریم از s در انتهای آن استفاده کنیم. گزینه d هم کاملاً نادرست است چون eighteen-five اصلاً عدد نیست و باید به صورت eighty-five نوشته می‌شد.

اعداد (Numbers):

در درس اول با اعداد و نحوه ی نوشتن آن‌ها آشنا شدید. در ادامه چند نکته مهم درباره اعداد و نحوه ی نوشتن آن‌ها نوشته شده است: در نوشتن اعداد ۲۱ الی ۹۹ به حروفه باید از یک خط تیره (-) بین یکان و دهگان استفاده شود و در صورت نوشتن این خط تیره آن عدد اشتباه است مانند عدد thirty-four که نوشتن آن به صورت thirty four نادرست است.

اعدادی مانند ۱۰۰ و ۲۰۰۰ و ۳۰۰۰۰۰۰ .. باید به صورت one hundred, two thousand, three million, ... نوشته شوند و حق نداریم در انتهای آن از s جمع استفاده کنیم. برای مثال کلمه two hundred\$ نادرست است و باید به صورت two hundred نوشته شود.

خود اعداد در زبان انگلیسی جمع بسته نمی‌شوند ولی اسم بعد از اعداد بزرگتر از یک همیشه باید به صورت جمع باشد. برای نشان دادن مقادیر بزرگ می‌توان از ترکیباتی مانند tens of, hundreds of, thousands of, millions of, tens of thousands of, hundreds of thousands of, ... استفاده کرد. دقت کنید این عبارتها عدد نیستند و در انتهای آن‌ها باید از s جمع استفاده شود. ترجمه این عبارتها در فارسی به صورت زیر ترجمه می‌شوند: ده‌ها، صد‌ها، هزاران، میلیون‌ها، ده‌ها هزار، صد‌ها هزار و ...

(۲۹) (گرامر درس اول / اسم غیرقابل شمارش): متأسفم، راهنمایی تو کاربردی (عملی/ اجرایی) نیست و نمی‌توانم آن را بپذیرم. باید به راه دیگری فکر کنم.

توضیح: کلمه advice یک اسم غیرقابل شمارش است و جمع بسته نمی‌شود (رد گزینه‌های a و c). از طرفی حتماً می‌دونیم وقتی فاعل جمله مفرد باشه فعل بعدش هم باید به صورت مفرد بیاد. در این تست چون advice فاعل جمله یک اسم مفرد پس فعل بعدش هم باید به شکل مفرد نوشته بشه (رد گزینه a). از طرفی does نمی‌تونه در اینجا جواب سوال باشه چون اگر اون رو به عنوان فعل کمکی در نظر بگیریم بعدش فعل اصلی نیومده که نادرسته و اگر does رو به عنوان فعل اصلی در نظر بگیریم باز هم نادرسته چون does به عنوان فعل اصلی نمی‌تونه منفی بشه. (رد گزینه d)

(۳۰) (گرامر درس دوم/ زمان حال کامل): تحقیق اخیر نشان داده است که استفاده بیش از حد از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند برای سلامت ذهنی مضر باشد.

توضیح: برای حل این سوال باید به دو نکته خیلی مهم دقت کنیم. اول زمان فعل و دوم مفرد یا جمع بودن فعل. از ترجمه جمله و وجود کلمه recent متوجه می‌شویم که زمان جمله حال کامل است (رد گزینه‌های c و d). از طرفی چون فاعل جمله (research) سوم شخص مفرد است پس فعل جمله هم باید مفرد باشد (رد گزینه a).

حال کامل (Present Perfect Tense):

زمان حال کامل یکی از پرکاربردترین زمان‌هاست که گذشته رو به حال وصل می‌کنه. شکل فعل در زمان حال کامل به صورت "have/ has + p.p." است. اگه فاعل جمله سوم شخص مفرد باشه (یعنی he, she, it) از has استفاده می‌کنیم در غیر این صورت از have. به شکل سوم فعل می‌گیریم past participle یا به طور خلاصه p.p. برای ساختن شکل سوم باید ببینیم اون فعل باقاعده هست یا بی‌قاعده. در افعال باقاعده کافیه به آخر فعل ed اضافه کنیم (مثلاً شکل سوم فعل play میشه played). در مورد افعال بی‌قاعده باید شکل سوم فعل رو از جداول آخر کتاب درسی حفظ کنیم (مثلاً شکل سوم فعل see میشه seen). ترجمه زمان حال کامل مثل "ماضی نقلی" تو فارسیه. تو جدول زیر فعل go رو تو زمان حال کامل براتون صرف کردم.

I have gone.	من رفته‌ام.
You have gone.	تو رفته‌ای.
He has gone.	او رفته است.
She has gone.	او رفته است.
It has gone.	آن رفته است.
We have gone.	ما رفته‌ایم.
You have gone.	شما رفته‌اید.
They have gone.	آنها رفته‌اند.

سوالی کردن و منفی کردن جمله در زمان حال کامل خیلی راحت. برای سوالی کردن جمله کافیه have یا has رو قبل از فاعل بنویسید و برای منفی کردن جمله هم فقط باید بدونید not بعد از have/ has بیارین. به مثال‌های زیر دقت کنین.

Have you ever travelled to Shiraz?

آیا تا به حال به شیراز سفر کرده‌ای؟

Where have you been?

کجا بوده‌ای؟

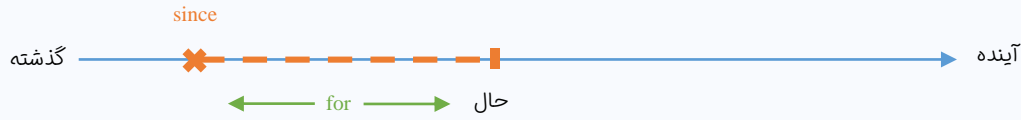
I haven't finished my homework yet.

من هنوز تکالیفم را تمام نکرده‌ام.

کاربردهای زمان حال کامل:

به طور کلی زمان حال کامل پل ارتباطی زمان گذشته و حاله. (یعنی گذشته رو به حال وصل می‌کنه).
 ۱) بیان کارهایی که در گذشته شروع شدن و تا زمان حال ادامه دارن. در این کاربرد معمولاً از since به معنی "از" برای بیان زمان شروع عمل و از for به معنی "به مدت" برای بیان مدت زمانی که اون عمل در حال انجام بوده استفاده می‌شه. (حواستون باشه بعد از since یک نقطه زمانی یا یک جمله به زمان گذشته ساده میاد ولی بعد از for یک بازه زمانی میاد).

- از دیروز (تا الان) او را ندیده‌ام.
 ما از وقتی دبیرستانی بودیم یکدیگر را می‌شناسیم.
 پدر بزرگ و مادر بزرگم ۳۹ سال است که در اینجا زندگی می‌کنند.
 ۲) کارهایی که در گذشته اتفاق افتادن و تموم شدن ولی اثر و نتیجه اون تا زمان حال ادامه داشته (معمولاً برای بیان تجربیات از این کاربرد استفاده می‌شه). در این کاربرد، زمان اتفاق افتادن اون عمل رو نباید تو جمله بیاریم ولی می‌تونیم تعداد دفعاتی که اون اتفاق افتاده رو به صورت once, twice, three times, ... بگیم.
 من ۳ بار به تهران رفته‌ام. (تجربه رفتن به تهران رو دارم).
 آیا تا به حال غذای چینی را امتحان کرده‌ای؟
 ۳) بیان کارهایی که به تازگی اتفاق افتادن. معمولاً تو این جملات از قیدهایی مثل just و recently به معنی "به تازگی، اخیراً" استفاده میشه.
 من به تازگی با او حرف زده‌ام.
 رئیس جمهور به تازگی از تور آمریکای جنوبی بازگشته است.
 ✓ از سایر کلمات مثل already (قبلاً)، so far (تاکنون)، never (هرگز)، yet (هنوز) و ever (تاحالا) هم ممکنه تو جملات حال کامل استفاده بشه. از yet فقط تو جملات منفی یا سوالی استفاده می‌شه.

Have you ever seen a panda?	We have made 32000\$ so far.	Hasn't she arrived yet?	I have already talked to him.
آیا تا به حال یک پاندا دیده‌ای؟	ما تاکنون ۳۲۰۰۰ دلار بدست آورده‌ایم.	او هنوز نرسیده است؟	من قبلاً با او صحبت کرده‌ام.

۲۱) (گرامر درس سوم/ استفاده از شکل سوم فعل به عنوان صفت): او از کارش راضی است. او یک کارگاه دارد و صنایع دستی می‌سازد و به گردشگران می‌فروشد.
 توضیح: قبل از صفت‌های مفعولی معمولاً از فعل to be یا get استفاده می‌شه. (رد گزینه a) از طرفی صفت frightened با of می‌آید. (رد گزینه c) در جای خالی باید از صفت مفعولی استفاده شود نه صفت فاعلی. (رد گزینه d)

صفت مفعولی:

در بخش see also درس سوم با نحوه استفاده از شکل سوم بعضی از فعل‌ها به عنوان صفت بعد از فعل to be یا get آشنا شدین. از این صفت‌ها باید بعد از افعال ربطی (در داخل کتاب فقط به to be و get اشاره شده است) استفاده شود. دقت کردن به حرف اضافه مخصوص هر یک از این صفت‌ها هم الزامی است. یعنی باید بدونین بعد از هر کدوم از این صفت‌ها از چه حرف اضافه‌ای استفاده کنین. در جدول زیر چندتا از مهم‌ترین صفت‌های مفعولی به همراه حرف اضافه و ترجمه آن‌ها نوشته شده است:

amused by/ at	سرگرم با	frightened of	وحشت‌زده از
bored with	کسل از	interested in	علاقه‌مند به
confused about	گیج درباره‌ی	satisfied with	راضی و خشنود از
depressed about	افسرده و غمگین بابت (از)	surprised at/ by	متعجب از
excited about	هیجان‌زده درباره (از)	tired of	خسته از

نقشه نهایی:

استفاده از سوالات تستی در بخش گرامر امتحان نهایی بسیار رایجه و این بخش معمولاً با سوالات تستی شروع میشه. یادتون باشه بعد از مطالعه مفاهیم گرامری هر درس و حل کردن تمرین‌های تشریحی کتاب کار، برای رسیدن به تسلط ۱۰۰ درصدی تعداد زیادی تست حل کنید تا با شیوه‌های تست‌زنی و راه‌حل‌های تستی هم آشنا بشین. بخش زیادی از یادگیری از طریق تمرین حل کردن و تست زدن شکل می‌گیره.

۲

32) Have you ever imagined a world without technologies?

0.5

0.5

مصحح شو:

بارم سوال ۳۲ و ۳۳ به ازای پاسخ صحیح ۱ نمره است.

۹

<p>0.5</p>	<p>33) <u>The air will be clean if people use public transportation.</u> (If people use public transportation, the air will be clean.) 0.5</p> <p>راهنمای مصحح: در سوال ۳۳ اگر دانش آموز جمله را به صورت داخل پرانتز بنویسد نیز نمره تعلق خواهد گرفت.</p> <p>بررسی دقیق تر:</p> <p>(۳۲) آیا تا به حال جهان بدون تکنولوژی را تصور کرده‌اید؟ (به درسنامه سوال ۲۹ مراجعه شود).</p> <p>(۳۳) اگر مردم از وسایل حمل و نقل عمومی استفاده کنند هوا تمیز خواهد بود.</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>مرتب کردن کلمات به هم‌ریخته و جمله‌سازی یکی از سوالات همیشگی در امتحان نهایی است. در پایه یازدهم با توجه به اینکه جملات شرطی نوع ۱ و زمان حال کامل را آموخته‌اید، احتمال استفاده از این مدل جملات در این بخش بسیار زیاد است. قبل از اینکه که شروع کنید به مرتب کردن کلمات، دقت کنید که تو جمله if یا فعل در زمان حال کامل وجود دارد یا نه. حتماً می‌دونین که جملات شرطی از دو قسمت تشکیل شدن و هر قسمت فاعل و فعل خودش رو داره. یادتون باشه در این مدل سوالات حق ندارین کلمه‌ای رو اضافه یا کم کنین. به خبری یا سوالی بودن جمله داده شده دقت کنید. در آخر چک کنین که از تمام کلماتی که بهتون داده شده استفاده کردین یا نه!</p>	<p>0.5</p>
<p>۱/۵</p>	<p>مصحح شو:</p> <p>بارم سوال ۳۴ و ۳۵ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۷۵ نمره است.</p> <p>34) I will get a prize if I pass all my exams with good scores (0.75) 35) Have you ever travelled abroad? (0.75)</p> <p>راهنمای مصحح: برای سوال ۳۴ هر پاسخ دیگری که ساختار شرطی نوع اول را رعایت کرده باشد صحیح است. برای سوال ۳۵ هر پاسخ دیگری که زمان آن حال کامل باشد و از نظر معنایی درست باشد قابل قبول است.</p> <p>جملات شرطی نوع ۱:</p> <p>از جملات شرطی نوع ۱ برای بیان شرایط واقعی و محتمل در زمان حال یا آینده استفاده می‌شه. شکل کلی جملات شرطی نوع ۱ مطابق فرمول زیر است:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;"> <p>ریشه فعل + will + فاعل . زمان حال ساده + فاعل + If جمله جواب شرط جمله شرط</p> </div> <p>دقت کنین در شرطی نوع ۱ در جمله شرط (جمله‌ای که با if شروع می‌شه) باید از زمان حال ساده استفاده کنین، حتی اگه تو این جمله قید زمان آینده وجود داشته باشه. در جمله جواب شرط می‌تونیم از will, should, can, must یا زمان حال استمراری یا to be going استفاده کنیم. حواستون باشه در شرطی نوع ۱ تو جمله جواب شرط به هیچ عنوان از would یا could استفاده نکنین!!</p> <p>اگر امشب باران نیارد به پارک خواهیم رفت. اگر از نظر شما ایرادی ندارد می‌تونیم در دفتر من صحبت کنیم. تو باید به سختی درس بخوانی اگر می‌خواهی موفق شوی.</p> <p>✓ برای سوالی کردن جملات شرطی باید جواب شرط رو سوالی کنیم. یادتون نره جمله شرط به هیچ عنوان سوالی نمی‌شه! اگر نمرات خوبی بگیری پدرت برایت چه چیزی خواهد خرید؟</p> <p>What will your father buy you if you get good grades?</p> <p>(۳۴) اگر همه امتحاناتم را با نمرات خوب قبول شوم یک هدیه خواهیم گرفت. (به درسنامه سوال ۳۲ مراجعه شود) (۳۵) آیا تا به حال به خارج از کشور سفر کرده‌اید؟ (به درسنامه سوال ۲۹ مراجعه شود)</p>	<p>۱۰</p>
<p>۱</p>	<p>مصحح شو:</p> <p>بارم سوال ۳۶ به ازای پاسخ صحیح ۱ نمره است.</p> <p>36) Unfortunately, my father <u>hasn't quit smoking</u> yet.</p> <p>راهنمای مصحح: در صورتی که از زمان حال کامل استفاده نشده باشد هیچ نمره‌ای تعلق نخواهد گرفت.</p> <p>(۳۶) متأسفانه پدرم هنوز سیگار کشیدن را ترک نکرده است. (به درسنامه سوال ۳۰ مراجعه شود)</p>	<p>۱۱</p>
Reading		
<p>۴</p>	<p>مصحح شو:</p> <p>بارم سوال ۳۷ الی ۴۰ به ازای هر پاسخ صحیح ۱ نمره است.</p> <p>37) True (1) 38) False (1) 39) d (1) 40) a (1)</p>	<p>۱۲</p>

ترجمه متن (این متن از QR Code صفحه ۲۴ کتاب درسی انتخاب شده است):

زبان بدن به معنی ارتباط برقرار کردن بدون کلمات است. زمانی که ما از چشم‌ها، صورت، و دست‌هایمان برای ارتباط برقرار کردن با دیگران استفاده می‌کنیم، ما از زبان بدن استفاده می‌کنیم. زمانی که با یکدیگر صحبت می‌کنیم، زبان بدن می‌تواند به ما کمک کند تا راحت‌تر صحبت کنیم.

افسران پلیس از زبان بدن برای پیدا کردن اینکه در یک **جرم و جنایت** چه اتفاقی افتاده است استفاده می‌کنند. معلمان زبان انگلیسی ما می‌توانند از زبان بدن استفاده کنند تا به دانش‌آموزان کمک کنند انگلیسی را بهتر بیاموزند. برای مثال، اگر آن‌ها بخواهند به دانش‌آموزان بگویند که دارند کارشان را درست انجام می‌دهند می‌توانند به دانش‌آموزان لبخند بزنند.

زبان بدن همچنین بخشی از هر فرهنگ است. زمانی که مردم کشورهای مختلف با یکدیگر صحبت می‌کنند، ممکن است از زبان بدن مختلفی استفاده کنند. برای مثال، در برخی از کشورها اشاره کردن به کسی با انگشت بی‌ادبانه است. ولی در بسیاری از کشورهای غربی این کار ایرادی ندارد. اگر قصد دارید به یک کشور دیگر سفر کنید، درباره فرهنگ و رسوم آن (کشور) قبل از ترک کردن (کشور خود) بیاموزید.

بنابراین، زمانی که با کسی صحبت می‌کنید، مهم است به زبان بدن او توجه کنید. این کار به شما کمک خواهد کرد آن فرد را بهتر درک کنید و ارتباط را برای هر دوی شما راحت‌تر می‌سازد.

بررسی دقیق‌تر:

(۳۷) زبان بدن می‌تواند در شغل‌های مختلف مفید باشد.

توضیح: این جمله با توجه به متن کاملاً درست است. در متن، دو شغل را نیز نام برده است که زبان بدن در آن‌ها بسیار مفید است.

(۳۸) زبان بدن هیچ ارتباطی به فرهنگ ندارد.

توضیح: این جمله با توجه به متن نادرست است. در متن گفته شده در فرهنگ‌های مختلف زبان‌های بدن متفاوتی وجود دارد یعنی زبان بدن بخشی از فرهنگ است.

(۳۹) کلمه "این" که در پاراگراف ۳ زیر آن خط کشیده شده است به چه چیزی اشاره می‌کند؟

(الف) کسی (ب) فرهنگ (ج) زبان بدن (د) اشاره کردن به کسی با انگشت

(۴۰) کلمه "جرم و جنایت" که در پاراگراف ۲ زیر آن خط کشیده شده است به چه معناست؟

(الف) یک فعالیت غیرقانونی (ب) یک سانحه رانندگی (ج) یک رویداد (د) یک فعالیت باحال

۳

مصحح شو:

بارم سوال ۴۱ الی ۴۲ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.

بارم سوال ۴۳ الی ۴۴ به ازای هر پاسخ صحیح ۱ نمره است.

41) False (0.5)   42) False (0.5)   43) d (1)   44) c (1)

ترجمه متن (متن درس ۲ کتاب کار):

سبک زندگی مدرن هم اثرات مثبت و هم اثرات منفی در زندگی افراد داشته است. فن‌آوری‌های مدرن ما را قادر ساخته‌اند تا به اطلاعات دسترسی آسان داشته باشیم، خلاق‌تر شویم، ارتباطات سریع را تجربه کنیم، راحت‌تر سفر کنیم، و زندگی راحت‌تری داشته باشیم. آیا تا به حال جهان بدون اینترنت، تبلت‌ها، گوشی‌های موبایل، هواپیماها، و جاروبرقی‌ها را تصور کرده‌اید؟ اکثر مردم نمی‌توانند این کار را انجام دهند (نمی‌توانند آن را تصور کنند)، زیرا فن‌آوری معجزه زمان ماست.

ولی استفاده از فن‌آوری‌های جدید سبک زندگی انسان‌ها را به شکل مضر نیز تغییر داده است. بعضی از فن‌آوری‌ها برای سلامت ما خطرناک هستند و می‌توانند به بدن ما آسیب برسانند. استفاده از گوشی‌های همراه یا اینترنت‌گردی برای مدت طولانی می‌تواند فشار خون افراد را افزایش دهد و موجب مشکلات خواب شود. بازی کردن بازی‌های کامپیوتری برای مدت طولانی افراد را مضطرب می‌کند و به قلب و سیستم عصبی آن‌ها آسیب می‌زند. گوش دادن به موسیقی با همدست می‌تواند برای شنوایی و حتی مغز فرد مضر باشد.

بررسی دقیق‌تر:

(۴۱) تکنولوژی‌های مدرن هیچ اثر مثبتی در زندگی ما نداشته‌اند.

توضیح: این جمله با توجه به خط اول پاراگراف اول نادرست است.

(۴۲) فکر کردن به زندگی بدون تکنولوژی کار بسیار آسانی است.

توضیح: این جمله با توجه به خط آخر پاراگراف اول نادرست است.

(۴۳) کدام یک از نکات مثبت تکنولوژی‌های جدید در متن **ذکر نشده است**؟

(الف) دسترسی آسان به اطلاعات (ب) ارتباطات سریع (ج) یک زندگی راحت‌تر (د) یک سبک زندگی سالم‌تر

(۴۴) کدام یک از نکات منفی تکنولوژی‌های جدید در متن **ذکر نشده است**؟

(الف) افزایش فشار خون (ب) مشکلات خواب (ج) تنبلی (د) مضطرب کردن افراد

مصحح شو:

بارم سوال ۴۵ الی ۴۸ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.

- 45) False (0.5)   46) False (0.5)   47) b (0.5)   48) d (0.5)

بارم سوال ۴۹ به ازای پاسخ صحیح ۱ نمره است.

49) (One of the first steps to learn about other cultures is) to simply accept that there are many different cultures other than our own culture. (1)

ترجمه متن (متن درس ۳ کتاب کار):

فرهنگ مجموعه‌ای از باورهای مشترک است که در یک جامعه رایج و متداول است. اغلب ما به غذا، موسیقی، (نوع) پوشش، و تعطیلات فکر می‌کنیم که به عنوان فرهنگ در یک جامعه متداول و رایج هستند، ولی اینها تنها برخی از عناصر (فرهنگ) هستند. سایر اجزا از جمله آداب و رسوم، ارزش‌ها، رفتارها، و آثار هنری هستند. بنابراین فرهنگ ترکیبی از افکار، احساسات، نگرش‌ها و باورهاست.

با بیش از ۱۹۰ کشور و ۷ میلیارد انسان روی زمین، تصور این که فرهنگ‌های زیادی وجود دارند دشوار نیست. مهم نیست به کجای جهان می‌روید (سفر می‌کنید)، شما با مردم، سبک زندگی، و فرهنگ‌هایی رو به رو می‌شوید که با (مردم، سبک زندگی و فرهنگ) شما متفاوت هستند. مردم سراسر دنیا زندگی و روش‌های زندگی بسیار متفاوتی دارند. آن‌ها باورها و آداب و رسوم متفاوتی دارند. بنابراین، آن‌ها معمولاً براساس چیزی که اعتقاد دارند درست و نادرست است زندگی می‌کنند.

آموختن احترام به سایر فرهنگ‌ها برای داشتن تجربیات جدید و آموختن درباره جهان مهم است. یکی از اولین گام‌ها برای یادگیری سایر فرهنگ‌ها این است که صرفاً قبول کنیم فرهنگ‌های متفاوت زیادی از فرهنگ ما وجود دارند. یکی از مهم‌ترین راه‌ها برای آموختن احترام به سایر فرهنگ‌ها این است که زمانی را صرف (تفکر در فرهنگ) خود کنید. سپس مهم است که چیزهایی را درباره سایر فرهنگ‌ها درک کنید.

بررسی دقیق‌تر:

45) فرهنگ تنها به چند عنصر محدود که در جامعه مرسوم هستند اشاره می‌کند.

توضیح: این جمله با توجه به پاراگراف اول نادرست است. فرهنگ مجموعه از باورهای مشترک است که شامل موسیقی، پوشش، غذا، رفتار، آداب و رسوم، ارزش‌ها و ... می‌شود.

46) مردم سراسر دنیا زندگی و شیوه زندگی بسیار مشابهی دارند.

توضیح: در متن دقیقاً عکس این جمله نوشته شده است که در زیر آن خط کشیده شده است.

47) براساس متن، فرهنگ ترکیبی از افکار، احساسات، ——— و باورهاست.

الف) جوامع   ب) نگرش‌ها، بینش‌ها ج) صنعتگران مرد   د) مردم عادی

48) کلمه "آن‌ها" که در پاراگراف دوم زیر آن خط کشیده شده است به چیزی اشاره می‌کند؟

الف) آداب و رسوم   ب) باورها   ج) شیوه‌های زندگی   د) مردم سراسر جهان

49) یکی از اولین گام‌ها برای آموختن در مورد سایر فرهنگ‌ها چیست؟ صرفاً قبول اینکه فرهنگ‌های مختلف زیادی جز فرهنگ ما وجود دارند.

Writing

مصحح شو:

بارم هر یک از سوالات ۵۰ الی ۵۴ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.

- 50) c (0.5)   51) c (0.5)   52) b (0.5)   53) d (0.5)   54) d (0.5)

بررسی دقیق‌تر:

50) (صفحه ۷۹ کتاب درسی با مقداری تغییر): امروزه کار کردن با تکنولوژی برای ساعت‌های طولانی سلامت مردم را به خطر انداخته است.

توضیح: تو قسمت نوشتاری درس دوم درباره اسم مصدر و کاربردهایش خونديم. اگر فاعل جمله یک اسم مصدر باشه (چه به تنهایی و چه با توضیحات) فعل بعدش باید به شکل مفرد بیاد. در این تست، فاعل جمله working with technology for long hours یک اسم مصدر هست که با توضیحات اومده در نتیجه فعل بعدش باید مفرد باشه (رد گزینه‌های a و d). با توجه به مفهوم جمله باید از زمان حال کامل استفاده شود.

اسم مصدر (Gerunds):

به کلماتی مثل playing, walking, reading, eating, ... می‌گیم اسم مصدر. اسم مصدر از اضافه کردن ing به انتهای ریشه فعل ساخته می‌شه و کاربردهای زیادی داره. درسته ظاهر اسم مصدر شبیه فعل است ولی حواستون باشه فعل نیست بلکه اسم است. از طرفی اینو بدوین که اسم مصدر مفرد و جمع بسته نمی‌شه! در ادامه با کاربردهای اسم مصدر آشنا می‌شین:

۱) به عنوان فاعل در ابتدای جمله

از اسم مصدر می‌شه به عنوان فاعل در ابتدای جمله استفاده کرد. اسم مصدر می‌تونه به تنهایی یا همراه با توضیحات در ابتدای جمله بیاد. دقت کنین اگه فاعل جمله یه دونه اسم مصدر باشه، باید از فعل مفرد استفاده کنین و اگه فاعل بیشتر از یک اسم مصدر باشه (مثلاً دوتا یا سه تا) باید بعدش فعل جمع بیاریم.

- 1) Reading is my favorite hobby. مطالعه کردن سرگرمی مورد علاقه من است.
 در مثال شماره ۱ فاعل جمله Reading یک اسم مصدر (بدون توضیحات) است و در نتیجه فعل بعد از اون به شکل مفرد اومده.
- 2) Reading history books is my favorite hobby. در مثال شماره ۲ فاعل جمله Reading history books است که از یک اسم مصدر به همراه توضیحات ساخته شده. در این حالت هم چون فاعل جمله از یک اسم مصدر ساخته شده، فعل بعد از اون به شکل مفرد اومده.
- 3) Reading and writing are my favorite hobbies. در مثال شماره ۳ فاعل جمله Reading and writing است که از دو تا اسم مصدر تشکیل شده، برای همین که فعل بعد از اون به صورت جمع اومده.
- 4) Not smoking and eating healthy food are necessary to stay healthy. سیگار نکشیدن و خوردن غذای سالم برای سالم ماندن ضروری است.
 در مثال شماره ۴ برای منفی کردن اسم مصدر کافیه قبل از اون یه دونه not بیاریم. استفاده از no و don't در اینجا نادرست است.

۲) به عنوان مفعول بعد از بعضی افعال خاص

بعضی از فعل‌های خاص، فعل بعد از خودشون رو به اسم مصدر (ing) تبدیل می‌کنن. در واقع اسم مصدر در این حالت نقش مفعولی داره. در جدولی که در ادامه اومده چندتا از مهم‌ترین فعل‌هایی که فعل بعد از خودشون رو به اسم مصدر تبدیل می‌کنن نوشته شده.

Admit	Escape	Like
اقرار کردن / با بی‌میلی پذیرفتن	گریختن، فرار کردن از	دوست داشتن
Avoid	Feel like	Love
دوری کردن از / پرهیز کردن از	هوس کردن	عاشق چیزی بودن
Don't mind	Finish	Mind
اهمیت ندادن، مهم نبودن	تمام شدن، تمام کردن	اهمیت دادن
Can't stand	Give up/ quit	Practice
تحمل نکردن	دست کشیدن از، ترک کردن، رها کردن	تمرین کردن
Consider	Imagine	Stop
در نظر داشتن / در نظر گرفتن	تصور کردن، خیال کردن	متوقف کردن
Enjoy	Keep (on)	Suggest
لذت بردن	ادامه دادن	پیشنهاد دادن

- 1) I can't stand waiting in long lines. من منتظر ماندن در صف‌های طولانی را نمی‌توانم تحمل کنم.
 تو مثال شماره ۱ چون بعد از can't stand یه دونه فعل اومده و چون می‌دونیم can't stand فعل بعد از خودش رو ینگار می‌کنه، پس فعل wait به شکل ینگار نوشته شده که در حقیقت مفعول جمله است.
 او از مراقبت کردن از بچه‌ها لذت می‌برد.
 2) She enjoys taking care of children. تو مثال شماره ۲ بعد از فعل enjoy از یک اسم مصدر به عنوان مفعول جمله استفاده شده. فعل enjoy جزء فعل‌هایی است که فعل بعد از خودشو ینگار می‌کنه.

۳) بعد از حروف اضافه

به کلماتی مثل in, on, at, for, from, with, without, after, before, by, against, like, ... باید ینگار بگیره.
 به کلماتی مثل in, on, at, for, from, with, without, after, before, by, against, like, ... باید ینگار بگیره.

- 1) I am really interested in playing football. من واقعاً به فوتبال بازی کردن علاقه‌مندم.
 2) After leaving his workplace, he goes straight home. بعد از خارج شدن از محل کارش او مستقیماً به خانه می‌رود.

۴) go + ...ing

از عبارت go + ...ing برای بیان فعالیت‌های تفریحی و ورزشی استفاده می‌شه. در جدول زیر چندتا از فعالیت‌های ورزشی و تفریحی پرکاربرد نوشته شده است.

Go shopping	Go running	Go bowling
خرید کردن	دویدن	بولینگ بازی کردن
Go fishing	Go skiing	Go skating
ماهیگیری کردن	اسکی کردن	اسکیت سواری کردن
Go hunting	Go sailing	Go camping
شکار کردن	دریانوردی کردن	کمپ زدن

- We went shopping yesterday. ما دیروز به خرید رفتیم.
 We will go fishing next weekend. ما آخر هفته آینده می‌خواهیم برویم ماهیگیری.

۵) در تابلوهای هشدار دهنده No + ...ing

در تابلوهای هشدار دهنده از ساختار "No + ...ing" برای بیان ممنوعیت و هشدار استفاده می‌شود. در این ساختار حق استفاده از not یا don't را نداریم.

No smoking	No parking	No swimming	No turning
سیگار کشیدن ممنوع	پارک کردن ممنوع	شنا کردن ممنوع	دور زدن ممنوع

(۵۱) اگر علاقه‌مند هستید بیشتر درباره‌ی محصولات ما بدانید، می‌توانید این کتابچه تبلیغاتی را بررسی کنید.

توضیح: تو این تست باید به دو موضوع خیلی مهم توجه کنید. موضوع اول انتخاب حرف اضافه درستی است که بعد صفت interested می‌آید: in (رد گزینه‌های a و b) و نکته دوم استفاده از اسم مصدر بعد از حروف اضافه (رد گزینه d). عبارت to be interested in something به معنای "علاقه‌مند بودن به چیزی" است. (به کاربرد شماره ۳ در برنامه اسم مصدر مراجعه شود.)

(۵۲) این برای بچه‌های این سنی بسیار رایج و متداول است که از تاریکی بترسند.

توضیح: تو قسمت نوشتاری درس سوم درباره مصدر (یا همون مصدر با to) خونديم و با کاربردهاش آشنا شدیم. یکی از کاربردهای مهم مصدر استفاده از اون بعد از صفت‌ها است (کاربرد شماره ۴ در ۲۰ شو). در این تست کلمه common یک صفت به معنی "متداول، رایج، مرسوم/مشترک" است و فعل بعد از آن باید به صورت مصدری بیاید. گزینه c از نظر ترجمه و گرامری کاملاً نادرست است و گزینه d هم کاملاً نادرست است زیرا در یک جمله حق نداریم از دو فعل زماندار استفاده کنیم.

مصدر با (infinitive) to:

با اضافه کردن to قبل از ریشه فعل (ریشه فعل + to) مصدر یا همون مصدر با to ساخته می‌شه. یادتو باشه مصدر فعل نیست، در نتیجه زمان هم نداره. مصدر کاربردهای زیادی داره که در ادامه می‌خونیم.

(۱) به عنوان فاعل

این کاربرد دقیقاً مشابه کاربرد شماره ۱ اسم مصدر است (البته استفاده از اسم مصدر به عنوان فاعل رایج‌تره). وقتی فاعل جمله به دونه مصدر باشه فعل بعدش مفرد به کار میره و وقتی فاعل جمله بیشتر از یک مصدر باشه فعل بعدش به صورت جمع می‌آید.

1) To smoke is very dangerous for health. (= Smoking is very dangerous for health.) سیگار کشیدن برای سلامتی بسیار مضر است.

2) To swim and to cycle are my favorite sports. شنا کردن و دوچرخه سواری ورزش‌های مورد علاقه من هستند.

(۲) به عنوان مفعول بعد از افعال مشخص

بعد از بعضی افعال مشخص اگه قرار باشه از یک فعل استفاده کنیم باید اون فعل رو به شکل مصدر با to بنویسیم. در ادامه لیست برخی از این افعال رو واستون آوردم:

Agree	Forget	Promise
موافق بودن / موافقت کردن	فراموش کردن	قول دادن
Appear	Hope	Remember
ظاهر شدن، پدیدار شدن	امیدوار بودن / امید داشتن	به یاد داشتن، به خاطر آوردن
Arrange	Intend	Remind
برنامه‌ریزی کردن	قصد داشتن	یادآوری کردن
Ask	Learn	Seem
درخواست کردن	یاد گرفتن	به نظر رسیدن
Attempt	Need	Tell
تلاش کردن	نیاز داشتن	گفتن
Choose	Offer	Try
انتخاب کردن	پیشنهاد دادن	تلاش کردن
Decide	Plan	Wait
تصمیم گرفتن	برنامه‌ریزی کردن	منتظر ماندن
Expect	Prefer	Want
انتظار داشتن (از)	ترجیح دادن	خواستن

1) I finally decided to buy the laptop. من نهایتاً تصمیم گرفتم که آن لپ تاپ را بخرم.

✓ برای منفی کردن مصدر کافیست قبل از اون بدون not بیاریم. به مثال زیر دقت کنید:

2) I promised not to be late again. من قول دادم که دوباره دیر نکنم.

(۳) بیان دلیل

یکی از مهم‌ترین کاربردهای مصدر، بیان دلیل و علت انجام یک عمل است. در این حالت می‌تونیم مصدر را در ابتدای جمله هم بنویسیم ولی باید با یک کاما اونو از ادامه جمله جدا کنیم. مصدر بیان دلیل به شکل "تا، برای اینکه" ترجمه می‌شه. در این کاربرد می‌تونیم به جای to از in order to استفاده کنیم.

I will travel to Tehran to visit my parents. = To visit my parents, I will travel to Tehran. من به تهران سفر خواهم کرد تا پدر و مادرم را ببینم.

(۴) بعد از صفت

در صورتی که بعد از یک صفت (اکثر صفت‌ها) بخواهیم از یک فعل استفاده کنیم، اون فعل به شکل مصدر می‌آید. مصدر می‌تونه بلافاصله بعد از صفت یا با فاصله از اون بیاید.

1) I am very happy to see you. من از دیدن شما خیلی خوشحالم.

2) It is important for all students to join all classes. این برای همه دانش آموزان ضروری است که در همه کلاس‌ها شرکت کنند.

۵۳) آیا تا به حال در ایام هفته به خرید رفته‌اید؟

توضیح: برای حل این تست باید به دو نکته مهم توجه کنید. بعد از ساختار **have you ever** که در ابتدای جمله اومده باید از شکل سوم فعل استفاده کنیم (رد گزینه a). از طرفی تو بخش نوشتاری درس دوم خوندیم که از ساختار **go + --- ing** برای بیان فعالیت‌های تفریحی و ورزشی استفاده میشه و حتماً می‌دونین که خرید کردن رو باید به صورت **go shopping** بنویسین نه **go to shop** یا **go to shopping** (رد گزینه‌های b و c).
۵۴) من بارها به او گفته‌ام که ماشینش را مقابل پارکینگ من پارک نکنند.

توضیح: در قسمت نوشتاری درس سوم با مفهوم مصدر (یا همون مصدر با to) و کاربردهاش آشنا شدین (به درسنامه سوال ۵۱ مراجعه شود). یکی از کاربردهای مصدر که توی کتاب درسی اومده استفاده از مصدر به عنوان مفعول بعد از یک سری فعل‌های مشخص هست. در واقع بعد از این فعل‌ها اگه بخوایم به فعل دیگه بیاریم باید بشکل مصدر نوشته بشه. یکی از این فعل‌ها که تو این سوال هم ازش استفاده شده فعل **tell** هست. پس فعل بعدش باید به شکل مصدری بیاد (رد گزینه‌های a و b). از طرفی حتماً می‌دونین که برای منفی کردن مصدر باید **not** رو قبل از **to** بیاریم نه بعدش! (رد گزینه c).

۲

مصحح شو:

۱۶

بارم هر یک از سوالات ۵۵ الی ۵۷ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۵ نمره است.

55) surfing (0.5)

56) to be/ working (1)

57) to live (0.5)

بررسی دقیق‌تر:

۵۵) الف) معمولاً در اوقات فراغت چه کار می‌کنی؟
ب) خب، من کارهای مختلفی می‌کنم مانند اینترنت گردی.
توضیح: دقت کنید در این سوال کلمه **like** به معنی "مانند" یک حرف اضافه است و می‌دونیم که فعل بعد از حرف اضافه همیشه به صورت اسم مصدری می‌آید. (کاربرد ۳ درسنامه سوال ۴۹)

۵۶) بعضی از مردم ترجیح می‌دهند تنها باشند و زمان زیادی را صرف کار کردن با وسایلشان کنند.
توضیح: فعل **prefer** جزء فعل‌هایی است که بعد از آن از مصدر استفاده می‌کنیم و در عبارت **spend time doing something** نیز باید از اسم مصدر استفاده کنیم و حق نداریم از مصدر با **to** استفاده کنیم. (البته یادتون باشه بعد از فعل **prefer** از اسم مصدر هم می‌تونیم استفاده کنیم ولی این مسئله تو کتاب درسی نیومده.)

۵۷) برای طولانی‌تر زندگی کردن، شما باید دوباره در مورد شیوه‌ی زندگی، کار کردن، و استفاده از تکنولوژی فکر کنید.

نکته طلایی:

یکی از مهم‌ترین کاربردهای مصدر استفاده از آن برای بیان دلیل است. در این کاربرد از مصدر برای بیان دلیل انجام یک کار استفاده می‌شود. دقت کنید استفاده از ساختار **for + ---ing** برای بیان دلیل در زبان انگلیسی نادرست است. این کاربرد مستقیماً در کتاب درسی تدریس نشده است ولی در کتاب کار یک مثال ازش اومده. برای درک بهتر به مثال زیر دقت کنید:

To live longer, you should stop smoking. = You should stop smoking to live longer.

۱/۵

مصحح شو:

۱۷

بارم سوال ۵۸ به ازای هر پاسخ صحیح ۰/۲۵ نمره است.

58)	Ali and his friends	usually	meet	each other	at the park	on weekends.
	Subject	Adverb of Frequency	Verb	Object	Adverb of Place	Adverb of Time
	فاعل	قید تکرار	فعل	مفعول	قید مکان	قید زمان

ساختار جملات خبری

در بخش نوشتاری درس اول اجزای جمله ساده و ترتیب قرارگیری اون‌ها در داخل جمله آشنا شدین. برای یادآوری مجدد در ادامه ترتیب صحیح اجزای یک جمله خبری ساده رو واستون نوشتیم:

قید زمان + قید مکان + قید حالت + مفعول + فعل زماندار + فاعل

از کلماتی مانند **always, usually, sometimes, rarely, never, ...** که بهشون قید تکرار می‌گیم بین فعل اصلی و کمکی استفاده می‌کنیم. در صورتی که در جمله فقط فعل اصلی وجود داشته باشه، قید تکرار رو قبل از فعل اصلی میاریم. برای درک بهتر به مثال‌های صفحه بعد دقت کنید:

I have always wanted to become an actor.		
have	always	wanted
فعل کمکی	قید تکرار	فعل اصلی
We usually go camping on weekends.		
usually	go	
قید تکرار	فعل اصلی	

۱

مصحح شو:

بارم سوال ۵۹ به ازای هر پاسخ صحیح ۱ نمره است.

راهنمای مصحح: هر پاسخ درست دیگری که در آن از زمان حال استمراری استفاده شده و به شکل داده شده مرتبط باشد قابل قبول است.

بررسی دقیق تر: (۵۹) معلم انگلیسی ما الان در حال درس دادن است.

۱

مصحح شو:

بارم سوال ۶۰ به ازای هر پاسخ صحیح ۱ نمره است.

راهنمای مصحح: هر پاسخ درست دیگری که در آن فعل به درستی نوشته شده باشد و به ابتدای جمله مرتبط باشد قابل قبول است.

بررسی دقیق تر: (۶۰) پدر و مادرم همیشه به من توصیه می کنند که برای امتحاناتم سخت درس بخوانم.

My parents always advise me to study hard for my exams.

توضیح: یادتون باشه advise جزو فعل های به فعل بعد از خودشو به شکل مصدر تبدیل می کنه. یعنی فعلی که بعد از advise میاد باید به صورت مصدر با to باشه.

جدول بarm بندی امتحان:

	شنیداری	واژگان	گرامر	نوشتاری	درک متن	مجموع
درس اول		۱/۵	۱/۵	۲/۵	۴	۹/۵
درس دوم	۲	۱/۷۵	۳/۲۵	۲/۵	۳	۱۲/۵
درس سوم	۳	۲/۷۵	۲/۲۵	۳	۳	۱۴
خارج از کتاب ولی در حد کتاب درسی	۴	-	-	-	-	۴
مجموع	۹	۶	۷	۸	۱۰	۴۰

۴۰ موفق باشید.

مدت امتحان: ۳۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۰۷	ساعت شروع:	آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: جامعه‌شناسی ۲
تعداد صفحات: ۶ صفحه	پایه یازدهم دوره متوسطه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	نام و نام خانوادگی:

گروه آموزشی ماز

آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی

ردیف	پاسخ‌نامه	نمره
۱	<p>مصحح شو: </p> <p>الف) صحیح (۰/۲۵) ب) غلط (۰/۲۵) پ) غلط (۰/۲۵) ت) غلط (۰/۲۵) ث) غلط (۰/۲۵) ج) صحیح (۰/۲۵)</p> <p>ب) امپریالیسم سیاسی، با اشغال نظامی جوامع ضعیف شکل می‌گیرد. پ) عقل در فرهنگ اسلام، زیباترین و محبوب‌ترین مخلوق خداوند است. ت) روشنگری در سده‌های هفدهم و هجدهم، بیش‌تر شکلی عقل‌گرایانه داشت. ث) مهم‌ترین عامل ادغام جوامع غیرغربی در نظام جهانی جدید، استعمار بود.</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به غ، غلط یا نادرست برای عبارت غلط و اشاره به ص، صحیح یا درست برای عبارت صحیح کافی است و نمره تعلق می‌گیرد.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>ب) در امپریالیسم اقتصادی، قدرت اقتصادی یک کشور، بازارها و مواد خام کشور دیگر را تصرف می‌کند. پ) انسان در دیدگاه اسلام، موجودی مختار، مسئول، متعهد، دارای فطرتی الهی و خلیفه خداوند در روی زمین است. ت) روشنگری در سده‌های نوزدهم و بیستم، بیش‌تر شکل حس‌گرایانه پیدا کرد.</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>دولت-ملت‌ها برخلاف حاکمیت‌های پیشین، خود را با هویت دینی و معنوی نمی‌شناختند و کاملاً سکولار بودند. هویت آن‌ها اغلب ناسیونالیستی و قومی است.</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>در سؤالات صحیح یا غلط، پی بردن به نکته مورد توجه طراح بسیار مهم است. در اولین بار خواندن عبارت، شاید به راحتی متوجه نشوید که عبارت درست است یا نادرست ولی با خواندن دوباره آن و دقت در مفهوم عبارت، تشخیص می‌دهید که عبارت، صحیح یا غلط است. پس در این نوع سؤالات دقت نظر و توجه به هر عبارت، شما را به پاسخ درست می‌رساند.</p> <p>۷۰ شو </p> <p style="text-align: center;">انواع امپریالیسم</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">امپریالیسم فرهنگی</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">امپریالیسم اقتصادی</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">امپریالیسم سیاسی</div> </div>	۱/۵
۲	<p>مصحح شو: </p> <p>الف) تکوینی (۰/۲۵) ب) عدالت (۰/۲۵) پ) نسل‌کشی (۰/۲۵) ت) رنسانس (۰/۲۵) ث) تبلیغ مسیحیت (۰/۲۵) ج) رسانه (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به عین کلمات در این سؤال لازم است تا نمره کامل تعلق بگیرد.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>الف) از نظر متفکران مسلمان، جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است و جهان تکوینی را هم به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند. پ) اروپاییان در هجوم به قاره آمریکا، برای تأمین سلطه خود به نسل‌کشی دست زدند و شمار زیادی از ساکنان بومی را از بین بردند. آن‌ها در یک دوره پنجاه‌ساله، پانزده میلیون سرخ‌پوست را نابود کردند و مناطقی نظیر هائیتی، کوبا، نیکاراگوئه و سواحل ونزوئلا را که تراکم جمعیتی بالایی داشتند از جمعیت خالی کردند.</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>به سبب موقعیت برتر کشورهای غربی و در رأس آن‌ها آمریکا، در عرصه رسانه، بسیاری از ناظران از امپراتوری رسانه‌ای نیز سخن می‌گویند.</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>در سؤالات جای خالی، اول، عبارت‌ها را کامل بخوانید و مفهوم آن را درک کنید سپس با استفاده از دانسته‌های خود، واژه یا کلمه‌ای که مناسب عبارت است را در جای خالی قرار دهید. بهتر است موقع مطالعه متن، عبارت‌ها و کلمه‌های مهم را هایلایت کنید تا در حافظه تصویری شما بیش‌تر باقی بمانند.</p>	۱/۵

	<div style="text-align: right; margin-bottom: 10px;"> مصحح شو: </div> <div style="text-align: center;"> <p>حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی در دوران رنسانس در جهت اصلاح دینی</p> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>با حمایت قدرت‌های محلی توانستند بخشی از اروپای مسیحی را از تسلط کلیسا خارج کنند.</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>مخالف قدرت پاپ و عدم تقابل با جریان دنیاگرا</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>مورد هجوم کاتولیک‌ها و دیگر پروتستان‌ها قرار گرفتند و امکان گسترش پیدا نکردند.</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>داشتن رویکرد معنوی و در تقابل با جریان دنیاگرا</p> </div> </div>
<p style="text-align: center;">۲</p>	<div style="text-align: right; margin-bottom: 10px;"> مصحح شو: </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <p>(الف) گزینه ۳ (۰/۵)</p> <p>(ب) گزینه ۴ (۰/۵)</p> <p>(پ) گزینه ۲ (۰/۵)</p> <p>(ت) گزینه ۳ (۰/۵)</p> </div> <p style="text-align: center;">راهنمای مصحح: اشاره به شماره گزینه صحیح کافی است و نمره تعلق می‌گیرد.</p> <p style="text-align: center; color: red;">بررسی دقیق‌تر:</p> <p>(الف) «جلوگیری از بهره‌کشی ظالمانه برخی انسان‌ها و جوامع از برخی دیگر» به ویژگی عدالت، «پاسخ به پرسش‌های بنیادین بشر» به ویژگی عقلانیت و «دفاع از حقانیت ارزش‌های خود» به ویژگی حقیقت اشاره دارند.</p> <p>(ب) در رویکرد سکولاریسم، همه ظرفیت‌های انسان، متوجه آرمان‌ها و اهداف دنیوی و این‌جهانی می‌شود. بدین ترتیب ابعاد معنوی انسان و جهان به فراموشی سپرده می‌شود یا به‌صورت گزینشی در خدمت اهداف و نیازهای دنیوی قرار می‌گیرد. اومانیزم، مهم‌ترین ویژگی انسان‌شناختی فرهنگ معاصر غرب است و به‌معنای اصالت انسان دنیوی و این‌جهانی است. هنر قرون وسطی بر بعد معنوی و آسمانی انسان تأکید می‌کرد اما هنر مدرن بر بعد جسمانی و زیبایی‌های بدنی تمرکز می‌کند.</p> <p>(پ) فرو ریختن اقتدار کلیسا سبب شد تا در دوران رنسانس، پادشاهان و قدرت‌های محلی به‌عنوان رقیبان دنیاطلب کلیسا، فرصت بروز و ظهور پیدا کنند. فرهنگ یونان و روم باستان، فرهنگ اساطیری بود اما فرهنگ قرون وسطی، فرهنگ دینی مسیحیت است.</p> <p>(ت) ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد؛ زیرا این علوم موجب می‌شوند که فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی بازنگری و ارزیابی کنند. این پدیده، فرهنگ‌ها را از علمی که بر پایه بنیان‌های معرفتی دینی است، محروم می‌گرداند.</p> <p style="text-align: right; color: orange;">نکته طلایی:</p> <p style="text-align: center;">سکولاریسم به‌معنای رویکرد دنیوی و صرفاً این‌جهانی به هستی است.</p> <div style="text-align: right; margin-top: 10px;"> نقشه نهایی: </div> <p>در سؤالات تستی چون گزینه‌های پاسخ را پیش رو دارید، راحت‌تر می‌توانید جواب درست را حدس بزنید. فقط کفایت متن درس را با دقت خوانده باشید و مطالب را به‌حافظه سپرده باشید و بعد با خواندن صورت سؤال، پاسخ‌ها را از ذهن خود با توجه به دانسته‌هایتان انتخاب کنید.</p>
<p style="text-align: center;">۳</p>	<div style="text-align: right; margin-bottom: 10px;"> مصحح شو: </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <p>(الف) معرفت‌شناسانه (۰/۵)</p> <p>(ب) استعمارگران پنهان (۰/۲۵) و مجریان آشکار (۰/۲۵)</p> <p>(پ) روشنگری در معنای خاص (۰/۵)</p> <p>(ت) وحی (۰/۲۵) و عقل (۰/۲۵)</p> <p>(ث) با استعمار نو (۰/۲۵) و استعمار فرانو (۰/۲۵)</p> <p>(ج) تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده (۰/۵)</p> </div> <p style="text-align: center;">راهنمای مصحح: اشاره به عین کلیدواژه‌ها و عبارات‌های ذکر شده در پاسخ‌نامه لازم است.</p> <p style="text-align: center; color: red;">بررسی دقیق‌تر:</p> <p>(الف) پرسش‌های بنیادی به سه دسته اصلی تقسیم می‌شوند: هستی‌شناسانه، انسان‌شناسانه و معرفت‌شناسانه.</p> <p>(ب) در استعمار قدیم، استعمارگران حضور مستقیم و آشکار داشتند. در استعمار نو، استعمارگران، پنهان و مجریان آشکارند و در استعمار فرانو، استعمارگران مجریان هردو پنهان‌اند.</p> <p>(ت) حقوق فطری الهی انسان، ابعاد و نیازهای معنوی و دنیوی انسان را مورد توجه قرار می‌داد و با دو ابزار عقل و وحی شناخته می‌شد ولی حقوق طبیعی بشر، با توجه به خواسته‌ها و نیازهای صرفاً طبیعی و این‌جهانی او شناخته می‌شود.</p> <p style="text-align: right; color: orange;">نکته طلایی:</p> <p style="text-align: center;">تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آن‌ها می‌گیرد و این پدیده، موجب وابستگی اقتصادی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود.</p>

	<p>نقشه نهایی:</p> <p>در سؤالات پاسخ کوتاه، اشاره به عبارت‌ها و کلیدواژه‌های مدنظر طراح باعث می‌شود شما به راحتی نمره لازم را کسب کنید. اول، سؤال را به دقت بخوانید و برای پاسخ دادن به کلیدواژه‌ای که در صورت سؤال از شما خواسته، اشاره کنید و به راحتی نمره کامل را بگیرید.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>اگر با هستی‌شناسی و انسان‌شناسی دینی همراه باشد، با استفاده از وحی، عقل و تجربه، تفسیری دینی از انسان و جهان ارائه می‌دهد.</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>روشنگری در معنای عام</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>روشی از معرفت و شناخت است که با سکولاریسم و اومانیسم همراه شده است.</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>روشنگری در معنای خاص</p> </div> </div> <p style="text-align: center;">معناهای روشنگری</p>	
۰/۷۵	<p>مصحح شو:</p> <p>الف) انسجام جامعه جهانی (۰/۲۵) ب) تقسیم جامعه جهانی به مرکز و پیرامون (۰/۲۵) پ) چالش بین فرهنگی-تمدنی (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: قرار دادن درست موارد در جدول و در جای مناسب آن برای کسب نمره لازم است.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>جامعه جهانی براساس ویژگی‌های فرهنگی و قدرت تأثیرگذاری جوامع مختلف، حالت‌های متفاوتی به خود می‌گیرد.</p> <ul style="list-style-type: none"> - هنگامی که یک فرهنگ در سطح جهانی غالب باشد، به میزانی که آن فرهنگ، ویژگی‌های مطلوب یک فرهنگ جهانی را داشته باشد، جامعه جهانی از انسجام برخوردار خواهد بود. - اگر فرهنگ، ویژگی‌های مطلوب را نداشته باشد، جامعه جهانی با چالش‌های درون فرهنگی مواجه خواهد شد. فرهنگ سلطه، جامعه جهانی را به بخش‌های مرکز و پیرامون تقسیم می‌کند. - هنگامی که جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت باشد، تعاملات، گفت‌وگوها و برخوردهای فرهنگی و تمدنی رخ خواهد داد. <p>نقشه نهایی:</p> <p>در سؤالات جدول، اشاره به عین کلیدواژه‌ها ضروری است. در کتاب جامعه‌شناسی ۲ جدول‌های زیادی را در درس‌های مختلف می‌بینید. بهتر است به جدول‌ها، نگاه ویژه‌ای داشته باشید و موارد هریک را به خوبی فرا بگیرید تا زمانی که سؤالات جدولی مطرح می‌شود، به خوبی پاسخ دهید و نمره لازم را کسب کنید.</p>	۵
۱/۵	<p>مصحح شو:</p> <p>الف) تفکری برگرفته از اندیشه‌های مارکس است (۰/۲۵)؛ که انقلاب طبقاتی را تنها راه رهایی از چنگال نظام سرمایه‌داری و مشکلات آن می‌داند (۰/۲۵).</p> <p>ب) مجموعه‌ای از باورها و نمادها که دل‌بستگی و تعلق به ملت، سرزمین، نژاد، قوم و زبان را اصل قرار می‌دهد (۰/۲۵) و صرفاً تعلق خاطر و وابستگی به چنین عناصری را آرمان اساسی انسان‌ها و تعیین‌کننده هویت ملت‌ها می‌داند (۰/۲۵).</p> <p>پ) لیبرالیسم را جایز دانستن همه امور (۰/۲۵) بنابه خواست انسان (۰/۲۵) می‌دانند یا لیبرالیسم، اندیشه سیاسی جدیدی است که براساس اصالت بخشیدن به انسان دنیوی (اومانیسم) (۰/۲۵) شکل می‌گیرد و خواست و اراده آدمی را مبدأ قانون‌گذاری می‌داند (۰/۲۵).</p> <p>راهنمای مصحح: در تعاریف مفاهیم اشاره به عین واژه‌های تعریف لازم است. کلماتی که زیر آن‌ها خط کشیده شده، کلیدواژه‌ها هستند که اگر در تعریف به آن‌ها اشاره شود نمره تعلق می‌گیرد. در قسمت (پ) هر کدام از دو تعریف ذکر شده را بیان کند نمره تعلق می‌گیرد.</p> <p>کلمه طلایی:</p> <p>در لیبرالیسم، انسان از همه ارزش‌های متعالی که مستقل از او باشد، آزاد است و از این‌رو، آزادی، ارزش اساسی لیبرالیسم تلقی می‌شود.</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>در سؤالاتی که مربوط به تعریف مفاهیم و اصطلاحات است، باید تعریف کامل بیان شود. پیشنهاد می‌شود تعاریف هر درس را در برگه‌ای جداگانه یادداشت کنید و زیر کلیدواژه‌های آن خط بکشید و قبل از امتحان حتماً آن را مطالعه نمایید که تعاریف در ذهنتان مرور شود.</p>	۶
۱	<p>مصحح شو:</p> <p>الف) ۴ (۰/۲۵) ب) ۳ (۰/۲۵) پ) ۱ (۰/۲۵) ت) ۲ (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به شماره عبارت‌های ستون چپ به صورت صحیح کافی است.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>الف) وابستگی کشورهای استعمارزده، امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو را برای کشورهای استعمارگر پدید می‌آورد.</p> <p>ب) صنعت ارتباطات، فاصله‌های زمانی و مکانی را کوتاه و جهان را کوچک کرده و به صورت دهکده‌ای واحد درآورده است.</p> <p>پ) به دلیل وابستگی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر، مبادلات تجاری در سطح جهانی نامتعادل می‌شود و انتقال ثروت به طرف کشورهای غربی ادامه پیدا می‌کند.</p> <p>ت) اقتصاد سرمایه‌محور در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای بود.</p>	۷

	<p>نکته طلایی: صنعت ارتباطات، ابزار تازه‌ای است که به جهان غرب در مدیریت انتقال فرهنگ خود، یاری می‌رساند.</p> <p>نقشه نهایی: در سؤالات وصل کردنی ابتدا عبارت‌های دو ستون را به‌دقت بخوانید و بعد با توجه به مطالبی که از کتاب فرا گرفتید، ارتباط بین گزینه‌ها را کشف کنید. با کمی دقت و توجه به راحتی می‌توانید ستون‌های مرتبط باهم را تشخیص دهید.</p>	
۱/۵	<p>مصحح شو:</p> <p>الف) گزینه ۲ (۰/۲۵) ب) گزینه ۲ (۰/۲۵) پ) گزینه ۲ (۰/۲۵) ت) گزینه ۱ (۰/۲۵) ث) گزینه ۱ (۰/۲۵) ج) گزینه ۲ (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به شماره گزینه درست برای کسب نمره کافی است.</p> <p>بررسی دقیق‌تر: الف) در دیدگاه اول از تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی، جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود. ب) استعمار، نوعی جهان‌گشایی و امپراتوری است که از قرن پانزدهم توسط اروپاییان آغاز شد و در قرن نوزدهم به اوج رسید. پ) اومانیسیم، از نتایج منطقی سکولاریسم است. ت) در دوره استعمار، اندونزی توسط استعمارگران به اشغال نظامی درآمد و کشور عثمانی در شرایط نیمه‌استعماری به سر می‌برد. ث) نشر و گسترش اسلام متکی بر قدرت سیاسی و نظامی آن نبود بلکه مرهون قوت و قدرت فرهنگی آن بود. ج) زوال تدریجی قدرت کلیسا منجر به حاکمیت فئودال‌ها و اربابان بزرگ شد.</p> <p>نکته طلایی: اومانیسیم، مهم‌ترین ویژگی انسان‌شناختی فرهنگ معاصر غرب است و به معنای اصالت انسان دنیوی و این جهانی است.</p> <p>نقشه نهایی: در سؤالات دوگزینه‌ای، با کمی دقت می‌توانید پاسخ صحیح را پیدا کنید؛ چون دو گزینه پیش رو دارید و شانس انتخاب گزینه درست خیلی زیاد است. پس، از این فرصت استفاده کنید و نمره این قسمت را کسب کنید.</p>	۸
۰/۷۵	<p>مصحح شو:</p> <p>الف) رشد تجارت (۰/۲۵) ب) کشف آمریکا (۰/۲۵) پ) بالا گرفتن تب طلا (۰/۲۵) با رشد تجارت، کشف آمریکا و بالا گرفتن تب طلا، زمینه‌های عبور از اقتصاد کشاورزی ارباب-رعیتی فراهم آمد.</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به عین کلیدواژه‌ها و عبارت‌ها لازم است.</p> <p>نقشه نهایی: در سؤالاتی که به صورت نمودار مطرح می‌شوند، دقت کنید که موارد خواسته شده را به صورت خلاصه و کلیدی بنویسید تا نمره کامل را کسب کنید. گاهی طراحان از نمودارهای کتاب استفاده می‌کنند و گاهی مطالب متن درس را به صورت نمودار از شما می‌خواهند. پس بازم تأکید می‌شود مطالب هر درس را با دقت مطالعه کنید تا سؤال به هر صورتی که مطرح شد بتوانید به آن پاسخ دهید.</p>	۹
۰/۷۵	<p>مصحح شو:</p> <p>الف) دارای ارزش‌های عام و جهان‌شمول (۰/۲۵) ب) دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای با نگاه سلطه‌جویانه (۰/۲۵) پ) دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای بدون نگاه سلطه‌جویانه (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به عباراتی که زیر آن‌ها خط کشیده شده برای کسب نمره لازم است.</p> <p>نکته طلایی: فرهنگی که از مرزهای جغرافیایی و قومی عبور می‌کند و در جهان گسترش می‌یابد، فرهنگ جهانی است.</p>	۱۰
۱/۲۵	<p>مصحح شو:</p> <p>دیدگاه دوم: - جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌داند (۰/۲۵). - جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست (۰/۲۵).</p>	۱۱

	<p>- جهان تکوینی، ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند (۰/۲۵). - جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند (۰/۲۵). - جهان ذهنی و جهان تکوینی استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند (۰/۲۵). (اشاره به سه مورد کافی است و هر مورد ۰/۲۵ نمره دارد).</p> <p style="text-align: center;"> </p> <p>نمودار دیدگاه دوم (۰/۵). راهنمای مصحح: کشیدن درست نمودار (۰/۵) نمره و اشاره به سه مورد از پنج مورد ذکرشده (۰/۷۵) نمره را دارد.</p> <p style="text-align: right;">نقشه نهایی: </p> <p>مبحث، مربوط به سه دیدگاه در تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی است و یکی از سؤالات مهم درس اول کتاب است که همواره از این مبحث سؤالاتی مطرح می‌شود. این سه دیدگاه را به‌خوبی مطالعه کنید و دیدگاه‌های هریک را فرا بگیرید. به نمودارهای دیدگاه هم توجه ویژه داشته باشید و با آموختن کامل آن مطمئن باشید که نمره این قسمت را به‌صورت کامل کسب می‌کنید.</p> <p style="text-align: center;">سه دیدگاه در تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی </p> <p>دیدگاه اول: جهان فرهنگی → جهان ذهنی → جهان طبیعت دیدگاه دوم: جهان طبیعت → جهان ذهنی → جهان فرهنگی دیدگاه سوم: جهان فرهنگی ↔ جهان ذهنی ↔ جهان تکوینی</p>	
۱	<p style="text-align: right;">مصحح شو: </p> <p>فرهنگ صهیونیسم، نژاد خاصی را مورد توجه قرار می‌دهد (۰/۲۵) و با رویکرد دنیوی خود، دیگران را در خدمت به آن نژاد به‌کار می‌گیرد (۰/۲۵). فرهنگ سرمایه‌داری، کانون ثروت و قدرت را مورد توجه قرار می‌دهد (۰/۲۵) و کشورهای دیگر را پیرامون آن به خدمت می‌گیرد. (۰/۲۵) راهنمای مصحح: اشاره به عین عبارات‌های پاسخ‌نامه برای کسب نمره طبق ریزبارم‌ها ضروری است. نکته طلایی: فرهنگی که تسلط یک قوم، جامعه یا گروهی خاص را بر دیگران به‌دنبال می‌آورد و دیگر اقوام، جوامع و گروه‌ها را به ضعف و ناتوانی می‌کشانند، فرهنگ سلطه یا استکبار است.</p>	۱۲
۱/۲۵	<p style="text-align: right;">مصحح شو: </p> <p>الف) در جامعه تغلب، مردم برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها باهم همکاری می‌کنند (۰/۲۵). ب) هدف این مردم، خوار و مقهور کردن دیگران است (۰/۵). پ) مردم جوامع دیگر را خوار و بی‌ارزش می‌شمرند (۰/۲۵). ت) این‌گونه اندیشه‌ها در آنان حس خودخواهی را تقویت می‌کند (۰/۲۵). راهنمای مصحح: اشاره به کلماتی که زیر آن‌ها خط کشیده شده برای کسب نمره کفایت می‌کند. بررسی دقیق‌تر: مردم جامعه تغلب دوست دارند بر یکایک مردم جامعه خود چیره شوند ولی از آنجا که در یک جامعه، مردم برای بقای خود، غلبه بر اقوام دیگر و جلوگیری از غلبه اقوام دیگر بر خود به‌هم نیازمندند، ناچارند از چیرگی بر یکدیگر خودداری کنند.</p>	۱۳
۱/۲۵	<p style="text-align: right;">مصحح شو: </p> <p>استبداد قومی با وجود این‌که دارای هویتی غیراسلامی بود (۰/۲۵)، به‌دلیل این‌که پشتوانه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت (۰/۲۵)، از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی خودداری می‌کرد (۰/۲۵) و می‌کوشید با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کند. در مقابل، استبداد استعماری به‌دلیل این‌که در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد (۰/۲۵)، برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب (۰/۲۵)، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت. راهنمای مصحح: با توجه به ریزبارم ذکرشده، اشاره به قسمت‌های مختلف پاسخ برای کسب نمره لازم است. بررسی دقیق‌تر: قدرت سیاسی جوامع اسلامی که تا قبل از استعمار، بیش‌تر قومی و قبیله‌ای بود، در دوران استعمار، از طریق سازش با دولت‌های غربی، با قدرت استعمارگران پیوند خورد و استبداد ایلی و قومی به‌صورت استبداد استعماری درآمد.</p>	۱۴

۱	<p style="text-align: right;">مصحح شو: </p> <p>از پایان قرن بیستم با افول حس‌گرایی، فرهنگ غرب گرفتار بحران معرفت‌شناختی (۰/۵) شده است. در بحران معرفت‌شناختی امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها و اندیشه‌ها (۰/۲۵) و خوب یا بد بودن هنجارها و رفتارها از بشر سلب می‌شود (۰/۲۵).</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به عبارت‌ها طبق ریزبارم ذکر شده لازم است.</p>	۱۵
۲۰	موفق باشید.	

آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: جامعه‌شناسی ۲	ساعت شروع:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۲/۲۱	مدت امتحان: ۳۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه یازدهم دوره متوسطه	تعداد صفحات: ۵ صفحه
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی		گروه آموزشی ماز	
ردیف	پاسخ‌نامه	نمره	
۱	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>الف) غلط (۰/۲۵) ب) غلط (۰/۲۵) پ) صحیح (۰/۲۵)</p> <p>ت) غلط (۰/۲۵) ث) صحیح (۰/۲۵) ج) غلط (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به غ، غلط یا نادرست برای عبارت‌های غلط و اشاره به ص، صحیح یا درست برای عبارت‌های صحیح کافی است.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>الف) بعد از انقلاب فرانسه، طرفداران نظریه‌های لیبرالیستی در طرف راست و منتقدان این نظریه در طرف چپ مجلس فرانسه قرار گرفتند.</p> <p>ب) وقوع دو جنگ بزرگ جهانی در نیمه اول قرن بیستم، خطا بودن نظریه کنت را نشان می‌دهد.</p> <p>ت) در فرهنگ قرون وسطی، کتاب مقدس و آباء کلیسا معتبرترین راه شناخت جهان بود.</p> <p>ج) انقلاب فرانسه در سال ۱۷۸۹ م با آرمان‌ها و ارزش‌های مدنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بود.</p> <p style="text-align: right;"> نکته طلایی:</p> <p>با اوج‌گیری جنبش عدالت‌خانه، متورالفکران غرب‌زده به آن پیوستند و در جریان بست‌نشینی در سفارت‌خانه انگلستان، نام مشروطه را برای آن برگزیدند.</p> <p style="text-align: right;"> نقشه نهایی:</p> <p>در سؤالاتی که به صورت صحیح یا غلط مطرح می‌شوند، دقت به مفهوم عبارت برای درک صحیح یا غلط بودن آن بسیار کمک‌کننده است؛ پس اول، عبارت را با دقت خوانده و مفهوم آن را درک کنید، سپس با مقایسه با دانسته‌های خود، صحیح یا غلط بودن آن را مشخص کنید.</p>	۱/۵	
۲	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>الف) لیبرال (۰/۲۵) ب) جنگ جهانی دوم (۰/۲۵) پ) زیست‌محیطی (۰/۲۵)</p> <p>ت) معرفت‌شناختی (۰/۲۵) ث) استبداد استعماری (۰/۲۵) ج) کمپ‌دیوید (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به عین کلیدواژه‌های ذکرشده برای کسب نمره الزامی است.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>الف) نظریه پردازان لیبرال، آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند و مخالف هر نوع مداخله دولت در اقتصاد بودند. آنان حتی کمک به مستمندان را بیپوده می‌دانستند.</p> <p>ت) دانشمندانی را که در اصل روشنگری علم مدرن تردید کرده‌اند، پسامدرن می‌خوانند، زیرا از اصول جهان مدرن عبور کرده و به فراسوی آن رسیده‌اند.</p> <p>ج) دولت مصر به رهبری جمال عبدالناصر، مظهر ناسیونالیسم عربی بود اما پس از مرگ او، انور سادات رئیس‌جمهور وقت مصر با امضای قرارداد کمپ‌دیوید، اسرائیل را به رسمیت شناخت و این مسئله، موقعیت گروه‌های فلسطینی را تضعیف کرد.</p> <p style="text-align: right;"> نقشه نهایی:</p> <p>در سؤالاتی که به صورت جای خالی مطرح می‌شود باید عین کلیدواژه‌ای که در عبارت جا افتاده است را بنویسید. پس باید متن درس را به دقت بخوانید و زیر عبارت‌های مهم و کلیدواژه‌ها خط بکشید تا با نگاه ویژه‌ای آن‌ها را بخوانید و در زمان پاسخ به سؤالات، کلمه جاافتاده را کشف کرده و بنویسید.</p>	۱/۵	
۳	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>الف) گزینه ۴ (۰/۵) ب) گزینه ۳ (۰/۵)</p> <p>پ) گزینه ۳ (۰/۵) ت) گزینه ۲ (۰/۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به شماره گزینه صحیح کافی است و نمره تعلق می‌گیرد.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>الف) انقلاب اکتبر روسیه، به دلیل رویکرد چپ و سوسیالیستی با دیگر انقلاب‌های اروپایی تفاوت داشت و به دلیل سکولار بودن، درون فرهنگ غرب قرار می‌گرفت.</p>	۲	

	<p>(ب) بررسی گزینه‌ها: گزینه ۱: درست - درست گزینه ۲: نادرست (ویژگی انقلاب اسلامی بود) - درست گزینه ۳: درست - نادرست (ویژگی انقلاب‌های آزادی‌بخش بود). گزینه ۴: نادرست (انقلاب‌های آزادی‌بخش در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب موفق شدند ولی در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی توفیقی نداشتند) - درست</p> <p>(پ) منورالفکران غرب‌گرا همانند نخستین بیدارگران اسلامی خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند. گزینه‌های ۱ و ۴ ویژگی منورالفکران غرب‌گرا و گزینه ۲ ویژگی نخستین بیدارگران اسلامی است.</p> <p>(ت) سکولاریسم به ترتیب در حوزه‌های هنر، اقتصاد، سیاست و علم ظاهر گردید. در فرهنگ مدرن، سکولاریسم به صورت آشکار مطرح شد. در این فرهنگ، گرایش‌ها و رفتارهای دینی تنها با توجه دنیوی امکان مطرح شدن دارند.</p> <p> نقشه نهایی:</p> <p>در سؤالات تستی، چون پاسخ سؤال را روبه‌روی خود می‌بینید با کمی دقت در سؤال می‌توانید پاسخ را حدس بزنید. اول خودتان به سؤال پاسخ دهید، بعد به گزینه‌ها رجوع کنید و در بین گزینه‌ها، گزینه‌ای را انتخاب کنید که به پاسخ شما بیش‌ترین شباهت را دارد. سؤالات تستی در آزمون‌های تشریحی در سال‌های اخیر بیش‌تر مفهومی شده‌اند؛ که این امر مطالعه دقیق‌تر متن درس را می‌طلبد.</p>
۳	<p> مصحح شو:</p> <p>الف) لیبرالیسم اولیه بیش‌تر رویکردی فردی (۰/۲۵) و اقتصادی (۰/۲۵) داشت. ب) امری عارضی (۰/۲۵) و تحمیلی (۰/۲۵) است. پ) در قرن نوزدهم و بیستم، شناخت حسی (۰/۲۵) و تجربی (۰/۲۵) را تنها راه شناخت علمی می‌دانستند. ت) آن‌ها در نهایت با حمایت کشورهای غربی، در جوامع خود حکومت‌های سکولار تشکیل دادند (۰/۵). ث) از نظر آن‌ها قوانین براساس اراده و خواست بشر (۰/۵) تنظیم و تدوین می‌شد. ج) در جهان دوقطبی، هویت جنبش‌ها، انقلاب‌ها و کشورها براساس جایگاه و اهمیتشان برای یکی از دو قطب جهان یعنی بلوک شرق و غرب شناسایی می‌شد. (۰/۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به عبارت‌ها و کلیدواژه‌های پاسخ‌نامه طبق بارم‌بندی برای کسب نمره لازم است.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>(ب) آگوست کنت معتقد بود که فاتحان در گذشته تاریخ، با غنائم جنگی بر ثروت خود می‌افزودند ولی با رشد علم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید. به همین دلیل بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از زندگی بشر رخت برمی‌بندد. (ث) از نظر منورالفکران مشروطه‌خواه، مجلس، محلی بود که در آن قوانین، نه بر پایه احکام اسلام بلکه براساس اراده و خواست بشر تنظیم و تدوین می‌شد.</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>انقلاب اسلامی ایران، در چارچوب آرمان‌ها و ارزش‌های سکولار جهان غرب قرار نداشت؛ بلکه از متن فرهنگ اسلامی برمی‌خاست و برای حفظ هویت اسلامی و تأمین حقوق از دست‌رفته امت اسلامی شکل گرفته بود.</p> <p> نقشه نهایی:</p> <p>در سؤالات پاسخ کوتاه، اشاره به کلیدواژه‌ها با توجه به بارم‌بندی الزامی است. فقط کافی است به عبارات و کلیدواژه‌هایی که در صورت سؤال از شما خواسته اشاره کنید تا نمره کامل را کسب کنید.</p>
۱/۵	<p> مصحح شو:</p> <p>الف) همکاری با حاکم نامشروع در حد واجبات نظامیه (۰/۵) ب) تغییر ساختار سیاسی (۰/۵) پ) جنبش تنباکو (۰/۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به کلیدواژه‌های ذکر شده در پاسخ‌نامه ضروری است.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>برخورد رقابت‌آمیز عالمان دینی با قاجار، حرکتی اصلاحی بود. آن‌ها برای اصلاح برخی رفتارهای پادشاهان قاجار تلاش می‌کردند. جنبش تنباکو نمونه‌ای موفق از فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی است. این تجربه موفق، فعالیت رقابت‌آمیز را از اصلاح رفتار به اصلاح ساختار تغییر داد و به جنبش عدالتخانه منجر شد.</p>

	<p>نقشه نهایی: </p> <p>در سؤالاتی که به صورت جدول مطرح می شود لازم است به جدول خوب نگاه کنید و ببینید طراح سؤال چه چیزی را از شما می خواهد. سپس با توجه به مطالب مرتبطی که با سؤال خوانده اید، جاهای خالی جدول را کامل کنید. جدول های کتاب را با دقت زیادی بخوانید و آن ها را به حافظه بسپارید تا در مواقع لازم از دانسته های خود استفاده کنید.</p>								
۱/۵	<p>مصحح شو: </p> <p>الف) واجبات نظامیه: اموری است که برای بقای زندگی اجتماعی لازم است (۰/۵). ب) فعالیت رقابت آمیز: ورود فعال به عرصه زندگی اجتماعی و سیاسی، نه در جهت تأیید قدرت حاکم و حمایت از آن، بلکه در رقابت با آن است. (۰/۵) پ) کشورهای جهان دوم: کشورهایی که در <u>کانون بلوک شرق</u> قرار داشتند (۰/۵). راهنمای مصحح: اشاره به عباراتی که زیر آن ها خط کشیده شده است برای کسب نمره لازم است.</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>در سؤالات تعاریف مفاهیم و اصطلاحات سعی کنید تعاریف را که به صورت کامل به خاطر سپرده اید، بنویسید. کلیدواژه های تعاریف را به هنگام مطالعه هایلایت کنید و یا زیر آن ها خط بکشید تا بهتر در ذهنتان باقی بماند.</p> <p>کشورهای جهان: </p> <table border="1" data-bbox="368 824 1230 1014"> <tr> <td>کشورهای سرمایه داری بلوک غرب</td> <td>جهان اول</td> <td rowspan="3">کشورهای جهان</td> </tr> <tr> <td>کشورهای در کانون بلوک شرق</td> <td>جهان دوم</td> </tr> <tr> <td>کشورهای خارج از دو بلوک شرق و غرب و تحت نفوذ آن ها</td> <td>جهان سوم</td> </tr> </table>	کشورهای سرمایه داری بلوک غرب	جهان اول	کشورهای جهان	کشورهای در کانون بلوک شرق	جهان دوم	کشورهای خارج از دو بلوک شرق و غرب و تحت نفوذ آن ها	جهان سوم	۶
کشورهای سرمایه داری بلوک غرب	جهان اول	کشورهای جهان							
کشورهای در کانون بلوک شرق	جهان دوم								
کشورهای خارج از دو بلوک شرق و غرب و تحت نفوذ آن ها	جهان سوم								
۱	<p>مصحح شو: </p> <p>الف) ۵ (۰/۲۵) ب) ۳ (۰/۲۵) پ) ۴ (۰/۲۵) ت) ۲ (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به عدد درست مفاهیم در ستون سمت چپ برای کسب نمره کافی است.</p> <p>بررسی دقیق تر:</p> <p>الف) گروه های مبارز فلسطینی، ناگزیر به بلوک شرق می پیوستند. بعضی از این گروه های فلسطینی هویت مارکسیستی و بعضی دیگر اندیشه های ناسیونالیستی داشتند. گروه های مارکسیستی جایگاهی برای اعتقادات دینی قائل نبودند و گروه های ناسیونالیستی، اسلام را پدیده ای عربی می دانستند. ب) در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابتی سخت بین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غرب گرا به وجود آمد که پس از دو دهه کشمکش، با حضور قدرت های استعماری و دخالت انگلستان، به نفع جریان منورالفکران پایان یافت. حاکمیت منورالفکران در ایران به استبداد استعماری رضاخان ختم شد. پ) دولتمردان و روشنفکران جهان اسلام قبل از انقلاب اسلامی ایران، اغلب مسائل و مشکلات جوامع خود و جهان اسلام را با یکی از دو رویکرد زیر می دیدند: در رویکرد اول (نسل اول روشنفکران)، مسائل جهان اسلام از نوع مشکلاتی بود که در اثر عقب ماندگی تاریخی از جوامع غربی پیش آمده بود. در رویکرد دوم (نسل دوم روشنفکران)، مسائل جهان اسلام از نوع مشکلاتی بود که لیبرالیسم غربی به وجود آورده بود. ت) قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان، ریشه در اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها نداشت. قدرت آن ها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود.</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>آتاتورک در ترکیه، رضاخان در ایران و امان الله خان در افغانستان، سه نمونه از قدرتهای سکولاری اند که آرمان های منورالفکران غرب زده را با حمایت دولت های غربی دنبال می کردند.</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>در سؤالات وصل کردنی و ارتباطی، ابتدا موارد دو ستون سمت چپ و راست را با دقت بخوانید و سعی کنید ارتباط موارد را کشف کنید. هر کدام را که یافتید به هم وصل کنید. بعد روی موارد باقی مانده تمرکز کنید تا موفق به حل سؤال شوید.</p>	۷							

<p>۱</p>	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>الف) توماس مالتوس (۰/۲۵) پ) ساموئل هانتینگتون (۰/۲۵) راهنمای مصحح: اشاره به نام اشخاص که زیر آن‌ها خط کشیده شده برای کسب نمره ضروری است.</p> <p style="text-align: right;">بررسی دقیق‌تر:</p> <p>ب) مارکس در نیمه دوم قرن نوزدهم، لیبرالیسم اقتصادی را نقد کرد. از نظر او، حل چالش‌های جامعه سرمایه‌داری فقط با یک انقلاب، قابل حل بود. پ) هانتینگتون نظریه جنگ تمدن‌ها را مطرح کرد و نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی را توجیه می‌کرد. ت) فوکویاما فروپاشی بلوک شرق و شوروی سابق و غلبه نظام لیبرال دموکراسی غرب را پایان مبارزات عقیدتی-سیاسی بشر می‌پنداشت.</p> <p style="text-align: right;"> نقشه نهایی:</p> <p>نظریه‌ها و دیدگاه‌های شخصیت‌هایی که در کتاب درسی نامی از آن‌ها آمده است را به‌دقت بخوانید و به‌حافظه بسپارید تا در مواقع لازم از آن‌ها استفاده کنید.</p>	<p>۸</p>
<p>۰/۵</p>	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>الف) جنگ جهانی اول (۰/۲۵) ب) جنگ جهانی دوم (۰/۲۵) راهنمای مصحح: اشاره به عین عبارت‌های پاسخ‌نامه برای کسب نمره الزامی است.</p> <p style="text-align: right;"> جنگ‌های جهانی اول و دوم:</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;"> <p>این دو جنگ، بزرگ‌ترین جنگ‌های تاریخ بشریت هستند.</p> <p>در جنگ جهانی اول برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی استفاده شد.</p> <p>در جنگ جهانی دوم برای اولین بار از بمب اتم استفاده شد.</p> <p>از مهم‌ترین عوامل وقوع این دو جنگ، رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود.</p> <p>دو جنگ جهانی با درگیری کشورهای اروپایی آغاز شد.</p> <p>هیچ‌یک از دو جنگ، منشأ دینی نداشت و ظاهر مذهبی و دینی به خود نگرفت.</p> <p>طرف‌های درگیر در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی رفتار خود را توجیه می‌کردند.</p> <p>این دو جنگ ریشه در فرهنگ غرب داشتند.</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>جنگ‌های جهانی اول و دوم</p> </div> </div>	<p>۹</p>
<p>۱</p>	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>الف) چالشی همیشگی (۰/۲۵) ب) مقطعی و دوره‌ای (۰/۲۵) پ) متوجه قشرهای ضعیف و فقیر جامعه (۰/۲۵) ت) تمامی جامعه (۰/۲۵) راهنمای مصحح: اشاره به عبارت‌های پاسخ‌نامه یا مفاهیمی نزدیک به این عبارت‌ها کافی است.</p> <p style="text-align: right;">نکته طلایی:</p> <p>۱) شباهت چالش فقر و غنا و بحران اقتصادی این است که هر دو هویت اقتصادی دارند. ۲) بحران اقتصادی در صورتی که کنترل نشود، می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها منجر شود.</p> <p style="text-align: right;"> نقشه نهایی:</p> <p>در سؤالاتی که به صورت جدول، دو مورد باهم مقایسه می‌شود به‌دقت سؤال را بخوانید و ببینید چه چیزهایی قرار است باهم مقایسه شوند. بعد با توجه به دانسته‌های خود، موارد خواسته شده را بنویسید.</p>	<p>۱۰</p>

۱/۵	 <p>مصحح شو:</p> <p>الف) فرهنگ مدرن: طبیعت را ماده خام و بی‌جان می‌داند (۰/۲۵) که انسان اجازه هرگونه تصرفی را در آن دارد (۰/۲۵). ب) فرهنگ اساطیری: طبیعت ماده خام نیست (۰/۲۵) بلکه از ابعاد و نیروهای ماورائی برخوردار است (۰/۲۵). پ) فرهنگ توحیدی: طبیعت و هرآنچه در آن است، آیات و نشانه‌های خداوندند و همه موجودات به تسبیح خداوند مشغول‌اند (۰/۵). راهنمای مصحح: اشاره به عبارت‌هایی که زیر آن‌ها خط کشیده شده برای کسب نمره لازم است.</p>	۱۱
۱	 <p>مصحح شو:</p> <p>۱- برخی از نخبگان جهان غرب را به جست‌وجوی سنت‌های قدسی و دینی واداشت. ۲- مهاجران ساکن کشورهای غربی را که اغلب مرعوب فرهنگ مدرن شده بودند، به‌سوی هویت دینی خود فراخواند. ۳- بازار معنویت‌های کاذب و دروغین (خرافه‌پرستی، شیطان‌پرستی، انواع بازسازی‌شده ادیان و عرفان‌های شرقی و سرخ‌پوستی) را رونق بخشید. راهنمای مصحح: ذکر دو مورد از سه مورد برای پاسخ کافی است و هر مورد (۰/۵) نمره دارد.</p>	۱۲
۱	 <p>مصحح شو:</p> <p>استبداد استعماری به‌دلیل وابستگی به کشورهای استعمارگر (۰/۵) و عمل کردن مطابق منافع این کشورها (۰/۵) استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی را مخدوش ساخت. راهنمای مصحح: اشاره به عبارت‌هایی که زیر آن‌ها خط کشیده شده برای کسب نمره کامل الزامی است.</p>	۱۳
۱	 <p>مصحح شو:</p> <p>امام خمینی انقلاب را هنگامی آغاز کرد که شاه تحت حمایت دولت‌های غربی بود (۰/۲۵) و مأموریت حفظ امنیت منطقه را بر عهده داشت (۰/۲۵). روشنفکران چپ (۰/۲۵) هم از صحنه رقابت‌های سیاسی داخلی کشور حذف شده بودند (۰/۲۵). راهنمای مصحح: اشاره به عبارت‌هایی که زیر آن‌ها خط کشیده شده برای کسب نمره لازم است.</p>	۱۴
۱	 <p>مصحح شو:</p> <p>انقلاب اسلامی در شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسامدرن (۰/۲۵)، به‌وجود آمدن رویکرد دینی و معنوی به زندگی اجتماعی در جوامع غربی (۰/۲۵)، از دست رفتن ارزش‌ها و آرمان‌های پس از رنسانس (۰/۲۵) و شکل‌گیری نظریه‌های افول سکولاریسم (۰/۲۵) مؤثر بود. راهنمای مصحح: اشاره به عبارت‌هایی که زیر آن‌ها خط کشیده شده برای به‌دست آوردن نمره کامل، ضروری است.</p>	۱۵
۲۰	موفق باشید.	

مدت امتحان: ۸۵ دقیقه	تاریخ امتحان: خردادماه ۱۴۰۳	ساعت شروع:	آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: جامعه‌شناسی ۲
تعداد صفحات: ۶ صفحه	پایه یازدهم دوره متوسطه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	نام و نام خانوادگی:

گروه آموزشی ماز

آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی

ردیف	پاسخ‌نامه	نمره
۱	<p>الف) ص (۰/۲۵) مصحح شو: </p> <p>ب) غ (۰/۲۵) د) ص (۰/۲۵)</p> <p>ج) غ (۰/۲۵) راهنمای مصحح: اشاره به ص، صحیح، د، درست و علامت ✓ برای عبارت درست و اشاره به غ، غلط، ن، نادرست و علامت * برای عبارت نادرست کافی است و نمره تعلق می‌گیرد.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>ب) سکولاریسم پنهان شامل باورها و فلسفه‌هایی است که ابعاد معنوی هستی را نفی نمی‌کنند؛ بلکه بخش‌هایی از باورهای معنوی و دینی را در خدمت اهداف دنیوی و این‌جهانی قرار می‌دهند و از توجه یا عمل به بخش‌های دیگر سر باز می‌زنند.</p> <p>ج) رقیبان دنیاطلب کلیسا به دلیل رویکرد دنیوی خود و برای حذف کلیسا، به جای انتقاد به عملکرد آباء کلیسا به تدریج دخالت دین را در امور دنیوی انکار کردند.</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>سؤالات صحیح و غلط از جمله سؤالاتی است که با کمی دقت و توجه می‌توان به آن‌ها پاسخ داد. کافی است جمله سؤال را کلمه‌به‌کلمه و با دقت بخوانید و با جملات متن کتاب که به حافظه سپرده‌اید، تطبیق دهید. در این‌گونه سؤالات در بیش‌تر اوقات تنها یک یا دو کلمه کلیدی دستکاری یا جابه‌جا می‌شوند.</p>	۱
۲	<p>الف) استعمار (۰/۵) مصحح شو: </p> <p>ب) قدرت چانه‌زنی (۰/۵) ج) لیبرال (۰/۵)</p> <p>د) بلوک شرق (۰/۵) ه) سکولار بودن (۰/۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به عین کلیدواژه لازم است.</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>تا پیش از فروپاشی بلوک شرق، روشنفکران چپ در کشورهای اسلامی جاذبه داشتند و جریان چپ حتی در کشورهایی که زیر نفوذ بلوک غرب قرار داشتند، یک جریان اجتماعی تأثیرگذار بود. با فروپاشی بلوک شرق، جاذبه‌های روشنفکری چپ در سطح جهان از بین رفت و این جریان در کشورهای اسلامی نیز جاذبه خود را از دست داد و غرب‌گرایان این جوامع، بار دیگر به اندیشه‌های لیبرالیستی غربی روی آوردند.</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>برای پاسخ‌گویی به سؤالات جای خالی باید به کلیدواژه‌ها توجه ویژه داشته باشید. زمانی که متن کتاب را مطالعه می‌کنید، کلیدواژه‌ها را مورد توجه قرار داده و زیر آن‌ها خط بکشید. هایلایت کردن این کلیدواژه‌ها و تکرار آن‌ها و توجه به قرار گرفتن آن‌ها در جملات مربوطه کمک بسیار زیادی در به‌خاطر سپاری و یادآوری آن‌ها به شما می‌کند.</p>	۲/۵
۳	<p>مصحح شو: </p> <p>۱-۳) ج - فرهنگی که عقاید و ارزش‌های آن مربوط به قوم و منطقه خاصی است - فرهنگی که از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر نمی‌رود (۰/۵).</p> <p>۲-۳) د - استعمار نو - استعمار قدیم - استعمار نو - استعمار فرانو (۰/۵)</p> <p>۳-۳) الف - ۳ (۰/۵)</p> <p>۳-۳) ب - قائل نبودن به جایگاهی برای اعتقادات دینی - بلوک شرق - انورسادات (۰/۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به حرف گزینه درست یا عبارت گزینه درست کافی است.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>۱-۳) فرهنگ‌هایی که عقاید و ارزش‌های آن‌ها مربوط به قوم و منطقه خاصی است، از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر نمی‌روند و جهانی نمی‌شوند؛ مگر این‌که نسبت به سایر اقوام و مناطق نگاه سلطه‌جویانه داشته باشند.</p> <p>۲-۳) در استعمار نو، کشورهای استعمارگر با استفاده از شرایط مساعدی که در دوره استعمار ایجاد کرده‌اند، از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره، برای رسیدن به اهداف استعماری خود استفاده می‌کنند. کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ رضاخان نمونه موفق از کودتاهای استعمار نو است.</p>	۲

	<p>در استعمار قدیم، استعمارگران حضور مستقیم و آشکار داشتند.</p> <p>در استعمار فرانو، استعمارگران بیش از ابزارهای نظامی، سیاسی و اقتصادی، از ابزارهای فرهنگی و علمی به‌ویژه رسانه‌ها و فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند.</p> <p>۳-۳ تفاوت راهبری استبداد قومی با استبداد استعماری این است که استبداد قومی با وجود این که دارای هویتی غیراسلامی بود به دلیل این که پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد و می‌کوشید با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کند. در مقابل، استبداد استعماری به دلیل این که در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد، برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت.</p> <p>۳-۴ - بعضی از گروه‌های فلسطینی هویت مارکسیستی و بعضی دیگر اندیشه‌های ناسیونالیستی داشتند. گروه‌های مارکسیستی جایگاهی برای اعتقادات دینی قائل نبودند و گروه‌های ناسیونالیستی، اسلام را پدیده‌ای عربی می‌دانستند.</p> <p>- کشورهایی که زیر نفوذ بلوک غرب بودند، دولت غاصب اسرائیل را به رسمیت شناختند و با آن سازش کردند و برخی دیگر که زیر نفوذ بلوک شرق بودند، جبهه پایداری و مقاومت را تشکیل دادند.</p> <p>- انورسادات، رئیس‌جمهور وقت مصر با امضای قرارداد کمپ‌دیوید، اسرائیل را به رسمیت شناخت.</p> <p style="text-align: right;"> نقشه نهایی:</p> <p>سوالات تستی از جمله سؤالات خوب آزمون هستند. این امر که شما پاسخ صحیح سؤال را در یکی از چهار گزینه مشاهده می‌کنید کمک خوبی است برای این که پاسخ سؤال را بیابید. در سؤالاتی که مفهومی‌تر هستند، سعی کنید مفهوم سؤال را به خوبی درک کنید تا بتوانید پاسخ درست را بیابید.</p>	
۱	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>الف) ۵ - سکولاریسم (۰/۲۵) ج) ۲ - قرون وسطی (۰/۲۵)</p> <p>ب) ۱ - اومانیزم (۰/۲۵) د) ۴ - رنسانس (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: در هر قسمت لازم است به شماره یا عین عبارت اشاره شود.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>الف) سکولاریسم به معنای رویکرد دنیوی و صرفاً این جهانی به هستی است. در این رویکرد، همه ظرفیت‌های انسان، متوجه آرمان‌ها و اهداف دنیوی و این جهانی می‌شود. بدین ترتیب، ابعاد معنوی انسان و جهان به فراموشی سپرده می‌شود یا به صورت گزینشی در خدمت اهداف و نیازهای دنیوی قرار می‌گیرد.</p> <p>ب) اومانیزم، مهم‌ترین ویژگی انسان‌شناختی فرهنگ معاصر غرب است و به معنای اصالت انسان دنیوی و این جهانی است.</p> <p>ج) اقتصاد قرون وسطی بر مبنای کشاورزی و روابط اجتماعی ارباب-رعیتی بود.</p> <p>د) رنسانس به معنای تجدید حیات و تولد دوباره است و از قرن ۱۴ تا ۱۶ میلادی را شامل می‌شود. دلیل نام‌گذاری این دوره به رنسانس، این است که غرب در این زمان به فرهنگ یونان و روم بازگشت.</p> <p style="text-align: right;"> نقشه نهایی:</p> <p>در سؤالات وصل کردنی باید با دقت کافی عبارت‌ها و مفاهیم دو ستون را بررسی و ارتباط بین آن‌ها را دریابید تا بتوانید به پاسخ درست دست یابید.</p>	۴
۰/۵	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>الف) عدالت (۰/۲۵) ب) تعهد و مسئولیت (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به عین کلیدواژه در هر قسمت لازم است. (در قسمت ب) اشاره به یکی از واژه‌های «تعهد» یا «مسئولیت» کافی است و نمره تعلق می‌گیرد.</p>	۵

	<p>ویژگی‌های فرهنگ جهانی مطلوب </p> <p>حقیقت</p> <p>معنویت</p> <p>عدالت</p> <p>آزادی</p> <p>تعهد و مسئولیت</p> <p>عقلانیت</p> <p>ویژگی‌های فرهنگ جهانی مطلوب</p>
۰/۵	<p>مصحح شو: </p> <p>الف) اقتصادی (۰/۲۵) ب) سیاسی (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به عین کلیدواژه در هر قسمت لازم است.</p> <p>انواع امپریالیسم: </p> <p>سیاسی ← اشغال نظامی جوامع ضعیف</p> <p>اقتصادی ← تصرف بازارها و مواد خام یک کشور توسط کشور دیگر</p> <p>فرهنگی ← پذیرش برتری فرهنگی جامعه مسلط توسط قوم مغلوب</p> <p>انواع امپریالیسم</p>
۰/۵	<p>مصحح شو: </p> <p>الف) عصر نبوی (۰/۲۵) ب) دوران خلافت (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به عین کلیدواژه در هر قسمت لازم است.</p> <p>مراحل گسترش فرهنگ اسلامی: </p> <p>عصر نبوی</p> <p>دوران خلافت</p> <p>دوران استعمار</p> <p>عصر بیداری</p> <p>مراحل گسترش فرهنگ اسلامی</p>
۰/۵	<p>مصحح شو: </p> <p>الف) پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار (۰/۲۵) ب) پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به عین کلیدواژه در هر قسمت لازم است.</p> <p>مراحل فرایند تکوین نظام نوین جهانی: </p> <p>پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار</p> <p>پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت</p> <p>به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری</p> <p>استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی</p> <p>مراحل فرایند تکوین نظام نوین جهانی</p>

<p>۳</p>	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>الف) عناصر فرهنگ دیگر را بدون تحقیق و گزینش (۰/۲۵) و به گونه‌ای تقلیدی (۰/۲۵) فرامی‌گیرد. ب) ۱- از بین رفتن آزادی افراد (۰/۲۵) - ۲- پیدایش طبقه جدید (۰/۲۵) ج) غرب متجدد، زمانی با جهان اسلام روبه‌رو شد که قدرت‌های سیاسی جهان اسلام با وجود رعایت ظواهر اسلامی (۰/۲۵)، استبدادهای قومی و قبیله‌ای (۰/۲۵) بودند. د) نخستین بیدارگران اسلامی در ایران، جنبش‌هایی را برای اصلاح رفتار حاکمان (۰/۲۵) و ساختار حکومت (۰/۲۵) به وجود آوردند. ه) مهم‌ترین پیامد انقلاب اسلامی ایران در جهان اسلام، جنبش‌ها و انقلاب‌های گسترده مردم در کشورهای عربی (۰/۵) بود. و) انقلاب اسلامی با بازگشت به اسلام (۰/۲۵) و اتکا به فقه سیاسی و اجتماعی شیعی (۰/۲۵)، مسئله اسرائیل را مسئله جهان اسلام مطرح می‌کرد. راهنمای مصحح: اشاره به واژه‌های کلیدی که در زیر آن‌ها خط کشیده شده است، برای کسب نمره لازم است.</p> <p style="text-align: right;"> نقشه نهایی:</p> <p>در سؤالات پاسخ کوتاه توجه به کلیدواژه‌ها و اشاره به آن‌ها بسیار مهم است. برای پاسخ‌گویی به این نوع سؤالات، سؤال را به دقت بخوانید و با اشاره به کلیدواژه‌های موردنظر نمره را کسب کنید.</p> <p style="text-align: right;"> دو مشکل اساسی جوامع سوسیالیستی:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px;"> <p>از بین رفتن آزادی افراد - به بهانه عدالت اقتصادی نه تنها آزادی معنوی، بلکه آزادی دنیوی افراد از بین رفت.</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px;"> <p>پیدایش طبقه جدید - طبقه جدیدی شکل گرفت که نه براساس ثروت بلکه بر مدار قدرت سازمان یافت.</p> </div> <p style="text-align: center;">دو مشکل اساسی جوامع سوسیالیستی</p>	<p>۹</p>
<p>۱</p>	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>در این دیدگاه، جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیت ندارند (۰/۵) و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند (۰/۵). راهنمای مصحح: اشاره به واژه‌های کلیدی که در زیر آن‌ها خط کشیده شده است، برای کسب نمره لازم است.</p> <p style="text-align: right;"> نکته طلایی:</p> <p>گروهی جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند. براساس این دیدگاه، جهان ذهنی و فردی افراد، تابع فرهنگ آن‌هاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.</p> <p style="text-align: right;"> نقشه نهایی:</p> <p>در پاسخ‌گویی به سؤالاتی که مربوط به اشکال کتاب است، توجه و دقت به این اشکال و توضیحات مربوط به آن‌ها در متن کتاب حائز اهمیت است.</p>	<p>۱۰</p>
<p>۱</p>	<p style="text-align: right;"> مصحح شو:</p> <p>الف) مقاومت منفی (۰/۲۵) ج) جنبش تنباکو (۰/۲۵) ب) تدوین رساله‌های جهادیه (۰/۲۵) د) تغییر ساختار سیاسی (۰/۲۵) راهنمای مصحح: اشاره به کلیدواژه‌های ذکر شده لازم است.</p> <p style="text-align: right;"> نقشه نهایی:</p> <p>در پاسخ‌گویی به سؤالات جدولی که بیش‌تر برگرفته از جداول کتاب است، توجه و دقت به جدول‌ها حائز اهمیت است و دقت به جدول‌ها و یادگیری آن‌ها بسیار مهم است.</p>	<p>۱۱</p>

فعالیت اجتماعی-سیاسی:

۱/۵	<p>مصباح‌شو: </p> <p>مراد از جهان اول، کشورهای سرمایه‌داری بلوک غرب (۰/۵) است و منظور از جهان دوم، کشورهایی است که در <u>کانون بلوک شرق</u> (۰/۵) قرار داشتند. جهان سوم، کشورهای دیگری هستند که <u>خارج از این دو بلوک</u> (۰/۲۵) قرار داشته و تحت نفوذ آن‌ها (۰/۲۵) بوده‌اند.</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به واژه‌های کلیدی که در زیر آن‌ها خط کشیده شده است، برای کسب نمره لازم است.</p> <p><i>نکته طلایی:</i></p> <p>برخی اندیشمندان معتقدند که چالش اصلی بین بلوک شرق و غرب نیست بلکه چالش اصلی بین کشورهای غنی و فقیر است.</p>	۱۲
۱	<p>مصباح‌شو: </p> <p>لیبرالیسم اولیه با <u>تکیه بر شعار آزادی</u> (۰/۲۵) به‌ویژه <u>آزادی اقتصادی</u> (۰/۲۵) راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد (۰/۲۵) و عدالت را نادیده گرفت (۰/۲۵) بدین ترتیب، نخستین چالشی که چالش فقر و غناست، در کشورهای غربی شکل گرفت.</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به واژه‌های کلیدی که در زیر آن‌ها خط کشیده شده است، برای کسب نمره لازم است.</p> <p><i>نکته طلایی:</i></p> <p>لیبرالیسم اولیه بیش‌تر رویکردی فردی و اقتصادی داشت و به حمایت و دستگیری از فقرا قائل نبود.</p>	۱۳
۱	<p>مصباح‌شو: </p> <p><u>حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیه تزاری</u> (۰/۲۵)، <u>تدوین رساله‌های جهادیه</u> (۰/۲۵)، <u>اصلاحات امیرکبیر</u> (۰/۲۵) و <u>حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو</u> (۰/۲۵)، نمونه‌هایی از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در ایران بود.</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به واژه‌های کلیدی که در زیر آن‌ها خط کشیده شده است، برای کسب نمره لازم است.</p> <p><i>نکته طلایی:</i></p> <p>اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او در دیگر کشورهای اسلامی نمونه‌هایی از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در جهان اسلام است.</p>	۱۴
۱/۵	<p>مصباح‌شو: </p> <p>- برخی از <u>نخبگان جهان غرب</u> (۰/۲۵) را به جست‌وجوی سنت‌های قدسی و دینی (۰/۲۵) واداشت.</p> <p>- مهاجران ساکن کشورهای غربی را که اغلب <u>مرعوب فرهنگ مدرن</u> (۰/۲۵) شده بودند، به‌سوی هویت دینی خود <u>فراخواند</u> (۰/۲۵).</p> <p>- بازار معنویت‌های کاذب و دروغین را رونق بخشید (۰/۵).</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به واژه‌های کلیدی که در زیر آن‌ها خط کشیده شده است، برای کسب نمره لازم است.</p>	۱۵

مصحح شو:

الف) نگاه توحیدی (۰/۲۵)

ب) طبیعت و هر چه در آن است، آیات و نشانه‌های خداوندند (۰/۲۵).

طبیعت ماده خام نیست (۰/۲۵).

ج) یا د)

طبیعت از ابعاد و نیروهای ماورائی برخوردار است (۰/۲۵).

ه) نگاه دنیوی (۰/۲۵)

و) (تصرف در طبیعت را تنها با فنون و روش‌های تجربی انجام می‌دهد.) یا (طبیعت را ماده خام و بی‌جان می‌داند.) یا (انسان اجازه هرگونه تصرفی را در طبیعت دارد.) (۰/۲۵)

راهنمای مصحح: در هر مورد اشاره به عین عبارت برای کسب نمره لازم است.

* **توجه:** در قسمت (ج) و (د)، دانش‌آموز هر یک از عبارت‌های بیان‌شده را در هر کدام از ردیف‌های (ج) یا (د) بنویسد، فرقی ندارد و نمره تعلق می‌گیرد.

در قسمت (و) اشاره به یک عبارت از سه عبارت بیان‌شده کافی است و نمره تعلق می‌گیرد.

۱/۵

موفق باشید.

۲۰

۱-

الف) درست

ب) نادرست: فرهنگ‌هایی که عقاید و ارزش‌های آن‌ها مربوط به قوم و منطقه خاصی است، از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر نمی‌روند و جهانی نمی‌شوند، مگر اینکه نسبت به سایر اقوام و مناطق، نگاه سلطه‌جویانه داشته باشند.

ج) نادرست: از آنجا که مردم جامعه تغلب برای جلوگیری از غلبه اقوام دیگر بر خود به هم نیازمندند، ناچارند از غلبه بر یکدیگر خودداری کنند.

د) درست

۲-

الف) علم تجربی سکولار

ب) انسان دنیوی (اومانیزم)

ج) منافع اقتصادی

د) ناسیونالیستی (قومی)

ه) عدالت اقتصادی

و) امت اسلامی

ز) پسامدرن (پست‌مدرن)

۳-

الف) گزینه ۲

ب) گزینه ۴

۴-

الف) ← ۵

ب) ← ۴

ج) ← ۱

د) ← ۲

۵-

الف) آزادی فعالیت صاحبان سرمایه

ب) در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی (ذکر دو مورد)

ج) طبیعت را ماده خام و بی‌جانی می‌داند که انسان اجازه هرگونه تصرفی را در آن دارد.

د) با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داورهای ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد.

ه) استبداد استعماری

و) فعالیت رقابت‌آمیز را از اصلاح رفتار به اصلاح ساختار تغییر داد (که به جنبش عدالتخانه منجر شد).

ز) به سوی نظامی حرکت خواهند کرد که فارغ از قدرت‌های قومی و قبیله‌ای، براساس فقاقت و عدالت سازمان می‌یابند.

۶-

الف) سکولاریسم پنهان

ب) جایز دانستن همه امور در قیاس با خواست انسان

۷-

الف) جهان ذهنی یا جهان فردی

ب) اغلال و سلاسل

۸-

الف) عدالت

ب) عقلانیت سطح اول

۹-

الف) تأمین سلطه

ب) استعمار نو

۱۰-

الف) مارکسیسم

ب) ناسیونالیسم (ملی‌گرایی)

۱۱-

الف) چالش فقر و غنا چالشی جهانی (فرامنطقه‌ای) و چالش بلوک شرق و غرب چالشی منطقه‌ای نبود، بلکه چالشی جهانی بود.

ب) چالش فقر و غنا چالشی است درون فرهنگ سکولار غرب؛ یعنی ریشه در عقاید و ارزش‌های درون فرهنگ غرب دارد و چالش بلوک شرق و غرب نیز درون فرهنگ سکولار غرب قرار می‌گیرد.

۱۲-

کسانی این اصطلاح را به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند. از نظر این گروه، مشکل کشورهای فقیر نه فقط ضعف اقتصادی و صنعتی، بلکه خودباختگی فرهنگی آن‌هاست.

۱۳-

بحران‌های اقتصادی در ابتدا به کشورهای غربی محدود می‌شدند و از عوامل داخلی آن‌ها اثر می‌پذیرفتند، ولی با شکل‌گیری اقتصاد جهانی و کاهش اهمیت مرزهای سیاسی و جغرافیایی، این بحران‌ها که منطقه‌ای بودند، به سرعت آثار و پیامدهای خود را در سطح جهان آشکار ساختند.

۱۴-

متفکران پسامدرن زمانی در اصول و مبانی فرهنگ غرب تردید کردند که سیاست و اقتصاد جهان غرب ابعاد جهانی پیدا کرده و نیازمند علمی بود که حضور جهانی آن را توجیه کند، اما اندیشه‌های پسامدرن این ظرفیت را نداشتند در نتیجه بعد دیگری از بحران علمی معرفتی ظاهر شد؛ یعنی ناسازگاری ابعاد معرفتی جهان غرب با نیازهای اقتصادی و سیاسی آن

۱۵-

اعتراضات روشنفکران چپ به روشنفکران نسل اول به دلیل گریز آنان از اسلام یا اسلام‌ستیزی آنان نبود، بلکه از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت.

۱۶-

انقلاب اسلامی ایران به هیچ‌یک از دو بلوک وابستگی نداشت و از آغاز جهت‌گیری ضدآمریکایی، ضدصهیونیستی و ضدمارکسیستی خود را اعلان کرد، ولی انقلاب‌های آزادی‌بخش اغلب در مقابل بلوک غرب شکل می‌گرفتند و مورد حمایت بلوک شرق بودند.

۱۷-

نخستین بیدارگران در جهان اسلام، اندیشمندان و عالمانی بودند که برای حفظ استقلال و عزت جهان اسلام به دنبال اصلاح رفتار حاکمان جوامع اسلامی بودند، اما بیداری اسلامی در جهان امروز از سطح نخبگان به مردم و فرهنگ عمومی جهان اسلام منتقل شده است. انقلاب اسلامی ایران از طریق بیداری اسلامی، الگوی جدیدی در برابر امت اسلامی قرار داده است.

راهنمای تصحیح شبهه آزمون نهایی درس: جامعه‌شناسی ۲		رشته: ادبیات و علوم انسانی	تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۲/۱۶
پایه: یازدهم دوره دوم متوسطه		تعداد صفحه: ۲	شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان سنجش آموزش کشور https://www.sanjeshserv.com
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره	
۱	آ) درست درس ۱ صفحه ۵ پ) نادرست درس ۳ صفحه ۱۹	۱	ب) نادرست درس ۲ صفحه ۱۲ ت) درست درس ۴ صفحه ۳۲
۲	آ) علم تجربی سکولار درس ۵ صفحه ۴۳ پ) منافع اقتصادی درس ۷ صفحه ۵۸ ث) عدالت اقتصادی درس ۹ صفحه ۸۰ ج) پسامدرن درس ۱۵ صفحه ۱۳۱	۳/۵	ب) اومانيسم (انسان دنیوی) درس ۶ صفحه ۵۳ ت) ناسیونالیستی (قومی) درس ۷ صفحه ۵۷ ج) امت اسلامی درس ۱۳ صفحه ۱۰۹
۳	آ) ۲ درس ۷ صفحه ۵۹ و ۶۰	۱	ب) ۴ درس ۸ صفحه ۷۰
۴	آ) ۵ درس ۱ صفحه ۶ پ) ۱ درس ۲ صفحه ۱۶	۱	ب) ۴ درس ۳ صفحه ۲۵ ت) ۲ درس ۵ صفحه ۴۳ جهان انسانی مفهوم اضافه است.
۵	آ) آزادی فعالیت صاحبان سرمایه درس ۹ صفحه ۷۸ ب) در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی، سوسیالیستی (ذکر دو مورد: هر مورد ۰/۲۵) درس ۱۰ صفحه ۸۵ پ) طبیعت را ماده خام و بی‌جانی می‌داند که انسان اجازه هرگونه تصرف را در آن دارد. درس ۱۱ صفحه ۹۵ ت) با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داوری‌های ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد. درس ۱۲ صفحه ۹۹ ث) استبداد استعماری درس ۱۳ صفحه ۱۱۲ ج) فعالیت رقابت‌آمیز را از اصلاح رفتار به اصلاح ساختار تغییر داد (که به جنبش عدالت‌خانه منجر شد) درس ۱۴ صفحه ۱۱۷ چ) به سوی نظامی حرکت خواهند کرد که فارغ از قدرت‌های قومی و قبیله‌ای براساس فقاقت و عدالت سازمان می‌یابند. درس ۱۵ صفحه ۱۲۸	۳/۵	
۶	آ) سکولاریسم پنهان درس ۵ صفحه ۳۸	۱	ب) جایز دانستن همه امور در قیاس با خواست انسان. درس ۶ صفحه ۵۳
۷	آ) جهان ذهنی یا جهان فردی	۰/۵	ب) اغلال و سلاسل درس ۱ صفحه ۶
۸	آ) عدالت	۰/۵	ب) عقلانیت سطح اول درس ۲ صفحه ۱۶ و ۱۵
۹	آ) تأمین سلطه	۰/۵	ب) استعمار نو درس ۳ صفحه ۲۳
۱۰	آ) مارکسیسم	۰/۵	ب) ناسیونالیسم درس ۴ صفحه ۳۲
۱۱	آ) هر دو چالش فرا منطقه‌ای و جهانی هستند. ب) هر دو چالش درون فرهنگی هستند. (یعنی ریشه در عقاید و ارزش‌های درون فرهنگ سکولار غرب (سلطه) دارند. (درس ۹ صفحه ۸۱)	۱	
	«ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دو»		

تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۲/۱۶	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح شبه آزمون نهایی درس: جامعه‌شناسی ۲
تعداد صفحه: ۲	پایه: یازدهم دوره دوم متوسطه	
شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان سنجش آموزش کشور https://www.sanjshserv.com	دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلبان آزاد و آموزش از راه دور سراسر کشور در نوبت اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳	
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۲	کسانی این اصطلاح را به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند از نظر این گروه مشکل کشورهای فقیر نه فقط ضعف اقتصادی و صنعتی بلکه خودباختگی فرهنگی آنهاست. درس ۱۰ صفحه ۸۹	۱
۱۳	بحران‌های اقتصادی در ابتدا به کشورهای غربی محدود می‌شدند و از عوامل داخلی آنها اثر می‌پذیرفتند ولی با شکل‌گیری اقتصاد جهانی و کاهش اهمیت مرزهای سیاسی و جغرافیایی، این بحران‌ها که منطقه‌ای بودند به سرعت آثار و پیامدهای خود را در سطح جهان آشکار ساختند. درس ۱۱ صفحه ۹۳	۱
۱۴	متفکران پسامدرن زمانی در اصول و مبانی فرهنگ غرب تردید کردند که سیاست و اقتصاد جهان غرب ابعاد جهانی پیدا کرده و نیازمند علمی بودند که حضور جهانی آن را توجیه کند اما اندیشه‌های پسامدرن این ظرفیت را نداشتند و بعد دیگری از بحران علمی معرفتی ظاهر شد (یعنی ناسازگاری ابعاد معرفتی جهان غرب با نیازهای اقتصادی و سیاسی آن) درس ۱۲ صفحه ۱۰۰	۱
۱۵	اعتراضات روشنفکران چپ به روشنفکران نسل اول به دلیل گریز آنان از اسلام یا اسلام‌ستیزی آنان نبود بلکه از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت. درس ۱۳ صفحه ۱۱۲	۱
۱۶	انقلاب اسلامی ایران به هیچ یک از این دو بلوک وابستگی نداشت و از آغاز جهت‌گیری ضدآمریکایی، ضد صهیونیستی و ضد مارکسیستی خود را اعلان کرد ولی انقلاب‌های آزادی‌بخش اغلب در مقابل بلوک غرب شکل می‌گرفت و مورد حمایت بلوک شرق بودند. درس ۱۴ صفحه ۱۲۰	۱
۱۷	نخستین بیدارگران در جهان اسلام، اندیشمندان و عالمانی بودند که برای حفظ استقلال و عزت جهان اسلام به دنبال اصلاح رفتار حاکمان جوامع اسلامی بودند اما بیداری اسلامی در جهان امروز از سطح نخبگان به مردم و فرهنگ عمومی جهان اسلام منتقل شده است. (انقلاب اسلامی ایران از طریق بیداری اسلامی الگوی جدیدی در برابر امت اسلامی قرار داده است.) درس ۱۵ صفحه ۱۲۸	۱
	«موفق و پیروز باشید»	جمع نمره ۲۰

رشته: ادبیات و علوم انسانی	تاریخ ۲	راهنمای تصحیح آزمون شبهه ساز نهایی درس:
مدت زمان: ۳۰ دقیقه	تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۱/۱۹	دوره دوم متوسطه - یازدهم
گروه آموزشی ماز		آزمون شبهه ساز امتحان نهایی

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره												
۱	<p>مصحح شو:</p> <p>الف) نادرست (۰/۵) ب) درست (۰/۵)</p> <p>راهنمای مصحح: چنانچه دانش آموز برای پاسخ گویی به این نوع سؤالات، از کلمه‌هایی مانند «صحيح» یا «درست»، «غلط» یا «نادرست»، حروف (د) و (ص) یا (ن) و (غ) و یا علامت‌های «✓» و «✗» استفاده نموده باشد، باز هم پاسخ او درست و قابل قبول است.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>الف) سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک توسی، (وزیر مقتدر عصر سلجوقی) یکی از برجسته‌ترین آثار سیاست‌نامه است. ب) از مهم‌ترین و مشهورترین آثار تاریخ عمومی می‌توان به تاریخ طبری تألیف محمدبن جریر طبری اشاره کرد و وی همچنین از مشهورترین چهره‌های تاریخ‌نگاری روایی است.</p> <p>نقشه نهایی</p> <p>این مدل سؤالات، نیاز به بررسی دقیق همه جزئیات و کلمات داره. بیشتر وقتا طراح سؤال با عوض کردن کلمات، بدون اینکه به کل متن دست بزنه، مفهوم رو عوض می‌کنه. اگه با دقت کامل بهش توجه کنی، می‌تونی جواب درست رو پیدا کنی.</p> <p>۲۰ شو: سیاست‌نامه‌ها و اندرزنامه‌ها</p> <div style="text-align: center;"> <pre> graph TD A[سیاست‌نامه‌ها و اندرزنامه‌ها] --> B[سیاست‌نامه‌ها] A --> C[اندرزنامه‌ها] B --> D[حاوی اطلاعاتی سودمند درباره شیوه کشورداری، مناسبات حکومت و مردم و تشکیلات و نهادهای اداری، اقتصادی، نظامی و فرهنگی] C --> E[اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم] </pre> </div> <p>۲۰ شو: انواع تاریخ‌نگاری</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>انواع تاریخ‌نگاری</th> <th>توضیحات</th> <th>مثال</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>تحلیلی</td> <td>• بررسی موشکافانه تمام اخبار و روایت‌های مربوط به یک رویداد و نقد آن‌ها، تحلیل و تفسیر علل، آثار و پیامدهای آن واقعه</td> <td>تجارب الامم ← ابوعلی مسکویه تاریخ بیهقی ← ابوالفضل بیهقی مروج الذهب ← مسعودی</td> </tr> <tr> <td>ترکیبی</td> <td>• تنظیم یک گزارش از مجموع روایات به جای ذکر همه روایات درباره آن موضوع • از اواخر قرن سوم هجری متداول شد. • ایراد: دور ماندن برخی از جنبه‌های خبر از چشم مورخ</td> <td>فتوح البلدان ← بلاذری اخبار الطوال ← دینوری</td> </tr> <tr> <td>روایی</td> <td>• ذکر روایت‌های مختلف و متعدد درباره موضوع واحد، با آوردن اسناد «بدون هیچ‌گونه دخل و تصرف» • در آغاز برای ثبت و ضبط سخنان و سیره پیامبر و صحابه ایشان به کار گرفته می‌شد.</td> <td>تاریخ طبری ← طبری</td> </tr> </tbody> </table>	انواع تاریخ‌نگاری	توضیحات	مثال	تحلیلی	• بررسی موشکافانه تمام اخبار و روایت‌های مربوط به یک رویداد و نقد آن‌ها، تحلیل و تفسیر علل، آثار و پیامدهای آن واقعه	تجارب الامم ← ابوعلی مسکویه تاریخ بیهقی ← ابوالفضل بیهقی مروج الذهب ← مسعودی	ترکیبی	• تنظیم یک گزارش از مجموع روایات به جای ذکر همه روایات درباره آن موضوع • از اواخر قرن سوم هجری متداول شد. • ایراد: دور ماندن برخی از جنبه‌های خبر از چشم مورخ	فتوح البلدان ← بلاذری اخبار الطوال ← دینوری	روایی	• ذکر روایت‌های مختلف و متعدد درباره موضوع واحد، با آوردن اسناد «بدون هیچ‌گونه دخل و تصرف» • در آغاز برای ثبت و ضبط سخنان و سیره پیامبر و صحابه ایشان به کار گرفته می‌شد.	تاریخ طبری ← طبری	۱
انواع تاریخ‌نگاری	توضیحات	مثال												
تحلیلی	• بررسی موشکافانه تمام اخبار و روایت‌های مربوط به یک رویداد و نقد آن‌ها، تحلیل و تفسیر علل، آثار و پیامدهای آن واقعه	تجارب الامم ← ابوعلی مسکویه تاریخ بیهقی ← ابوالفضل بیهقی مروج الذهب ← مسعودی												
ترکیبی	• تنظیم یک گزارش از مجموع روایات به جای ذکر همه روایات درباره آن موضوع • از اواخر قرن سوم هجری متداول شد. • ایراد: دور ماندن برخی از جنبه‌های خبر از چشم مورخ	فتوح البلدان ← بلاذری اخبار الطوال ← دینوری												
روایی	• ذکر روایت‌های مختلف و متعدد درباره موضوع واحد، با آوردن اسناد «بدون هیچ‌گونه دخل و تصرف» • در آغاز برای ثبت و ضبط سخنان و سیره پیامبر و صحابه ایشان به کار گرفته می‌شد.	تاریخ طبری ← طبری												
۲	<p>مصحح شو:</p> <p>الف) مورد «۳» تک‌نگاری (۰/۵) ب) مورد «۲» محلی (۰/۵)</p> <p>راهنمای مصحح: نوشتن عین واژه یا عبارت موجود در ستون «سمت چپ» در جلوی سؤال مربوطه در ستون «سمت راست» الزامی است.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>الف) در تاریخ‌نگاری محلی، مؤلفان عموماً به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه، توصیف و ثبت و ضبط می‌کردند. ب) انگیزه اصلی نویسندگان تاریخ‌های محلی، ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی، بیان ویژگی‌های جغرافیایی و اقتصادی و نگارش زندگی‌نامه مفاخر و مشاهیر محلی بوده است.</p> <p>نقشه نهایی</p> <p>بهتره اول جدول رو کامل بخونید و بعدش گزینه‌های هر سطر و ستون رو بررسی کنید تا مشخص بشه هر کدوم از عبارت‌ها با کدوم عبارت توی ستون مقابلش مرتبطه. برای جواب دادن به این نوع سؤال‌ها بهتره موقع خوندن هر درس به روابط بین جمله‌ها دقت کنید.</p>	۱												

مصحح شو:

(ب) قریش (۰/۵)

الف) حنفا (۰/۵)

بررسی دقیق تر:

الف) در کنار بت پرستان، معدودی از عرب‌ها بودند که به پیروی از حضرت ابراهیم، از پرستش بت‌ها امتناع می‌کردند و از گوشت قربانی آن‌ها نمی‌خوردند؛ اینان به **حنفا** معروف شدند.

ب) قبیله **قریش** به سبب در اختیار داشتن اداره کعبه و برقراری رابطه تجاری با سرزمین‌های دور و نزدیک، قدرت و نفوذ سیاسی قابل توجهی در میان قبایل دیگر داشت.

نکته طلایی

قدرت و نفوذ قبیله‌ای در مکه را نمی‌توان به منزله حکومتی پایدار شمرد ← زیرا متکی به تشکیلات سیاسی، اداری و نظامی منظم و منسجمی نبود و ثبات لازم را نداشت.

نقشه نهایی

استفاده از خط‌کشی زیر کلمه‌ها یا بولد کردن به روش‌های مختلف موقع مطالعه، توی پاسخگویی به سؤالات جای خالی کمک زیادی بهتون میکنه.

مصحح شو:

(ب) گزینه «۲» ادبیات و متون ادبی (۰/۵)

الف) گزینه «۴» فتوح البلدان (۰/۵)

بررسی دقیق تر:

الف) از مشهورترین چهره‌های سبک تاریخ‌نگاری ترکیبی می‌توان به بلاذری، (قرن سوم هجری) صاحب کتاب فتوح البلدان و دینوری، (متوفای ۲۹۰ ق) نویسنده کتاب اخبار الطوال اشاره کرد.

ب) متون نظم و نثر ادبی، گونه مهمی از منابع تاریخی محسوب می‌شوند؛ زیرا اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و نیز عقاید دینی و فلسفی رایج در هر عصری، کم و بیش، در شعر شاعران و نویسندگان آن عصر انعکاس می‌یابند.

مثال: قصیده‌نامه اهل خراسان از انوری، بوستان و گلستان سعدی و دیوان حافظ

نکته طلایی

در تاریخ‌نگاری ترکیبی، مورخ به‌جای ذکر همه روایات درباره یک موضوع، با مطالعه و مطابقت دادن همه روایت‌ها، یک گزارش از مجموع آن‌ها تنظیم می‌کند ← این نوع تاریخ‌نویسی از اواخر قرن سوم هجری متداول شد.

نقشه نهایی:

موقع خوندن درس‌ها، خط کشیدن زیر نکات مهم کتاب، برجسته‌سازی و هایلایت کردن، کار شما رو برای پاسخگویی به این سبک سؤالات آسون‌تر می‌کنه.

مصحح شو:

مکه (۰/۵)

راهنمای مصحح: شیوه نگارش در این سؤال اهمیت چندانی ندارد، اشاره به کلیدواژه «مکه» مهم ضروری است.

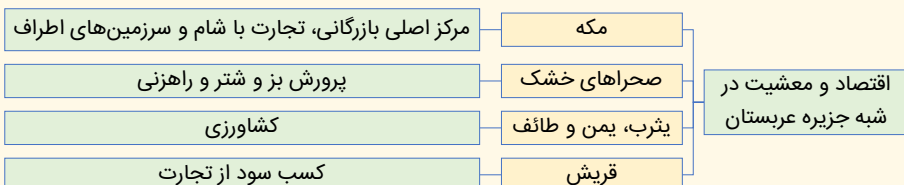
بررسی دقیق تر:

مکه که بر سر راه یمن به شام قرار داشت، مرکز اصلی بازرگانی به‌شمار می‌رفت و سران قریش از طریق تجارت با شام و دیگر سرزمین‌های اطراف شبه‌جزیره عربستان، سود سرشاری کسب می‌کردند.

نقشه نهایی

برای جواب دادن به سؤالات کوتاه پاسخ، پیشنهاد می‌کنم جزئیاتی مثل اتفاقات تاریخی و مکان رویدادها رو دقیق بخونی، جریان‌های مهم رو یاد بگیر، مرتب مرور کن، نکات رو خلاصه کن، فلش‌کارت درست کن و مفهومی بخون تا علت و معلول‌ها رو بفهمی.

نکته طلایی: اقتصاد و معشیت در شبه‌جزیره عربستان

مصحح شو:

مشركان قریش مانع ورود پیامبر و پیروانش به مکه شده بودند، (۰/۵) پس از مذاکراتی که میان دو طرف انجام گرفت، در حدیبیه، (۰/۵) پیمان صلحی (۰/۵) میان مسلمانان و مشركان بسته شد. (۰/۵)

نکته طلایی

قرآن این صلح را فتح و پیروزی آشکار برای اسلام معرفی کرده است.

۲۰ شو: صلح حدیبیه و پیامدهای آن

۲

۶

پیامبر و مسلمانان در سال ششم هجری برای انجام حج به مکه رفتند.	سفر به مکه	صلح حدیبیه و پیامدهای آن
قریش مانع ورود مسلمانان به مکه شد.	ممانعت قریش	
پیمان صلحی بین مسلمانان و مشركان که قرآن آن را پیروزی آشکار معرفی کرد.	پیمان صلح حدیبیه	
پیامبر بعد از صلح، نامه‌هایی به سران امپراتوری‌ها فرستاد و آن‌ها را به اسلام دعوت کرد.	دعوت به اسلام	
در سال‌های هفتم و هشتم هجری، برخی حاکمان محلی مانند حاکم عمان و بحرین، اسلام آوردند یا تابع مدینه شدند.	گرویدن حاکمان محلی	

مصحح شو:

دوران خلافت عمر: خلیفه دوم درآمدها را به‌عنوان عطایا میان مسلمانان توزیع کرد. نحوه توزیع عطایا توسط خلیفه دوم اگرچه بر پایه مساوات اسلامی نبود (۰/۵) اما ساده‌زیستی و سخت‌گیری او نسبت به کارگزاران خلافت و بزرگان قریش از ثروت‌اندوزی و تجمل‌گرایی آنان جلوگیری کرد. (۰/۵)

دوران خلافت عثمان: در دوران خلیفه سوم بذل و بخشش‌های فراوانی از بیت‌المال به افراد مختلف به‌خصوص خاندان بنی‌امیه صورت گرفت. (۰/۵) وی محدودیت‌هایی را که عمر برای ثروت‌اندوزی سران قریش ایجاد کرده بود، نادیده گرفت؛ از این‌رو، آنان اراضی و مزارع وسیعی را در ایران، شام و مصر تصرف کردند و بر ثروت خود افزودند. (۰/۵)

راهنمای مصحح: نوع نگارش پاسخ در این پرسش خیلی اهمیت ندارد، اما مهم است که در پاسخ به اطلاعات اصلی و کلیدی که زیر آن‌ها خط کشیده شده، اشاره شود.

نکته طلایی

منبع درآمد در دوران خلافت عمر و عثمان فتوحات بود ← درآمدهای فراوان از سرزمین‌های ثروتمندی که فتح شده بود به خزانه مسلمانان در مدینه سرازیر شد.

نقشه نهایی

۲

۷

◆ مقایسه پدیده‌های تاریخی که نمره تقریباً بالایی بهش اختصاص داده شده از بخش‌های مهمیه که اطلاعات تون رو به چالش می‌کشد؛ پس حواس‌تون باشه همونطور که قبلاً گفتیم، وقایع تاریخی رو علت و معلولی یاد بگیرید و موقع مطالعه، وقایع مهم رو کنار هم قرار بدید و تو ذهنتون یه دورنمای کلی ایجاد کنید.

◆ موضوع دیگه‌ای که تو این نوع سؤال‌ها اهمیت داره اینه که شما با توضیح هر بخش از سؤال، به‌نوعی اونا رو باهم مقایسه می‌کنید، مثلاً دوران خلافت عمر و دوران خلافت عثمان رو به‌صورت جدا از هم می‌نویسید ولی در واقع اونا رو باهم مقایسه کردید.

۲۰ شو: تحولات اقتصادی دوران خلفای نخستین

جلوگیری از ثروت‌اندوزی و تجمل‌گرایی سران قریش	خلافت عمر	تحولات اقتصادی دوران خلفای نخستین
تقسیم درآمدها با عنوان عطایا میان مسلمانان برپایه مساوات اسلامی نبود.		
بذل و بخشش‌های فراوان از بیت‌المال به خاندان بنی‌امیه	خلافت عثمان	
نادیده گرفتن محدودیت‌های عمر برای جلوگیری از ثروت‌اندوزی قریشیان		
تصرف سرزمین‌هایی در شام، ایران و مصر	خلافت امام علی (ع)	
تقسیم بیت‌المال به‌طور مساوی میان همه مسلمانان		
تبعیض قائل نشدن میان عرب و عجم، سفید و سیاه و آزاد و بنده		
اعتراض برخی مانند طلحه و زبیر به این شیوه توزیع بیت‌المال		

مصحح شو:

الف) هم‌زمان با ظهور اسلام، وضعیت سیاسی و اجتماعی ایران چندان مناسب نبود؛ زیرا حکومت ساسانیان (۱) بر اثر جنگ‌های طولانی با روم و اقوام بیابان‌گرد، (۲) اختلاف و نزاع بزرگان و اشراف، (۳) فاصله طبقاتی، (۴) اختلافات مذهبی، (۵) سرکوب مخالفان دین رسمی، (۶) تنگ‌نظری موبدان و دخالت آن‌ها در امور مختلف کشور، (۷) شیوع بیماری مرگبار طاعون، (۸) طغیان شدید رودهای دجله و فرات که بندها و سدها را شکست و خسارت فراوانی به زمین‌های حاصلخیز آسورستان (بین‌النهرین/ سواد/ عراق) زد. (۹) از میان برداشتن دولت آل‌منذر (لخمیان) توسط خسرو پرویز، باعث حملات قبیله‌های عرب و شکست سپاهیان ساسانی، در نتیجه فروریختن عظمت قدرت ساسانیان در چشم اعراب شد.

راهنمای مصحح: ذکر دو مورد از موارد فوق ضروری است و هر مورد (۰/۵) نمره را به خود اختصاص داده است.

ب) (۱) آموزه‌های قرآن و احادیث پیامبر، انگیزه فراوانی در مسلمانان برای جست‌وجوی دانش و علم‌آموزی ایجاد کرد. (۲) خروج مسلمانان از شبه‌جزیره عربستان و فتح سرزمین‌هایی مانند ایران، شام و مصر که از پیشینه تمدنی کهن و مراکز علمی و آموزشی گوناگونی برخوردار بودند زمینه ارتباط فکری و فرهنگی میان مسلمانان با دیگر فرهنگ‌ها را فراهم آورد. در نتیجه این ارتباط، مسلمانان با علوم و دستاوردهای تمدنی مردمان سرزمین‌های فتح‌شده آشنا شدند و انگیزه و علاقه فراوانی پیدا کردند که آثار علمی و فرهنگی آن‌ها را به زبان عربی ترجمه کنند.

(۳) حضور پیروان ادیان دیگر، از جمله یهودیان، مسیحیان و زرتشتیان در کنار مسلمانان، موجب شد که پیروان اسلام برای دفاع از باورهای دینی خود در برابر عقاید غیر اسلامی، به علوم عقلی و به‌خصوص علم کلام توجه نشان دهند.

(۴) بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان و شکل‌گیری فرقه‌ها و مذاهب مختلف اسلامی نیز به گسترش علم کلام کمک کرد.

(۵) حمایت مادی و معنوی برخی خلفا، وزیران و دیگر مقام‌های حکومتی از عالمان و فعالیت‌های آنان نیز سهم زیادی در رواج و رونق علم و دانش در میان مسلمانان داشت.

راهنمای مصحح: ذکر دو مورد از موارد فوق ضروری است و هر مورد (۰/۵) نمره را به خود اختصاص داده است.

نکته طلایی

با مشارکت ایرانیان در اداره امور خلافت، فعالیت‌های علمی و فکری مسلمانان به نحو چشمگیری افزایش یافت و در دوران خلفایی چون هارون و مأمون به اوج خود رسید. ← مورخان، نقش خاندان برمکیان و سهل را در گسترش نهضت علمی و فکری دوران این دو خلیفه، بسیار مؤثر و مهم می‌شمارند.

مصحح شو:

الف) (۱) مطابقت با عقل (۲) مقایسه و تطبیق با سایر منابع و شواهد (۳) مطابقت با نتایج تحقیقات باستان‌شناسی (۴) سنجش گزارش‌ها براساس زمان و مکان (۵) اعتبارسنجی با تکیه بر دستاوردهای علوم تجربی (۶) اعتبارسنجی به کمک دستاوردهای سایر علوم انسانی
ب) (۱) پیمان برادری، (۰/۲۵) تحکیم وحدت دینی (۰/۲۵) (۲) پیمان‌نامه عمومی مدینه (۰/۵)

راهنمای مصحح: در ارتباط با مورد «الف»، ذکر دو مورد از موارد فوق ضروری است و هر مورد (۰/۵) نمره را به خود اختصاص داده است.

نکته طلایی

نقد یک خبر تاریخی که در حقیقت همان اعتبارسنجی و بررسی اصالت خبر است، در دو مرحله انجام می‌شود:

- سنجش اعتبار و نقد راوی
- سنجش اعتبار، نقد و بررسی گزارش‌ها و منابع تاریخی

مصحح شو:

الف) در سقوط حکومت اموی (۰/۵) و روی کار آمدن حکومت عباسیان (۰/۵)

ب) منصور عباسی (۰/۵) به دلیل حسادت و بدگمانی خلفای عباسی (۰/۵)

راهنمای مصحح: ذکر کلیدواژه‌های بولد شده، ضروری است.

نقشه نهایی

کاربست شواهد و مدارک تاریخی توی امتحانات نهایی اخیر به سمت سؤالات تحلیلی رفته، یعنی با خواندن متن و پیش‌زمینه ذهنی شما از کتاب، باید به سؤالات پاسخ بدید؛ خیلی از مواقع، با چند بار خواندن متن، میتونید تحلیل درستی از سؤال رو ارائه بدید. در هر صورت، شما باید ارتباط درستی رو بین سؤالات و متن داده شده برقرار کنید.

مصحح شو:

الف) عمل به کتاب خدا و سنت پیامبر (۲) دستور توقف فتوحات (۳) دستور نگرفتن جزیه از نومسلمانان (۴) منع دشنام‌گویی و اهانت به علی (ع) (۵) بازگرداندن فدک به اهل بیت. (نمره - ذکر دو مورد)

این اقدام‌ها موجب تغییر مهم و پایداری در سیاست امویان نشد؛ (۰/۲۵) چرا که دوران خلافت عمر بن عبدالعزیز کوتاه بود و خلفای بعدی، سیاست او را کنار نهادند. (۰/۲۵)

۱.۵

۱۱

نکته طلایی

عمر بن عبدالعزیز، هشتمین خلیفه حکومت امویان بود که شیوه‌ای متفاوت در حکومت اتخاذ کرد.

مصحح شو:

از یک سو باعث جذب شیعیان و طرفداران اهل بیت به جنبش بود (۰/۷۵) از سوی دیگر باعث می‌شد هویت رهبر واقعی جنبش شناسایی نشود و از تعقیب و مجازات در امان بماند. (۰/۷۵)

راهنمای مصحح: در پاسخ به پرسش‌های تشریحی، اگر دانش آموز کلیت بحث را مطرح کرد و از کلیدواژه‌هایی که زیر آن‌ها خط کشیده شده است استفاده نمود، اعطای نمره کامل مجاز می‌باشد.

۱.۵

۱۲

۲۰ شو: داعیان عباسی

نسب عباسیان	منسوب به عباس بن عبدالمطلب (عمو پیامبر)
زمان آغاز جنبش	اوایل قرن دوم هجری
منطقه اصلی فعالیت	خراسان
نوع فعالیت	تبلیغات مخفیانه و سازمان‌دهی داعیان
اهداف تبلیغات	انتقاد از ظلم امویان و جذب شیعیان به نام آل محمد
ویژگی جنبش	پنهان نگه داشتن هویت رهبر و جلوگیری از تعقیب
نتیجه	شکست فرمانروایان اموی و قدرت گرفتن خاندان عباسی

مصحح شو:

از نظر فرهنگی و تمدنی با جوامع متمدن آن روز قابل مقایسه نبودند، (۰/۲۵) به علم و دانش توجهی نداشتند (۰/۲۵) و مراکز علمی در آنجا وجود نداشت. (۰/۲۵) تعداد باسوادان مکه انگشت‌شمار بود، (۰/۲۵) زندگی صحراننشینی در آنجا غلبه داشت. (۰/۲۵)

برجسته‌ترین دستاورد فرهنگی آن‌ها شعر و شاعری بود. (۰/۲۵)

راهنمای مصحح: نوع نگارش پاسخ در این سؤال خیلی اهمیت ندارد، اما مهم است که در پاسخ به اطلاعات اصلی و کلیدی که زیر آن‌ها خط کشیده شده، اشاره شود.

۱.۵

۱۳

بررسی دقیق‌تر:

ساکنان شبه جزیره عربستان، اگرچه در مجاورت کشورهای بزرگ و متمدن ایران و روم قرار گرفته بودند و با آن‌ها روابط تجاری داشتند، اما از نظر فرهنگی و تمدنی با جوامع متمدن دنیای آن روز قابل مقایسه نبودند.

مصحح شو:

جنگ نهاوند، (۰/۵) ایرانیان در این جنگ شکست خوردند (۰/۲۵) و سپاهیان مسلمان از هر سوی به داخل ایران پیش‌تاختند و شهرها را به جنگ و صلح گشودند. (۰/۲۵)

۱

۱۴

بررسی دقیق‌تر:

پیروزی اعراب مسلمان در جنگ نهاوند، سرنوشت حکومت ساسانی را قطعی کرد (۲۱ق). فاتحان، این پیروزی را فتح الفتوح نامیدند. به دنبال آن، سپاهیان مسلمان از هر سوی به داخل ایران پیش‌تاختند و تا دوران خلافت عثمان، بیشتر شهرها و ولایات مختلف را یکی پس از دیگری به جنگ و یا صلح گشودند.

۲۰

موفق باشید

۱-

الف) درست

ب) نادرست؛ خواجه نصیرالدین توسی از دیوان سالاران دوره نامسلمانی مغولان بود.

ج) نادرست؛ برجسته ترین دستاورد فرهنگی مردم عرب دوران جاهلیت شعر و شاعری بود.

۲-

الف) ← ۲

ب) ← ۳

ج) ← ۱

۳-

الف) حدود العالم من المشرق الى المغرب

ب) عین جالوت

۴-

الف) گزینه ۳

ب) گزینه ۲

۵-

الف) حسن بن زید

ب) وجود کتاب های فلسفی

ج) خون خواهی عثمان

۶-

الف) اقطاع به انواع مختلف واگذاری زمین به افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دیوانی گفته می شود.

ب) مجموعه قوانینی که تیمور به وجود آورد.

۷-

الف) زمین های خاصه متعلق به شخص شاه بود و به ویژه از زمان شاه عباس درآمد آن برای اداره سپاه هزینه می شد اما زمین های ممالک، آن

دسته از اراضی کشور بود که در اختیار و تملک والیان ایالت ها بود و آن ها این زمین ها را میان زیردستان خود تقسیم می کردند.

ب) کومس به نماینده پادشاه در مناطق مختلف امپراتوری فرانک ها و سرف به کشاورزان وابسته به زمین که بر روی زمین اربابان (فئودال ها)

کار می کردند، گفته می شد.

۸-

الف) زیرا قندهار بخشی از قلمرو صفوی به شمار می رفت.

ب) به تصویر کشیدن زندگی روزمره عموم مردم و فعالیت اصناف و پیشهوران

ج) مورخ در این روش ناچار به انتخاب و گزینش است و امکان دارد برخی از جنبه های خبر از چشم او دور بماند.

د) زیرا اوضاع سیاسی، اجتماعی و اقتصادی و نیز عقاید دینی و فلسفی رایج در هر عصری کمابیش در شعر شاعران و نویسندگان آن عصر

منعکس می شوند.

۹-

الف) برقرار شدن آرامش و امنیت نسبی، قرار گرفتن زمام کارها به دست امیران و وزیران با تدبیر و علاقه مند به عمران و آبادی و استقرار

نظام دیوانی منظم و منسجم.

ب) گرایش اشرافیت نظامی مغول به بی نظمی و زیاده طلبی، بی توجهی حاکمان مغولی به قوانین اسلامی و بیگانگی آنان با سنت های ایرانی

ج) مهار قیام های علویان و جلب اعتماد خراسانیان و کسب حمایت شیعیان

د) اختلاف های داخلی ایرانیان - ناامیدی رستم فرخزاد، فرمانده سپاه ساسانی از پیروزی - همکاری برخی دهقانان و قبیله های عرب ساکن

سواد با مسلمان - رسیدن خبر پیروزی خیره کننده اعراب مسلمان بر رومیان در شام (ذکر سه مورد کافی است).

۱۰-

الف) نگران بودن از کشتار و خونریزی

ب) نبودن توپخانه در دست دشمن

۱۱-

گسترش قلمرو، برقراری نظم و امنیت، ایجاد راه های جدید و توسعه حمل و نقل و وجود نظام دیوانی کارآمد.

۱۲-

هرات - داشتن ثروت هنگفت، کتابخانه‌های بزرگ و هنرمندان نامدار

۱۳-

برخورداری از تجارب معماری فاخر عصر تیموری و در سایه ثبات و امنیت و حمایت پادشاهان به‌ویژه شاه عباس اول

۱۴-

بعد از جنگ‌های صلیبی به سبب رونق شهرهای اروپایی و افزایش ثروت و رشد جمعیت شهری

۱۵-

شیوه تعلیم و تربیت و محتوای آموزشی تحت نظارت کلیسا در مدارس و دانشگاه‌ها و برخی ناهنجاری‌های اخلاقی کشیشان

۱۶-

زیرا از یک سو قادر به رقابت با دولت شهرهای ایتالیایی که تجارت این منطقه را در انحصار خود داشتند، نبودند و از سوی دیگر با حکومت عثمانی که بر مناطق شمال شرق و شرق مدیترانه مسلط بود، دشمنی و ستیز داشتند.

۱۷-

زمینه مساعدی برای نشر اسلام در میان قبیله‌های منطقه حجاز و گسترش محدود حکومت پیامبر ﷺ فراهم آورد.

۱۸-

فاصله گرفتن از اصول و ارزش‌های انسانی و اخلاقی مورد تأکید قرآن و پیامبر اسلام و تبدیل خلافت دینی به سلطنت

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: خردادماه ۱۴۰۳	ساعت شروع:	آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: تاریخ ۲
تعداد صفحات: ۱۲ صفحه	پایه یازدهم دوره متوسطه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	نام و نام خانوادگی:

گروه آموزشی ماز

آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی

ردیف	پاسخ‌نامه	نمره
------	-----------	------

۰/۷۵	<p>الف) نادرست (۰/۲۵) ب) نادرست (۰/۲۵) ج) نادرست (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: چنانچه دانش‌آموز برای پاسخ‌گویی به این نوع سؤالات، از کلمه‌هایی مانند «صحیح» یا «درست»، «غلط» یا «نادرست»، حروف (د) و (ص) یا (ن) و (غ) و یا علامت‌های «✓» و «✗» استفاده نموده باشد، باز هم پاسخ او درست و قابل پذیرش است.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>الف) انواع شعر، نظیر دوبیتی، تصنیف، ترانه و لالایی از جمله آثار شفاهی محسوب می‌شوند.</p> <p>ب) حضرت خدیجه و حضرت علی (ع)، که در آن هنگام پیامبر سرپرستی او را برعهده داشت، و نیز زید بن حارثه، فرزند خوانده رسول خدا، به عنوان نخستین ایمان آوردندگان به نبوت آن حضرت و دین اسلام شناخته شدند. ابوبکر بن ابی قحافه نیز، نخستین فرد از غیر خانواده رسول خدا بود که ایمان آورد.</p> <p>ج) خلیفه اول (ابوبکر) اندکی بیش از دو سال خلافت کرد. او در واپسین لحظات زندگی، طی وصیت‌نامهٔ مکتوبی، عمر بن خطاب را به جانشینی خود معرفی کرد.</p>	۱
------	---	---

نکات طلایی:
سفرنامه‌ها:

- سفرنامه‌ها اطلاعات مفیدی از زندگانی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌کنند که در دیگر منابع کمتر دیده می‌شوند.
- بسیاری از جهانگردان گنجینه‌ای از اطلاعات ارزشمند دربارهٔ تاریخ اجتماعی و فرهنگی و جغرافیای تاریخی سرزمین‌هایی را که دیده‌اند، از جمله ایران، به صورت سفرنامه ارائه داده‌اند.

تفاوت آثار شفاهی با تاریخ‌های منظم:

<ul style="list-style-type: none"> خطرات شفاهی ادبیات عامیانه: داستان‌های تاریخی، قهرمانی، اخلاقی و تخیلی گونه‌های متفاوت مثل‌ها، لطیفه‌ها انواع شعر، نظیر دوبیتی، تصنیف، ترانه و لالایی (مواست باشه اصلی ترین ویژگی آثار شفاهی اینه که مکتوب و نوشتاری نیستن، یعنی همیشه دهن به دهن، سینه به سینه پرفیرن) 	آثار شفاهی
<ul style="list-style-type: none"> سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی در ایران پیشینه دیرینه‌ای دارد. این نوع از تاریخ‌نویسی، در دوره مغولان ← رواج و رونق بسیاری یافت. سرایندگان این نوع آثار، رویدادهای تاریخی را به نظم می‌کشیدند یکی از برجسته‌ترین منظومه‌های حماسی و تاریخی، شاهنامه ← اثر حکیم ابوالقاسم فردوسی است 	تاریخ‌های منظوم

نقشه نهایی:

برای اینکه تو سوال‌های صحیح و غلط بتونیم به جواب درست برسیم، باید با دقت همه اجزای جمله رو بخونیم. برای اینکه اکثر اوقات، طراح سوال با جابجایی یه کلمه، کاری می‌کنه که ما گیج بشیم و جواب اشتباهی بدیم. پس چارچشمی حواست به تک تک کلمات سوال‌های صحیح و غلط باشه.

نحوه به خلافت رسیدن خلفای راشدین (نخستین):

۰/۷۵

مصحح شو:

ب) ۲ (تاریخ بیهقی) (۰/۲۵)

الف) ۴ (المسالک و الممالک) (۰/۲۵)

ج) ۳ (اخبار الطوال) (۰/۲۵)

راهنمای مصحح: فقط مشخص کردن جواب درست، برای گرفتن نمره کامل کافی است.

بررسی دقیق تر:

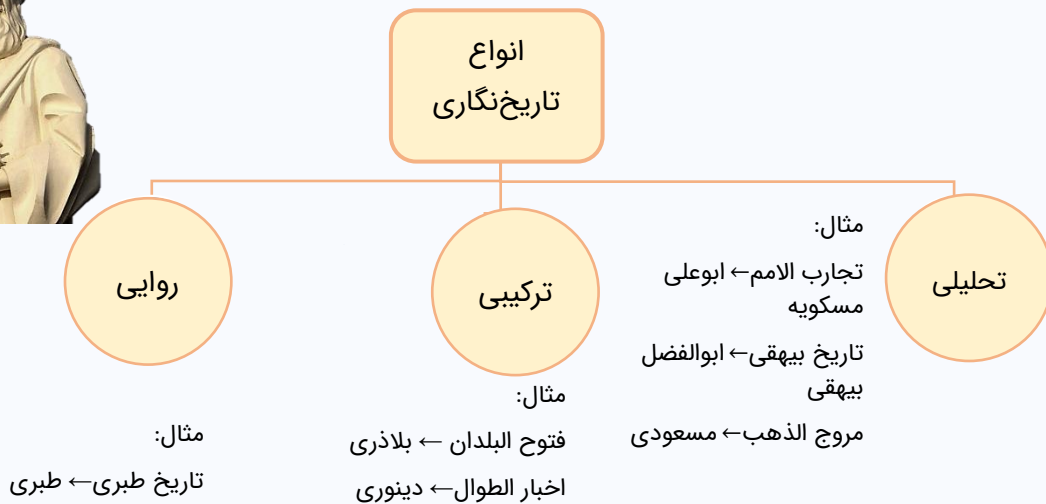
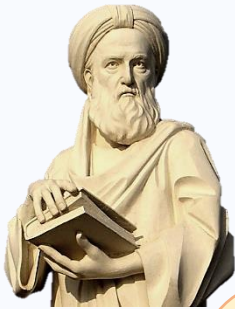
الف) کتاب جغرافیایی **المسالک و الممالک**، نوشته نویسندگان مختلف از جمله **ابن خردادبه** است.

ب) از برجسته ترین آثاری که به شیوه تاریخ تحلیلی تألیف شده است، می توان به کتاب **تجارب الامم ابوعلی مسکویه**، **تاریخ بیهقی** و **مروج الذهب مسعودی** اشاره کرد.

ج) از مشهورترین چهره های تاریخ نگاری ترکیبی می توان به **بلاذری**، صاحب کتاب **فتوح البلدان** و **دینوری** نویسنده کتاب **اخبار الطوال** اشاره کرد. **مورد اضافه:** (طبری) از مشهورترین چهره های تاریخ نگاری روایی، **مورخ** و **مفسر مشهور** و نویسنده کتاب **تاریخ طبری** است.

مشهورترین نویسندگان تاریخ های تحلیلی، روایی و ترکیبی:

مصصح شو:

(ب) مصر (۰/۲۵)

(الف) ابراهیم (ع) (۰/۲۵)

راهنمای مصصح: اشاره به کلیدواژه ذکر شده در هر مورد لازم است.

بررسی دقیق تر:

(الف) حَنَفًا: عده معدودی از عرب‌ها بودند که به پیروی از **حضرت ابراهیم(ع)**، از پرستش بت‌ها امتناع می‌کردند و از گوشت قربانی آن‌ها نمی‌خوردند. اینان به حَنَفًا معروف شدند.

(ب) سرزمین‌های ایران، شام و **مصر** از زمان خلافت ابوبکر تا خلافت عثمان فتح شد و اسلام به تدریج در آن سرزمین‌ها گسترش پیدا کرد.

فتوحات اعراب مسلمان:

نام دوره	مناطق تصرف شده	
خلفای راشیدن	ابوبکر	❖ کل شبه جزیره عربستان ❖ مناطق محدودی از بین‌النهرین و ناحیه سواد ❖ بخش‌هایی از مناطق شام
	عمر بن خطاب	❖ بین‌النهرین و اکثر بخش‌های ایران ❖ شام و مصر
	عثمان	❖ بخش‌هایی از افریقا ❖ بخش‌هایی از مناطق شمالی و شرقی ایران
	علی(ع)	❖ اما علی(ع) دستور داد تا فتوحات متوقف بشوند
خلافت اموی	❖ مناطقی در شرق و غرب قلمرو اسلامی ❖ تاسیس نیروی دریایی و فتح اسپانیا (اندلس) و حفظ آن (حتی پس از شکل‌گیری خلافت عباسی) ❖ مناطقی در جنوب فرانسه (شکست از اروپاییان و بازگشت به محدوده اسپانیا)	

نقشه نهایی:

❖ تو سوال‌های جای خالی، تسلط به کلیدواژه‌ها خیلی حیاتیست. گرچه ممکنه مُصحح، کاری به حروف اضافه یا جزئیات خیلی ریز نداشته باشه، ولی باید بدونی کلمه و معنایی که باید تو جا خالی بذاری چیه.

❖ تو سوال‌های جای خالی، اشاره به کلیدواژه تو قسمت جای خالی ضروریه. برای پاسخ دادن راحت‌تر به این سؤال‌ها بهتره وقتی دارین درس رو می‌خونید، زیر عبارت‌های مهم خط بکشین و با دقت بیش‌تری اون‌ها رو بخونید تا توی ذهن تون بهتر باقی بمونن.

❖ به دلیل اینکه تعداد واژه‌ها و اصطلاحات خاص در درس تاریخ زیاده، می‌تونید همزمان با مطالعهٔ دروس، حتماً زیر واژه‌های و عبارت‌های مهم خط بکشین.

مصصح شو:

(ب) گزینهٔ ۱ (زیاریان) (۰/۲۵)

(الف) گزینهٔ ۴ (خوارزمشاهیان) (۰/۲۵)

راهنمای مصصح: تنها انتخاب گزینهٔ درست کافی است و نمرهٔ کامل به دانش‌آموز داده می‌شود.

بررسی دقیق تر:

(الف) چنگیزخان مغول، در زمان **محمد خوارزمشاه**، به ایران حمله کرد (۶۱۶ قمری). (اصلاً به دلیل حملهٔ مغول بود که حکومت خوارزمشاهیان ساقط شد). (ب) زیاریان سلسله‌ای ایرانی بود که در **قرن سوم و چهارم هجری** (حدوداً ۲۰۰ سال قبل از حمله مغول) در مناطقی از ایران، قدرت را به دست گرفت.

نکتهٔ طلایی:

یکی از مهم‌ترین رویدادهای تاریخ ایران، یعنی حملهٔ چنگیزخان مغول، در زمان سلطان محمد خوارزمشاه اتفاق افتاد (۶۱۶ق). بر اثر این هجوم بخش‌هایی از ایران در معرض قتل و غارت سپاهیان چنگیز قرار گرفت و در پی آن حکومت خوارزمشاهیان نیز ساقط شد.

نقشه نهایی:

سوال‌های تستی کنکور و امتحان نهایی خیلی فرق دارن. توی کنکور، سوال‌ها چند بخشین و بیش‌ترش رو می‌شه با حذف گزینه، به جواب رسید. توی امتحان نهایی معمولاً باید به دانشت مراجعه کنی و جواب درست رو پیدا کنی. البته حذف گزینه هم تا حدی جواب می‌ده.

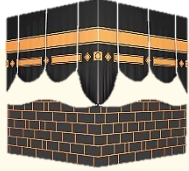
۵

مصحح شو:

۰/۵

الف) مگه (۰/۲۵)

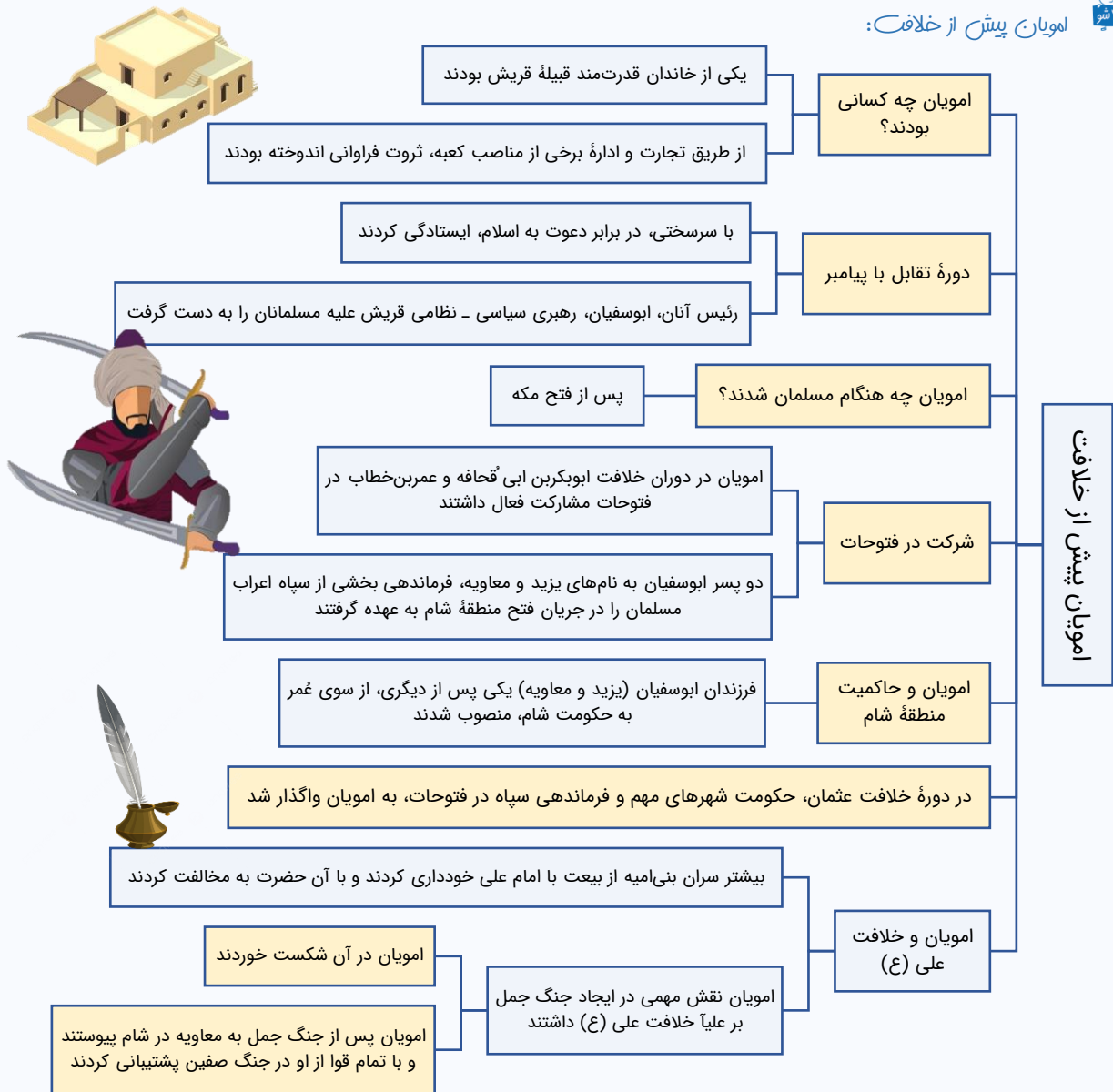
راهنمای مصحح: اشاره به کلیدواژه اصلی کافی است و نوشتن جواب طولانی هیچ کمکی به دانش‌آموز نمی‌کند.
نکته طلایی:

در بعضی از مناطق شبه‌جزیره عربستان مانند یثرب، یمن و طائف، تجارت وضع بهتری داشت و داد و ستد با سرزمین‌های مجاور عربستان از اهمیت فراوانی برخوردار بود.

مکه که بر سر راه یمن به شام قرار داشت، مرکز اصلی بازرگانی به‌شمار می‌رفت و سران قریش (یکی از مهم‌ترین ساکنان شهر مکه) از طریق تجارت با شام و دیگر سرزمین‌های اطراف شبه‌جزیره عربستان، سود سرشاری کسب می‌کردند.

امویان پیش از خلافت:

نقشه نهایی:

تو سؤال‌هایی که ازت اسم یک شخص، کتاب، سلسله و... رو می‌خواد، اولین چیزی که به ذهنت می‌رسه رو بنویس و خیلی فکر نکن. چون ما معمولاً مفاهیم رو در کنار و در ارتباط با همدیگه به خاطر می‌سپریم. یعنی شما وقتی تاریخ‌های محلی رو خوندی، کنارش اطلاعات کتاب تاریخ سیستم رو هم دیدی و اینا باهم تو یه مجموعه قرار گرفته.

۱/۵

مصحح شو:

الف) ملازگرد: نام منطقه‌ای که نبرد بزرگ در زمان آلب ارسلان، بین سلجوقیان و سپاهیان امپراتوری روم شرقی رخ داد (۰/۲۵) و سلجوقیان آنان را شکست دادند، امپراتور را اسیر کردند (۰/۲۵) و آسیای صغیر را به متصرفات خود افزودند. (۰/۲۵)
 ب) شاهنامه بایسنقری: فاخرترین نمونه شاهنامه مصور شده (۰/۲۵) در عصر تیموری، (۰/۲۵) که به دستور شاهزاده بایسنقر، پسر شاهرخ، که سیاستمداری هنرمند و هنرپرور بود، خوشنویسی و مصور شد. (۰/۲۵)

راهنمای مصحح: در قسمت «الف» توضیح درباره جنگ ملازگرد صحیح بوده و نمره کامل را در بردارد.

نکات طلایی:

- شاهنامه دموت: نمونه باقی‌مانده شاهنامه مصور از عصر ایلخانان است.
- شاهنامه تهماسبی: مربوط به دوره صفویه است که در زمان شاه تهماسب تصویرگری آن به پایان رسید.

۲

مصحح شو:

الف) روابط حکومت علویان طبرستان با خلافت عباسی همواره خصومت آمیز بود (۰/۲۵) امیران شیعه مذهب این سلسله که از سادات علوی به شمار می‌رفتند، خود مدعی خلافت بودند و عباسیان را غاصب خلافت می‌شمردند (۰/۲۵)
 امیران سلسله طاهریان نسبت به خلفای بنی‌عباس اظهار اطاعت ظاهری می‌کردند (۰/۲۵) و در مواردی با دشمنان خلافت مانند علویان طبرستان و خوارج در سیستان سر ستیز داشتند (۰/۲۵)

ب) امپراتوری روم شرقی یا بیزانس: از اقتصاد و ارتش و به خصوص نیروی دریایی نسبتاً نیرومندی برخوردار بود، در برابر حملات پیاپی سپاهیان مسلمان، با وجود از دست دادن سرزمین‌های آفریقایی و بخش وسیعی از قلمرو آسیایی خود، همچنان دوام آورد. (۰/۲۵) قسطنطنیه، پایتخت امپراتوری بیزانس، به سبب برخورداری از موقعیت جغرافیایی و ارتباطی ویژه و داشتن باروهای دفاعی مستحکم، پایگاه مهمی برای تسلط آن امپراتوری بر ولایات تابع و حفاظت از راه‌های مهم تجاری به شمار میرفت (۰/۲۵)

امپراتوری روم غربی: برخلاف امپراتوری بیزانس، امپراتوری روم غربی نتوانست در برابر سیل تهاجم دسته‌های ژرمن در سده‌های ۵ و ۶ میلادی ایستادگی کند و فروپاشید (۰/۲۵) و به چندین سرزمین جدا از هم تجزیه شد که بر هر یک از آنها یکی از دسته‌های ژرمن حکومت می‌کرد. (۰/۲۵)

راهنمای مصحح: شیوه نگارش در پاسخ به این سوال اهمیت زیادی ندارد، اما باید واژه‌های کلیدی و مهمی مانند «غاصب خلافت»، «اظهار اطاعت ظاهری» ذکر شوند.

علویان طبرستان و طاهریان:

نام سلسله	اطلاعات کلی	ارتباط با خلافت عباسی
طاهریان	موسس ← طاهر ذوالیمینین محدوده: خراسان خاستگاه ← خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراءالنهر	شیوه دستیابی به قدرت ← با فرمان خلیفه عباسی امیران سلسله طاهریان نسبت به خلفای بنی‌عباس اظهار اطاعت ظاهری می‌کردند در مواردی با دشمنان خلافت (علویان طبرستان و خوارج در سیستان) ستیز داشتند
علویان طبرستان	موسس ← حسن بن زید محدوده: شمال ایران (طبرستان) ترویج اسلام در میان ایرانیان (خصوصاً طبرستان، دیلم و گیلان)	شیوه دستیابی به قدرت ← بدون اجازه و فرمان خلیفه عباسی روابط خصومت آمیز با خلافت عباسی اختلافات مذهبی با خلافت عباسی و باور به ← غاصب بودن آنان در زمینه خلافت

نقشه نهایی:

♦ مقایسه پدیده‌های تاریخی که نمره تقریباً بالایی بهش اختصاص داده شده از بخش‌های مهمیه که علم تاریخی تون رو به چالش می‌کشه پس حواستون باشه و وقایع تاریخی رو علت و معلولی یاد بگیرید و موقع مطالعه، وقایع مهم رو در کنارهم قرار بدید و تو ذهنتون به کنکاش ایجاد کنید.

♦ موضوع دیگه‌ای که تو این نوع سوال‌ها اهمیت داره اینه که شما با توضیح هر بخش از سوال به نوعی اونا رو باهم مقایسه کردید. مثلاً رابطه سلسله طاهریان با خلافت عباسی و علویان طبرستان رو به صورت جدا از هم می‌نویسید ولی در واقع اونا رو باهم مقایسه کردید.

۸

مصحح شو:

۱/۵

الف) مهم‌ترین نتیجه پیمان عقبه دوم، شکل‌گیری پایگاهی امن و مطمئن برای مسلمانان در یثرب بود. پس از آن مسلمانان به یثرب (مدینه) مهاجرت کردند (۰/۷۵)

ب) امام حسن (ع)، برای جلوگیری از ریختن خون مسلمانان (۰/۵) و به سبب بی‌اعتمادی به کوفیان و خیانت سرداران سپاهش (۰/۲۵) از جنگ با معاویه دست کشید و با وجود شروطی، خلافت را به معاویه واگذار کرد.

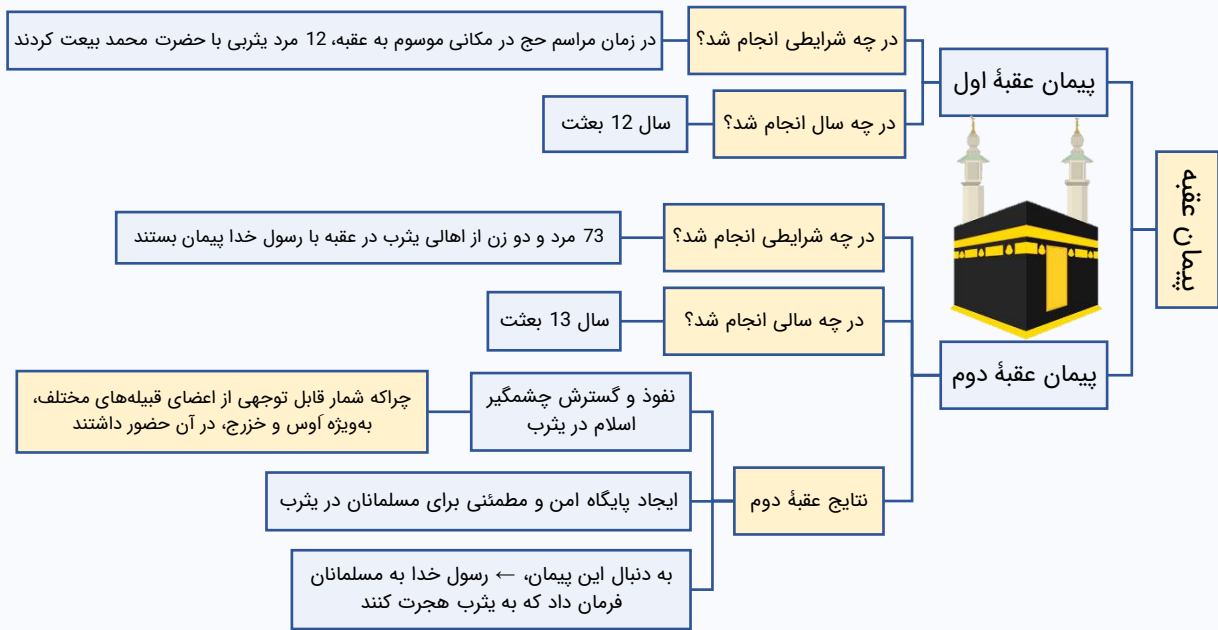
راهنمای مصحح: در مورد «الف» اشاره به عبارت «شکل‌گیری پایگاهی برای مسلمانان در یثرب» کافی است. در مورد «ب» اشاره به عبارت «جلوگیری از ریختن خون (کشته شدن) مسلمانان» و «بی‌اعتمادی به سپاهیان و مردم کوفه» کافی است.

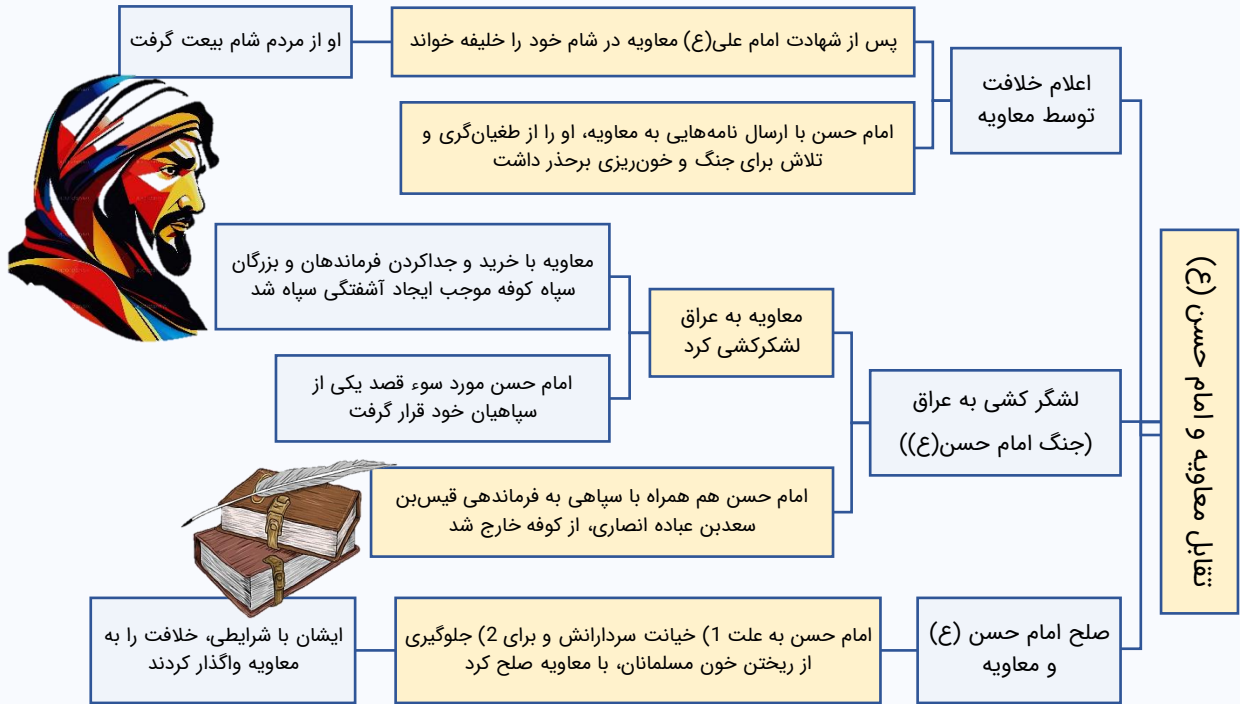
بررسی دقیق‌تر:

الف) در نتیجه پیمان عقبه دوم ← پایگاه امن و مطمئن برای مسلمانان در یثرب به وجود آمد. به دنبال این پیمان ← رسول خدا به مسلمانان فرمان داد که به یثرب هجرت کنند.

پیمان عقبه:

(ب) خاندان سهل (۰/۲۵) خاندان برمکیان (۰/۲۵)

(الف) اوس (۰/۲۵) و خزرج (۰/۲۵)

(ج) مسجد جامع عباسی (مسجد امام) (۰/۲۵) _ مسجد شیخ لطف الله (۰/۲۵)

۲- اختلافات داخلی ایرانیان (۰/۲۵)

د) ۱- همکاری برخی دهقانان و قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان (۰/۲۵)

ه) سپاه ایران با شکست مسلمانان (۰/۲۵) در جنگ جسر یا پل بیشتر متصرفات آنان (اعراب) را پس گرفت. (۰/۲۵)

و) ۱- ایجاد وحدت سیاسی، یکپارچگی جغرافیایی و انسجام اجتماعی در ایران

۲- رسمیت یافتن و استقرار مذهب شیعه ۱۲ امامی

۳- توجه شاهان و مقام‌های کشوری و لشکری به هنر و معماری و فعالیت‌های علمی و آموزشی

۴- گسترش سنت وقف

۵- علم‌دوستی، استعداد و ذوق هنری ایرانیان و ماندگاری میراث علمی، ادبی و هنری ارزشمندی که از دوران قبل به‌خصوص عصر تیموری شکل گرفته بود (ذکر دو مورد کافی است، هر مورد ۰/۲۵)

راهنمای مصحح: اشاره به کلیدواژه اصلی کافی است و نوشتن جواب طولانی هیچ کمکی به دانش‌آموز نمی‌کند.

بررسی دقیق‌تر:

(الف) در دوره عباسیان، ایرانیان در کنار اعراب از جایگاه ممتازی در حکومت عباسیان برخوردار شدند، بارزترین نمونه آن، خاندان‌های برمکی و سهل بودند.

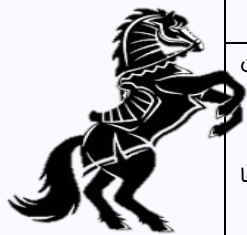
خاندان‌های ایرانی در خلافت عباسیان:

<ul style="list-style-type: none"> ❖ مربی، دبیر و ناچی جان «هارون الرشید» ❖ اداره‌کننده امور خلافت عباسی به مدت ۱۷ سال (با همراهی دو پسر خود) ❖ برکناری و قتل به دستور ← خلیفه «هارون الرشید» 	<p>یحیی (پسر خالد برمکی)</p>	<p>خاندان برمکی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ وزیر مامون ❖ عامل اصلی ← ۱) تغییر مرکز خلافت از بغداد به مرو و ۲) تغییر لباس و پرچم سپاه عباسیان به رنگ به سبز ❖ قتل به دستور مامون ❖ حاکم عراق (در دوره مامون) ❖ خانه‌نشینی اجباری به خواست مامون 	<p>فضل بن سهل</p>	<p>خاندان سهل</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ تربیت یافته برمکیان ❖ از دهقانان و زمین‌داران بزرگ خراسان 	
	<p>حسن بن سهل</p>		

جنگ‌های اعراب و ساسانیان:

نام جنگ	محدوده	سال وقوع	طرف پیروز	نتایج جنگ
ژل (چسر)	منطقه سواد (بین‌النهرین)	۱۳ قمری	ارتش ساسانی	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ارتش ایران بیش‌تر متصرفات اعراب را پس گرفت ❖ این جنگ در ابتدای پادشاهی یزدگرد سوم اتفاق افتاد ❖ شکست سنگین سپاه ایران و تصرف تیسفون (پایتخت ایران) توسط اعراب، پس از مدتی محاصره (در سال ۱۶ قمری) ❖ علل شکست ایران: <ol style="list-style-type: none"> ۱. اختلافات داخلی ۲. ناامیدی رستم فرخزاد (فرمانده سپاه ساسانی) از پیروزی ۳. همکاری برخی دهقانان و قبیله‌های عرب ساکن سواد با اعراب
قادسیه	بین‌النهرین و تیسفون	۱۴ قمری	اعراب	<ul style="list-style-type: none"> ❖ باقی‌مانده ارتش ساسانی در جولای با مهاجمان جنگیدند و شکست خوردند و عده زیادی کشته شدند
جلاولا	شمال بین‌النهرین	۱۶ قمری	اعراب	<ul style="list-style-type: none"> ❖ شکست در این جنگ، سرنوشت سلسله ساسانیان را قطعی کرد ❖ این جنگ توسط اعراب به فتح‌الفتوح معروف شد ❖ اعراب، پس از این جنگ از هر سو وارد شهرها و ولایات ایران شدند.
نهاوند	شهر نهاوند	۲۱ قمری	اعراب	

مصحح شو:

(الف) مقابله با ستم و تعدی فرمان‌روایان مغول و عاملان آنان (۰/۲۵)

(ب) تنفر و انزجار از عناصر مغولی و تثبیت تشیع دوازده‌امامی (۰/۲۵)

(ج) برخی مشایخ صوفی مبارز، مانند شیخ خلیفه‌ مازندرانی و شاگردش، شیخ حسن جوری (۰/۲۵)

(د) تیمور (تیمور گورکانی) (۰/۲۵)

راهنمای مصحح: بهتر است تا حد امکان از نوشتن هر پاسخ اضافه و توضیح خودداری شده و تنها واژه‌های کلیدی و اصلی ذکر شوند.

۱۱

مصحح شو:

باعث کاهش و زوال تدریجی سلطه سیاسی - نظامی خلفای عباسی بر ایران شد (۵/۰) از طرفی پس از آنکه اداره امور مناطق مختلف کشور در اختیار کارگزاران ایرانی قرار گرفت، به مرور، آرامش نسبی بر جامعه حکمفرما و از شدت آشوب‌ها و جنبش‌های سیاسی، اجتماعی و مذهبی کاسته شد (۵/۰)

راهنمای مصحح: شیوه نگارش در پاسخ به این سوال اهمیت زیادی ندارد، اما باید واژه‌های کلیدی و مهمی مانند «زوال سلطه عباسیان»، «برقراری آرامش نسبی» ذکر شوند.

نکته طلایی:

رونق اقتصادی و گسترش و تقویت مذهب تشیع از دیگر پیامدهای به قدرت رسیدن سلسله‌های ایرانی بود.

۱۲

مصحح شو:

نظام الملک با هدف نظارت و آباد کردن زمین‌های بایر و بلااستفاده، نظام اقطاع را توسعه داد (۵/۰) پس از نظام الملک به دلیل تمایل تدریجی صاحبان اقطاع به استقلال (۲۵/۰) سبب جدایی مناطقی شد که زمین‌های اقطاعی در آن‌ها قرار داشتند و نهایتاً به ضعف و زوال حکومت سلجوقی کمک کرد. (۲۵/۰)

راهنمای مصحح: شیوه نگارش در پاسخ به این سوال اهمیت زیادی ندارد، اما باید واژه‌های کلیدی و مهمی مانند «افراد نظامی و دیوانی»، «نظارت و آباد کردن زمین‌های بایر و بدون استفاده»، «استقلال‌طلبی» و «ضعف و زوال حکومت» ذکر شوند.

اقطاع شو:

ریشه	❖ دوره حکومت آل بویه
	❖ معنا ← انواع مختلف واگذاری زمین به افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دیوانی
شیوه انجام	❖ با تدبیر نظام‌الملک، گسترش یافت.
	❖ هدف ← نظارت و آباد کردن زمین‌های بایر و بلااستفاده
دوره سلجوقی	❖ نتایج و عواید مثبت برای حکومت در ابتدا و در زمان حیات خواجه نظام‌الملک
	❖ پس از نظام‌الملک به دلیل ← تمایل تدریجی صاحبان اقطاع به استقلال، سبب
معایب	❖ جدایی مناطقی شد که زمین‌های اقطاعی در آن‌ها قرار داشتند
	❖ در نهایت منجر به ← ضعف و زوال حکومت سلجوقی شد

۱۳

مصحح شو:

هجوم ویرانگر و وحشت‌انگیز مغول به ایران و نگرانی و ناامیدی ایجاد شده در ایران، نقش مؤثری در روی آوردن مردم به تصوف و رفتن به درون خانقاه‌ها داشت. (۲۵/۰) همچنین موجب افزایش نفوذ و بهبود موقعیت اجتماعی رهبران و مشایخ آن طریقت‌ها شد. (۲۵/۰) علاوه بر آن، اموال و املاک فراوانی که نذر و وقف خانقاه‌ها شد، تمکن مالی و قدرت اقتصادی مناسبی برای رهبران طریقت‌های صوفی پدید آورد. (۲۵/۰) به تدریج برخی از طریقت‌ها مانند طریقت صوفی وارد سیاست شدند و برای به دست گرفتن قدرت، با فرمانروایان و پادشاهان به رقابت برخاستند. (۲۵/۰)

راهنمای مصحح: شیوه نگارش در پاسخ به این سوال اهمیت زیادی ندارد، اما باید واژه‌های کلیدی و مهمی مانند «هجوم ویرانگر مغول»، «افزایش نفوذ و بهبود موقعیت رهبران طریقت‌های صوفی» «وارد شدن بعضی از رهبران صوفی به سیاست» ذکر شوند.

یکی از تحولات مهم دوران ایلخانان و تیموریان رشد قابل توجه تصوف و طریقت‌های صوفیانه بود

دوره رشد و گسترش

هجوم ویرانگر و وحشت‌انگیز مغول به ایران و نگرانی و ناامیدیی زیادی که در جامعه ایجاد کرد

دلیل روی آوردن مردم به تصوف در دوره مغولان چه بود؟

طریقت‌های صوفی در قرن نهم هجری به تشیع گرایش پیدا کردند

حروفیه

نعمت‌الهییه

صفویه

طریقت‌های بزرگ صوفی

مشعشعیه

نقشبندیه

نوربخشیه

افزایش پیروان و مریدان طریقت‌های صوفیانه

تکریم و احترام مشایخ صوفی، توسط فرمانروایان و مقام‌های سیاسی و نظامی

دلایل افزایش نفوذ و قدرت‌گیری صوفیان در جامعه چه بود؟

تمکن مالی و قدرت اقتصادی مناسبی برای رهبران طریقت‌های صوفی پدید آمد

مردم املاک و امول زیادی را نذر و وقف خانقاه‌ها کردند

آنان برای به دست گرفتن قدرت، با فرمانروایان و پادشاهان به رقابت برخاستند

به تدریج برخی از طریقت‌ها، مانند طریقت صفوی، وارد سیاست شدند

حضور طریقت‌های صوفی در سیاست

گسترش تصوف در ایران

مهم‌ترین اقدام شاه اسماعیل صفوی، رسمی کردن مذهب شیعه دوازده امامی بود (۵/۰). این اقدام دو پیامد مهم داشت: (۱) بسیاری از شیعیان در خدمت دولت صفوی قرار گرفتند و در سایه این دولت متشکل و منسجم و متحد شدند. (۲) (۲۵/۰) این اقدام سبب تمایز آشکار ایران از همسایگان مسلمان خود، به ویژه امپراتوری عثمانی در غرب و ازبکان و گورکانیان هند در شرق، شد. (۲۵/۰)

راهنمای مصحح: شیوه نگارش در پاسخ به این سوال اهمیت زیادی ندارد، اما باید واژه‌های کلیدی و مهمی مانند «شاه اسماعیل»، «منسجم شدن و متحد شدن شیعیان در سایه حکومت صفوی» «تمایز آشکار با حکومت عثمانی و ازبکان و گورکانیان» ذکر شوند.

مصحح شو:

- ۱- ایجاد ثبات سیاسی و برقراری نظم و امنیت در داخل کشور
  - ۲- نوسازی تشکیلات و تجهیزات سپاه
  - ۳- توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
  - ۴- بیرون راندن نیروهای بیگانه از خاک ایران
  - ۵- انتقال پایتخت از قزوین به اصفهان
- (ذکر چهار مورد کافی است، هر مورد ۰/۲۵)

نقشه نهایی:

مهم‌ترین پادشاهان صفوی به ترتیب، شاه عباس اول، شاه اسماعیل و تا حدودی شاه تهماسب هستند. حتماً روی اقدامات این سه نفر و وقایعی که توی دوره اون‌ها افتاده وقت بذارین و اونا رو یاد بگیرین.

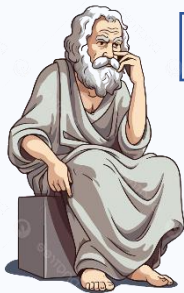
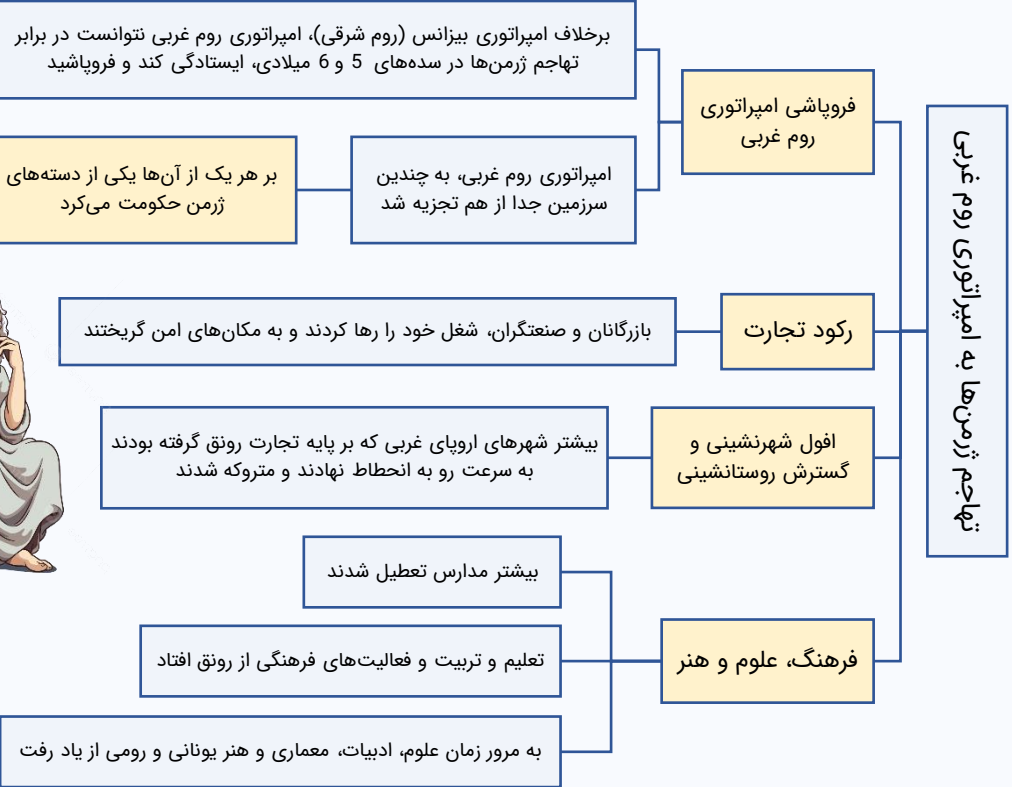
مصحح شو:

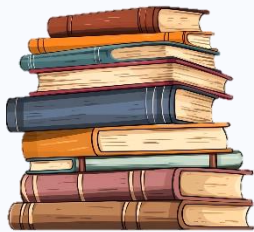
بیورش‌ها موجب افول شهرنشینی، رکود تجارت و گسترش زندگی روستانشینی شد. (۰/۵)
پیامد اقتصادی: بیشتر شهرهای اروپای غربی که در آن‌ها تجارت رونق گرفته بود، به سرعت رو به انحطاط نهادند و متروکه شدند. (۰/۲۵)
پیامد اجتماعی و فرهنگی: تعلیم و تربیت و فعالیت‌های فرهنگی از رونق افتاد و بیش‌تر مدارس تعطیل شد. به مرور زمان علوم، ادبیات، معماری و هنر یونانی و رومی از یاد رفت. (۰/۲۵)

راهنمای مصحح: شیوه نگارش در پاسخ به این سوال اهمیت زیادی ندارد، اما باید واژه‌های کلیدی و مهمی مانند «افول شهرنشینی»، «رکود تجارت» «تعطیلی مدارس» و «کنار رفتن مظاهر فرهنگ یونانی و رومی» ذکر شوند.

نتایج تهاجم ژرمن‌ها به امپراتوری روم غربی:

<p>۱</p>	<p style="text-align: right;">مصحح شو: </p> <p>زمینه‌ها و عوامل ظهور رنسانس:</p> <p>۱- رشد شهرنشینی و تجارت (۰/۲۵)</p> <p>۳- پیشینه فرهنگی و تاریخی (۰/۲۵)</p> <p>توضیح زمینه‌ها و عوامل ظهور رنسانس:</p> <p>رشد شهرنشینی و تجارت: از سده ۱۱ میلادی به تدریج در اروپا شهرنشینی و تجارت، در پیوندی تنگاتنگ با یکدیگر، دوباره رونق گرفت. جنگ‌های صلیبی تأثیر فراوانی بر رشد شهرها و تجارت به ویژه در مناطق ساحلی اروپا گذاشت. تأثیر این جنگ‌ها بر رونق و شکوفایی شهرها در ایتالیا بیش از سایر سرزمین‌های اروپایی بود.</p> <p>گسترش روابط فرهنگی با جهان اسلام: دانشمندان اروپایی در قرون وسطا از طریق اندلس (اسپانیای مسلمان) و سیسیل با دستاوردهای فکری و فرهنگی جهان اسلام آشنا شدند. جنگ‌های صلیبی و گسترش روابط تجاری میان اروپا و شرق، باعث افزایش آشنایی و آگاهی‌های اروپاییان با ابعاد مختلف تمدن اسلامی و پیشرفت‌های علمی مسلمانان شد.</p> <p>پیشینه فرهنگی و تاریخی: در این دوره تعدادی از نویسندگان و اندیشمندان ظهور کردند که با اشتیاق فراوان به مطالعه و پژوهش درباره فرهنگ یونان و روم باستان پرداختند و درصدد احیای آن برآمدند.</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به ۳ مورد و توضیح یکی از آن‌ها، نمره کامل را برای دانش‌آموز به همراه دارد. توضیح به صورت کلی ۰/۲۵ نمره دارد.</p> <p style="text-align: right;">نقشه نهایی: </p> <p>حواست باشه زمینه‌ها و عوامل ظهور رنسانس رو با دستاوردها و تحولات رنسانس، اشتباه نگیری.</p>	<p>۱۷</p>
<p>۱</p>	<p style="text-align: right;">مصحح شو: </p> <p>یکی از وجوه مهم تفکر رنسانس (۰/۲۵) که ریشه در فرهنگ یونان باستان داشت، (۰/۲۵) حرمت نهادن به اعتبار و ارزش انسان و تصدیق استعداد و توانایی‌های او بود، که از آن به عنوان اومانیزم یاد می‌شود (۰/۲۵) انسان را محور و مدار جهان می‌شمردند و اعتقاد داشتند که معیارهای اخلاقی و ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی باید بر پایه خواسته‌های انسان و تمایلات دنیوی او ایجاد شود (۰/۲۵).</p> <p>راهنمای مصحح: شیوه نگارش در پاسخ به این سوال اهمیت زیادی ندارد، اما ذکر کلید واژه های بولد شده ضروری می‌باشد.</p> <p style="text-align: right;">دستاوردها و تحولات رنسانس و عصر جدید: </p> <p>۱- گسترش اندیشه انسانگرایی یا اومانیزم</p> <p>۲- تحولات علمی ← اختراع ماشین چاپ</p> <p>۳- اکتشافات جغرافیایی و شروع استعمارگری اروپاییان</p> <p>۴- جنبش اصلاح دین و نهضت پروتستان</p>	<p>۱۸</p>
<p>۲۰</p>	<p>موفق باشید.</p>	

نمبره	راهنمای تصحیح	ردیف
تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۲/۱۸	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح شبه آزمون نهایی درس: تاریخ ۲
تعداد صفحه: ۳		پایه: یازدهم دوره دوم متوسطه
شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان سنجش آموزش کشور https://www.sanjshserv.com	۱۴۰۳	دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلبان آزاد و آموزش از راه دور سراسر کشور در نوبت اردیبهشت ماه سال
۰/۵	۱ (آ) صحیح ۰/۲۵ (درس ۱۵ ص ۱۷۲) (ب) غلط ۰/۲۵ (درس ۱ ص ۷) (به جای دوره سلجوقیان، دوره مغولان صحیح است).	۱
۰/۷۵	۱- (ب) علق ۰/۲۵ (درس ۳ ص ۲۵) ۲- (ث) عین جالوت ۰/۲۵ (درس ۱۱ ص ۱۱۵) ۳- (ت) شاهنامه بایسنقری ۰/۲۵ (درس ۱۲ ص ۱۲۹)	۲
۰/۵	(آ) بلاذری ۰/۲۵ (درس ۲ ص ۱۷) (ب) دین و فرهنگ ۰/۲۵ (درس ۵ ص ۵۲)	۳
۰/۵	(آ) گزینه ۳ (باعث نفوذ و گسترش چشمگیر اسلام در یثرب بود) ۰/۲۵ (درس ۴ ص ۳۲) (ب) گزینه ۲ (اصفهان) ۰/۲۵ (درس ۱۰ ص ۱۱۲)	۴
۰/۷۵	(آ) عمر بن خطاب (خلیفه دوم) ۰/۲۵ (درس ۷ ص ۷۰) (ب) جریان وکالت ۰/۲۵ (درس ۷ ص ۷۴) (پ) جهاد در راه خدا ۰/۲۵ (درس ۱۰ ص ۱۰۲)	۵
۱/۵	(آ) بعد از اتمام بنای مسجد توسط پیامبر و مسلمانان، برخی از مهاجران بی بضاعت (۰/۲۵) در جوار مسجد در مکانی به نام صفه (ایوان های سقف دار) اقامت گزیدند (۰/۲۵) که به اهل صفه مشهور شدند. جمعاً ۰/۵ (درس ۴ ص ۳۴) (ب) صحیفه سجاده کتابی شامل ۵۴ مناجات و دعا (۰/۲۵) از امام سجاد (ع) است. جمعاً ۰/۵ (درس ۶ ص ۶۲) (پ) به مجموعه قوانینی (دستوراتی) (۰/۲۵) که تیمور بوجود آورد (۰/۲۵) تزوکات میگویند. جمعاً ۰/۵ (درس ۱۱ ص ۱۲۲)	۶
۳	(آ) غزوه بدر ۱- ضربه سنگین و جبران ناپذیری بر قریش وارد آورد. و ۲- قدرت و موقعیت آنان را در منطقه حجاز تضعیف کرد. ۳- پس از آن ساکنان آن منطقه گرایش بیشتری به رسول خدا و اسلام نشان دادند. (ذکر دو مورد ۰/۵) ناکامی قریش در غزوه خندق، ۱- زمینه مساعدی برای نشر اسلام در میان قبیله های منطقه حجاز (۰/۲۵) و ۲- گسترش محدوده حکومت پیامبر (۰/۲۵) فراهم آورد. جمعاً ۱ نمره (درس ۴ ص ۳۷ و ۳۸) (ب) بنیانگذار طاهریان (طاهر) با فرمان خلیفه به حکومت رسید. (۰/۲۵) حتی انتقال قدرت از امیری به امیر دیگر با فرمان و تأیید خلیفه (۰/۲۵) صورت می گرفت. ولی بنیانگذار صفاریان (یعقوب لیث) بدون اجازه (۰/۲۵) و تأیید خلیفه (۰/۲۵) قدرت را به دست گرفت. جمعاً ۱ نمره (درس ۹ ص ۹۱) (پ) اراضی خاصه متعلق به شخص شاه بود (۰/۲۵) و به ویژه از زمان شاه عباس درآمد آن برای اداره سپاه هزینه می شد. (۰/۲۵) اراضی ممالک در اختیار و تملک والیان ایالت ها بود (۰/۲۵) آن ها این اراضی را میان زیردستان خود تقسیم می کردند. (۰/۲۵) جمعاً ۱ نمره (درس ۱۳ ص ۱۴)	۷
	«ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دو»	

راهنمای تصحیح شبه آزمون نهایی درس: تاریخ ۲		رشته: ادبیات و علوم انسانی	تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۲/۱۸
پایه: یازدهم دوره دوم متوسطه		تعداد صفحه: ۳	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلبان آزاد و آموزش از راه دور سراسر کشور در نوبت اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳		شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان سنجش آموزش کشور https://www.sanjeshserv.com	
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره	
۸	شیوع بیماری مرگبار طاعون (۰/۲۵) و طغیان شدید رودهای دجله و فرات که بندها و سدها را شکست (۰/۲۵) و خسارت فراوانی به زمین‌های حاصلخیز آسورستان (بین‌النهرین / سواد / عراق) زد (۰/۲۵) ضربه سنگینی به اقتصاد ساسانیان وارد آورد. (۰/۲۵) ۱ نمره (درس ۸ ص ۸۱)	۱	
۹	<p>آ) ۱- مراسم عزاداری امام حسین (ع) و جشن عید غدیر باشکوه و عظمت برگزار می‌شد.</p> <p>۲- حرم امامان شیعه در عراق مرمت و بازسازی شد. ۳- سنت زیارت روبه گسترش نهاد.</p> <p>(۲ مورد کافی است). هر مورد ۰/۵ (جمعاً ۱ نمره) (درس ۹ ص ۹۴)</p> <p>ب) ۱- ایجاد ثبات سیاسی و برقراری نظم و امنیت در داخل کشور ۲- نوسازی تشکیلات و تجهیز سپاه</p> <p>۳- توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ۴- انتقال پایتخت از قزوین به اصفهان</p> <p>۵- بیرون راندن نیروهای بیگانه از خاک ایران (۲ مورد کافی است). هر مورد ۰/۵ (جمعاً ۱ نمره) (درس ۱۳ ص ۱۳۹ و ۱۴۰)</p> <p>پ) ۱- شارلمانی با جنگ‌های پی‌درپی بخش اعظم اروپای غربی و مرکزی را تحت سلطه خود در آورد.</p> <p>۲- او همچون پدر و نیای خود، با پاپ متحد شد و از او در برابر رقیبان و دشمنانش پشتیبانی کرد.</p> <p>۳- او برای اداره قلمرو خود، نهاد اداری دوران امپراتوری روم موسوم به کومس یا کنت را احیا کرد.</p> <p>۴- او ماموران ویژه‌ای را برای نظارت دقیق بر عملکرد کنت‌ها برگزید که مستقیماً به پادشاه گزارش می‌دادند.</p> <p>(۲ مورد کافی است). هر مورد ۰/۵ (جمعاً ۱ نمره) (درس ۱۵ ص ۱۶۳)</p>	۳	
۱۰	<p>آ) در عصر سلجوقی، دیوان وزارت که در رأس آن وزیر قرار داشت به شکوهمندی بی‌نظیری رسید و قدرتمند عمل می‌کرد، خواجه نظام‌الملک هم از این امر مستثنی نبود و قدرت بی‌چون و چرایی داشت (۰/۲۵) ولی با این حال در منصب خود هیچ امنیتی نداشت و اگر به دلایلی سلطان از او رنجیده می‌شد و از موقعیت او به هراس می‌افتاد او را عزل می‌کرد یا به قتل می‌رسانید یا اموالش را مصادره می‌کرد و آنچه باعث تداوم کار وی می‌شد اراده و خواست سلطان بود (۰/۲۵) سلطان هم بدون وجود وزیر توانمندی چون نظام‌الملک توان اداره کشور را نداشت. (۰/۲۵)</p> <p>۰/۷۵ نمره (در صورتی که پاسخ مفهوم را برساند نمره کامل منظور شود).</p> <p>ب) دیوان برید ۰/۲۵ (جمعاً ۱ نمره) (درس ۱۰ ص ۱۰۶)</p>	۱	
۱۱	مهم‌ترین ویژگی تاریخ‌نگاری روایی این است که تاریخ‌نگاران، بدون هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایت‌ها (۰/۲۵) عیناً آن‌ها را ذکر می‌کردند. (۰/۲۵) (جمعاً ۰/۵) (درس ۲ ص ۱۷)	۰/۵	
۱۲	چون خلیفه عباسی در زمان حکومت سلطان محمد خوارزمشاه، در صدد احیای قدرت سیاسی (۰/۲۵) و نظامی خود (۰/۲۵) بود از تأیید حکومت خوارزمشاهیان خودداری کرد. ۰/۵ (درس ۱۰ ص ۱۰۴)	۰/۵	
۱۳	معاویه این اقدام را به منظور فتح جزایر (۰/۲۵) دریای مدیترانه (۰/۲۵) و پایان دادن به حاکمیت مطلق رومیان بر آن دریا (۰/۲۵) انجام داد. جمعاً ۰/۷۵ (درس ۶ ص ۵۵)	۰/۷۵	
	«ادامه راهنمای تصحیح در صفحه سه»		

راهنمای تصحیح شبه آزمون نهایی درس: تاریخ ۲	رشته: ادبیات و علوم انسانی	تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۲/۱۸
پایه: یازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحات: ۳	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلبان آزاد و آموزش از راه دور سراسر کشور در نوبت اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳		شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان سنجش آموزش کشور https://www.sanjshserv.com
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۴	در قرون وسطی کلیسا برای مقابله با بی دینی (۰/۲۵) و بدعت گذاری (۰/۲۵) و جلوگیری از اندیشه‌های مخالفان خود (۰/۲۵) از حربه تفتیش عقاید یا انکیزیسیون استفاده می‌کرد. جمعاً ۰/۷۵ (درس ۱۵ ص ۱۶۹)	۰/۷۵
۱۵	هجوم مغولان پیامدهای اجتماعی و اقتصادی زیادی به دنبال داشت، این هجوم موجب: ۱- کاهش جمعیت ۲- مهاجرت‌های گسترده ۳- تخریب زیر ساخت‌های اقتصادی و فرهنگی ۴- زوال موقعیت اجتماعی ملاکین، عالمان، بازرگانان، دیوان سالاران و خاندان‌های با نفوذ شد. ۵- علاوه بر موارد فوق، جمعیت قابل توجهی از اقوام مغول و غیر مغول به ایران وارد شدند و بافت قومی و جمعیت جامعه ایرانی را تحت تأثیر قرار دادند. (دو مورد کافی است.) هر مورد ۰/۵ جمعاً ۱ نمره (درس ۱۱ ص ۱۲۰)	۱
۱۶	علاقه‌مندی ایلخانان و فرمانروایان تیموری به جاودانه ساختن کشورگشایی (۰/۲۵) و موفقیت سیاسی - نظامی خود (۰/۲۵) خودآگاهی رجال ایرانی (۰/۵) جمعاً ۱ نمره (درس ۱۲ ص ۱۳۲)	۱
۱۷	مهمترین نوآوری آقا رضا عباسی در نگارگری این بود که زندگی روزمره مردم (۰/۵) و فعالیت اصناف و پیشه‌وران را به تصویر می‌کشید. (۰/۵) جمعاً ۱ نمره (درس ۱۴ ص ۱۵۴)	۱
۱۸	یکی از وجوه مهم تفکر رنسانس که ریشه در فرهنگ یونان باستان داشت، حرمت نهادن به اعتبار و ارزش انسان (۰/۵) و تصدیق استعداد و توانایی‌های او (۰/۵) بود که از آن به عنوان اومانیزم یا انسان گرایی تعبیر می‌شود. (در صورت رساندن مفهوم نمره کامل لحاظ گردد.) جمعاً ۱ نمره (درس ۱۶ ص ۱۷۶)	۱
۱۹	تحول رنسانس، علاوه بر ۱- دستاوردهای علمی که در حوزه دانش دریانوردی و جغرافیا در پی داشت، ۲- موجب به هم خوردن موازنه تجارت جهانی و ۳- آغاز استعمارگری اروپاییان شد. (دو مورد کافی است.) هر مورد ۰/۵ جمعاً ۱ نمره (درس ۱۶ ص ۱۸۱)	۱
	«موفق و سربلند باشید.»	جمع نمره ۲۰

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: خردادماه ۱۴۰۳	ساعت شروع:	آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: تاریخ ۲
تعداد صفحات: ۱۲ صفحه	پایه یازدهم دوره متوسطه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	نام و نام خانوادگی:

گروه آموزشی ماز

آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی

ردیف	پاسخ‌نامه	نمره
------	-----------	------

۰/۷۵	<p>الف) نادرست (۰/۲۵) ب) نادرست (۰/۲۵) ج) نادرست (۰/۲۵)</p> <p>راهنمای مصحح: چنانچه دانش‌آموز برای پاسخ‌گویی به این نوع سؤالات، از کلمه‌هایی مانند «صحیح» یا «درست»، «غلط» یا «نادرست»، حروف (د) و (ص) یا (ن) و (غ) و یا علامت‌های «✓» و «✗» استفاده نموده باشد، باز هم پاسخ او درست و قابل پذیرش است.</p> <p>بررسی دقیق‌تر:</p> <p>الف) انواع شعر، نظیر دوبیتی، تصنیف، ترانه و لالایی از جمله آثار شفاهی محسوب می‌شوند.</p> <p>ب) حضرت خدیجه و حضرت علی (ع)، که در آن هنگام پیامبر سرپرستی او را برعهده داشت، و نیز زید بن حارثه، فرزند خوانده رسول خدا، به عنوان نخستین ایمان آوردندگان به نبوت آن حضرت و دین اسلام شناخته شدند. ابوبکر بن ابی قحافه نیز، نخستین فرد از غیر خانواده رسول خدا بود که ایمان آورد.</p> <p>ج) خلیفه اول (ابوبکر) اندکی بیش از دو سال خلافت کرد. او در واپسین لحظات زندگی، طی وصیت‌نامهٔ مکتوبی، عمر بن خطاب را به جانشینی خود معرفی کرد.</p>	۱
------	---	---

نکات طلایی:
سفرنامه‌ها:

- ♦ سفرنامه‌ها اطلاعات مفیدی از زندگانی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌کنند که در دیگر منابع کمتر دیده می‌شوند.
- ♦ بسیاری از جهانگردان گنجینه‌ای از اطلاعات ارزشمند دربارهٔ تاریخ اجتماعی و فرهنگی و جغرافیای تاریخی سرزمین‌هایی را که دیده‌اند، از جمله ایران، به صورت سفرنامه ارائه داده‌اند.

تفاوت آثار شفاهی با تاریخ‌های منظم:

<ul style="list-style-type: none"> ♦ خاطرات شفاهی ♦ ادبیات عامیانه: داستان‌های تاریخی، قهرمانی، اخلاقی و تخیلی ♦ گونه‌های متفاوت مثل‌ها، لطیفه‌ها ♦ انواع شعر، نظیر دوبیتی، تصنیف، ترانه و لالایی (مواست باشه اصلی ترین ویژگی آثار شفاهی اینه که مکتوب و نوشتاری نیستن، یعنی همیشه دهن به دهن، سینه به سینه پرفهیرن) 	آثار شفاهی
<ul style="list-style-type: none"> ♦ سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی در ایران پیشینه دیرینه‌ای دارد. ♦ این نوع از تاریخ‌نویسی، در دوره مغولان ← رواج و رونق بسیاری یافت. ♦ سرایندگان این نوع آثار، رویدادهای تاریخی را به نظم می‌کشیدند ♦ یکی از برجسته‌ترین منظومه‌های حماسی و تاریخی، شاهنامه ← اثر حکیم ابوالقاسم فردوسی است 	تاریخ‌های منظم

نقشه نهایی:

برای اینکه تو سوال‌های صحیح و غلط بتونیم به جواب درست برسیم، باید با دقت همه اجزای جمله رو بخونیم. برای اینکه اکثر اوقات، طراح سوال با جابجایی یه کلمه، کاری می‌کنه که ما گیج بشیم و جواب اشتباهی بدیم. پس چارچشمی حواست به تک تک کلمات سوال‌های صحیح و غلط باشه.

نحوه به خلافت رسیدن خلفای راشدین (نخستین):

۰/۷۵

مصحح شو:

(ب) ۲ (تاریخ بیهقی) (۰/۲۵)

(الف) ۴ (المسالک و الممالک) (۰/۲۵)

(ج) ۳ (اخبار الطوال) (۰/۲۵)

راهنمای مصحح: فقط مشخص کردن جواب درست، برای گرفتن نمره کامل کافی است.

بررسی دقیق تر:

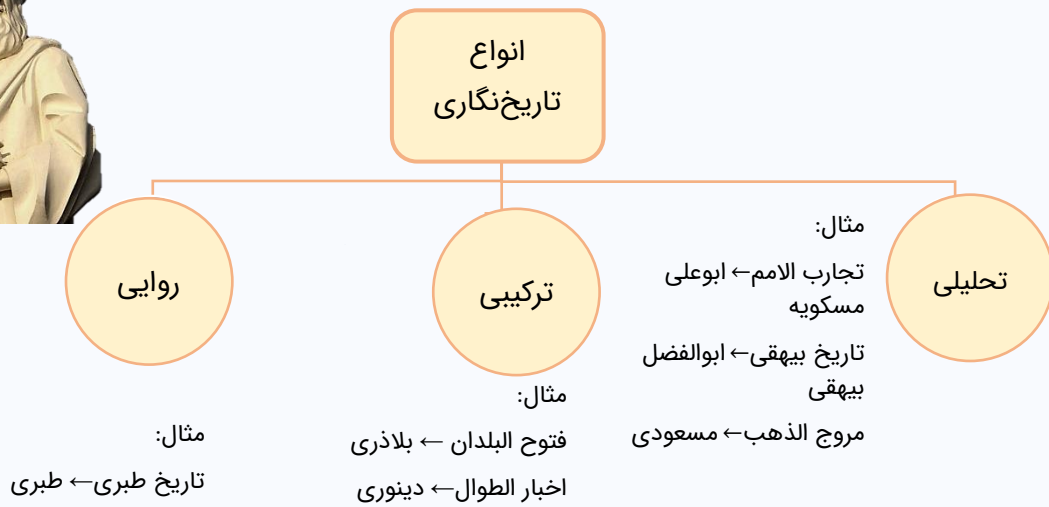
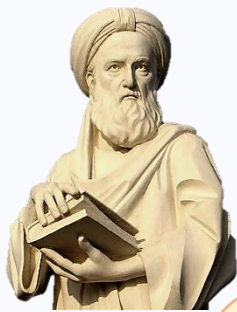
(الف) کتاب جغرافیایی **المسالک و الممالک**، نوشته نویسندگان مختلف از جمله **ابن خردادبه** است.

(ب) از برجسته ترین آثاری که به شیوه تاریخ تحلیلی تألیف شده است، می توان به کتاب **تجارب الامم ابوعلی مسکویه**، **تاریخ بیهقی** و **مروج الذهب مسعودی** اشاره کرد.

(ج) از مشهورترین چهره های تاریخ نگاری ترکیبی می توان به **بلاذری**، صاحب کتاب **فتوح البلدان** و **دینوری** نویسنده کتاب **اخبار الطوال** اشاره کرد. **مورد اضافه:** (طبری) از مشهورترین چهره های تاریخ نگاری روایی، **مورخ** و **مفسر مشهور** و نویسنده کتاب **تاریخ طبری** است.

مشهورترین نویسندگان تاریخ های تحلیلی، روایی و ترکیبی:

مصصح شو:

(ب) مصر (۰/۲۵)

(الف) ابراهیم (ع) (۰/۲۵)

راهنمای مصصح: اشاره به کلیدواژه ذکر شده در هر مورد لازم است.

بررسی دقیق تر:

(الف) حَنَفًا: عده معدودی از عرب‌ها بودند که به پیروی از **حضرت ابراهیم (ع)**، از پرستش بت‌ها امتناع می‌کردند و از گوشت قربانی آن‌ها نمی‌خوردند. اینان به حَنَفًا معروف شدند.

(ب) سرزمین‌های ایران، شام و **مصر** از زمان خلافت ابوبکر تا خلافت عثمان فتح شد و اسلام به تدریج در آن سرزمین‌ها گسترش پیدا کرد.

فتوحات اعراب مسلمان:

نام دوره	مناطق تصرف شده	
خلفای راشیدن	ابوبکر	❖ کل شبه جزیره عربستان ❖ مناطق محدودی از بین‌النهرین و ناحیه سواد ❖ بخش‌هایی از مناطق شام
	عمر بن خطاب	❖ بین‌النهرین و اکثر بخش‌های ایران ❖ شام و مصر
	عثمان	❖ بخش‌هایی از افریقا ❖ بخش‌هایی از مناطق شمالی و شرقی ایران
	علی (ع)	❖ اما علی (ع) دستور داد تا فتوحات متوقف بشوند
خلافت اموی	❖ مناطقی در شرق و غرب قلمرو اسلامی ❖ تاسیس نیروی دریایی و فتح اسپانیا (اندلس) و حفظ آن (حتی پس از شکل‌گیری خلافت عباسی) ❖ مناطقی در جنوب فرانسه (شکست از اروپاییان و بازگشت به محدوده اسپانیا)	

نقشه نهایی:

❖ تو سوال‌های جای خالی، تسلط به کلیدواژه‌ها خیلی حیاتیست. گرچه ممکنه مُصحح، کاری به حروف اضافه یا جزئیات خیلی ریز نداشته باشه، ولی باید بدونی کلمه و معنایی که باید تو جا خالی بذاری چیه.

❖ تو سوال‌های جای خالی، اشاره به کلیدواژه تو قسمت جای خالی ضروریه. برای پاسخ دادن راحت‌تر به این سؤال‌ها بهتره وقتی دارین درس رو می‌خونید، زیر عبارت‌های مهم خط بکشین و با دقت بیش‌تری اون‌ها رو بخونید تا توی ذهن تون بهتر باقی بمونن.

❖ به دلیل اینکه تعداد واژه‌ها و اصطلاحات خاص در درس تاریخ زیاده، می‌تونید همزمان با مطالعهٔ دروس، حتماً زیر واژه‌های و عبارت‌های مهم خط بکشین.

مصصح شو:

(ب) گزینهٔ ۱ (زیاریان) (۰/۲۵)

(الف) گزینهٔ ۴ (خوارزمشاهیان) (۰/۲۵)

راهنمای مصصح: تنها انتخاب گزینهٔ درست کافی است و نمرهٔ کامل به دانش‌آموز داده می‌شود.

بررسی دقیق تر:

(الف) چنگیزخان مغول، در زمان **محمد خوارزمشاه**، به ایران حمله کرد (۶۱۶ قمری). (اصلاً به دلیل حملهٔ مغول بود که حکومت خوارزمشاهیان ساقط شد). (ب) زیاریان سلسله‌ای ایرانی بود که در **قرن سوم و چهارم هجری** (حدوداً ۲۰۰ سال قبل از حمله مغول) در مناطقی از ایران، قدرت را به دست گرفت.

نکتهٔ طلایی:

یکی از مهم‌ترین رویدادهای تاریخ ایران، یعنی حملهٔ چنگیزخان مغول، در زمان سلطان محمد خوارزمشاه اتفاق افتاد (۶۱۶ ق). بر اثر این هجوم بخش‌هایی از ایران در معرض قتل و غارت سپاهیان چنگیز قرار گرفت و در پی آن حکومت خوارزمشاهیان نیز ساقط شد.

نقشه نهایی:

سوال‌های تستی کنکور و امتحان نهایی خیلی فرق دارن. توی کنکور، سوال‌ها چند بخشین و بیش‌ترش رو می‌شه با حذف گزینه، به جواب رسید. توی امتحان نهایی معمولاً باید به دانشت مراجعه کنی و جواب درست رو پیدا کنی. البته حذف گزینه هم تا حدی جواب می‌ده.

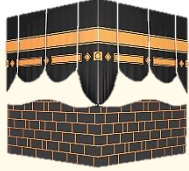
۵

مصحح شو:

۰/۵

الف) مگه (۰/۲۵)

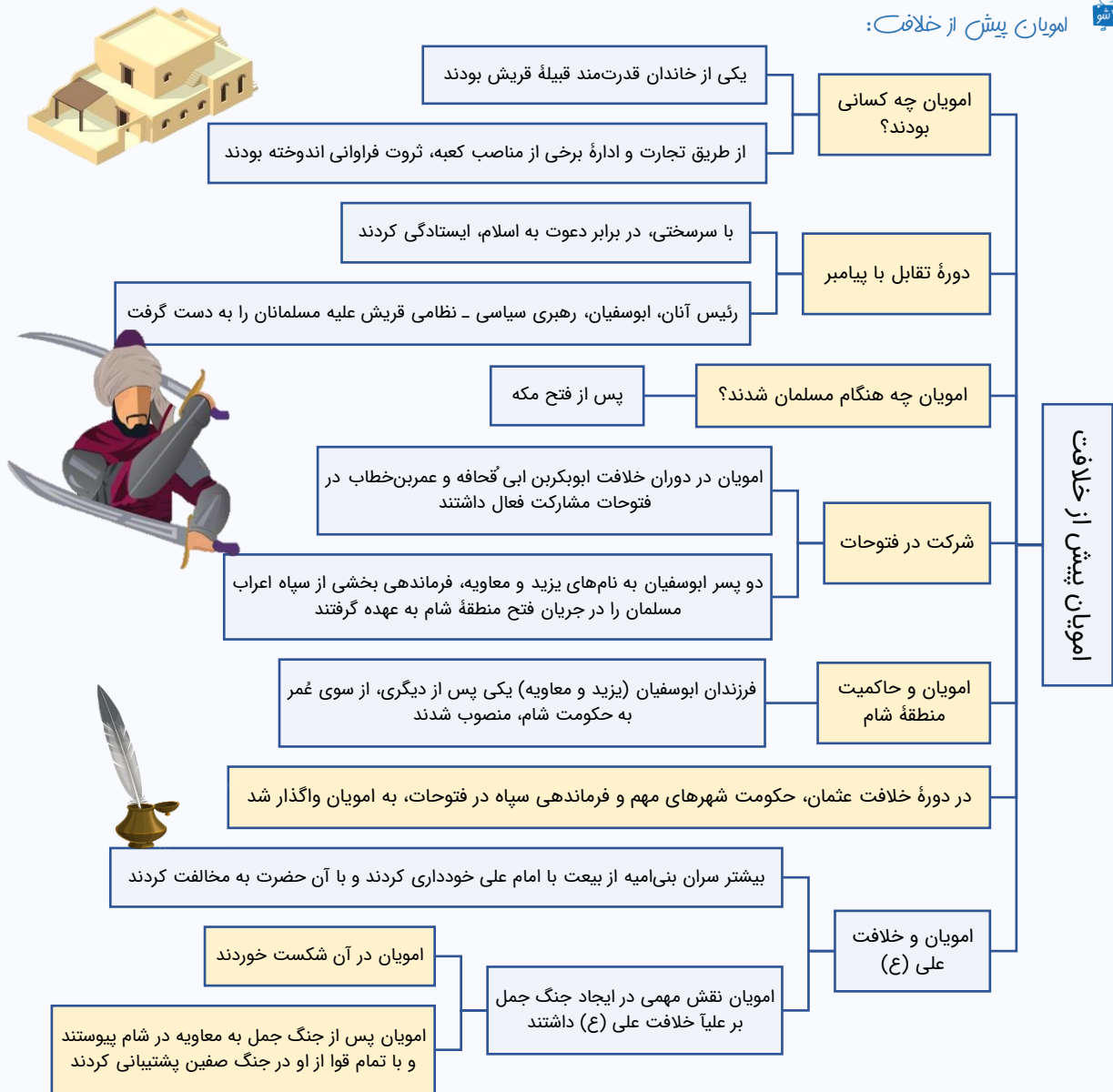
راهنمای مصحح: اشاره به کلیدواژه اصلی کافی است و نوشتن جواب طولانی هیچ کمکی به دانش‌آموز نمی‌کند.
نکته طلایی:

در بعضی از مناطق شبه‌جزیره عربستان مانند یترب، یمن و طائف، تجارت وضع بهتری داشت و داد و ستد با سرزمین‌های مجاور عربستان از اهمیت فراوانی برخوردار بود.

مکه که بر سر راه یمن به شام قرار داشت، مرکز اصلی بازرگانی به‌شمار می‌رفت و سران قریش (یکی از مهم‌ترین ساکنان شهر مکه) از طریق تجارت با شام و دیگر سرزمین‌های اطراف شبه‌جزیره عربستان، سود سرشاری کسب می‌کردند.

امویان پیش از خلافت:

نقشه نهایی:

تو سؤال‌هایی که ازت اسم یک شخص، کتاب، سلسله و... رو می‌خواد، اولین چیزی که به ذهنت می‌رسه رو بنویس و خیلی فکر نکن. چون ما معمولاً مفاهیم رو در کنار و در ارتباط با همدیگه به خاطر می‌سپریم. یعنی شما وقتی تاریخ‌های محلی رو خوندی، کنارش اطلاعات کتاب تاریخ سیستم رو هم دیدی و اینا باهم تو یه مجموعه قرار گرفته.

مصحح شو:

الف) ملازگرد: نام منطقه‌ای که نبرد بزرگ در زمان آلب ارسلان، بین سلجوقیان و سپاهیان امپراتوری روم شرقی رخ داد (۰/۲۵) و سلجوقیان آنان را شکست دادند، امپراتور را اسیر کردند (۰/۲۵) و آسیای صغیر را به متصرفات خود افزودند. (۰/۲۵)
 ب) شاهنامه بایسنقری: فاخرترین نمونه شاهنامه مصور شده (۰/۲۵) در عصر تیموری، (۰/۲۵) که به دستور شاهزاده بایسنقر، پسر شاهرخ، که سیاستمداری هنرمند و هنرپرور بود، خوشنویسی و مصور شد. (۰/۲۵)

راهنمای مصحح: در قسمت «الف» توضیح درباره جنگ ملازگرد صحیح بوده و نمره کامل را در بردارد.

نکات طلایی:

- شاهنامه دموت: نمونه باقی‌مانده شاهنامه مصور از عصر ایلخانان است.
- شاهنامه تهماسبی: مربوط به دوره صفویه است که در زمان شاه تهماسب تصویرگری آن به پایان رسید.

مصحح شو:

الف) روابط حکومت علویان طبرستان با خلافت عباسی همواره خصومت آمیز بود (۰/۲۵) امیران شیعه مذهب این سلسله که از سادات علوی به شمار می‌رفتند، خود مدعی خلافت بودند و عباسیان را غاصب خلافت می‌شمردند (۰/۲۵)
 امیران سلسله طاهریان نسبت به خلفای بنی‌عباس اظهار اطاعت ظاهری می‌کردند (۰/۲۵) و در مواردی با دشمنان خلافت مانند علویان طبرستان و خوارج در سیستان سر ستیز داشتند (۰/۲۵)

ب) امپراتوری روم شرقی یا بیزانس: از اقتصاد و ارتش و به خصوص نیروی دریایی نسبتاً نیرومندی برخوردار بود، در برابر حملات پیاپی سپاهیان مسلمان، با وجود از دست دادن سرزمین‌های آفریقایی و بخش وسیعی از قلمرو آسیایی خود، همچنان دوام آورد. (۰/۲۵) قسطنطنیه، پایتخت امپراتوری بیزانس، به سبب برخورداری از موقعیت جغرافیایی و ارتباطی ویژه و داشتن باروهای دفاعی مستحکم، پایگاه مهمی برای تسلط آن امپراتوری بر ولایات تابع و حفاظت از راه‌های مهم تجاری به شمار میرفت (۰/۲۵)

امپراتوری روم غربی: برخلاف امپراتوری بیزانس، امپراتوری روم غربی نتوانست در برابر سیل تهاجم دسته‌های ژرمن در سده‌های ۵ و ۶ میلادی ایستادگی کند و فروپاشید (۰/۲۵) و به چندین سرزمین جدا از هم تجزیه شد که بر هر یک از آنها یکی از دسته‌های ژرمن حکومت می‌کرد. (۰/۲۵)

راهنمای مصحح: شیوه نگارش در پاسخ به این سوال اهمیت زیادی ندارد، اما باید واژه‌های کلیدی و مهمی مانند «غاصب خلافت»، «اظهار اطاعت ظاهری» ذکر شوند.

علویان طبرستان و طاهریان:

نام سلسله	اطلاعات کلی	ارتباط با خلافت عباسی
طاهریان	موسس ← طاهر ذوالیمینین محدوده: خراسان خاستگاه ← خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراءالنهر	شیوه دستیابی به قدرت ← با فرمان خلیفه عباسی امیران سلسله طاهریان نسبت به خلفای بنی‌عباس اظهار اطاعت ظاهری می‌کردند در مواردی با دشمنان خلافت (علویان طبرستان و خوارج در سیستان) ستیز داشتند
علویان طبرستان	موسس ← حسن بن زید محدوده: شمال ایران (طبرستان) ترویج اسلام در میان ایرانیان (خصوصاً طبرستان، دیلم و گیلان)	شیوه دستیابی به قدرت ← بدون اجازه و فرمان خلیفه عباسی روابط خصومت آمیز با خلافت عباسی اختلافات مذهبی با خلافت عباسی و باور به ← غاصب بودن آنان در زمینه خلافت

نقشه نهایی:

◆ مقایسه پدیده‌های تاریخی که نمره تقریباً بالایی بهش اختصاص داده شده از بخش‌های مهمیه که علم تاریخی تون رو به چالش می‌کشه پس حواستون باشه و وقایع تاریخی رو علت و معلولی یاد بگیرید و موقع مطالعه، وقایع مهم رو در کنارهم قرار بدید و تو ذهنتون به کنکاش ایجاد کنید.

◆ موضوع دیگه‌ای که تو این نوع سوال‌ها اهمیت داره اینه که شما با توضیح هر بخش از سوال به نوعی اونا رو باهم مقایسه کردید. مثلاً رابطه سلسله طاهریان با خلافت عباسی و علویان طبرستان رو به صورت جدا از هم می‌نویسید ولی در واقع اونا رو باهم مقایسه کردید.

۸

مصحح شو:

۱/۵

الف) مهم‌ترین نتیجه پیمان عقبه دوم، شکل‌گیری پایگاهی امن و مطمئن برای مسلمانان در یثرب بود. پس از آن مسلمانان به یثرب (مدینه) مهاجرت کردند (۰/۷۵)

ب) امام حسن (ع)، برای جلوگیری از ریختن خون مسلمانان (۰/۵) و به سبب بی‌اعتمادی به کوفیان و خیانت سرداران سپاهش (۰/۲۵) از جنگ با معاویه دست کشید و با وجود شروطی، خلافت را به معاویه واگذار کرد.

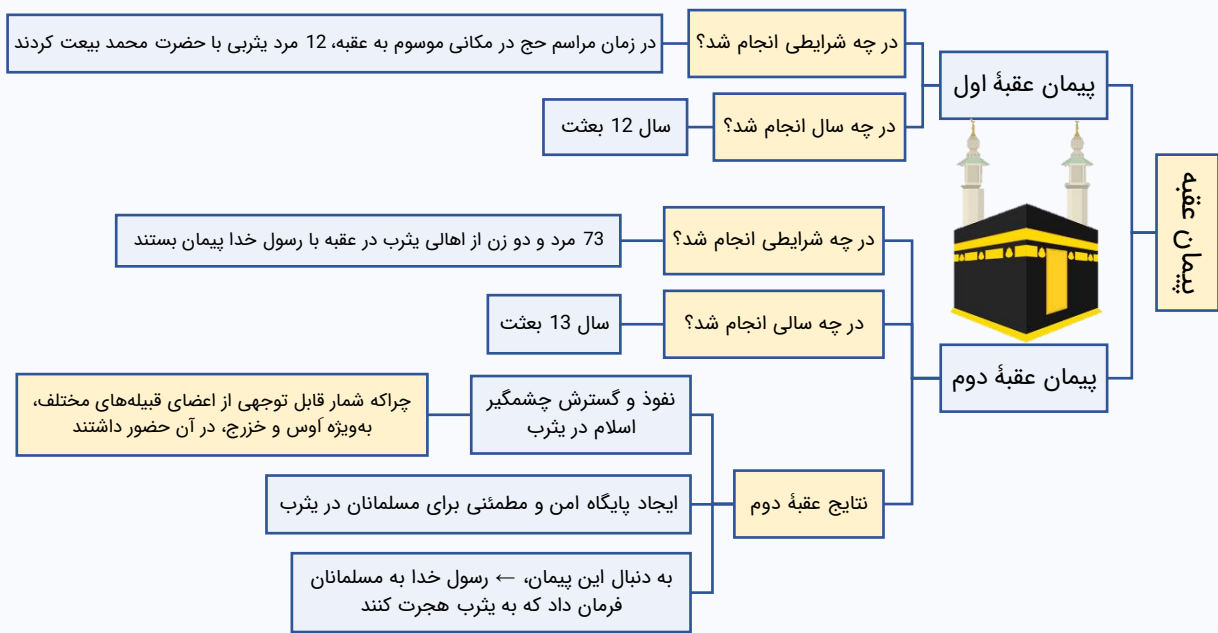
راهنمای مصحح: در مورد «الف» اشاره به عبارت «شکل‌گیری پایگاهی برای مسلمانان در یثرب» کافی است. در مورد «ب» اشاره به عبارت «جلوگیری از ریختن خون (کشته شدن) مسلمانان» و «بی‌اعتمادی به سپاهیان و مردم کوفه» کافی است.

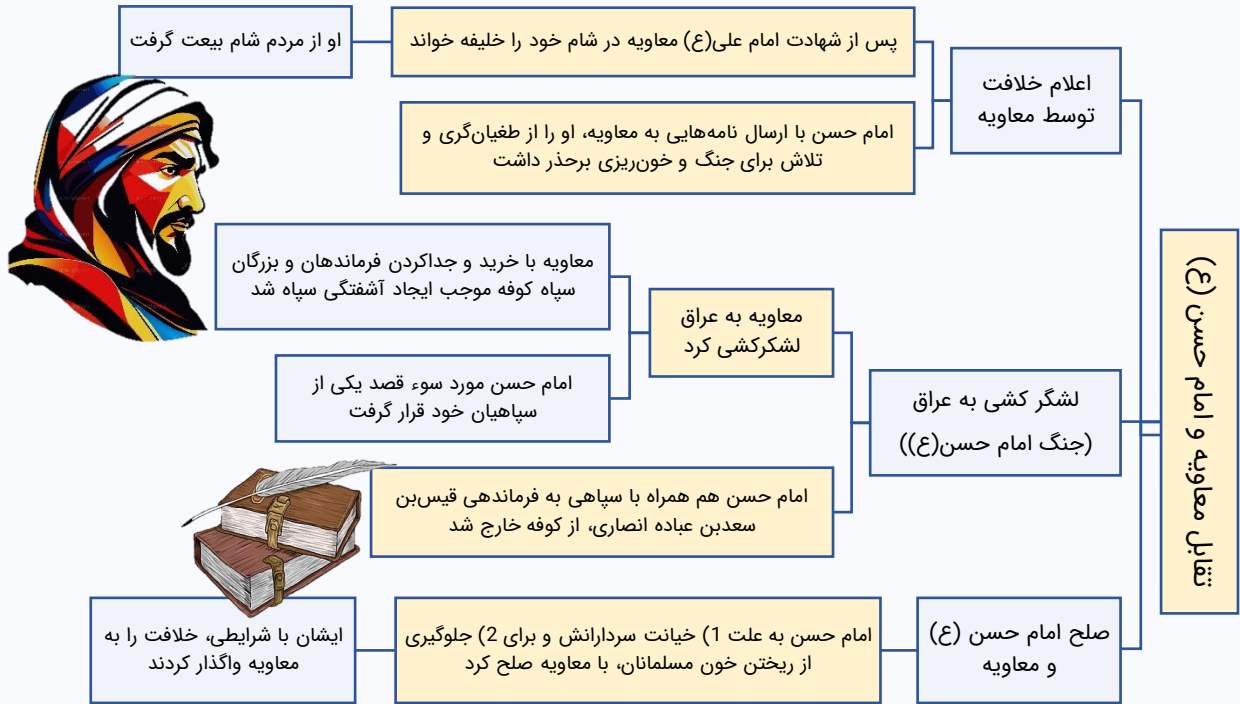
بررسی دقیق‌تر:

الف) در نتیجه پیمان عقبه دوم ← پایگاه امن و مطمئن برای مسلمانان در یثرب به وجود آمد. به دنبال این پیمان ← رسول خدا به مسلمانان فرمان داد که به یثرب هجرت کنند.

پیمان عقبه:

ب) خاندان سهل (۰/۲۵) خاندان برمکیان (۰/۲۵)

الف) اوس (۰/۲۵) و خزرج (۰/۲۵)

ج) مسجد جامع عباسی (مسجد امام) (۰/۲۵) _ مسجد شیخ لطف الله (۰/۲۵)

۲- اختلافات داخلی ایرانیان (۰/۲۵)

د) ۱- همکاری برخی دهقانان و قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان (۰/۲۵)

ه) سپاه ایران با شکست مسلمانان (۰/۲۵) در جنگ جسر یا پل بیشتر متصرفات آنان (اعراب) را پس گرفت. (۰/۲۵)

و) ۱- ایجاد وحدت سیاسی، یکپارچگی جغرافیایی و انسجام اجتماعی در ایران

۲- رسمیت یافتن و استقرار مذهب شیعه ۱۲ امامی

۳- توجه شاهان و مقام‌های کشوری و لشکری به هنر و معماری و فعالیت‌های علمی و آموزشی

۴- گسترش سنت وقف

۵- علم‌دوستی، استعداد و ذوق هنری ایرانیان و ماندگاری میراث علمی، ادبی و هنری ارزشمندی که از دوران قبل به‌خصوص عصر تیموری شکل گرفته بود

(ذکر دو مورد کافی است، هر مورد ۰/۲۵)

راهنمای مصحح: اشاره به کلیدواژه اصلی کافی است و نوشتن جواب طولانی هیچ کمکی به دانش‌آموز نمی‌کند.

بررسی دقیق‌تر:

الف) در دوره عباسیان، ایرانیان در کنار اعراب از جایگاه ممتازی در حکومت عباسیان برخوردار شدند، بارزترین نمونه آن، خاندان‌های برمکی و سهل بودند.

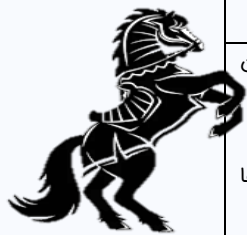
خاندان‌های ایرانی در خلافت عباسیان:

<ul style="list-style-type: none"> ❖ مربی، دبیر و ناجی جان «هارون الرشید» ❖ اداره‌کننده امور خلافت عباسی به مدت ۱۷ سال (با همراهی دو پسر خود) ❖ برکناری و قتل به دستور ← خلیفه «هارون الرشید» 	<p>یحیی (پسر خالد برمکی)</p>	<p>خاندان برمکی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ وزیر مامون ❖ عامل اصلی ← ۱) تغییر مرکز خلافت از بغداد به مرو و ۲) تغییر لباس و پرچم سپاه عباسیان به رنگ به سبز ❖ قتل به دستور مامون ❖ حاکم عراق (در دوره مامون) ❖ خانه‌نشینی اجباری به خواست مامون 	<p>فضل بن سهل</p>	<p>خاندان سهل</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ تربیت یافته برمکیان ❖ از دهقانان و زمین‌داران بزرگ خراسان 	
	<p>حسن بن سهل</p>		

جنگ‌های اعراب و ساسانیان:

نام جنگ	محدوده	سال وقوع	طرف پیروز	نتایج جنگ
ژل (چسر)	منطقه سواد (بین‌النهرین)	۱۳ قمری	ارتش ساسانی	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ارتش ایران بیش‌تر متصرفات اعراب را پس گرفت ❖ این جنگ در ابتدای پادشاهی یزدگرد سوم اتفاق افتاد ❖ شکست سنگین سپاه ایران و تصرف تیسفون (پایتخت ایران) توسط اعراب، پس از مدتی محاصره (در سال ۱۶ قمری) ❖ علل شکست ایران: <ol style="list-style-type: none"> ۱. اختلافات داخلی ۲. ناامیدی رستم فرخزاد (فرمانده سپاه ساسانی) از پیروزی ۳. همکاری برخی دهقانان و قبیله‌های عرب ساکن سواد با اعراب
قادسیه	بین‌النهرین و تیسفون	۱۴ قمری	اعراب	<ul style="list-style-type: none"> ❖ باقی‌مانده ارتش ساسانی در جولای با مهاجمان جنگیدند و شکست خوردند و عده زیادی کشته شدند
جلاولا	شمال بین‌النهرین	۱۶ قمری	اعراب	<ul style="list-style-type: none"> ❖ شکست در این جنگ، سرنوشت سلسله ساسانیان را قطعی کرد ❖ این جنگ توسط اعراب به فتح‌الفتوح معروف شد ❖ اعراب، پس از این جنگ از هر سو وارد شهرها و ولایات ایران شدند.
نهاوند	شهر نهاوند	۲۱ قمری	اعراب	

مصحح شو:

(الف) مقابله با ستم و تعدی فرمان‌روایان مغول و عاملان آنان (۰/۲۵)

(ب) تنفر و انزجار از عناصر مغولی و تثبیت تشیع دوازده‌امامی (۰/۲۵)

(ج) برخی مشایخ صوفی مبارز، مانند شیخ خلیفه‌ مازندرانی و شاگردش، شیخ حسن جوری (۰/۲۵)

(د) تیمور (تیمور گورکانی) (۰/۲۵)

راهنمای مصحح: بهتر است تا حد امکان از نوشتن هر پاسخ اضافه و توضیح خودداری شده و تنها واژه‌های کلیدی و اصلی ذکر شوند.

۱۱

مصحح شو:

باعث کاهش و زوال تدریجی سلطه سیاسی - نظامی خلفای عباسی بر ایران شد (۵/۰) از طرفی پس از آنکه اداره امور مناطق مختلف کشور در اختیار کارگزاران ایرانی قرار گرفت، به مرور، آرامش نسبی بر جامعه حکمفرما و از شدت آشوب‌ها و جنبش‌های سیاسی، اجتماعی و مذهبی کاسته شد (۵/۰)

راهنمای مصحح: شیوه نگارش در پاسخ به این سوال اهمیت زیادی ندارد، اما باید واژه‌های کلیدی و مهمی مانند «زوال سلطه عباسیان»، «برقراری آرامش نسبی» ذکر شوند.

نکته طلایی:

رونق اقتصادی و گسترش و تقویت مذهب تشیع از دیگر پیامدهای به قدرت رسیدن سلسه‌های ایرانی بود.

۱۲

مصحح شو:

نظام الملک با هدف نظارت و آباد کردن زمین‌های بایر و بلااستفاده، نظام اقطاع را توسعه داد (۵/۰) پس از نظام الملک به دلیل تمایل تدریجی صاحبان اقطاع به استقلال (۲۵/۰) سبب جدایی مناطقی شد که زمین‌های اقطاعی در آن‌ها قرار داشتند و نهایتاً به ضعف و زوال حکومت سلجوقی کمک کرد. (۲۵/۰)

راهنمای مصحح: شیوه نگارش در پاسخ به این سوال اهمیت زیادی ندارد، اما باید واژه‌های کلیدی و مهمی مانند «افراد نظامی و دیوانی»، «نظارت و آباد کردن زمین‌های بایر و بدون استفاده»، «استقلال‌طلبی» و «ضعف و زوال حکومت» ذکر شوند.

اقطاع شو:

ریشه شیوه انجام دوره سلجوقی	دوره حکومت آل بویه معنی ← انواع مختلف واگذاری زمین به افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دیوانی با تدبیر نظام‌الملک، گسترش یافت.
	هدف ← نظارت و آباد کردن زمین‌های بایر و بلااستفاده نتایج و عواید مثبت برای حکومت در ابتدا و در زمان حیات خواجه نظام‌الملک پس از نظام‌الملک به دلیل ← تمایل تدریجی صاحبان اقطاع به استقلال، سبب ← جدایی مناطقی شد که زمین‌های اقطاعی در آن‌ها قرار داشتند در نهایت منجر به ← ضعف و زوال حکومت سلجوقی شد
معایب	

۱۳

مصحح شو:

هجوم ویرانگر و وحشت‌انگیز مغول به ایران و نگرانی و ناامیدی ایجاد شده در ایران، نقش مؤثری در روی آوردن مردم به تصوف و رفتن به درون خانقاه‌ها داشت. (۲۵/۰) همچنین موجب افزایش نفوذ و بهبود موقعیت اجتماعی رهبران و مشایخ آن طریقت‌ها شد. (۲۵/۰) علاوه بر آن، اموال و املاک فراوانی که نذر و وقف خانقاه‌ها شد، تمکن مالی و قدرت اقتصادی مناسبی برای رهبران طریقت‌های صوفی پدید آورد. (۲۵/۰) به تدریج برخی از طریقت‌ها مانند طریقت صوفی وارد سیاست شدند و برای به دست گرفتن قدرت، با فرمانروایان و پادشاهان به رقابت برخاستند. (۲۵/۰)

راهنمای مصحح: شیوه نگارش در پاسخ به این سوال اهمیت زیادی ندارد، اما باید واژه‌های کلیدی و مهمی مانند «هجوم ویرانگر مغول»، «افزایش نفوذ و بهبود موقعیت رهبران طریقت‌های صوفی» «وارد شدن بعضی از رهبران صوفی به سیاست» ذکر شوند.

یکی از تحولات مهم دوران ایلخانان و تیموریان رشد قابل توجه تصوف و طریقت‌های صوفیانه بود

دوره رشد و گسترش

هجوم ویرانگر و وحشت‌انگیز مغول به ایران و نگرانی و ناامیدیی زیادی که در جامعه ایجاد کرد

دلیل روی آوردن مردم به تصوف در دوره مغولان چه بود؟

طریقت‌های صوفی در قرن نهم هجری به تشیع گرایش پیدا کردند

حروفیه

نعمت‌الهییه

صفویه

طریقت‌های بزرگ صوفی

مشعشعیه

نقشبندیه

نوربخشیه

افزایش پیروان و مریدان طریقت‌های صوفیانه

تکریم و احترام مشایخ صوفی، توسط فرمانروایان و مقام‌های سیاسی و نظامی

دلایل افزایش نفوذ و قدرت‌گیری صوفیان در جامعه چه بود؟

تمکن مالی و قدرت اقتصادی مناسبی برای رهبران طریقت‌های صوفی پدید آمد

مردم املاک و اموال زیادی را نذر و وقف خانقاه‌ها کردند

آنان برای به دست گرفتن قدرت، با فرمانروایان و پادشاهان به رقابت برخاستند

به تدریج برخی از طریقت‌ها، مانند طریقت صفوی، وارد سیاست شدند

حضور طریقت‌های صوفی در سیاست

گسترش تصوف در ایران

۱

مصحح شو:

۱۴

مهم‌ترین اقدام شاه اسماعیل صفوی، رسمی کردن مذهب شیعه دوازده امامی بود (۵/۰). این اقدام دو پیامد مهم داشت: (۱) بسیاری از شیعیان در خدمت دولت صفوی قرار گرفتند و در سایه این دولت متشکل و منسجم و متحد شدند. (۲) (۲۵/۰) این اقدام سبب تمایز آشکار ایران از همسایگان مسلمان خود، به ویژه امپراتوری عثمانی در غرب و ازبکان و گورکانیان هند در شرق، شد. (۲۵/۰)

راهنمای مصحح: شیوه نگارش در پاسخ به این سوال اهمیت زیادی ندارد، اما باید واژه‌های کلیدی و مهمی مانند «شاه اسماعیل»، «منسجم شدن و متحد شدن شیعیان در سایه حکومت صفوی» «تمایز آشکار با حکومت عثمانی و ازبکان و گورکانیان» ذکر شوند.

مصحح شو:

- ۱- ایجاد ثبات سیاسی و برقراری نظم و امنیت در داخل کشور
  - ۲- نوسازی تشکیلات و تجهیزات سپاه
  - ۳- توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
  - ۴- بیرون راندن نیروهای بیگانه از خاک ایران
  - ۵- انتقال پایتخت از قزوین به اصفهان
- (ذکر چهار مورد کافی است، هر مورد ۰/۲۵)

نقشه نهایی:

مهم‌ترین پادشاهان صفوی به ترتیب، شاه عباس اول، شاه اسماعیل و تا حدودی شاه تهماسب هستند. حتماً روی اقدامات این سه نفر و وقایعی که توی دوره اون‌ها افتاده وقت بذارین و اونا رو یاد بگیرین.

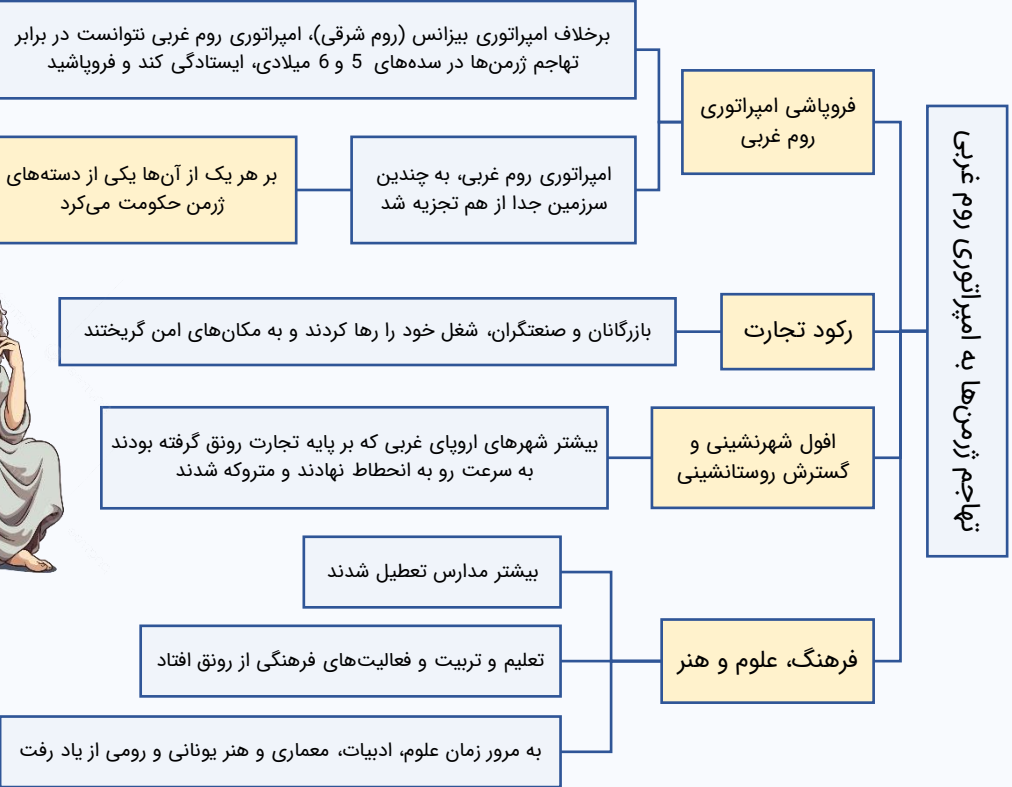
مصحح شو:

بیورش‌ها موجب افول شهرنشینی، رکود تجارت و گسترش زندگی روستانشینی شد. (۰/۵)
پیامد اقتصادی: بیشتر شهرهای اروپای غربی که در آن‌ها تجارت رونق گرفته بود، به سرعت رو به انحطاط نهادند و متروکه شدند. (۰/۲۵)
پیامد اجتماعی و فرهنگی: تعلیم و تربیت و فعالیت‌های فرهنگی از رونق افتاد و بیش‌تر مدارس تعطیل شد. به مرور زمان علوم، ادبیات، معماری و هنر یونانی و رومی از یاد رفت. (۰/۲۵)

راهنمای مصحح: شیوه نگارش در پاسخ به این سوال اهمیت زیادی ندارد، اما باید واژه‌های کلیدی و مهمی مانند «افول شهرنشینی»، «رکود تجارت» «تعطیلی مدارس» و «کنار رفتن مظاهر فرهنگ یونانی و رومی» ذکر شوند.

نتایج تهاجم ژرمن‌ها به امپراتوری روم غربی:

<p>۱</p>	<p style="text-align: right;">مصحح شو: </p> <p>زمینه‌ها و عوامل ظهور رنسانس:</p> <p>۱- رشد شهرنشینی و تجارت (۰/۲۵)</p> <p>۳- پیشینه فرهنگی و تاریخی (۰/۲۵)</p> <p>توضیح زمینه‌ها و عوامل ظهور رنسانس:</p> <p>رشد شهرنشینی و تجارت: از سده ۱۱ میلادی به تدریج در اروپا شهرنشینی و تجارت، در پیوندی تنگاتنگ با یکدیگر، دوباره رونق گرفت. جنگ‌های صلیبی تأثیر فراوانی بر رشد شهرها و تجارت به ویژه در مناطق ساحلی اروپا گذاشت. تأثیر این جنگ‌ها بر رونق و شکوفایی شهرها در ایتالیا بیش از سایر سرزمین‌های اروپایی بود.</p> <p>گسترش روابط فرهنگی با جهان اسلام: دانشمندان اروپایی در قرون وسطا از طریق اندلس (اسپانیای مسلمان) و سیسیل با دستاوردهای فکری و فرهنگی جهان اسلام آشنا شدند. جنگ‌های صلیبی و گسترش روابط تجاری میان اروپا و شرق، باعث افزایش آشنایی و آگاهی‌های اروپاییان با ابعاد مختلف تمدن اسلامی و پیشرفت‌های علمی مسلمانان شد.</p> <p>پیشینه فرهنگی و تاریخی: در این دوره تعدادی از نویسندگان و اندیشمندان ظهور کردند که با اشتیاق فراوان به مطالعه و پژوهش درباره فرهنگ یونان و روم باستان پرداختند و درصدد احیای آن برآمدند.</p> <p>راهنمای مصحح: اشاره به ۳ مورد و توضیح یکی از آن‌ها، نمره کامل را برای دانش‌آموز به همراه دارد. توضیح به صورت کلی ۰/۲۵ نمره دارد.</p> <p style="text-align: right;">نقشه نهایی: </p> <p>حواست باشه زمینه‌ها و عوامل ظهور رنسانس رو با دستاوردها و تحولات رنسانس، اشتباه نگیری.</p>	<p>۱۷</p>
<p>۱</p>	<p style="text-align: right;">مصحح شو: </p> <p>یکی از وجوه مهم تفکر رنسانس (۰/۲۵) که ریشه در فرهنگ یونان باستان داشت، (۰/۲۵) حرمت نهادن به اعتبار و ارزش انسان و تصدیق استعداد و توانایی‌های او بود، که از آن به عنوان اومانیزم یاد می‌شود (۰/۲۵) انسان را محور و مدار جهان می‌شمردند و اعتقاد داشتند که معیارهای اخلاقی و ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی باید بر پایه خواسته‌های انسان و تمایلات دنیوی او ایجاد شود (۰/۲۵).</p> <p>راهنمای مصحح: شیوه نگارش در پاسخ به این سوال اهمیت زیادی ندارد، اما ذکر کلید واژه های بولد شده ضروری می‌باشد.</p> <p style="text-align: right;">دستاوردها و تحولات رنسانس و عصر جدید: </p> <p>۱- گسترش اندیشه انسانگرایی یا اومانیزم</p> <p>۲- تحولات علمی ← اختراع ماشین چاپ</p> <p>۳- اکتشافات جغرافیایی و شروع استعمارگری اروپاییان</p> <p>۴- جنبش اصلاح دین و نهضت پروتستان</p>	<p>۱۸</p>
<p>۲۰</p>	<p>موفق باشید.</p>	

